JOHN CARTER BROWN
LIBRARY

Vartan Gregorian
EIGHTEENTH-CENTURY
BOOK FUND

OPUSCULUM THEOPHILOSOPHICUM DE PRINCIPATU,

SEU ANTELATIONE MARIANÆ GRATIÆ

ILLUD S. JOANNIS DAMASCENI ORATIONE PRIMA

DE NATIVITATE VIRGINIS MARIÆ

Circa principium explanans effatum:

Etenim natura gratiæ cedit, ac tremula ſtat progredi non ſuſtinens: quoniam futurum erat, ut Deigenitrix Virgo ex Anna oriretur, natura gratiæ fœtum antevertere minimè auſa eſt; verùm tantiſper expectavit, dum gratia fructum ſuum produxiſſet.

Ubi concordatà Phyſicà cum Theologia;

Naturà cum Gratia; Scientià cum Religione, Scholaſticam accendit facem

Ad primordialem Immaculatæ Virginis Dei-Genitricis

In Primo ſuæ Conceptionis Inſtanti gratiam

NONNIHIL ILLUMINANDAM.

A Patre Franciſco Xaverio Lazcano,

Societatis JESU,

In Regali, ac Pontificia Mexicana Academia

Profeſſore Theologo elucubratum.

UNIVERSIDAD CATOLICA ANGELOPOLITANA BIBLIOTECA

Anno 1750.

MEXICI: Ex Typographia Regalis, & Antiquioris S. Ildefonſi Collegij.

RPJCB

Illibato prorſus, inſimul ac glorioſo Dei-Genitricis ſemper Virginis MARIÆ in Guadalupana Mexicea effigie ab ipſa Reginæ omnigenæ ſanctitudinis manu graphicè adumbrato momento.

NESCIO, QVO LENOCINANTIS FORTVNÆ FATO eveniſſe crediderim, Pulcherrima mulierum, ut magnifica de te cogitanti verſaretur ante oculos Cælicis mihi depictum lineamentis totum, quod animo ſæpe volveram, argumentum. Ita ductante Numine comparatum eſt, ut cùm Animam, meliorem partem tuæ genialis amplitudinis contemplarer diutiùs, ab Omnipotentis dextera collocatam à primis incunabulis in Empyreo, dum ex nihilo illam in ſublimem, unoque Deo minorem Ingenioſus ipſe rerum Molitor eveheret excellentiam; intuerer quoque ſæpiùs patrio in Solo, lumine corporeo Guadalupanam ad miraculum ſpeciem, te venuſtiſſimam egregiè referentem. Et quidem ſupra naturam, ſupra gratiam, ſupra communem Gloriam noſtræ viderunt Gentes, quod nobis cunctæ inviderunt Nationes, & nec prophana inter prodigia, nec mortalia inter portenta florentia retrò ſæcula aliquando celebrarunt. Flores apparuerunt in terra noſtra. Sed qui Flores, Deus Immortalis! Quæ Roſæ! Quæ Lilia! Parùm profectò propalarim. Aſtra peregrino micantia idiomate in Occidente; Solem Orientem in Occaſu; diem illum, diem longè feli-

ciſsimam, diem Cœli, diem, inſoliti ſplendoris exordium, adeò dividentem lucem à tenebris, ut & noctis Præſidem Lunam, & ætherea Sydera ſibi adegerit famulantia! Nihil expreſſerim. Angelum nomine ſpiritualis, & glorioſæ Creaturæ, è Supremo delapſum Senatu ſuſpicimus, famoſam Omnipotentiæ amantis machinam cernuum ſuffulcire! Quæ omnia inauditum aliquid, & humanum ſupra captum auguſtum portendere cunctis ubique gentibus, etſi hebetioribus planè videbuntur. Tellus mediâ hyeme pullulat flores, florumque Reginam in roſis. Cœlum mittit Solem, Lunam, & Aſtra. Altiſsima Spirituum Reſpublica mille conſpicua titulis, mille illuſtris nominibus legat Nuntium. Roſæ purpuram, Sydera fulgorem, candorem Luna, Sol radios, Empyreum Principem, Spiritus Principes, intellectus in capite, voluntates in pectore gratulabundi ſubmittunt, in triumphalis Coloſsi ſignum, victrici tenerrimæ Puellæ plantæ: demonſtrantes mortalibus, non modò quid Fœmina poſsit, ſed multò luculentiùs, quid, & quantum poſsit Deus, dum ſingularem Fœminam efformarit.

His verè magnis dum animum oblecto, percipimus, planèque ſentimus in totius creaturæ flore, ornamento, & coronâ unam Virginem, proprijs certatim depingentibus penicillis Guadalupanam lucem, umbram evaſiſſe Conceptionis in Gratia, & Gloria inclytæ, ac Immaculatæ MARIÆ ad nuptialem Empyrei thalamum. Vbi amicta lumine, velut veſtimento, operta Stellis, ut Prædeſtinatorum Mater, & Exemplar, exaltata refulget ſuper Choros Angelorum, regio diademate ineſtimabili conflato ardentioris Charitatis auro cingit tempora, cui nullum inſtans efluxit, quin dominante conſpicua majeſtate ad altioris ordinis evecta Solium ſuper omnes Creaturas, Numine Authore, ante conſpectum, & triumphantis, & militantis Orbis ſe ſe in æternum adorandam exhiberet. Et quis per publicam fidem erit adeò à Sapientum Choro alienus, adeò in Sacra Pagina peregrinus, ut tàm inſolita, illuminata Symbola Sacro, & prophano idiomate, imò & indico charactere, Empyreum, Gratiam, Gloriam

ſub

ſub docti velaminis involucris ſpirare diſiteatur? Nemo certè. Nonne mirifica adeò ænigmata eò tendunt, eò collimant, eò demùm, quod moliuntur, non evincunt? Imaginem nimirum Conceptionis virgineæ adumbrare, delineare, colorare, perficere, demonſtrare? Virginem profectò creatam in Cœlo immensà divitem Gratià, ineffabili perfuſam Glorià adumbrant, delineant, colorant, perficiunt, demonſtrant.

Joannes Evangeliſta (Joannes, famoſum gratiæ nomen) oculis aquilinis è ſublimi Apocalypſeos ſpeculà ritu vaticinantis ſuſpexit ſignum magnum, quod apparuit in Cœlo. In altiſsimo Cœlo, in Empyreo, extemplo clamant Scripturarij eminuit planè Mulier amicta Sole, Luna ſub pedibus ejus, & in Capite ejus corona Stellarum. Joannes Damaſcenus ſignum ipſum, quod Evangeliſta litterarum monumentis conſignaverat: coram Sanctorum Graviſsimorum PP. Senatu, ſcholaſtica lance pendit, trutinat, librat, ponderat. Naturam idcircò tremulam, ſubſiſtentem, atque præ reverentia expectantem fructum Gratiæ luculenter definit. Neque enim in alium erumpit Gratia fructum, quàm in gloriam, neq; alium agnoſcit gloria florem præter Gratiam. Fortunatiſsimo tandem ſæculo, fortunatiore terra, ipſa, ipſa Virgo ultimam li-
" *neam duxit, dùm in pallio alterius Joannis, proprijs Dei-Genitrix, quibus Omnipotentem Creatorem infantilibus obvolverat pannis, manibus totam hanc Cœlicam ſcenam mirificè depinxit in flóreo auguſtæ Conceptionis Simulacro: per tempus illud, quo Eccleſia myſterium ſuaviſsimum ritè celebrabat, primordiale harmonioſæ creationis momentum picta, & pictrix expreſsit, deditque, ut Joannes Jacobus glorioſæ adeò*
" *Marianæ transfigurationis ſimplex, integerrimus teſtis intaminatum Palladium in occidua plaga toti terrarum Orbi, velut in ampliſsimo Naturæ, Gratiæ, & Gloriæ theatro parthenico conſtructo Fano ſpectandum proponeret.*

Ita apertiſsimo Dei conſilio comparatum ſplenduit, ut parvus fons, qui crevit in fluvium, in Lunam, Solemque tandem apparuerit converſus. Joannes enim Evangeliſta vi-

dit,

dit, quod factum fuit ab initio, & ante ſecula, Imaginem futuræ veritatis in idea æterni intellectus ab æterno, & in æternum amantis: adveniente que temporis plenitudine concepta fuit Immaculata Regina exemplari æterno in uno conformata momento. Joannes Damaſcenus modum, tempus, menſuram, harmoniam, ingenium è Cathedra docuit Sapientes idcircò tantùm, & intellectum habentes. Poſtremò Joannes Didacus rudis, barbarus, neophytus, inter abjectiſſimam Indorum plebem mediaſtinus, Sapientibus, & Inſipientibus ingenioſiſſimum Numinis depingentis opus oſtendit credendum, explicuit adorandum, reliquit amandum. Ideò à Guadalupea pictura tartareus exulat Draco, quem victricibus contritum plantis, triumphali ſolemni momento in ſempiternum deturbandum ſceleri terribilis fecit iſta Mulier Hyerarchiæ Angelicæ præ cunctis Spiritibus amabilis. Simulacrum ergo Floreum Guadalupanum, novus Dei Paradyſus, corruptibili riccino, fragiles inter roſas ſtat perenne Omnipotentiæ, inſimul ac Virgineæ Conceptionis monumentum, & pignus veritatis credendæ, venerationis tribuendæ, momenti æternum adorandi, ac amoris in immenſas amplitudinis Marianæ ſuccreſcentis flammas.

Quare age, Magna Parens, cujus mille titulis clientelam Americanis debitam confiſus, & in certiſſimum tutamen juratus expoſco. Totum, quod in hoc opere meum eſt, quantumcumque eſt, quod certè minimum eſt, tuo tibi proprio jure vendicas. Secundiſſimam mibi confidentiam præſtant in venuſtiſſimo vultu oculi præ incredibili modeſtia demiſſi; quia quæ in altis habitas, humilia reſpicies. Idcirco ignoſcendo auſu offero ad divina primordialis tuæ Sanctitatis marceſcentes inter ingenij floſculos (Guadalupeis quam ſimiles tuis, utpotè è ſolo ſpinarum tantùm feraci germinantes) intellectualem malè conceptum Fœtum, ut vel illum tamquam pia Mater ubere de Cœlo expoſitum lactes, vel ut abortivum, tamquam victimam ad tuas aras (alterna ſorte contentum) patiaris in auguſti tui nominis primævam Gratiam illico præſecandam.

APPRO:

APPROBATIO

D. D. JOANNIS JOSEPHI DE EGUIARA, & Eguren, Metropolitanæ Eccleſiæ Mexiceæ Canonici Magiſtralis, Regiæ ac Pontificiæ Univerſitatis Rectoris, Emeritique in ea Primariæ Sacræ Theologiæ Cathedræ Anteceſſoris, Illuſtriſsimi Domini D. EMMANUELIS RUBIJ Theologi Cameræ, atque Archiepiſcopatus Examinatoris Synodalis, Sanctæ Inquiſitionis Cenſoris ex munere, Cappuccinarum Virginum Capellani.

JUbente Excmo. D. D. Joanne Frãciſco Guemez de Horcaſitas, Novæ hujus Hiſpaniæ Pro-Rege, Gubernatore, & Duce Gen. meritiſſimo, Regalis Mexicanæ Cancellariæ Præſide Vigilantiſsimo, &c. Librum, non abſq; eximia animi voluptate, perlegi, cui titulus: *Opuſculum Theophiloſophicum de Principatu, ſeu Antelatione Mariana Gratiæ illud S. Joannis Damaſceni Oratione prima de Nativitate Beatiſsimæ Virginis MARIÆ Circa principium explanans effatum: Etenim natura gratia cedit, &c.* A. R. admodum P. FRANCISCO XAVERIO LAZCANO, Societatis JESU, Univerſitatis noſtræ Mexiceæ Doctore Theologo, Anteceſſoreque Eximij Doctoris Cathedræ, ac Sanctæ Inquiſitionis Officij Cenſore digniſsimo, diligentiſsimè elucubratum. Et ſanè ubi Marianam Conceptionem Puriſsimam philoſophicè juxtà ac theologicè traditam, novis, eiſdemque pulcherrimis definitam video cogitationibus, quæ cum priſcis Scripturarum, Patrumque effatis amicè cohærent, tum etiam in primis abſtruſæ S. Joannis Damaſceni ſententiæ lucem meridiana clariorem affundunt, ſenſumque verborum & mentis Sanctiſsimi ac Sapientiſsimi Eccleſiæ Magiſtri, de Beatiſsima Dei-parente optimè meriti, tradunt enucleatiſsimè: ubi inquam hæc video, & animo iterum atque iterum reputo, nullus dubito, quin Opuſculi Athor amæniſsimi videatur mihi: *Scriba doctus in Regno Cælorum, qui* Matth. 13. 52.
profert de theſauro ſuo nova, & vetera. Porrò veteribus Virgineæ immunitatis fundamentis jam pridem ſolidiſsimè jactis, quæ explorata ſupponit omnia, extraque diſputationis aleam poſita cernuus veretur, nova à graviſsimis deinceps Theologis hactenùs cogitata recenſens, ac laudans, noviſsimum adjicit, propriumque ſiſthema, tam ipſum ſolidè diſpoſitum, concinnatumque ingenioſiſſimè, ut nihil eo antiquius dixerim, nil recentius. Si enim rem à capite ad calcem univerſam inſpicio, puram putam S. Joannis

Damaſceni doctrinam legere, & ceu ipſum præſtantiſsimum Eccleſiæ Doctorem ſuam conceptis verbis mentem aperire, mihi facilè credo. Quà ſane quid in puncto Marianæ Conceptionis antiquius? Si verò Opus ipſum rurſus conſidero, ut in eo aliorum Patrum teſtimonia ad inſtitutum nata demiror; ut celebriores Theologorum ſententias pro tuenda, explanandaque præſervatione intemeratæ Matris in Noſtri propoſitum omnes oportunè traductas intueor; ut totius ordinem ſiſthematis, ac mirabilem partium inter ſe acoluthiam obſervo; quid, inquam, in Mariana Theologia

Apocalyp. 21. 2.

recentius? Scilicet, quam *Civitatem Sanctam Jeruſalem novam deſcendentem de Cœlo à Deo*, Author noſter Apocalypticum Vatem ſecutus jure merito appellat MARIAM, cujus creatam in Empireo animam, unàque junctam corpori tunc genito oſtendit; Mundum ego dixerim novum, Patres illos imitatus atque Doctores, ſimili qui titulo inculpatiſsimam Dei-parentem non injuria colunt, atque ſalutant.

S. Chryſoſth. Hom. in Math.

Mundus ſpecioſior ac dignior, quàm totus Mundus à Chryſoſthomo nuncupatur MARIA: *Mundus ſpecialiſsimus altiſsimi Dei* dicitur à Bernardo: *Mundus magnus in parvo* audit apud Andræam Cretenſem. Et ut alios interim Patres non abſimiliter Virginem appellantes, omittam, Damaſcenum ipſum, cujus in præſentiarum mens Helena eſt, ut dicitur, totiuſque Voluminis cardo, libentiùs adduco, qui cùm *Mundum magnificum*, tum etiam *Mundum Mundo mirabiliorem* Dei-parentem ſcripſit. Perinde quaſi novum digito ſignaverit Mundum, quo in uno mirabilia magnitudoque ita decertant, ut & magnitudine ad ſtuporem uſque mirabilis, & mirabilibus ad portentum magnus appareat. Tam enim Americæ tractus protrahuntur & latiſsimè patent, ipſa ut reliquas in unum conjunctas Orbis partes facile exæquet: totque ubique monſtris ac portentis ſcatet, ut paſsim mirabilia ob oculos ponat, quæ totam retrò antiquitatem veteremque Mundum latuerant. Quod ſi hæc in cauſa fuere, uti Novus Orbis audierit, collatitia Doctiſſimorum Scriptorum ſuffragatione, nec Hiſpanis duntaxat, ſed Exteris etiam hominibus conſentientibus; quid non exiſtimem Reginam Cœleſtium *Mundum magnificum*, *Mundum Mundo mirabiliorem* propterea dictam, quòd Novi adinſtar Orbis ab ſummo rerum omnium Opifice condita fuerit? Jam verò, cùm is, qui Novus Mundus dicitur, veteri coævus ſit, nec tardiùs è manibus ſupremi Conditoris, quàm ille prodierit, antiquus inſimùl recenſque ſit, ut & novitate mirandus, & verendus antiquitate, neceſſe eſt.

S. Bern. Serm. B. M. cujus initium *Ave Maria.*

Andr. Creteñſ. Orat. 1. de Dormit. Dei-par.

Damaſcen. Oration. 4. de Nativ. B. V.

Owen. Epigramm. lib. 1. 21.

Hùc Joannes Audænus ingenioſo collimavit epigrammate canens:

Nil ait eſſe novum Salomon ſub Sole; Columbus
In veteri Mundum reperit Orbe novum.

Et ecce typum Marianæ Conceptionis, prout in hoc deſcribitur Libro, pulcherrimum. Siquidem negotium jam inde à temporibus

bus

bus Damaſceni diſpoſitum, conditumque apprimè, in lucem, qua
donatur nunc, fulgentiſsimam prodit in præſentiarum. Orbem di-
xerim retroactis ſæculis Scriptores latentem, quaſi immenſis Ocea-
ni fluctibus, hoc eſt, mille difficultatibus involutum, quem fauſtè ac
feliciter Author noſter detexerit, Columbum non ſequutus modò,
ſed longiſsimè etiam prætergreſſus, quòd pretioſiorem multò, nobi-
lioremque Mundum aperiat, eraſoque lemmate, *Non plus ultra*;
quod in hoc puncto, veluti Herculeis definito columnis, videbatur
ſcriptum, viam pandat ampliſsimam, qua gradientes Mariani cul-
tores, inæſtimabiles ſibi hauriant divitias, Scholaſque gazis pretioſiſ-
ſimis locupletent. Hercle, ſi ut Eccleſiaſtæ teſtimonio reſcimus;
Deus *Mundum tradidit diſputationi eorum* (hominum ſcilicet) No- Eccleſ. 3. 11.
vus planè Mundus in hocce Libro Theoſophiæ Profeſſorum diſqui-
ſitionibus traditus apparebit, qui cùm de principe Marianæ Con-
ceptionis negotio nil ulteriùs diſputare poſsint aut velint, amico
cunctis & piiſsimo fædere conjuratis; de adjunctis nihilo tamen
minùs, modiſque, quibus Deus Optimus Maximus intendere illud
voluerit, ac executioni mandare, jucundè pariter ac ingenioſiſsimè
velitant, & Scholaſtico more congrediuntur ac digladiantur. Quæ
cùm ita habeant omnia, egregij hujuſce Operis Scriptorem egre-
gijs pariter laudibus cumulare par erat; & verò etiam ego pane-
gyrim illi texere utcunque tentarem, ceu induſtrio in Scholaſtico
Orbe Columbo, qui novum hunc tandem aliquando detexerit, ni
ejuſdem me præpediret modeſtia, altumque de ipſo ſilentium indi-
ceret. Faciam tamen nunquam, Authorem quàmvis invitus taceam,
Operis ut commendationi, exili licèt multumque infra meritum ja-
centi, penitùs ſuperſedeam. Certè Phyſicam cum Theologia, Natu-
ram cum Gratia, Scientiam cum Religione amicè peræquè ſocians
ac ingenioſè, eximiam adverſus Puriſsimam Deiparentem ubique
pietatem ſpirat: ſolidâ, exquiſitâ, pulcherrimâ abundat doctrinâ: pe-
nitiores ac cultiores ex intima Philoſophia ſententias offert: gra-
viſsimis Scripturarum teſtimonijs, Patrum ſuffragijs, Theologorum
ſententijs, cunctiſque ſacris ſupellectilibus ſplendeſcit, fulget, orna-
tur. Verbo omnia complector: Mundum in hocce Opere novum
miror; quo de, verba mutuatus ab Antonio Poſſevino, viro Doctiſ-
ſimo, de America ſcribente, libentiſsimè dicam: *Emerſus penè ex* Pat. Antonius
Oceano ætate noſtra Novus Orbis non gemmarum modò atque auri, Poſſevin. T.
verùm divitiarum Sapientiæ Dei copiam exeruit. Sua enim ſponte, 1. Biblior. L.
ut reor, Lectores Theophiloſophici huius Libri inveniſſe in eo fa- 1. cap. 7.
tebuntur, & Philoſophiæ gemmas ordinatim ſparſas, & argenti co-
piam atque auri Theologiæ, cui illæ apprimè innectuntur ac mari-
tantur; ac tandem Pientiſsimæ gratulabuntur ac Puriſsimæ Matri;
cujus in Conceptione Deus cœleſtes penè theſauros exhauſit, Sapien-
tiæ ſuæ, Amoris, Potentiæ exemplar ob oculos ponens, cui tunc
quidem Angeli executionis teſtes applauderent, deinceps homines
etiam, & terræ incolas & Cœli, cernul gratularentur. Hæc igitur

cùm Liber contineat, è veræ Pietatis, Fidei, ac Sapientiæ penu deprompta; ne minimum quidem toto in eo apicem offendi, quod ejuſdem Editionem moretur; plurima enim verò queis digniſsimus ſit, ut typis excudatur. Sic ſentio, Salvo ſemper meliori judicio. Mexici, duodecima Januarij anno M, DCC, L.

Dr. Joannes Joſephus de Eguiara & Eguren.

D. D.

D. D. EMMANUELIS ANTONII ROXO, Rio, & Vieyra. Collegæ ex merito Mexici in Regali, & Antiquiore Divi Ildefonſi Collegio, Salmanticæ in Academia Doctoris, Cathedrarum S. Canonum Competitoris, & Veſpertinæ Legum ad tempus ſuffecti, Regiorum Conciliorum Patroni, Clariſsimarum Divi Franciſci, Virginiſque à redimendis Captivis de Mercede nuncupatæ Familiarum Judicis Servatoris, Sanctæ Inquiſitionis Ordinarij, & Conſultoris, hujuſque Metropolitanæ Canonici Approbatio.

Dñe. Pro-Archiepiſcope.

NESCIO, quo pacto gratias habeam pro dignitate tibi, qui mihi id genus Opus commiſeris evolvendum, ex cujus perattenta lectione haud minùs delectamenti hauſerim, quàm doctrinæ. Invitat enim pariter, & oblectat tractatus, quem de Primatu Marianæ Gratiæ, pietate, eruditioneque ſolita in lucem edendum perpolijt P. Franciſcus Xaverius Lazcano, Societatis JESV non degener Filius, notiſsimus in hac Academia pro Eximio Doctore Theologus, & in Maximo SS. Petri, & Pauli Collegio Sacrorum Bibliorum Interpres; cujus nomen expreſſum in fronte Libri laudes ipſi conciliat, quas me, præter ejuſdem moderationem, ſæpius per amicitiam declaratum laudationum ſuarum faſtidium ſilentio coegit obvolvere. At verò, ubi tui ipſius in temet præconium extat, ſupervacaneum eſt aliunde petere elogia: itaque ſuæ parco conſultò incommodare modeſtiæ. Tuis tamen obtemperaturus præceptis, Opus non tàm examinandi, quàm addiſcendi gratiâ, intento animo volutavi. Neq; aliud mihi dolendum, aut adnotandum exiſtimo, niſi pretioſiſsimi eam eſſe Voluminis brevitatem, quæ longiorem, & votis omnibus expetitam voluptatem Lectori vix ipſam deguſtare incipienti præripiat. Nimirum Dei Parentis Excellentias adamuſsim congeſtas principalem ſibi ſcopum præfixit, præfixumque tum nitidè, cùm ſtrictim conſequutus eſt Author. Ecquis autem tàm ſit ferreus, quin lætitiâ utique maximâ ſuper tantæ Reginæ laudibus perfundatur? Ecquis, cujus reverentiâ, obſervantiâ, deſiderioq; breviora ſcripta etiam latiſsima non exiſtant? Profectò innumeras inter dotes, quibus lectiſsima illa, & Divina Fœmina cohoneſtatur, ea nunquam non mihi ampliſsima viſa eſt, Puriſsimæ verò Dominæ ſemper ſum cum primis jucundiorem arbitra-

tus, quà ipſius longè glorioſiſsimus conceptus omnis omnino expers maculæ conſtituitur. Quarè cùm hujuſce Operis Inventor id agat, id velis, remiſque contendat, id demum, meà ſcientià, perficiat, ut ejus Animæ Sacratiſsimæ extra Corpus propugnata in Empyreo Cœlo creatione, modum planè naturaliorem, quo immunitas iſthæc evenire potuit, ſtatuat, næ ego incredibilis eſſem duritiæ, ſtuporiſque ſingularis, niſi Opus multò gratiſsimum, & omni dignisſimum celebritate ſentirem. Et quidem ut cogitatum pulchrè novum liberè fateor, ſic graviter nego, uſque eò poſt homines natos eſſe inauditum, quod ulla ex parte diſcrepet ab SS. Patribus omnium facilè Præceptoribus, ac Magiſtris. Cùm enim Sapientiſsimi hi, Sanctiſsimique Viri nihil non glorioſum Virgini pertractarint, ille unus reliquus fuit Scriptori noſtro labor (alioquì, neſcio, laude dignior, an negotioſior?) ut ſuam ex ipſorum PP. mentibus ſententiam erueret. In quibus Damaſcenus, is qui doctrinam Authori mirabilem ſuppeditavit, eamdem non tam videtur obſcuris ſignificare verbis, quàm aperto cõſilio funditùs expoſuiſſe. Quod liquidò deprehendet, quiſquis attentiùs oculos ad Librum lectitandum appellat. Atque hinc jam ſatis aperuiſſe videor, quid ſit, quamobrem tantâ fuiſſem lætitia affectus, tantâque voluptate, cùm legebam; Opus videlicet eò prorſus tendere, ut Virginis intemeratum conceptum, cui multis nominibus memet obſtrictum profiteor, in ſplendoribus Sanctorum naturaliori, captuque faciliore modo, & ratione componat.

Vide Rup. in Cant. Virg. c. 2. apud Corn. in 24. Eccleſi. aſt. verſ. 14. prop. fin. Item Silveyr. in Math. qui profert de theſau. nova, &c. n. 146 Doctus Scriba ac Magiſter profert vetera, ſcilice, documẽta novis tamen expoſitionibus, ac declarationibus, &c. Adducit Rup. appoſitè: & Senec. Epiſt. 33. Quid ergo? non ibo per priorum veſtigia? Ego verò utar via veteri; ſed ſi propiorem planioremq; invenero, hac muniam, &c. Illum conſule in cant. Moſ. lib. 3. ſect. 8. art. 16. n. 143.

Accedit ad oblectandum doctrina, qua hoc altiùs imbutus ſum, quò jucundiùs paginas delibavi. Fieri quandoque ſolet, ut hæc in mente fuſiores agant radices, quæ dulcioribus lymphis voluptatem interfluunt. Ecqui fieret, ut multum ibi non doceret, ubi tanta ineſt Eximij Doctoris, Eruditiſsimi Cornelij, aliorumque Peritiſsimorum hominum ſapientia, quorum unuſquiſque decus, & ornamentum Sacratiſsimæ JESV Societatis recenſeri valet? Neque verò ad unum adnumerari queunt, qui numero ſunt propè infiniti. Ac ſiquis novum iſtius documenti fulcimentum deſideret, ad præſtantiſsimum Barradium accurrat, ne tempus non ſuperſit ad verſandum Garaum, Mendozam, Nuerum, cæteroſque, quos, cùm Bibliothecis plurimis complendis ſufficerent, percenſere non licet numerando. Et quoniam quidquid mihi eſt doctrinæ (ſi quid tamen eſt) quidquid ingenij, quidquid bonarum artium, id omne quantum, quantum eſt, à me in primis illorum Scholæ repetere propè ſuo jure debent; nihil mirum cuique videbitur, ſi miſsis alijs, quorum nomina honoris, & authoritatis causâ in hoc tractatu continentur, unos ego Jeſuitas, dum de doctrina egerim, memorarim. Quocirca finem faciam, ſi præſens Opus non ſolùm probatum mihi, nec ſolùm commendatum omnibus declararim, verùmetiam abs te, Domine, vehementer oraverim, ut communi utilitati, & profectui cum maxima erga Dei Genitricem pietate conjuncto, typis permittatur. Nihil

hil quicquam in eo eſt minus tutum; nihil, quod non quadret cum SS. PP. mente, doctrina, teſtimonijs. Salvo meliori, &c. Data Domi poſtridie Kalendas Februar. Anno à Chriſto nato M. DCC. L.

Tibi, tuiſque addictiſsimus præceptis

Dr. Emmanuel Antonius Roxo, Rio, & Vieyra.

EXCELLENTISSIMUS D. D. Joannes Franciſcus Guemez, & Horcaſitas, Pro-Dux Generalis Regiorum Exercituum, Novæ Hiſpaniæ Pro-Rex, &c. conceſsit, ut typis excudatur hoc Opuſculum Theophiloſophicum, viſà, quæ præcedit, Cēſurà D. D. Joannis Joſephi de Eguiara & Eguren. Die 13. Januarij, Anno 1750.

D. D. Franciſcus Xaverius Gomez de Cervantes, Primarius, & Emeritus Sacrorum Canonum in Univerſitate Mexicana Anteceſſor, hujus Archiepiſcop. Vicarius Generalis, &c. Opuſculum jam dictum, in lucem edi, conceſsit, viſà præcedente D. D. Emmanuelis Roxo Cenſurà. Die 14. Martij, Anno 1750.

Li-

Licentia Religionis.

JOANNES Antonius de Oviedo, Societatis JE-SU, Præpoſitus Domus Profeſſæ Mexicanæ, & hujus Provinciæ Novæ Hiſpaniæ Vice-Provincialis facultate mihi à R. P. N. Franciſco Retz, totius Societatis Præpoſito Generali communicatâ, concedo, ut Opuſculum Theophiloſophicum *De Principatu, ſeu Antelatione Marianæ Gratiæ* à Patre Franciſco Xaverio Lazcano, ejuſdem Societ. Theologo, Theologiæque, & Sacrarum Litterarum Profeſſore compoſitum typis mandetur, cùm tres ejuſdem Societatis Sacerdotes, & Theologiæ Profeſſores, quibus illud examinandum commiſi, recognoverint, & in lucem edi probaverint, ſi ita ijs, ad quos pertinet, videtur. In quorum fidem has litteras manu propria ſubſcriptas, & Sigillo noſtræ Societatis munitas dedi. Mexici die decima ſeptima Decembris Anno Dñi milleſimo ſeptingenteſimo quadrageſimo nono.

Joannes Antonius de Oviedo.

Antonius de Paredes
Pro Secret.

THEO-

Theologo Mariano.

PROCUL ſit à me, procul ſit prophana credulitas, ut amens exiſtimem, in Rempublicam litterariam me aliquid ſpecioſum invehere in proprij ingenij (quod ſentio, quàm ſit exiguum) vel triumphum, vel encomium. Planè verecundiâ deterritus in graviſsimo Theologorum Senatu penitùs elinguis conticeſcerem: omnia quippe ſilentium indicunt: Virginis ineffabilis Majeſtas, quam nec capere, dum cogitamus, nec capi, dum explicamus, poſſe, apud omnes ſolenne eſt: Altum Immaculatæ Conceptionis Myſterium, de quo ni ſummùm diſſeras, non homines, non Deus, non conceſſere Columnæ: Graviſsimus Theologorum Chorus, qui plenis Voluminibus adèo feliciter chariſmata Immaculatæ Reginæ, nervosè, ac delicatiſsimè uſque ad delicias, pompam, & miraculum illuſtravit, ut ampliùs progredi videatur nefas, nè Scrutator Majeſtatis opprimatur à gloria. Quos inter dulcioris Minervæ Proceres non ultimus ſit Pater Dr. Franciſcus Suarius; cujus doctrinæ enucleandæ Provinciam per aliquot annos in Regali ac Pontificia Academia Mexicea impar tam Eximio Magiſtro, ægrè ſuſtinui: ſed amor modum neſcit, & tantum ineſt ingenio amentis, quantum amantis. Quamobrem hoc Opuſculum, (cujus theorema princeps in publico aliquando meæ Academiæ Theatro examinandum comparuit) diſcipulus Theologis, meis ſine controverſia Magiſtris offero corrigendum, ut ipſi formam informibus, obſcuris claritatem, claris nitorem, nitentibus, ſiqua niteant, aculeatum ſplendorem, tepentibus flammas, marceſcentibus decorem, languidis robur, pondus, authoritatem, falſiſque expunctis veritatis fulcimentum, dictis patienter impertiantur. Idcircò ultrò, & conſultò primorum Doctorum verba multis in locis fidus exarator tranſcribo, ut me ab illis diſcere, eorum facibus illuminari, alta ipſorum premere veſtigia, & nè latum quidem unguem ab ipſorum ſenſu diſcedere, litterarijs comitijs compertum appareat. Hoc tamen, priùſquàm opinandi curriculum ingrediar, ipſis perſuaſum eſſe, velim: hac in cauſa pietatis potiùs, quàm ingenij partes à me eſſe ſuſceptas. Itaque ſi aut humiliùs, aut preſ-

ſiùs

ſiùs, aut ſuccinctiùs egero, quàm vel materiæ gravitas, vel Myſterij dignitas, vel Perſonæ amplitudo poſtulat; peto ab ipſis, ut tãtùm labori meo indulgentes concedant, quantùm infantili intellectui gygantea molienti, & vehementi amori præ infiniti argumenti dulcedine crapulato connivendum exiſtimaverint. Rudis index viam Peritioribus

oſtendam. Verùmtamen, ſi quis è Sapientibus Marianis rigido
ſupercilio auſibus iſtis non annuat, & ſi aliter ſuperis vi-
ſum ſit, Superioribus nimirùm meis, vel Eccle-
ſiaſticis, vel Regularibus, effataq̃ mea indi-
gna cedro, nec lævi ſervãda cupreſſo
alitè judicaverint; ego quoque
ſempiterna oblivione cer-
nuus, ac provolutus
cenſeo ſepe-
liendus.

TRA-

RPJCB

Troncoso. sc. Mex. anno 1749.

§ JHS. §

TRACTATUS
De Principatu, ſeu antelatione gratiæ Immaculatæ Virginis Dei-Genitricis MARIÆ Dominæ noſtræ.

DISPUTATIO PRIMA
De philoſophica Immaculatæ Virginis Conceptione.

SECTIO I.
De Creatione animæ rationalis.

§. I.
Quid ſit creatio?

1. SUppono 1. cum Angelico D. Thoma 1. p. quæſt. 45. art. 1. efficientiam omnis rei ab alio productæ dividi in eductionem, & creationem: unde nomen creationis ſignificat effectionem alicujus rei ex nihilo, ſcilicet, ut exponit Anſelmus in monologio, cap. 8. idem eſt *ly* ex nihilo, ac, quod ex nullo ſubjecto: quare non intelligitur ex nihilo rei, ſed ex nihilo ſubjecti; nempe creationem excludere omnem concurſum cauſæ materialis, & dependentiam rei, quæ creatur, ab aliquo ſubjecto; atque ita diſtinguitur creatio ab eductione, quæ eſt de potentia ſub-

 jecti,

jecti. Et quamvis aliquibus videatur, quod Ariſtoteles, Plato, & alij graves Philoſophi non cognoverint naturam creationis, quia tamquam primum principium, ac per ſe notum haberent, ex nihilo nihil fieri, ut conſtat ex Ariſtotele in primo phyſicorum; & licet multorum Theologorum opinio fuerit, non poſſe demonſtrari, rem aliquam eſſe factam, vel fieri poſſe per creationem: aſt poſſe demonſtrari ratione naturali, utpote conformior ſcripturis, eſt communior ſententia Theologorum; ſic Divus Thomas in 2. diſt. 1. q. 1. art. 1. idemque ſupponit in 1. p. q. 44. art. 1. & q. 45. art. 2. Aleoſis 4. p. q. 6. art. 6. Scotus in 1. diſt. 8. q. 1. Enricus quodlibeto 8. q. 6. & Eximius 1. metaphyſicæ ſec. 1. diſp. 20. cum quibus.

2. Dico primo: poſsibilitas creationis oſtendi poteſt lumine naturali. Probatur: Suppoſito demonſtrato à poſteriori Ente ſupremo, vel attributo Omnipotentiæ, demonſtratur à priori poſsibilitas creationis, nulla enim oſtenditur repugnantia in actione, quæ ſit effectio rei ex nihilo ſubjecti: ergo nec in potentia ſupremi Entis ad tali effectione operandum. Confirmatur: ſicut ſit aliquid in actu, quod prius erat poſsibile, per potentiam activam, & paſsivam ſimul; cur non poterit etiam fieri in actu aliquid, quod ſit poſsibile, per ſolam potentiam agentis eminentiorem, magiſque efficacem? Declaratur: poteſt aliquid incipere eſſe actu aliquid, quod antea erat poſsibile, per effectionem alterius: ergo quod ex ſe nihil erat, poteſt incipere eſſe per effectionem alterius.

3. Probatur ſecundo: aliquid creari, ſeu fieri ex nihilo eſt, ut tota res, quæ per ſe primo fit, ſit adæquatus terminus actionis, & vocatur *ut quod*, omnino, & ſecundum ſuam entitatem fiat, nulla ejus parte, aut re præſuppoſita; ſed in hoc nulla datur repugnantia nec ex parte cauſæ, nec ex parte effectus, nec ex parte effectionis: ergo non repugnat Probatur prima pars. In primo Ente eſt formaliter omnis perfectio ſimpliciter ſimplex, ut Theologi demonſtrant, atqui efficere rem ex nihilo, ex proprio conceptu dicit perfectionē ſine imperfectione, ita ut melius ſit ipſa, quam non ipſa: ergo non repugnat creatio ex parte Omnipotentiæ Probatur ſecunda pars: nulla apparet repugnantia in eo, quod res, quæ tantum erat inchoata, ſecundum unam partem, perficiatur per adjectionem alterius partis: ergo nulla eſt implicantia in eo, quod res tota, quæ non erat, ſecundum ſe totam accipiat eſſe: ergo ſolum arguit majorem vim in agente, in quo, cum modus agendi ſit proportionatus modo eſſendi, cum modus eſſendi primi Entis ſit cum omni independentia, modus agendi proprius ejus erit independens ab omni cauſa etiam materiali.

4. Probatur tertia pars: nam vel hæc effectio ſit indiſtincta à Volitione Divina, ſi in Deo potentia

tia executiva non ſit virtualiter, vel ratione diſtincta ab intellectu, & Voluntate, vel ſit actio tranſiens recepta in ipſo ente creato, vel identificata cum ipſo termino, non invenitur repugnare: ergo non repugnat creatio ex parte effectionis. Declaratur: ſaltem uno ex his modis non repugnat effectio, quæ ſit creatio, præſertim cum habeat quiſque modus pro ſe Illuſtriſsimos Patronos: nam primus defenditur à Divo Thoma 1. p. q. 45. art. 3. ſecundus eſt Aureoli citati à Capreolo in ſecundum diſt. 1. q. 2. Ochami in 1. diſp. 43. q. 1. & Argen in ſecundum diſt. 19. q. 1. art. 1. Tertius modus tribuitur Nominalibus, & Gregorio in ſecundum diſt. 1. q. 4. & 5. igitur creatio ex parte effectionis non oſtenditur repugnare.

5. Dico ſecundo, & prima ſtabilitur aſſertio: Demonſtratur, dari defacto creationem. Probatur: datur aliquod ens, quod non poteſt fieri, niſi per creationem: ergo creatio defacto datur. Demonſtratur antecedens: materia prima non fuit facta ex alia materia, vel ſi facta fuit ex alia, hæc non fuit ex alia, ſed ex nihilo, ut apertiſsimum eſt; ſed fieri ex nihilo eſt creari: ergo defacto datur creatio. Neque dicas: materiam non fuiſſe factam, ſed coæternam Deo, qui error fuit Sthoicorum, ut contra ipſos & Pythagoreos, & Platonem, & Tris-Megiſtum refert Tertulianus lib. 1. contra Hermogenem cap. 1. & 8. & lib. contra Valentin cap 15. & 16. & ſignificat Iricęus lib. 2. cap. 19. & eſt contra rationem: quia ſi non habet eſſe à Deo, habet eſſe ex ſe, quod incredibile eſt in ente imperfectiſſimo, & infimo ſubſtantiarum omnium. Quare PP. & DD. Eccleſiæ abſolute, & ſine ullo addito docent, ac demonſtrant, materiam eſſe creatam à Deo: ut videre licet in Tertuliano, Ireneo, Lactancio, Euſebio, Epiphanio, & Auguſtino lib. 1. Geneſis ad litteram cap. 4. & 12. Ambroſio, & Athanaſio locis citatis ab Eximio 1. metaph diſp. 20. ſect. 1. n. 20.

6. Nec refert: an Ariſtoteles cognoverit creationem. De quo multa diſputavit Lugdovinus lib. 7. Perierm. Philoſoph. c. 3. & ſeq. & miſsis placitis aliorum Philoſophorum, qui ſi aliquando dixerunt, mundum hunc creatum fuiſſe ab aliquo primo Authore, non loquuti ſunt de vera creatione, ſed de formatione ex præjacente materia, quam chaos appellaverunt. Ariſtotelem vero multi cenſent, non agnoviſſe creationem, ut Gregorius in 2. diſt. 1. q. 1. & Enricus quodlibeto 8. & alij Qui modus diſcurrendi habet non parva indicia in principijs Ariſtotelicis, Primo: quia ubique admittit, & ſupponit principium illud, *ex nihilo nihil fit.* Secundo: quia actiones omnes definit per ordinem ad potentiam paſsivam, & omnem actionem, ſenſit, habere conjunctam paſsionem, & motum, vel mutationem, ut conſtat ex tertio phyſicorum, à principio, &

videtur, non agnoviſſe alium efficiendi modum.

7. Quod videtur confirmari: quia res incorruptibiles poſuit æternas, cenſens, eſſe per ſe neceſſarias, & ideo ſecundo metaphyſicorum cap. 1. in plurali ait, *principia ſempiternorum non habere cauſas.* Sed hæc non probant, Ariſtotelem non cognoviſſe creationem, & hæc opinio eſt veriſimilior, cum ita cenſeant Aberroes 2. metaphyſicæ, comentario 4. & 12. metaphyſicæ. Comentario 44. & lib. de Subſtantia Orbis cap. 2. Div. Thomas 1. p. q. 44. & 2. contra Gentes cap. 15. q. 3. de potentia, art. 6. & 8. Phyſicorum ſect. 2. & Scotus in quodlibeto q. 7. & in 2. diſt. 1. q. 3. Nam illud principium, *ex nihilo nihil fit* ſatis intelligitur in linea paſsiva, non de linea activa, præſertim de Cauſa prima, & virtute infinita. Et nono metaphyſicorum cap. 1. ſatis inſinuat agnoviſſe ſe potentiam activam, quæ non indiget motu, vel mutatione ad agendum.

8. Per illud tamen plurale *principia ſempiternorum* ſolum Deum intelligere videtur Ariſtoteles, vel propter eminentiam ejus, vel propter plures cauſandi rationes. Præterea in primo de Cœlo, cap. 9. tex. 100. ſupponit quandam naturam immortalem ac Divinam, *unde cæteris,* inquit, *alijs exactius, alijs offuſcatius ipſum eſſe vivereque dependet.* Et ſecundo generat. c. 1. tex. 59. aſſerit, *non omnibus convenire, ut ſemper ſint, quoniam quædam longe ab ipſo principio adſunt. Idcirco* (ait) *Deus modo deficienti conſulens, univerſum complevit, cum generationem inſtituiſſet continuam.* Lib. etiam 8. Phyſicorum, & 12. metaphyſicorum concludit, eſſe unum *primum ens, & Principem omnium, non eſſet autem Princeps, niſi eſſet hominis principium.* Unde 12. metaphyſicæ tex. 38. ait, *Cælum, & naturam pendere à Deo.*

9. Clariſsime etiam docet eiſdem locis, dari unum finem omnium, ex quo plane fit, dari unum efficiens, nec poteſt dari una cauſa efficiens omnium, niſi interveniente creatione. Præterea ſecundo metaphyſicæ cap. 2. probat illud principium, per quod maxime in cognitionem primæ cauſæ devenimus, ſcilicet, *non poſſe dari proceſſum in infinitum in cauſis efficientibus.* Denique in lib. de mundo ad Alexandrum illam apertiſsime docere videtur: *quaſi flagitium,* inquit *eſse in diſputatione rerum mundi præterire id, quod ſummum in mundo habetur; itaque vetus fama eſt, & quidem hæreditaria mortalium omnium, univerſa Deo, & per Deum nobis eſse conſtituta; nec vero una natura per ſe ſufficit orbata ſalute, quam ille ferat:* liquidum igitur manet, poſsibilem eſſe creationem, defacto dari in materia, & elementis, illamque agnoviſſe Philoſophum.

De

§. II.

De creatione animæ rationalis.

10. SI datur creatio in rebus, ut dari probatum eſt; nulli ſubſtantiæ aptius convenire debet, quam animæ rationali; quæ quidem eſt ſubſtantia ſpiritualis, & principium nobiliorum operationum hominis; ſed merè ſubſtantia creata, non particula ſubſtantiæ Divinæ, ut quidam Ethnici, vel hæretici apud Conimbriſenſes in 2. de anima, cap. 1. q. 1. art. 6. ſomniarunt. Stultitia iſta damnata eſt à Cōcilio Bracarenſi 1. & à Leone 1. Epiſt. 91. cap. 5. Quam obrem.

11. Sit concluſio: anima rationalis à ſolo Deo creatur. Eſt contra Sennertum hypom. phyſic. hypom. 4. cap. 1 qui aſſerebat, animam rationalem per traducem produci, hoc eſt, fieri à Parentibus per propagationem ſeminalem modo ſimili ei, quo candela abſque ſui luminis jactura candelam accendit, & quemadmodum corpus generat corpus, ita animam generare animam. Probatur concluſio, & impugnatur Sennertus: ſi fieret per traducem anima rationalis, vel fieret ex nihilo, vel ex aliqua materia: non primum: quia ſic crearetur à Parentibus; non ſecundum: quia anima eſt ſpiritualis, ac proinde independens à corpore, entitative indiviſibilis, & immortalis: ergo anima non fit ex aliqua materia, ſed ex nihilo. Probatur prima pars ex operationibus intellectus humani, cujus actus corporalia omnia ſupervolant, & ad ſpiritualē ordinem manifeſte pertinent; attingunt enim objecta poſitive ſpiritualia, nempe, Deum, & Angelos, prima principia penetrant, apta rebus corporeis, & incorporeis, ab his omnibus abſtrahunt rationes communes, & ipſam quoque generaliſsimam rationem entis, nec ſolam Angelicam, ſed Divinam etiam mentem æmulantur in amplitudine ſpheræ objectivæ, ſeu ratione *ſub qua*.

12. Unde ſic argumentor: actus cognoſcendi ſpecificantur ab objecto: ergo debent habere aliquam proportionem ordinis cum objecto; ſed objectum eſt ſpirituale: ergo actus eſt ſpiritualis: ergo etiam potentia: cum nulla potentia naturaliter] eliciat actum ſuperioris ordinis: nam modus operandi ſequitur modum eſſendi: ergo ſubſtantia animæ, quæ vel cum potentia intellectiva identificatur, vel eam radicat, ut proprietatem ſui, abſdubio ſpiritualis entitative eſt: cum nulla ſubſtantia corporea proprietatem radicet ſpiritualem. Probatur ſecundo ex libertate, ac dominio voluntatis humanæ: hæc enim perfectio ſolum in ſubſtantijs clarè ſpiritualibus, ut eſt Deus, & Angelus, invenitur: ergo ſi relucet in anima rationali, anima rationalis ſpiritualis eſt. Urgetur: anima ratione libertatis corpori dominatur, ejus inclinationi reſiſtit, & mortem contemnit; ergo eſt altio-

ris ordinis, & indolis independentis à corpore. Quod jam definitum eſt à Concilio Lateranenſi ſub Innocentio III. in Cap. *firmiter* de Summa Trinitate: & in Lateranenſi ſub Leone X. ſeſſione octava: vide Suares lib. 1. de anima Cap. 1. num. 12.

13. Probatur deinde animæ rationalis indiviſibilitas: nam in primis, non conſtat partibus eſſentialibus, cum vera ſit forma corporis: aliàs anima conſtaret ex actu, & potentia ſpirituali, quod diſſonum eſt: imo verius eſt cum Eximio diſp. 13. metaph. ſect. 14. num. 14. repugnare materiam ſpiritualem, quæ ſcilicet ſit pura potentia incorporea: quia illa materia eſſet ſubſtantia ſpiritualis, ut ſupponitur, & aliunde non eſſet, cum non eſſet intellectiva; perfectio certè prorſus aliena à conceptu puræ potentiæ: ſubſtantia quippe intellectiva ratione ſui totius, quamvis ſit incompleta, & pure ſpiritualis debet mutuo converti: ergo anima rationalis eſt eſſentialiter indiviſibilis. Probatur quoque ejus indiviſibilitas integralis: nam quamvis accidentia ſpiritualia, ut gratia, & habitus virtutum conſtent gradibus intenſionis & Angeli præſentia in ſpatio diviſibili forſan ex partibus integretur, eſt tamen de ratione ſpiritus, ſeu ſubſtantiæ ſpiritualis, quemadmodum corruptibilitas, licet non repugnet accidenti ſpirituali, repugnat tamen ſpirituali ſubſtantiæ.

14. Confirmatur hoc ipſum: ſi anima eſſet integraliter compoſita, omnes partes illius eſſent intellectivæ: ergo omnes eſſent capaces liberi arbitrij poſſetque una velle, quod nollet altera; ſed hoc eſt inauditum: ergo. Nec dicas: omnes partes gaudere communi libertate, & per ſympatiam idem velle, ac nolle: nam ſympatia neceſſitans multos ad volendum non cohæret cum libertate. Si reſpondeas unam tantum partem eſſe intellectivam: igitur hæc tantum erit ſpiritualis; & de iſta quæro: an ſit integraliter diviſibilis? Si aſſeras, conſtare particulis intellectivis, & liberis redit nuperum abſurdum. Si neges: ergo negas ſubſtantiam ſpiritualem integraliter diviſibilem. Urgetur: Gregorius Neoceſarienſis lib. de anima, *cum anima* (inquit) *corpore careat, ſimplex eſt*: ergo ideò eſt indiviſibilis, quia incorporea; ſed ſi anima eſt ſubſtantialiter incorporea, eſt independens à materia, ſubjecto, ac proinde facta, & conſervata per actionem creativam: ergo anima defacto creatur. Urgetur amplius: quando abſcinditur homini manus, non perit pars illa animæ, nec retrahitur ad informandam materiam alterius partis, nec manet ſeparata; ſed aliquid ex his accideret, ſi anima eſſet integraliter diviſibilis: ergo ſi nullum concedi poteſt, debes ſtare pro indiviſibilitate tam ſubſtantiali, quam integrali animæ rationalis.

15. Probatur ex ejus creatione animæ immortalitas. Anima eſt naturaliter incorruptibilis: ergo eſt naturaliter immortalis. Probatur ante-

tecedens: corruptio vel eſt diſſolutio partium, vel defectus formæ, permanente ſubjecto ſubſtentationis; vel deſiſio rei natura ſua generabilis; ſed non poteſt dari animæ partium diſſolutio, cum ſit tam ſubſtantialiter, quam integraliter indiviſibilis, nec defectus formæ, permanente ſubjecto ſubſtentationis, cum non dependeat à ſubjecto, quod informat, nec demùm deſinat eſſe, quia generabilis, cum anima non generetur: ergo anima eſt ab agente naturali indeſtructibilis, cum ejus deſtructio ſit anihilatio, & anihilatio ſuperet omnes vires agentis creati. Objicit tamen Sennertus: Simile generat ſimile, atqui homo non eſt ſimilis homini quoad corpus tantum, ſed potiſsimum quoad animam: ergo debet generare animam. Reſpondeo, hominem generare hominem ſibi ſimilem, quatenus materiam communicat ad ſuſcipiendam animam diſpoſitam, & unionem partium earumque ordinationem, ac nexum attingit, alias etiam generaret materiam; quod nec ipſe Sennertus admittet; nec enim potior ratio aſſignari poſſet, cur unam, non vero aliam partem generaret?

16. Argumenta ex Scriptura deſumpta facile ſolvuntur, ut illud Eccleſ. cap. 3. *unus interitus eſt hominis, & jumentorum, & æqua utriuſque conditio: ſicut moritur homo, ſic & illa moriuntur, ſimiliter ſpirant omnia, & nihil habet homo jumento amplius.* Ad quod reſpondet Angelicus Doctor 1. p. q. 75. art. 6 ad 1. loqui Salomonem ex Perſona Impiorum, ita ratiocinantium, ut corpori liberius indulgeant. Similiter non eſt dubitantis, ſed referentis dubitationem Impiorum illud Eccleſ. *quis novit, ſi ſpiritus filiorum Adam aſcendat ſurſum, & ſi ſpiritus jumentorum deſcendat deorſum.* Si objicias Concilium Conſtantinopolitanum 6. art 11. approbans ſententiã Sophronij docentis, animam non eſſe immortalem per naturam, ſed per gratiam, vocat *per naturam*, id eſt per eſſentiam; & *per gratiam*, id eſt, per liberam voluntatem Dei, qui poteſt animam tametſi naturaliter immortalem redigere in nihilum. Audiatur Lateranenſe ſub Leone X. ſeſſ. 8. dicens: *cum diebus noſtris non nulli auſi ſint dicere de natura animæ rationalis, quod mortalis ſit, & aliqui temerè philoſophantes ſecundum ſaltem philoſophiam verum eſſe aſſeverent: Sacro approbante Concilio, damnamus, & reprobamus omnes aſſerentes animam rationalem mortalem eſſe.*

17. Unde clariſſime patet, animam ex ſuis proprijs nativis prædicatis, & propter prædicatum ſubſtantiæ ſpiritualis intellectivæ, indiviſibilis, immortalis, independentis à corpore in operando eſſe creatam: ita ut ſicut dicit Auguſtinus, ſolum poſſe *negare animam, hominem ſine anima;* ita ſolum negaret animam creari, qui non experitur mirificos animæ rationalis actus, miram intelligendi vim, dominantem libertatis amplitudinem, deſiderium æternorum, unoq̃ Deo contentam naturam, contem-

ptum·

promque non ſolum rerum omnium temporalium, ſed ipſiuſmet vitæ: ergo anima rationalis abſdubio ſit defacto per actionem creativam à ſolo Deo profluentem, & dependentem.

§. III.

De creatione Animæ Virginis.

18. NEmo vertit in dubium, animam Beatiſsimæ Virginis productam fuiſſe per creationem, & ex manu Omnipotentis immediate profluxiſſe: nam cum ſit ejuſdem ſpeciei cum animabus reliquorum hominum, ſortiri debet in phyſicis eandem productionem quæ ex prædicatis ſpiritus, incorporeitatis, & immortalitatis ipſi ex natura rei competit. Sed cum agitetur inter D. D. an animæ rationales ſint defacto æqualis perfectionis entitativæ cum hæc inæqualitas ſociabilis ſit cum æqualitate ſpecifica? Probabile abſdubio eſt, animas rationales eſſe inæquales perfectione entitativa, ut communiter Thomiſtæ, quibus obiter faciet Eximius Doctor tom. 2. in 3. part. Diſp. 50. ſect. 5.

19. Quæ inæqualitas in perfectione probari poteſt ratione tradita à Thoma Vincentio Tolca: ſubſtantiæ materiales, quæ intra eandem ſpeciem continentur, non ſunt omnes æqualiter perfectæ: ergo idem dicendum eſt de animabus rationalibus. Antecedens patet: conſtat enim experientia, non omnes homines eſſe ejuſdem indolis, vigoris, &c. Et conſequenter non omnes æquali perfectione participant temperamentū illius ſpeciei proprium. Probatur jam conſequentia: nam ideo ſubſtantiæ materiales intra eandem ſpeciem contentæ non ſunt æqualiter perfectæ, quia ejuſmodi inæqualitas valdè conducit ad pulchritudinem ſpeciei, quemadmodum multiplicitas ſpecierum valdè confert ad pulchritudinem generis; ſed hæc eadem ratio militat in animabus rationalibus: ergo rectè convincitur à pari, non eſſe æqualiter perfectas. Non enim fas eſt exiſtimare, minus Deum providiſſe pulchritudini ſpecierum materialium, quam immaterialium.

20. Probatur ſecundo ex inæqualitate operationum: non enim omnes homines ſunt æqualis ingenij, ac perſpicaciæ in judicijs: aliqui enim ſunt rebus metaphyſicis maximè idonei; rebus vero mathematicis inepti. Sed dices: hanc inæqualitatem ex inæqualitate diſpoſitionis organorum, quibus anima utitur in ſtatu unionis cum corpore, provenire. Sed contra: quia licet hæc inæqualitas organorum non parum ad prædictam inæqualitatem conducat; ſola tamen non ſufficit ad illam inducendam, præſertim, quia ex organorum ſola inæqualitate nulla reddi poteſt ratio, cur aliqui ingenio etiam clariſsimi, rebus mathematicis percipiendis ſint ferè inepti, aut difficillimè eas intelligant, alia vero etiam

etiam difficillima in alijs materijs ſumma cùm facilitate percipiant: non ergo ex ſola organorum materialium diſpoſitione prædicta inæqualitas poteſt provenire; præſertim cum hi diverſi perfectionum gradus valdè conducant ad pulchritudinem ſpeciei. Hinc facilè, quæ objici poſſunt, diſſolventur.

21. Unde cum anima Virginis fuiſſet à Deo ad opera excellentiſsima prædeſtinata, & ut ejus anima magnificaret Dominum, anima Virginis fuit inter omnes puris creaturas omnium maxima entitative, ac proinde reſplendebant tituli objectivi fortiores, & perfectiores exigentes creationem, nēpe, tituli ſpiritualitatis, independentiæ à corpore, & immortalitatis. Chriſologo dicente Sermon. 14. *tanta enim eſt Virgo, ut quantus ſit Deus ſatis ignoret, qui hujus Virginis mentem non ſtupeat, animum non miratur.* Et Eucherio cum Euſebio in Nativitate Virginis: *ſcire vultis, qualis ſit Mater? Cogitate, qualis ſit filius?* Quam obrem ex entitativa perfectione animæ Chriſti ſupra cæteros homines intra eandem ſpeciem maxima, legitime inferenda venit perfectio animæ Virginis (quam ſæpe ob ſimilitudinem *ſororem* appellat) infra Chriſtum entitative maxima.

22. Et ſi omnis anima rationalis quia ſpiritualis exigit creationem, quæ ſpiritualior illâ, quæ deſtinata fuit ad generandū hominē Deum? Aſſerente Angelico Thoma: *ſua operatione fines Divinitatis propinquius attingit*, in quo agnovit Caietanus quamdam affinitatem MARIÆ cum Deo: igitur cum Deus ſit eſſentialiter ſpiritus, hæc propinquitas MARIÆ arguit in ejus anima perfectionem ſpiritualitatis, adeo entitative maximam, ut longe excedat, intra eandem tamen ſpeciem, perfectionem phyſicam reliquarum animarum. Præterea: maternitas Dei radicalis conſiſtit, ex Barbiano controv. diſp. 3. & 4. in qualitate phyſica ſupernaturali elevante illam ad ordinem hypoſtaticum propter influxum in hypoſtaticam unionem: ergo ſubjectum phyſicum hujus qualitatis debet gaudere tota illa perfectione phyſica, cujus erat capax intra ſuam ſpeciem. Dicente Damaſceno oratione 1. de dormitione Deiparæ: *inter Matrem Dei, & filios Dei infinitum eſt diſcrimen*: ergo in phyſicis aſſignandum eſt totum illud diſcrimen, quod probabiliter aſsignabile eſt, ſpiritui Virginis præ cæteris ſpiritibus.

23 Prætereà: cùm anima Beatæ Virginis deſtinata fuiſſet à Deo ad recipiendam gratiam majorem omnibus puris creaturis, imo ſimpliciter infinitam, ut luculenter oſtendit Pater Joannes de Cardenas in egregio opuſculo citans Sanctum Antonium 4. p. tit. 15. cap. 20. § 7. qui ſecutus Anſelmum, & Albertum, ita loquitur cap. 14. in initio: *nulla autem pura creatura eſt plena gratiâ ſuſceptive, præter quam Beata Virgo, quæ tantam ſuſcepit, quod pura creatura magis ſuſcipere*

pere non potuit: Cui conſonat Belbartus in Stellario, qui loquens de Virginis gratiâ lib. 1. p. 5. art. 2. cap. 3. ſic ait: *ſua gratia tanta fuit, quòd pura creatura, niſi eſſet Deo unita, majoris gratiæ capax eſſe non potuit.* Et cum gratiâ ex Angelico Thoma 2. ſecundæ queſt. 24 art. 7. ſit *participatio quædam infinitæ Charitatis, quæ Spiritus Sanctus eſt*, ſequitur abſdubio, Deum in anima Virginis creaſſe ſubjectum in phyſicis proportionatum, quantum fieri potuit intra eandem ſpeciem, ut Spiritus Sanctus ſuperveniret in illam: ergo in ratione ſpiritus habuit phyſicam excellentiam cæteras animas ſuperantem, ac proinde exigentiam fortiorem ad terminandam actionem creativam. Confirmatur ex Barbiano tract. 2. diſp. 6. & 7. Flores, & Valentia: anima Virginis fuit ornata omnibus habitibus, & donis poſsibilibus puræ creaturæ debitis maternitati: ergo attento rerum ordine creata fuit ejus anima cum tota illa entitativa perfectione poſsibili intra ſuam ſpeciem.

24. Probatur amplius ex operationibus intellectus, & voluntatis ipſius Immaculatæ Virginis: nam ejus intellectus fuit præordinatus ad adeo excellentiores aſſenſus, ut ei dixerit Elizabeth: *Beata, quæ credidiſti*: & prius conciperet *Deum mente, quàm corpore*; aſſenſu adeo excellentiſsimo, & meritorio, ut Bernardin. Senenſis dixerit ſer. 51. Mariam eo actu, quo Angelo nuntiante conſenſit, plus meruiſſe quàm omnes Angelos, & homines per omnes ſuos actus: ergo congruentius erat, quod in prædicato intellectivi ſuperaret in phyſicis cæteras animas. Præterea ex Patre Rhodes queſt. 5. ſect. 1. § 1. habuit pro aliquibus inſtantibus Beata Virgo, dum viveret, viſionem beatificam: ergo ejus intellectus congruenter fuit in phyſicis productus, proportionatus quantum fieri poteſt præ cæteris tanto dono. Præſertim cum fundetur in qualitate phyſica maternitatis phyſicè recepta in ipſa anima. Ulterius ex Au eolo citato à Cardenas §. 21. loquitur de Deo: *plus diligit Beatam Virginem, quàm omnem creaturam puram*: ergo plus dilexit eum, quàm omnis alia pura creatura. Dicente Auguſtino: *digna digno*: & Bernardo in Cantica: *dum enim dicit Dilectus meus mihi, & Ego illi, aut Sponſa in immenſum gloriatur, aut Sponſus in immenſum diligitur*: ergo amor Virginis erga Deum fuit omnibus amoribus puræ creaturæ excellentior. Igitur principium volitivum fuit in ordine phyſico cæteris excellentius; potentiæ quippe ſpecificantur ab operationibus.

25. Ex quibus clare deducitur, quantum excelluit anima Virginis immortalitatis prærogativa: nam cum hæc fundetur in independentia à corpore, & in incorruptione, & prædeſtinata fuerit ejus anima ad ſingularem præ omnibus puris creaturis gloriam obtinendam, apud Cardenas, infinitam, & maximam in puris creaturis

ris poſsibilem, & hæc præcipue fundetur in maternitate, qualitate recepta in ipſa anima, clare infertur, reluxiſſe in ea perfectiſsimum prædicatum immortalitatis, quæ eſt objectivum fundamentum phyſicæ creationis. Præterea: Virginem habuiſſe pro aliquibus inſtantibus non continuis viſionem Beatam, defendit Pater Rodes q. 5. ſect. 1. § 1. quem Recentiores ſequuntur: ergo ad adeo excellentem operationem per ſe connexam cum perpetuitate correſpondere debet in ſubſtantia phyſica perfectior immortalitatis dos. Ulterius: Virgo fuit deſtinata ad generandum Corpus, quod nunquam videret corruptionem, ſed tertia die à morte induceret immortalitatem, & anima Matris informavit Virgineum Corpus, quod ſeminatum animale in triduo reſurrexit ſpirituale, & volavit ad Cœlos immortale: ergo ſignum eſt, perfectiſsime radicatum in egregia adeo anima immortalitatis phyſicum prædicatum, & ob omnes titulos fortius reliquis animabus puri hominis, creationem exigere. Urgetur vehementer: quia juxta aliquos, ut videre eſt apud Eximium lib. 5. de Angelis cap. 1. n. 3. prima gratia fuit data Angelis juxta proportionem majoris, vel minoris naturalis perfectionis: ergo vice verſa bene argumentatur: Beata Virgo fuit deſtinata ad recipiendam gratiam, ſummam perfectionem, donaque ſupernaturalia ſupra omnem puram creaturam: ergo in linea phyſica fuit creata à Deo perfectione omnium maxima naturali intra lineam puræ creaturæ, & ſphœram naturæ ſpiritualis incompletæ.

SECTIO II.

De tempore creationis animæ rationalis.

§. I.

Quo tempore creatur anima rationalis?

26. Cum anima rationalis non ſit ab æterno producta, notiſsimum eſt, creatam fuiſſe in tempore; & cum ſit creata propter hominis conſtitutionem, eſt conſonum naturali philoſophiæ, ut non fiat ejus creatio, donec corpus perfecte organizatum nihil præter animam expectet ad operationes humanas exercendas; prius enim 2. Geneſis, v. 7. *formavit igitur Dominus Deus hominem de limo terræ*, & poſtea *inſpiravit in faciem ejus ſpiraculum vitæ, & factus eſt homo in animam viventem*; & quidem ſi non fuit ab æterno creata, ut de fide certum eſt, nec in initio mundi fuerunt productæ omnes animæ, quas defacto Deus decreverat uſque ad finem mundi producere; non eſt aſſignabile tempus aliud, in quo animæ rationales incipiant habere eſſe, quàm in inſtanti, in quo corpus perfectè organizatum nihil deſi-

deret ex parte ſui ad hominem actu conſtituendum, præter animam rationalem. Quare relictis aliquorum Philoſophorum, & Medicorum ſingularibus placitis, quibus ſenſerunt; animam non eſſe ſubſtantiam, ſed accidens, vel accidentium harmoniam, ſeu temperamentum, relatis à D. Thoma in q. 1. diſp. de anima art. 1. & lib 2. cõtra Gentes cap. 63.

27. Dico: anima rationalis creatur à Deo in inſtanti in quo corpus eſt perfecte organizatum, & ultimò diſpoſitum ad animam. Probatur ex prædicatis ſubſtantialibus convenientibus omni, & cuilibet animæ viventi: quæ prædicata complexus eſt Ariſtoteles lib. 2. de anima cap. 1. & 2. animam ſic definiens: *anima eſt actus primus ſubſtantialis corporis phyſici organici potentia vitam habentis.* Aliter explicat animæ naturam: *anima eſt id, quo vivens ſenſitivum loco movetur, & intelligit:* Unde animam definit per ordinem, & habitudinem ad corpus: ergo prius apponi debet corpus ipſum ultimo diſpoſitum, quàm intelligatur anima, ac proinde, quàm producatur. Confirmatur: corpus concurrit in genere cauſæ moralis exigentis à Deo animæ productionem; ſed cauſa eſt prior in ſua linea effectu: ergo prius intelligitur corpus ultimò diſpoſitum, quàm intelligatur anima.

28. Probatur ſecundo: omnis anima eſt actus corporis phyſici organici: ergo anima habet rationem actus primi, & corpus rationem ſubjecti; ſed ratio actus primi eſt reſpectiva, & dicit ordinem, ſeu habitudinem tranſcendentalem ad ſubjectum: ergo anima dicit ordinem ad corpus organicum ut ſubjectum; ſed ſubjectum eſt prius in executione actu: ergo prius eſt organicum corpus, quàm anima. Roboratur ex Ariſtotele 7. Meth. cap. 11. tex. 39. dicente: *perſpicuum eſt, animam ſubſtantiam eſſe primam, corpus materiam; hominem vero, aut animal, eſſe id, quod ex utroque conſtat.* Et in eodem lib 2. de anima tex. 4. paulo ante definitionem dixit: *corpus profectò non erit anima, ſed ut ſubjectum potius eſſet materia.* ſed ſubjectum, & materia eſt prius formà: ergo prius eſt corpus organicum, quàm anima.

29. Declaratur; quamvis juxta Scotum in 4. diſt. 11. quæſt. 3. artic. 2. ſecutum à ſuis. & à plurimis ex noſtris, addatur, nomine *corporis organici* non ſignificari ſolum materiam primam, ſed compoſitum ex illa, & forma ſubſtantiali corporeitatis, quam, exiſtimant, eſſe diſtinctam in re ipſa ab anima in viventibus omnibus, & ideo dicunt, animam, ut anima eſt, dicere habitudinem ad materiam primam informatam forma corporeitatis; ex hac ſententia non enervatur aſſertio noſtra: quia etiam ſi corpus includat gradum corporeitatis, comparatur ad animam ut anima eſt, tamquam potentia, & ſubjectum non propriæ inhæſionis, ſed ſubſtantialis compoſitionis; ſed potentia, & ſubjectum præcedunt productione ad ſuum actum: ergo

etiamſi

etiamſi corpus includat ſubſtantialem formam corporeitatis, producitur priùs, quàm anima, nec anima creatur, donec præcedat ſaltem naturâ corpus ultimò diſpoſitum ad animam.

30. Ita docet D. Thomas in q. de ſpiritualibus creaturis art. 3. ad 2. dicens: *cùm forma perfectiſſima det omnia, quæ inferiores, & adhuc ampliùs, materia prout ab ea perficitur modo imperfecto conſideratur, ut materia illius formæ, ut perfectiori modo informat*: unde concludit: *ſic ergo iſta materia ſecundùm quod intelligitur ut perfecta in eſſe corporeo ſuſceptivo vitæ, eſt proprium ſubjectum animæ*: ergo ex Divo Thoma anima ex actus proprius corporis, ac proinde advenit ultimò corpori; quod non poteſt fieri, niſi ſupponat corpus jam productum. Roboratur: vivens, & animatum eſt finis, & prima intentio naturæ, ac agentis operantis; ſed anima ex alia Ariſtotelica definitione, quam multi à poſteriori judicant, eſt id, *quo vivimus, ſentimus, loco movemur, & intelligimus*: ergo anima eſt, quæ ultimò creatur ad conſtituendum animatum: nam finis eſt prior in intentione, & poſterior in executione. Declaratur magis: nequit eſſe anima, quin exerceat aliquam operationem vel vegetandi, vel ſentiendi: ergo nequit anima produci, quin ſupponat ſubjectum, organa, & diſpoſitiones ad exercendam aliquam ex his operationibus.

31. Urgetur: eo ipſo, quod deficiat temperamentum, organa, vel diſpoſitiones, ut anima exerceat ſuas operationes, ita ut nullam exercere valeat, deſinit anima informare corpus, & actuare: ergo eò ipſo, quòd nihil deficiat ex parte corporis ad recipiendas operationes animæ, informat anima; ſed tunc incipit eſſe, quando incipit informare: ergo tunc incipit eſſe, quãdo corpus organicum intelligitur ultimò diſpoſitum. Explicatur: non intelligitur, animam deficere, niſi priùs intelligatur, corruptum eſſe corporis temperamentum neceſſariò requiſitum ab anima: ergo non priùs intelligitur, animam informare, quã intelligatur ex parte corporis ultima diſpoſitio, & temperamentum.

32. Probatur contra Platonem, & nonnullos alios antiquos Philoſophos, qui cenſuerunt, animam viventium non eſſe formam ſubſtantialem informantem, ſed aſſiſtentem, quaſi aurigam, & motricem, ut loquitur Ariſtoteles de anima Cœli in lib. 2. de Cœlo cap. 2. & 12. Si anima in Equo. v. g. non eſt ſubſtantialis forma, nulla dabitur forma ſubſtantialis. Probatur: non dabitur in viventibus, ut defendunt; ſed non poteſt reddi ratio, ob quam corpora non viventia formis ſubſtantialibus in ſuis ſpeciebus conſtituantur, & viventia illis careant: ergo. Facile probatur minor: viventia ſunt perfectiora non viventibus: quia majorem organorum, & potentiarum varietatem habent, ſed hoc non obſtante carent uno principio, in quo radicentur; nempe.

pe, formâ: ergo ſi in corporibus rerum viventium nulla eſt ſubſtantialis forma, minus erit in non viventibus, ac proinde tota ſubſtantia corporum omnium erit ſola materia, nec una ſpecies differet ab alia niſi accidentaliter; quod eſt philoſophicum abſurdum.

33. Roboratur argumento poſitivo: præcipua forma uniuſcujuſque ſubſtantiæ eſt, à qua omnes facultates, & operationes ejuſdem ſubſtantiæ pendent; ſed ita eſt anima in compoſito vivente: ergo eſt ſubſtantialis forma. Minor experimento claret: nam recedente anima, omnes facultates vitales deficiunt: ergo ab ipſa dependent. Ex quo ſic: omnis forma rerum generabilium, & corruptibilium requirit in ſubjecto diſpoſitiones, & temperamentum ad ſui introductionem, & conſervationem: ergo ſi anima eſt forma viventis generabilis, & corruptibilis, requirit in corpore organico præcedentiam hujus temperamenti ad ſui introductionem; ſed anima rationalis eſt genericè, ſicut aliæ formæ viventes, actus, & forma corporis phyſici organici generabilis, & corruptibilis: go. requirit diſpoſitiones proprias in corpore organico ad ſui introductionem; ſed introducitur per ſui creationem: ergo tunc temporis creatur anima rationalis, quando corpus eſt ultimò diſpoſitum ad vitam.

***
**

§. II.

Non obſtante ſpiritualitate animæ rationalis, creatur in inſtanti, quo corpus organicum eſt ultimò diſpoſitum.

34. Explicata difficultate circa cæteras animas, & cum quibus animam humanam convenire contendimus in prædicatis genericis, reſtat ſpecialis modus circa propriam ſpeciem animæ rationalis, qui alligatur quæſtioni apud Philoſophos, an nimirum anima rationalis ſit vera forma corporis? Nam ſi vera forma demonſtratur, nullum, vel parum dubium reſtat, non produci, niſi ad exigentiam naturæ, & propter totum efficiendum; cumque ipſa habeat rationem actus incompleti, expectare debet ſubjectum ultimò diſpoſitum ad ſui productionem. Quod roboratur, quia pars incompleta ſuapte natura ordinatur ad totum conſtituendum, ac proinde debet eſſe exacta ab alia comparte, ut reſultet totum perfectum, & erumpat in operationes proprias hominis: unde liquido fluit, totum negotium ſtare in comprobando, ſubſtantiam ſpiritualem ſortiri rationem veram formæ.

35. Quam controverſiam luculenter dirimit Angelicus Præceptor q. unica de anima, art. 1. & Exim. Suarez tract. 3. de anima lib. 1. cap. 11. cum quibus teneo, animam rationalem

eſſe

eſſe veram formam corporis. Probatur ex Concilio Viennenſi ſub Clemente V. in Clementina unica § *Porro* de Summa Trinitate: *do„ ctrinam* (inquit) ſeu poſitionem temerè aſſerentem, aut vertentem in dubium, quod ſubſtantia animæ rationalis, ſeu intellectivæ verè, ac per ſe humani corporis non ſit forma, ut erroneam, & veritati catholicæ inimicam, prædicto approbante Cōcilio, *reprobamus*. Et infra decernit: *ut quiſque* deinceps aſſerere, defendere, aut tenere pertinaciter præſumpſerit, quod anima rationalis non ſit forma corporis humani per ſe, & eſſentialiter, tamquam hæreticus ſit *cenſendus*. Quam definitionem amplectitur Lateranenſe ſub Innocentio III in cap. *firmiter* de ſumma Trinitate, docens, creaſſe Deum à „ principio creaturam corporalem, & ſpiritualem, & deinde hominem ex utraque, id eſt, ex ſpiritu, & corpore conſtitutum. Accedit Athanaſius in ſymbolo, „ *ſicut* anima rationalis, & caro unus eſt homo, ita Deus eſt homo unus eſt Chriſtus: ergo de fide eſt animam rationalem eſſe formam; & erroneum eſt aſſerere, fuiſſe productam ante corpus.

36. Probatur ergo ratione: nulla repugnantia oſtenditur ex parte Corporis: quia per talem formam magis perficietur; ſed nec ex parte formæ ſpiritualis: quia ut ſit actus informans, non eſt opus, ut dependeat in ſuo eſſe à materia cum ſufficiat dependentia in aliquibus operationibus, nec item eſt neceſſe, ut materia animæ coextendatur: nam poterit tota anima eſſe in tota materia, & tota in qualiber parte: ergo nulla oſtenditur repugnantia in eo, quod anima rationalis ſit vera forma corporis. Probatur ſecundo experientià: experitur quivis homo, ſe vivere, ratiocinari, & diſcurrere, ſicut experitur ſe ſentire, aut nutrire, & qui hoc non experitur, vel experiri negat, non homo, ſed brutum erit, ſed hoc non experiretur, ſi anima rationalis non eſſet vera forma: ergo eſt vera forma.

37. Declaratur: intelligere eſt operatio vitalis, ac proinde procedere debet à principio intrinſeco, & per actionem immanentem: ergo ſi cogitatio non eſt à me, etiam non eſt in me. Quia cogitari non poteſt, nec mente concipi, ut quis videat, & nihilominus actum videndi non efficiat, nec in ſe recipiat: ergo ſi ipſe ego intelligo, actum intelligendi ego ipſe facio, vel recipio, ſed non cogito, vel intelligo à me ratione materiæ: ergo debet eſſe ratione formæ: ergo principium intelligendi in me debet eſſe neceſſariò forma mea. Roboratur: homo ſpecie diſtinguitur à brutis: ergo ratione alicujus ſubſtantialis formæ; atqui non ſupereſt alia forma, quàm, quæ conſtituit hominem in gradu rationalis, quæ eſt ultimum diſtinctivum hominis à brutis: ergo principium rationale eſt forma

ho-

hominis conſtitutiva: nam forma infra rationalem non poteſt facere, hominem eſſentialiter differre à bruto; ac proinde homo, & erit eſſentialiter brutum: nec erit homo, qui intelligit, & diſcurrit, nec amabit, nec bene aget; cum eſſet homo ſeparatus à principio intelligendi, amandi, & bene agendi: igitur convincitur, animam rationalem quantumvis ſpiritualem eſſe veram formam corporis.

38. Angelicus Præceptor præter locum ſupra citatum lib. 2. contra Gentiles oſtendit luculentiſsimè, animas non eſſe creatas ſeparatas à corpore, toto cap. 83. Argumentaque in oppoſitum nativa claritate diluit. Ideo non immoramur in re adeo perſpicua, Lectoremque ad fontem remittimus, tantumque damus verba numeri 2. & 3. *adhuc unicuique formæ naturale eſt propriæ materiæ uniri, alioquin conſtitutum ex forma, & materia eſset aliquid præter naturam: prius autem attribuitur unicuique, quod convenit ei ſecundum naturam, quàm quod convenit ei præter naturam. Quod enim convenit alicui præter naturam, ineſt ei per accidens; quod autem convenit ei ſecundum naturam, ineſt ei per ſe. Quod autem per accidens eſt, ſemper poſterius eſt eo, quod eſt per ſe. Animæ igitur prius convenit, eſſe unitam corpori, quàm eſſe à corpore ſeparatam.*

39. Amplius: *omnis pars à ſuo toto ſeparata eſt imperfecta; anima autem cum ſit forma, ut probatum eſt, eſt pars ſpeciei humanæ: igitur exiſtens per ſe abſque corpore eſt imperfecta, Perfectum autem eſt prius imperfecto in rerum naturalium ordine: non igitur competit naturæ ordini, quod anima fuerit prius creata à corpore exuta, quàm corpori unita* Hactenus Angelicus Præceptor. Nec rationes Gentilium, & aliorum Philoſophorum aliquid concludunt. Primum poteſt ſumi ab inductione aliarum intelligentiarum, etiam motricium Cœlorum, quæ non ſunt veræ formæ corporum, quibus aſsiſtunt. Secundum: quia nulla ſubſtantia ſpiritualis poteſt uti corpore ad propriam operationem illi convenientem, cum operationes iſtæ ſint meræ ſpirituales, ut ſunt intelligere, velle, & amare.

40. Tertium: quia inter actum, & potentiam debet intervenire proportio; ſed non invenitur inter materiam diviſibilem, & extenſam, & ſpiritum indiviſibilem: ergo nequit ſpiritus eſſe actus, & forma materiæ. 4 forma habet naturalem appetitum ad materiam; ſed ſpiritualis ſubſtantia nequit habere iſtum appetitum, cum per materiam impediatur à proprijs, & excellentioribus operationibus: ergo. 5. quia animæ eſſet connaturalis ſtatus conjunctionis, & ſtatus ſeparationis; ſed implicat forma, cui ſint connaturales duo actus oppoſiti: ergo. 6. quia forma non unitur materiæ, niſi medijs accidentibus, & diſpoſitionibus: ergo exiſtentibus his diſpoſitionibus, unitur anima, & deficientibus, ſeparatur; ſed nequit ſpiritus habere tantam dependentiam à rebus ma-

te-

terialibus: ergo ſpiritus nequit eſſe forma materiæ. 7. anima incorruptibilis nequit eſſe proportionata corpori corruptibili, nec propter corpus; ſed forma debet eſſe proportionata materiæ: ergo anima ſpiritualis nequit eſſe forma materiæ.

41. Facilè reſpondebis ad primum, diſtinguendo inter ſubſtantias ſpirituales completas, & incompletas, cùm pertineat ad Omnipotentiæ extenſionem, quod ſicut dantur ſubſtantiæ ſpirituales completæ, & completæ corporeæ, detur etiam ſubſtantia media completa ex corpore, & ſpiritu. Ad ſecundum etiam diſtinguo concedendo de ſubſtantia ſpirituali completa; negãdo de incompleta: nam hæc eo ipſo indiget corpore, ut homo exerceat operationes proprias hominis, & quã vis non indigeat ad operationes merè ſpirituales corpore, ut ſubjectò, indiget, ut medio quodam, ad recipiendas ſpecies. Ad tertiam diſtinguo: debet intervenire proportio in ratione entis, nego; in ratione actus, & potentiæ concedo. Ad quartum nega minorem: quia dum eſt ſine materia eſt in ſtatu incompleto, & licet exerceat aliquas operationes, caret illis operationibus proprijs ſentiendi, vegetandi, &c. Ad quintum: cùm anima ſit excellentior materiâ, operetur que perfectius ſeparata, non ſunt duo actus oppoſiti: cum operationes pro eo ſtatu non pugnent cum operationibus pro alio. Et ut reſpondet Angelicus, quæſt. unica de anima art. 1. ad 5. *quia anima humana non eſt forma à materia totaliter comprehenſa: quod patet ex hoc, quod aliqua ejus operatio eſt ſuper materiam.* Aliter ſequitur reſpondendo: *poteſt tamen aliter dici ſecundam ſententiam fidei, quod corpus humanum à principio aliquo modo incorruptibili conſtitutum eſt, & per peccatum neceſſitatem moriendi incurrit, à qua iterum in reſurrectione liberabitur: unde per accidens eſt, quod ad immortalitatem animæ non pertingit.* Ad ſextum diſtinguo minorem: tantam dependentiam in eſſe, concedo, in compleri, nego. Ad ſeptimum diſtinguo: corporis propriè corruptibilis, concedo; denominativè, & impropriè, nego. Tota corruptibilitas eſt propter unionem, quia materia corrumpatur, nec anima.

§. III.

De Corpore Beatiſsimæ Virginis.

41. CUm planum ſit ex Angelico Divo Thoma lib. 2. contra Gentiles cap. 90. nulli alij corpori, niſi humano uniri ſubſtantiam ſpiritualem, ut formam, expendere hic licet perfectionem corporis Beatiſſimæ Virginis, quod fuit ſubjectum illius Immaculatæ Subſtantiæ. Quod fuiſſet inter corpora organica perfectiſsimum, facilè meo judicio demonſtratur: primo propter animam, cujus ſubjectum deſtinabatur; ſecundo propter Corpus Chriſti Do-

mini, ad cujus efformationem præparabatur. Tertio propter ſingulares dotes ipſi corpori præ cæteris, & præ omnibus communicandas.

43. Et quidem ſi ex perfectione animæ taxanda eſt corporis perfectio, docente D. Thom. in 4. diſt. 49. q. 2. art. 6. „ *forma* non „ conjungitur perfectibili, niſi quando perfectibile habet diſpoſitiones, quibus efficitur ſuſceptivum talis formæ; ſicut corpus „ non unitur animæ, niſi quando in „ corpore ſunt diſpoſitiones convenientes ad animam *ſuſcipiendam*. Cùm anima Virginis fuerit in entitativa phyſica perfectione omnium maxima intra ſpeciem animarum humanarum, ſequitur, fuiſſe corpus virgineum, intra lineam corporis organici, omnium corporum perfectiſsimum. Comprobatur experientia: nam ſecundum perfectionem formarum materialium videmus, materiam per potiores diſpoſitiones, & organizationes nobilitari; naturamque plus, & ſubtilius in iſtis laborare: cum igitur anima rationalis ſit nobilior inter formas debebat parari à natura materia nobilius diſpoſita, quale eſt humanum corpus, de quo poſſumus dicere cum Auguſtino hom. 32. & 50. *& miratur alia homo cum ſit ipſe mirator magnum miraculum*: ergo ſi anima Virginis fuit omnium maxima præter Chriſtum, ejus corpus fuit perfectiſsimum infra Chriſti corpus.

44. Unde colligunt multi Beatam Virginem propter optimam corporis complexionem nunquam in verum, ac proprium morbum incidiſſe: & Sophronius in Epiſt. Synodica, quæ habetur in 6. Synodo act. 11 dicit, corpus Virginis ab omni contagione fuiſſe liberum; & ejus carnem immaculatam, & puriſsimam vocat, quæ *ſancta, & immaculata* dicitur in eadem 6. Synodo act. 18. in Edicto Conſtantini. 2. colligitur, Beatam Virginem honeſtiſsima corporis pulchritudine præditam fuiſſe; ut latè docuit Anton. 4. part. Theolog. tit. 15. cap. 10. § 2. Et colligitur ex Ricardo Victorino cap. 26. in Cant. ubi dicit, fuiſſe *vultu Angelico tam corpore, quàm mente*, accommodans illud: *tota pulchra es Amica mea*. Unde Gregorius Nazianſenus in Chriſto patiente ante medium ſic inquit: *O Virgo formæ quæ nitore cæteras prais*: & Andreas Hieroſolymitanus Serm. de Aſſump. ſic ad Virginem loquitur. *Eximia pulchritudo à Deo ſculpta, ſtatua rectè deſcripta*. Unde pulchritudo Rachel, & ſimilium mulierum veteris teſtamenti figura fuit pulchritudinis Virginis.

45. Cui veritati conſentanea ſunt, quæ refert Nizephorus de forma Virginis lib. 2. cap. 23. Quod ratione naturali comprobatur: nam pulchritudo conflatur ex tribus, ut docet Divus Thomas 1. p. q. 39. art. 8. & 2. 2. q. 145. art. 2. Et ex Dionyſio cap. 4. de Divinis nominibus: & Auguſt. 22. de Civitate Dei cap. 19. Primo ex omnium membrorum integrita-

te,

te, quam fuiſſe in corpore MARIÆ, certiſsimum eſt. Non enim accepit corpus mutilum aut monſtruoſum. Secundo ex eorundem membrorum debita proportione. Et hanc fuiſſe in corpore Virginis, facilè perſuadetur: quia tale corpus debebatur perfectiſsimæ animæ ejus, ideoque oportebat eſſe naturâ ſuâ aptiſsimum ad vitalia animæ opera exercenda, ordinatiſsimasque recipiendas operationes; quæ aptitudo multum ex dicta proportione pendet. Tertio requiritur ad pulchritudinem corporis conveniens color nativus, qui oritur ex optimo temperamento, & complexione: ſicut ergo fuit optima in corpore Virgineo, ita illi erat connaturalis perfectus color, & ad pulchritudinem corporis humani maximè accommodatus.

46. Et certè Adam, & Evæ corpora fuiſſe perfectiſsima in linea organica, temperamento, diſpoſitione, ac pulchritudine evincit noſter Suarez in opuſculo de opere ſex dierum, lib. 3. cap. 3. n. 8. ex cujus doctrina liquido conſtat, Virgineum MARIÆ corpus fuiſſe perfectiſsimum inter fœminas poſsibiles. Quod ſic oſtendo: in tom. 2. in 3. p. ſic probat corpoream Virginis perfectionem: inquit ergo diſp. 2. ſect. 2. n. 2. corpus Beatiſsimæ Virginis fuiſſe in ſua ſpecie, & ſexu maximè perfectum. Primo: quia ex illo corpore corpus Chriſti formandum erat: ad Divinam ergo providentiam pertinuit accommodare media fini; & materiam effectui aptam præparare: preſertim cum Divina Virtus, quæ in hoc opere ſingulariter operabatur, facillimè hoc poſſet facere. Secundo: quia decuit, Chriſtum, & Virginem eſſe inter ſe ſimillimos, non ſolùm moribus, ſed etiam, & corporis perfectione, & affectibus; hæc enim ſimilitudo, & ad conciliandum amorem, & ad majorem perfectionem pertinet: ergo ex Eximio perfectio corporis Virginei taxanda eſt ex perfectione corporis Chriſti.

47. Doceat ergo, quid ſentiat de corpore Chriſti. Ait porro tom. 1. in 3. part. diſp. 32. ſect. 2. à num. 2. aſſumpſiſſe Chriſtum corpus humanum perfectiſsimum, perfectamque corporis pulchritudinem, ſequens communem ſententiam Sanctorum, accomodans illud Pſ. 44. *Speciosus forma præ filijs hominum*; primosque Patres ipſum interpretantes de pulchritudine corporis; ac Chryſoſt. homil. 18. in Math. ſic de Chriſto loquentem: *ſicut in ſignis perſiſtendis mirabilis fuit, ita viſu gratiſsimus fuiſſe dicitur*; & Hieronymum tom. 3. Epiſt. 160. ad Principiam de Chriſto: *univerſis pulchrior eſt Virgo de Virgine, qui non ex ſanguinibus, ſed ex Deo natus eſt.* Confirmat hæc omnia: quia corpus Chriſti Spiritus Sancti virtute fabricatum eſt, & opera, quæ Deus per ſe ipſum facit, ſunt pulcherrima, & perfecta. Secundo paritate Adam immediate effecti à Deo: 3. quia corpus Chriſti futurum eſt veluti objectum beatitudinis cor-

poris noſtri; ut ſupra docuerat cum Auguſtino, & Cypriano diſp. 5. & quia futurum eſt exemplar pulchritudidis omnium corporum Beatorum: ergo ipſum pulcherrimum eſt.

48. In opuſc. ſex dierum lib. 3. cap. 3. num. 9. quærit: an in perfectione corporali Adam Chriſtum exceſserit, vel è converſo? Et reſpondet, ſi datur ſummus terminus perfectionis corporalis, fuiſſe æquales Chriſtum, & Adam, & judicans, non eſſe terminum cathegorematice (talem hujus perfe„ctionis concludit: *ſi verò* inter „eos aliqua fuiſſet, & fuit illa in„æqualitas, exceſſus quidem per„fectionis Chriſto tribuendus *eſt*. Unde fluit 1. Adamum perfectiorem debere eſſe Evâ: quia ut dixit Paulus 1. ad Corinthios: *non vir ex muliere, ſed mulier ex viro*: ergo cum non corpus MARIÆ fuiſſet ex corpore Chriſti, ſed è converſo, ex corpore MARIÆ corpus Chriſti, dicente MARIA ad Chriſtum, quod Adamus ad Evam: *Os ex oſsibus meis, & caro de carne mea*; cum aliunde ſit perfectius corpus Chriſti corpore Adami, ſequitur corpus virgineum fuiſſe magis perfectum corpore Adami, ac per conſequens corpore Evæ. Prætereà: non eſt cur negetur poſsibilis terminus maximus pulchritudinis corporalis, dicente Spiritu Sancto: *una eſt perfecta mea, una eſt*, & Auguſtino ſerm. de Aſſumpt. *ineffabilis ſanctificationis gratia, quantum in corpore Virginis valuerit, illi ſolum noſtum eſt, qui de ejus natura naturam ſuſcepit*. Et Joanne Damaſceno orat. 1. de dormit. Deiparæ: *inter filios Dei, & Matrem Dei infinitum eſt diſcrimen*. Et Angelico D. Thoma 1. p. q. 25. art. 6. *ad 1. non poteſt aliquid fieri melius ipſa* (loquitur de Virgine) *ſicut non poteſt aliquid melius eſſe Deo*. Quod roboratur: quia omnia, quæ competunt corpori Chriſti, competunt carni MARIÆ quoad perfectionem corporalem: quia ex corpore MARIÆ fuit corpus Chriſti, dicente Auguſtino ſerm. de Aſſumpt. cap. 5. *Caro Chriſti caro eſt Mariæ. Et quamvis gloria reſurrectionis fuerit magnificata, eadem tamen manſit, quæ aſſumpta eſt de Maria*: ergo ſicut corpus Chriſti fuit perfectiſsimum in linea corporali ſupra cætera corpora poſſibilia, ita corpus MARIÆ fuit perfectiſsimum ſupra omnia poſsibilia corpora infra Chriſtum, & infimum ſupremi attingit ſupremum infimi.

49. Prætereà: hæc maxima corporalis perfectio Virgini debebatur præ cunctis propter ſingulares dotes ipſi communicatas: nam primum, fuiſſe conceptum Virgineum corpus adeo extra libidinem Parentum, & ex ſemine adeo puro, ut ſi fuiſſet generata in ſtatu innocentiæ, defendit Doctor Eguiara allegans Mag. Sententiarum lib. 3. diſt. 3. imò ſi fuiſſet genitum in ipſo cœlo, ut infertur ex Laurentio Dalmata in mundo Mariano diſcurſu 1. à n. 15. ubi egregie de corpore Virginis. Secundò ex

ex P. Peralta citante Eximium tom. 2. in 3. p. diſp. 5. ſect. 5. & communem Patrum: ab inſtanti conceptionis fuit in B. Virgine extinctus omnis peccati fomes tam in actu primo, quam in actu ſecundo. Tertio: ex P. Marin de Incarnat. tractatu 17. diſp. 7. ſect. 5. n. 49. *B. V. habuit fomitem ad virtutem naturalem, ſeu ad benè naturaliter operandum.* Quarto: ex Ripalda diſp. 19. ſect. 13. n. 72. *Maternitas ſanctificavit corpus Virginis Sanctitate propria, & ſingulari:* dicente Sophronio in Ep. ad Sergiũ 1. p. in 6. Synodo: *Virgo Sancta accepit, & corpus animæ, quod ſanctificat.* Quinto: ex Eximio ſupra diſp. 21. ſect. 2. n. 5. *Corpus Virginis fuit quidem initium humanæ ſalutis: quia ex illius ſemine corpus, ſanguiſque Chriſti ſumptum eſt, quod fuit noſtræ ſalutis pretium.* Sexto: quia iſtud corpus ſurrecturum erat paulo poſt mortem, aſſumptumque in cœlo collocandum ſupra omnem puram creaturam, dicente Hugone Victorino lib. 3. erudit. Theolog. cap. 125. *quod ſine dolore mortis obijt, quodque cum corpore in cœlo vivit, & ad dexteram Filij ſingulariter ſedet,* Pſalmiſta teſtante, *Adſtitit Regina à dextris tuis in veſtitu deaurato circumdata varietate:* igitur Virgineum corpus fuit undequaque perfectiſsimum & ſtatim ac organizatum, fuit creata perfectiſsima anima immaculatæ creaturæ.

*****
***

SECTIO III.

An poſsit Deus creare animam rationalem extra corpus ultimò, & perfectè organizatum?

§. I.

An poſsit Deus ut Author naturæ creare animam rationalem extra corpus ultimò organizatum?

50. NON intendimus hìc innodari circa varia apud Philoſophos in hoc puncto tractata; ideoque omittimus: an poſsit Deus miraculosè producere, vel conſervare formas materiales extra materiam? Tum quia etiam negantes, formas materiales eſſe quid ſubſtantiale, ſed aſſerentes, tantum eſſe modificationem quamdam particularũ materiæ particulari harmonia, ac ratione conjunctarum, quæ neque Divinitus ab eis ſeparata exiſtere poteſt (ut videre eſt apud Toſcam tract. 3. phyſic. general. lib. 1. cap. 3. propoſitione 48. n. 2.) diverſimodè ſentiunt de anima rationali. Defendentes, formam materialem eſſe quid abſolutum ſubſtantiale, communiter defendunt, poſſe Deum illã ſaltim conſervare extra materiam, paritate formarum accidentalium

Eua

Euchariſtiæ; ſed ſimul dicunt, non poſſe Deum abſque miraculo iſtud facere, cum majorem] connexionem habeat forma materialis cum materia, vel ſaltem tantam, quantam quantitas, & accidentia.

51. Præterea: non inveſtigamus: an poſsit materia privari omni forma ſubſtantiali? Quia nec ſupernaturaliter poſſe, defendunt Thomiſtæ conſequentes ad ſua principia de exiſtentia materiæ per exiſtentiam formæ. E contra poſſe privari omni forma, non vero naturaliter, ſed miraculo interveniente, defendunt Scotiſtæ cum Subtili Doctore, & plurimi ex Noſtris, quamvis in hac privatione judicent, non intervenire miraculum quoad ſubſtantiam, ſeu ſecundum poſitivum; ſed tantum quoad modum, & ſecundum negativum; ideoque materiam conſervari per eandem actionem, per quam fuit creata, tantumque intervenire miraculum [in conſervatione materiæ, non intrinſecè ſecundum ſe ſpectatæ, ſed tantum conſideratæ in his circumſtantijs, & reduplicative ſumptæ, in quibus debetur ipſi aliqua forma. Alij vero, ut fuſè Pater Auguſtinus Laurentius Luſitanus in curſu philoſophico tom. 4. tract. 1. diſp. 2. ſect. 2. defendit, materiam poſſe exiſtere naturaliter abſque omni forma ſubſtantiali, & reſpondet probabiliter argumentis contrarijs, ibique n. 140. hæc habet: *reſpondeo 1.° non eſſe adeo certum, animam non poſse primo produci extra corpus;* intelligit *naturaliter*: nam reſpondet ad hanc urgentiam: *anima rationalis non producitur naturaliter abſque materia: ergo neque materia poterit naturaliter ſine omni forma exiſtere.* Quare.

52. Sit noſtra concluſio: probabiliter nullum intervenit miraculum in creatione animæ rationalis extra corpus ultimo organizatum, ita ut Deus creet animam [rationalem propter exigentiam corporis; illam tamen primo producat extra corpus, & in eodem ipſiſsimo inſtanti productionis infundat in ipſum corpus. Probatur ſingillatim aſſertio: non repugnat ex parte animæ: quia anima rationalis naturaliter exiſtit à corpore ſeparata, & naturaliter ſeparatur à corpore, cum nobiliores operationes ſeparata ſortiatur; ſed non repugnat ex parte corporis: ergo ex nullo capite repugnat. Probatur minor: non repugnat ex parte corporis, quia materia, non ex parte corporis, quia organici; ſed neque quia ultimo organici, ſive exigentis animam pro forma: ergo ex nullo capite repugnat. Probatur prima pars antecedentis tripartiti: ſemper ac materia eſt cōpleta cum aliqua forma, naturaliter exiſtit, in omni Schola; ſed corpus in hoc ſiſtemate exiſtit, vel cum forma embrionis, vel corporeitatis, vel aliqua alia materiali conſiſtente in particularum ſeminalium harmonia: ergo corpus illud ſubſtantiale naturaliter exiſtit.

53. Probatur ſecunda pars: corpus organicum in tantum natura;

turaliter exiſtit, in quantum organizationes gaudent formâ proportionatâ, à qua radicentur; ſed organizationes corporis uſque ad ultimum gradum exigentiæ, proportionaliter radicantur à forma corporeitatis, vel embrionis, vel alia ſimili materiali; ſicut diſpoſitiones vitæ uſq; ad ultimum gradum vitæ ſufficientes radicantur à forma vitali: ergo corpus quia organicum, & ultimo organicum naturaliter exiſtit ſine anima rationali. Roboratur: exigentia, & ordo fundatur in indigentia, & dependentia ſi ita ut ſi unum eſſe ſine alio, contradictionem involvat; non poſsit hæc exigentia nec divinitus vinci, ſi ſuperet vires naturæ, ſolum per miraculum, & ſi vires naturæ non ſuperet, poteſt naturaliter vinci; ſed illiuſmodi eſt exigentia corporis ultimo completi ad animam rationalem: ergo poteſt naturaliter evenire. Explicatur: ordo, & exigentia corporis ultimo diſpoſiti ad animam rationalem non eſt exigentia modi cum extremis, non eſt exigentia tamquam cum cauſa, non eſt exigentia tamquam cum complemento: ergo quamvis ſit exigentia, non eſt unde naturæ repugnet ejus violatio.

54. Neque dicas primo: eſſe exigentiam ad animam tamquam ad perfectius ejus complementum: nam contra: vel materia appetat æqualiter omnes formas, vel inæqualiter, appetendo magis perfectiores, æquè naturaliter exiſtit cum perfecta, ac cum minus perfecta, quia quælibet forma eſt naturale ſufficiens materiæ complementum: ergo quod exigat animam perfectiorem, non tollit quo minus naturaliter exiſtat, ſi exiſtit cum alia forma: ergo quamvis corpus organicum ratione diſpoſitionum exigat animam rationalem, non indiget anima rationali ad ſui naturalem exiſtentiam; ſicut quamvis aqua exiſtat ſine actuali frigiditate quam exigit, & grave extra centrum, non impedit, quominus naturaliter exiſtat: quia hujuſmodi exigentiæ terminus non infert indigentiam in aqua, & gravi ad ſui naturalem exigentiam: quia ſunt termini; non tamen requiſiti à natura, ut alij, ad naturalem exigentiã. Neque replices: quod quamvis exigentia ignis ad comburendum ſit ad terminum, ſine quo naturaliter exiſtit ignis; tamen combuſtionem negatã igni Babylonico, conſtat, fuiſſe miraculum: ergo ſimiliter negatio infuſionis animæ in corpus erit ſupernaturalis, quamvis non indigeat corpus animâ ad naturaliter exiſtendum: ergo ſimiliter, quamvis corpus organicum exiſtat naturaliter ſine anima, erit negatio animæ miraculoſa.

55. Reſpondeo: quod ſicut ignis Babylonicus naturaliter exiſtit ſine combuſtione, quam exigit, ita corpus naturaliter exiſtit ſine anima, quam exigit, ideoque miraculum non conſiſtit in conſervatione ignis Babylonici, ſed in non combuſtione. Hic reclamas: ergo miraculum ſtat in negatione

ani-

animæ rationalis, & unionis ad corpus. Nego conſequentiam: quia actio ſolum poteſt egredi ab agente, ſicut illa combuſtio ab illo igne, & tota natura petit, ut cauſa phyſica neceſſaria debitè applicata neceſſario naturaliter operetur, aſt exigentia corporis eſt de linea morali, quatenus movet Deum ad creationem animæ, & infuſionem in corpus, & media creatione ad infuſionem animæ rationalis exigit unionem; apud defendentes unionem diſtinctam. Unde ſi combuſtio eſſet neceſſario phyſice ab alio agēte; & ignis tantum exigeret fieri ab alio, ſicut exigit corpus, creari à ſolo Deo animam rationalem, nullum miraculum interveniſſet in negatione combuſtionis: verum eſt quod corpus producit unionem, quam exigit; ſed cum ſolum exigat producere ad infuſionem animæ, dum anima non infunditur, non violatur ejus proxima completa exigentia.

56. Roborantur hæc: in caſu figurato in eodem inſtanti, in quo creatur anima extra corpus, infunditur in corpus: ergo numquam verificatur, quod corpus exiſtat in aliquo inſtanti reali ſine termino ſuæ exigentiæ: ergo quamvis creare animam rationalem extra corpus eſſet per ſe miraculum, nullum eſt miraculum in prædicto caſu. Declaratur: quamvis ignis non poſſet eſſe ſine combuſtione, niſi miraculoſe, nullum intervenit miraculum, ſi in eodem inſtanti reali, in quo applicatur, comburit: ergo quamvis negatio exigentiæ corporis eſſet miraculoſa, non eſt miraculum in figurato caſu. Roboratur: negatio alicujus termini exigentiæ, quæ non poteſt eſſe naturalis per longum tempus, eſt naturalis ad breve tempus: ſic exigentia lapidis in aere per longum tempus ſuperaret vim agentium naturalium; & non ſuperat per breve tempus: ergo ſine controverſia non eſt contra exigentiam corporis ultimo exigentis animam creatio animæ extra corpus, quando nec per breve tempus ſpoliatur anima rationali, quam exigit.

57. Unde liquido claret, in nulla ſchola eſſe miraculoſam creationem animæ ita figuratam. Non apud Thomiſtas: quia non privatur materia forma ſubſtantiali. Non apud Atomiſtas: quia non privatur materia harmonica partium cōventione. Non apud Schotiſtas, quia non privatur materia forma corporeitatis. Non apud Noſtros: quia in nullo inſtanti intelligitur materia ſine forma: ergo in omni ſententia poteſt creari anima rationalis extra corpus ultimo completum, & in eodem inſtanti reali abſque miraculo infundi. Sed cùm difficillimè intelligatur, quomodo hoc evenire poſſit in unico inſtanti reali, ſit.

§. II.

Quomodò in unico inſtanti reali poſſit anima rationalis creari extra corpus, & in eodem inſtanti reali infundi?

58. SUppono primo cum communi Philoſophorum: inter cauſam, & effectum dari prioritatem naturæ, & poſterioritatem, quæ nullomodo eſt confundenda nec cum prioritate rationis, quæ reperitur interdum inter prædicata ſolâ ratione diſtincta; quando unum concipitur ut radix alterius, ut cum rationale dicitur prius admirativo, & admirativum riſibili: quia cum hic non interveniat realis cauſalitas, nec intervenit niſi prioritas rationis. Nec confundenda eſt cum prioritate temporis, vi cujus unum extremum exiſtit in inſtanti, in quo non dum exiſtit aliud poſtea extiturum: quia prioritas, & poſterioritas naturæ accidit in unico inſtanti indiviſibili; ſed ut verificetur prioritas, & poſteritas, dantur ſigna naturæ priora, & poſteriora.

59. Suppono ſecundo: dari poſſe in eodem inſtanti, non duo tantum, ſed tria, vel plura ſigna naturæ, ſi nimirum, detur ſeries plurium cauſarum, & effectuum v.g. in eodem inſtanti datur primò ſignum, quo Deus eſt natura prior Angelo. Secundò ſignum, quo Angelus eſt prior ſuâ potentiâ intellectivâ, Tertiò ſignum, quo intellectus Angeli prior eſt intellectione. Quartò ſignum, quo intellectio eſt prior amore, &c. Suppono unde tertio: ſignum priùs nil eſſe aliud, quàm actum primum Cauſæ, ſeu cauſam in actu primo proximo: ſignum poſterius nil proinde eſſe aliud, quàm effectum à Cauſa dependentem. Hinc ſigna iſta non ſunt inſtantia temporis, nec partes alicujus inſtantis; ſed ſignum prius adæquatè identificatur cum Complexo ex virtute cauſæ, & prærequiſitis ad cauſandum; ſignum autem poſterius cum cauſalitate, & effectu.

60. Unde colligitur, diſtinctionem hujuſmodi ſignorum, & prioritatem naturæ nec eſſe vanam ſpeculationem, nec eſſe opus rationis, ſed quid omnino reale: nam independenter à noſtris conceptibus datur in eodem inſtanti dependentia effectus à cauſa, & independentia cauſæ ab effectu: datur etiam diſtinctio inter actum primum, & ſecundum, ſive inter cauſam cum prærequiſitis ad agendum, & effectum inde, & inde profluentem. Fateor, ſæpe à nobis apprehendi prioritatem naturæ inſtar prioritatis temporis, & ſigna prius, & poſterius conſiderari inſtar partium ejuſdem inſtantis, qua de cauſa interdum appellantur inſtantia naturæ, & inſtantia rationis; ſed aliud eſt apprehendere inſtar, aliud judicare, vel attribuere: apprehendimus enim Angelum inſtar alati Juvenis, nec tamen illi corporeitatem attribuimus.

61. Suppono quartò: quod hæc prioritas, & poſterioritas naturæ proprie dicta ſolum convenit cauſis reſpectu effectuum, in quos influunt phyſicè, vel moraliter. Probatur ex Ariſtotele 5. metaphyſicorum cap. 11. dicente: *illa eſſe natura priora alijs, quæ ejuſmodi ſunt, ut ſine alijs eſſe poſſint* (intellige) *ut cauſis, non autem ſine illis alia.* Seu alijs terminis prioritas naturæ nil eſt aliud, quàm independentia non mutua unius ab alio tamquam à cauſa: ſimiliter ex adverſo poſterioritas naturæ; ſed iſtius prioritas & poſterioritas ſolum convenit cauſis reſpectu effectuum, & effectibus reſpectu cauſarum: ergo prioritas, & poſterioritas naturæ proprie dicta ſolum convenit cauſis, & effectibus. Ideo non invenitur in Proceſsionibus Divinis, licet detur prioritas originis, non tamen naturæ: quia non datur ibi cauſalitas, nec dependentia proprie talis; quæ requirit diſtinctionem naturarum. Quamobrem naturaliter de materiali ſe habet prioritas temporis, licèt ſæpe detur ex peculiari conditione plurium cauſarum.

62. Nihil enim prohibet ex terminis, cauſam eſſe vere cauſam, & non mutuo independentem ab effectu, quamvis illum producat in primo inſtanti, quo ipſa exiſtit, atque adeò nihil prohibet, dari tunc quidquid requirit prioritas naturæ: ſic Sol in primo inſtanti ſuæ exiſtentiæ lucem produxit, Angelus intellectionem, & amorem. Suppono quintò: unionem humanam ſpectare ad ſignum poſterius; cum ſit terminus generationis ſaltim *quo*, & immediatus. Utrum autem anima rationalis ſit prior natura unione? Non eſt magni momenti apud defendentes unionem diſtinctam, ſi iſta prioritas requiratur in ſubjecto meræ informationis ſaltem partiali. Nihil ergo (inquit Pater Lozada in phyſic. tractatu 1. diſp. 6. cap. 5. num. 17.) „ *nihil* ergo prohibet unionem eſſe in materia, uti in ſubjecto „ informationis partiali, & ſuſtentationis totali, ſimulque eſſe in- „ forma, ut in alio partiali ſub- „ jecto informationis. Atque ita „ unio conſiderari poteſt, tù prout „ eſt cauſalitas formæ in compo- „ ſitum, tum prout eſt quædam „ forma ipſius formæ, quacum con- „ ſtituit quoddam totum, nempe „ denominationem actualiter in- „ formantis materiam, cujus de- „ nominationis ipſa unio eſt præ- „ cipua differentia phyſica *diſtin-* „ *ctiva*.

63. Itaque ſive non adſtruatur unio diſtincta, ſive unio diſtincta entitative materialis reſpiciens animam rationalem velut terminum pure intrinſecum, vel ut ſubjectum ſaltem partiale informationis, ſive ſolum ſit prior, aut poſterior in ſubſiſtendi conſequentia, & tantum prioritate logica, ſive actio generativa ſubſtantiæ ſit diſtincta ab alteratione, ſive non, & ſive ſit motus ſucceſsivus, ſive inſtantaneus, ut probat Ariſtoteles 5. Phyſicorum cap. 1. & 2. nihil prohibet, ſtan-

ſtando rerum naturis; quod anima rationalis creetur extra corpus ultimò organizatum, & quod in eodē inſtanti informetur illud ab anima.

64. Nec te deterreant contradictoria apparentia, quæ evenire poſſent, ſi in eodem inſtanti detur corpus cum anima, & ſine anima, intelligatur rationale, & non rationale: nam *non*, & excluſio intelligitur tantum in ſigno præſciſsivo; ut tenet communis ſententia defendens materiam appetere appetitu deſiderij formam pro inſtanti, quo illam habet. Et probant: quia pro ſigno priori intelligitur materia procurans formam, atque in eam tendens, ut ſit, ſive ut acquiratur, moveſque Deum, ut formam tribuat, & forma, quæ pro poſteriori exiſtit, exiſtit ad exigentiam appetitus præſuppoſiti, â quo vagè infertur, vel cauſatur, vel phyſicè, ſi forma ſit materialis, vel moraliter, ſi forma ſit ſpiritualis; ſed appetitus hujuſmodi non eſt gaudij aut amoris ſtricti: ergo eſt deſiderium. Nec obſtat, quod in ſigno priori non detur abſentia poſitiva formæ pro poſteriori exiſtentis, ſufficit abſentia præſciſsiva, ſicut in eodem inſtanti, quo Juſtus deſiderat augmentum gratiæ, ut Deo ſit conjunctior, gratiam obtinet in præmium deſiderij ipſius.

65. His ex Philoſophis ferè ad litteram delibatis, perſpicuum manet, nullam inferri violentiam naturæ in creatione animæ extra corpus ultimò organizatum, & ad exigentiam illius moventis Deum ad iſtam creationem in ipſomet inſtanti infundi, & evadere compoſitum. Tu verò oppones: quod licèt non inveniatur repugnantia, omnia hæc fieri in unico inſtanti, cùm omnes defendant, hoc defacto ſemper evenire in omni productione ſive phyſica, ſive morali, & quidem in unico inſtanti, conſtanti tantummodo ſignis prioribus natura, naturaque poſterioribus: At quod inintelligibile eſt, quomodò anima creata extra corpus localiter, ſive præſentialiter moveatur de loco, in quo creata eſt, ad corpus ipſum, cui unitur, & quod informat? Nam cùm hoc ex terminis indicet motum localem, infert pariter motum ſucceſivum de termino *à quo* ad terminum *ad quem*; quod in eodem inſtanti non poſſe ſaltim naturaliter evenire, videtur ſanctum, & inconcuſſum apud Philoſophos.

Ut hoc diſcutiamus, ſit,

§. III.

An poſſit anima creata extra corpus in unico tantùm inſtanti, in quo creatur, naturaliter uniri corpori?

86. LIcèt aliquis poſſet defendere, animã poſſe creari intra corpus, tantùm intra penetrative, & non informative, non producta in ſigno creationis animæ unione, ut hanc evadere

decet difficultatem, nō ſequor hanc viam. Primò: quia tenebar ſatiſfacere negantibus unionem diſtinctam, ponentibusque in ſola ſimultate formæ & materiæ compoſitum. Secundò: cùm introducatur anima in corpus media unione, non poterat intelligi facilè forma in materia, ſine unione, ſtando rerum naturis. Quamobrem ad explicandam nobis difficilem intellectu viam, ſemper judicantibus motus inſtantaneos inſtar ſucceſivorum, accingor. Præcipuè cùm motus conveniat etiam actioni inſtantaneæ. Suppono ergo primò: hìc nos non agere de motu locali corporum gravium; & levium: nam anima rationalis extra corpus creata, cùm non ſit corpus, nequit moveri ut corpus; ideòque ſuperſedemus gravioribus quæſtionibus exagitatis à Phyſicis, ubi agunt de corpore naturali quatenus mobili, de iſtius motus proprietatibus, de velocitate, & tarditate, & de alijs verè arduis quæſtionibus.

67. Suppono jam ſecundò: cum Eximio lib. 6. de anima. cap. 2. n. 8. animam ſeparatam habere virtutem ſe movendi localiter. Primò: quia in corpore talem virtutem poſsidet, corporique communicat: ergo & ſeparata. Secundò: quia animæ rationales poſſunt ſociatim vivere; hoc enim eſt proprium rationalium: ergo & poſſunt mutare loca; aliàs perpetuò ſtarent in uno loco, quod eſt imperfectio. Tertiò: quia anima Chriſti deſcendit ad inferos; & animæ Juſtorum aſcendunt ad Cœlos, qui eſt motus localis: quamvis enim dicatur Lucæ 16. quod Mendicus portatus ſit ab Angelo in ſinum Abrahæ, non negat propria virtute motum; ſed hominis gratia ductum fuiſſe ab Angelo. Quod attinet ad damnatorum animas, deportantur in gehennam à dæmonibus, hoc eſt, quia inviti, & reluctantes deportentur.

68. Pergit Eximius: *alia* ,, verò hic reſtabat quæſtio, quo ,, modo anima moveatur, tran- ,, ſeundo nè ab extremo ad extre- ,, mum ſine medio? In inſtanti nè ,, an in tempore? Sed quæſtio com- ,, munis eſt in Angelis, & ideò in ,, ſuum locum *relinquenda*. Et in nota marginali mittit Lectorem ad lib. 4. de Angelis à cap. 18. Idem tenet Auguſtinus Laurentius in ſuo Tractatu de anima in fine. Igitur, qui motus naturalis localis fuerit in Angelo, ipſe adſcribendus eſt animæ ſeparatæ, ſi quis ſuper naturalis in Angelo; erit in anima miraculoſus.

69. Suppono tertiò: in dicto cap. 18. Eximium defenſare tamquam probabile rationibus ibi videndis, *poſſe Angelum tranſire ab uno loco ad diſtantem ſine tranſitu per medium.* In cap. ſequenti 19. judicat probabilius non poſſe; ſed nō convictus rationibus, concludit his verbis: *quapropter, licet noſtra ſentententia efficaciter probetur, & prior probabiliter defendi poſsit, nihilominus prima &c*: ergo ex mente Eximij eſt probabile, poſſe Angelum tranſi-

re ab uno loco ad diſtantem ſine tranſitu per medium, ac per conſequens, animam ſeparatam, cùm ejus motus localis aſsimiletur motui locali Angelorum. Argumentis factis pro negativa ſatisfacit ân. 2. & fatetur ſe pro affirmativa ſtare non ob rationes, ſed ob conjecturas, & ut facilius percipiatur. Poſtea in cap. 21. ſuper quæſtione: utrum in inſtanti poſsit Angelus locum mutare? Reſpondet, poſſe acquirendo totum unum locum, & deſerendo totum alium. Hanc aſſertionem vocat communē cum Alberto 13. diſp. 37. art. 23. & 24. & alijs primis Doctoribus, & inter alias rationes hanc expendit n. 4. *mutatio*, quæ „ fit tota ſimul, fieri debet in „ inſtanti indiviſibili, ſed Ange- „ lus, ſi vult, mutat totum locum „ ſimul: ergo per mutationem in- „ diviſibilem quoad ſucceſsionem, „ ideſt ſimul totam factam: ergo „ in *inſtanti*. Sed cum in hoc capite ſolùm ageret de mutatione locali Angeli à loco in locum proximum, in cap. 22. agit: Utrum ad locum etiam remotum poſsit in uno inſtanti Angelus tranſire? Ubi hæc habet: *de loco* autem remoto „ ſupereſt aliqua controverſia, quę „ dupliciter tractari poteſt. Pri- „ mò: ſupponendo ſententiam aſ- „ ſerentem, poſſe Angelum tran- „ ſire ad diſtantem locum, non „ exiſtendo in medio; & ſic non eſt „ dubium, quin poſsit Angelus in „ inſtanti tranſire ad diſtantem lo- „ cum, ſicut poteſt ad propin- „ quum: quia rationes factæ æquè „ procedunt, & quia medium ni- „ hil impedit, juxta illam ſenten- „ tiam, & perinde reputatur, ac „ ſi *non eſſet*.

70. Difficultas ergo eſt: an contingendo medium, & extremum, poſſet nihilominus in inſtanti tranſire ab uno extremo ad extremum per medium. Et n. 4. inquit: *in* „ *hoc* ergo ſenſu eſt 1. opinio aſſ- „ firmans, poſſe Angelum in uno „ inſtanti tranſire ab extremo ad „ extremum per medium. Ita te- „ net Albertus in 1. diſt. 37. „ art. 23. Major diſt. 2 quæſt. „ 7. Gregorius diſt. 6. q. 3. art. „ 2. Marſilius in 2. q. 7. art. 3. „ & Enricus quodlibeto 13. q. 7. „ fundamentum eorum eſt: quia „ Angelus mutatur ab extremo ad „ extremum per medium ſine re- „ ſiſtentia medij: ergo mutari po- „ teſt in inſtanti, ſi velit. Pro- „ batur conſequentia: quia ſimili „ ratione probat Philoſophus 4. „ Phyſicorum, quod ſi corpus mo- „ veretur per vacuum, movetur in „ *inſtanti*. Hactenus Eximius: unde vides unum legitimum diſcurſum: anima ſeparata movetur, ſicut Angelus, atqui eſt probabile, Angelum naturaliter moveri in unico inſtanti ad locum etiam remotum: Tum quia probabile eſt, Angelum tranſire à loco ad locum remotum, ñ tranſeundo per medium: tum quia probabile eſt, tranſire in inſtanti, ſi tranſeat per medium: quia tranſit ſine reſiſtentia medij: ergo probabile eſt, animam ſeparatam poſſe naturaliter in unico inſtanti

creas

creari in loco remoto extra corpus, & in ipſomet inſtanti in corpus infundi. Videatur Eximius citatus, ubi plena manu dat fundamēta ad iſtas opiniones. Et cum negotium noſtrum non ſit defendere unam, vel alteram opinionem, ſed ſtabilire, quod à nemine negatur, nempe, probabile eſſe tam ab extrinſeco, quam ab intrinſeco, poſſe hoc naturaliter in inſtanti evenire, quod conamur, peragimus.

71. Nec dicas: quod objicit ſibi Eximius cap. 21. n. 5. Angelum tunc caſus, nec in termino *à quo*, nec in termino *ad quem* mutari, ſed in utriuſque ſucceſsione; quod ſumitur ex Divo Thoma in 1. diſt. 37. q. 4. art. 1. ad 3. & ſequitur Capreolus: ad quod reſpondet: *Dixi* autem ibi non eſſe „ ſucceſsionem in duratione, quia „ inter terminos dici poteſt eſſe „ quædam ſucceſsio, quatenus ad „ acquiſitionem unius amittitur „ alius; illa tamen in inſtanti ſit, „ ſicut inter generationem, & corruptionem contingit: quia idem „ inſtans inceptionis unius termini eſt primum non eſſe alterius; „ vel è contrario ultimò eſſe termini *à quo* immediatè ſuccedit „ acquiſitio termini *ad quem*. Unde claret. quod ut intelligatur Angelus, & anima ſeparata in loco, in quo creatur, & in loco ad quem tranſit, non requiruntur duo inſtantia temporis, ſed ſufficiunt duo inſtantia Angelica, & in anima rationali duo inſtantia quaſi Angelica.

72. Audiatur iterum Eximius cap. 22. n. 10. ubi aſſerit „ juxta ſententiam Divi Thomæ „ ac Thomiſtarum, poſſe Angelum „ plura loca ſucceſsivè mutare, & „ per medium ad diſtantem tranſire, „ in pluribus inſtantibus Angelicis: quia cum Angelus non fatigetur, aut laxetur in his mutationibus, & fiat hæc mutatio „ tota ſimul abſque ulla reſiſtentia, poſsitque ſimul dimittere „ totum locum A, & alium propinquum ſimul totum acquirere, „ propter eandem rationem, poteſt „ per aliam mutationem ſimilem „ ad tertium locum tranſire, & „ ab illo ſubito tranſire ad *quartum*. Unde ſic probat: quælibet illarum mutationum ſit tota ſimul: ergo fit in inſtanti. Numero 11. prope medium, ait, quod idem modus durationis, & ſucceſsionis inveniri debet in operationibus indiviſibilibus intellectus, & voluntatis Angelicæ, ac in mutationibus localibus; atqui Angelus intelligit, & vult in unico inſtanti temporis, & pluribus inſtantibus Angelicis: ergo etiam localiter movetur in unico inſtanti reali durationis.

73. Si autem dicas: hoc eſſe inintelligibile, audiatur iterum Eximius cap. 21. n. 3. cum Scoto quæſt. 12. *quamvis* ergo ſecundum „ quendam naturæ ordinem dici „ poteſt, priùs naturâ ocupare partem proximam, quàm remotam, „ non tamen priùs duratione: quia „ in eodem inſtanti, quo intrat „ priorem partem, quaſi tranſit ad

„ aliam

„ aliam: quia nulla eſt repugnan-
„ tia, nec moræ neceſsitas. Quod
„ rectè confirmatur exemplo ani-
„ mæ rationalis, quæ in generatio-
„ ne hominis ſimul incipit eſſe in
„ corpore extenſo, & in morte ho-
„ minis ſimul deſinit totū, & omnes
„ partes, quas immediate ante
„ illud inſtans informabat. Ita ergo
„ cum proportione dicendum eſt
„ de Angelo, & ita in hoc fun-
„ damento non diſcrepant Thomi-
„ ſtæ à cæteris Theologis, ut aper-
„ tè colligitur à D. Thoma dicta
„ quæſt. 53. art. 1. & 2. & in 1.
„ diſt. 37. q. 4. art. 2. igitur li-
quidum manet, eſſe probabile, ani-
mam creatam extra corpus in unico
tantum inſtanti, in quo creatur,
poſſe naturaliter uniri corpori. Ro-
boratur ex illo Job cap. 21. ℣. 13.
loquentis de peccatoribus: *ducunt
in bonis dies ſuos, & in puncto ad
inferna deſcendunt.* Neque objicias
illa verba Lucæ 16. ℣. 26. dicta
ab Abraham. Diviti Epuloni: *&
in his omnibus inter nos, & vos chaos
magnum firmatum eſt: ut hi, qui vo-
lunt hinc tranſire ad vos, non poſsint,
neque inde huc tranſmeare.* Audi P.
Joannem Maldonatum commen-
tarijs in Lucam: *Chaos* Græcè Hia-
„ tus::: Quid autem hiatus ille eſ-
„ ſet, quæri ſolet. Plerique non
„ loci intervallum, ſed conditio-
„ nis immutabilem firmitatem ſig-
„ nificari putant. Ita Ambroſius,
„ & Auguſtinus, Chryſoſtomus,
„ Beda, Theophylactus, & Euthy-
„ mius. Probabilis opinio: nam ſi
„ quidem de loci diſtantia agere-
„ tur, nullus tam procul locus eſt,
„ ex quo non poſſet anima, præ-
„ ſertim, quæ ſpiritus eſt, ad lo-
„ cum, ubi dives erat,
„ *permeare.*

SECTIO IV.

An Anima B. Virginis fuerit extra corpus creata?

§. I.

Probabile eſt, animam Virginis fuiſſe creatam extra corpus.

74. HActenùs probatâ non repugnan-
tiâ non modo ſupernaturali, imò
nec naturali, gradum facimus ad
ſtabiliendum, hoc ita eveniſſe de
facto in mirabili Virginis Imma-
culata Conceptione. Propter quod,
ſuppono primò: quod ſuppoſita fi-
de, vel Eccleſiæ doctrinas ſapien-
tis eſt indagare modum ad veri-
tatem illam declarandam congruen-
tem, & concordem cum philoſo-
phia, Matheſi, vel alia qualibet
ſcientia, aut arte, cum qua mate-
ria veritatis edoctæ connexionem,
& dependentiam habet. Et hac
methodo uſi ſunt hucuſque Theo-
logi Eccleſiâ ipſâ vehementer ap-
probante, ita ut veritas inimpug-
nabilis, & firma maneat, ſed totus
labor

labor Doctorum verſetur circa illam ſcientificè declarandam.

75. Sic in Ineffabili Trinitatis arcano ſuppoſita veritate de communicabilitate Naturæ, & incommunicabilitate Perſonæ, ad hoc declarandum, & concordandum cum philoſophia, excogitarunt alij diſtinctionem virtualem; alij cum ſola diſtinctione in tertio; alij cum ſola diſtinctione rationis; alij in quodam complexo perfectionis, & eminentia; alij cum diſtinctione formali ex natura rei declarant, & concordant Fidem cum Dialectica. Similiter, quia fide credimus, ſecundam Perſonam eſſe Filium, & non Tertiam, Theologia laborat in applicanda definitione Ariſtotelica, vel alia philoſophica generationis viventium ſecundæ Perſonæ, & excludenda à Tertia. Et ille judicatur felicior, qui regulis communioribus, & planioribus explicat Eccleſiæ doctrinã. Similiter quia fide conſtat, Verbum aſſumpſiſſe naturam humanam, & non Perſonam, inſudarunt Theologi, & Philoſophi in aſsignando ſubſiſtentiæ conſtitutivo. Alij in negativo; alij in poſitivo, vel modali, vel abſoluto, iſte in individuatione naturæ, ille in unione conſtitutivum ſubſiſtentiæ collocarunt: ut philoſophia deſerviret claritati, & lumini fidei.

76. Quamobrem modò non diſputamus, ſed planè ſupponimus duas veritates; alteram de fide; fidei proximam alteram; nimirum, omnes deſcendentes ab Adamo ex naturali propagatione contrahere peccatum originale, & ſimul Beatiſsimam Virginem MARIAM deſcendere ab Adamo per naturalem propagationem. Alia veritas eſt, quod Beata Virgo non contraxit originale peccatum. Nec fuit intentio Concilij Tridentini illam comprehendere in univerſali regula de originali peccato contracto, ut conſtat ex ipſo Concilio ſeſſ. 5. decreto de peccato originali. Igitur ſicut Theologus ad ſalvanda contradictoria in Myſterio Trinitatis, Filiationem in Verbo, carentiam humanæ ſubſiſtentiæ in Chriſto, excogitavit modos conſonos, & proportionatos ſe tenentes ex parte objectorum; ſic debet laborari in collocanda Virginis præſervatione à labe originali in aliquo phyſico, vel quoad modum, vel quoad ſubſtantiam, prout magis concors fuerit cum Philoſophia, & Theologia; & illud judicatur magis conſonum, in quo minus mirabile reperitur, ubi natura, vel parvam, vel nullam patitur violentiam; & ubi Deus mirabilior oſtenditur, dum utitur ipſamet naturà ad opera excellentiora; præſertim ſi hic modus ſit congruentior, & clarior enodando Myſterio. Hoc poſito.

77. Sit noſtra Concluſio, princepsque quæſtio: *Suppoſita aliunde Conceptione intemeratæ Virginis in Gratia in primo ſuæ animationis inſtanti; de quo non diſputamus, & nec directè, nec in-*

directè admittimus argumentum, dicto audientes, & penitùs reverentes Pontificum decreta, & Sanctiſſimæ Inquiſitionis mandata, ſolùm procedimus ad declarandam executionem via probabili, qua Immaculata Conceptio philoſophicè, & theologicè evenit: ad modum quo dum quæſtionem inſtituimus de diſtinctione virtuali in Ineffabili TRINITATE, non admittimus argumentum pertinens, nec directè, nec indirectè circa veritatem ipſius Myſterij, quam ſupponimus de fide, ita ſimiliter, ſuppoſita aliunde veritate quamvis non de fide Myſterij Conceptionis, Aſſerimus: quod ſtatim ac Corpus Virgineum fuit ultimò organizatum, fuit ad exigentiam naturalem corporis creata à Deo Anima B. Virginis (& tunc illi data vi decreti præſervativi gratia ſanctificans, quam ſupponimus Virgini in primo ſui eſſe datam) creata, inquam, Anima ipſius Immaculatæ Virginis extra corpus, ſed ita ut in ipſiſſimo inſtanti reali fuerit unita corpori proprio. Cùm verò fuerit creata extra corpus, congruum eſt, ut fuerit creata in Cœlo Empyreo: qua concluſione intelliguntur clarè omnia doni gratiæ, & gloriæ (à quibus modò præſcindimus) quæ Theologi ipſi Immaculatæ Virgini tribuunt: nam quàvis Deus poſſit ineffabilibus modis Virginem præſervare, hic modus videtur connaturalior Philoſophiæ, & Theologiæ. En Theorema Marianum, quod omnia dicta, & dicenda fortunatiſsimum tamquam ſydus contemplantur; & feliciſsimum veluti ad ſcopum collimant.

78. Probatur per partes: non eſt miraculum, Deum creare animam rationalem ad exigentiam corporis humani ultimò organizati; cùm hoc omnibus cum animabus hactenus exequutus fuerit; ſed non eſt miraculum, quod hanc animã producat ſeparatam, quia anima rationalis naturaliter exiſtit à corpore ſeparata: ergo ex parte animæ nullum intervenit miraculũ. Sed nec ex parte corporis. tum quia eſt ſufficienter præ complexum, vel à forma embrionis, vel à forma corporeitatis: tum quia eſt probabile apud aliquos, materiam poſſe naturaliter privari omni forma: tum quia non privatur animà Virginis in aliquo inſtanti reali, cùm in eodem inſtanti, in quo eam exigit, informetur ab anima: ergo nec ex parte animæ, nec ex parte corporis intervenit ullùm miraculum, ſed ſolùm quidam ſingularis modus intra ſphæram propagationis naturalis phyſicæ Conceptionis. Sed nec intervenit miraculum ex parte unionis: cùm anima informet corpus in eodem

inſtanti; in eodemque ipſiſsimo inſtanti producatur unio, ſi adſtruatur diſtincta, vel detur ſimultas animæ, & corporis, ſi fuerit indiſtincta: ergo nec ex parte unionis requiritur miraculum.

79. Nec ex parte motus localis animæ ſeparatæ à loco, in quo creatur, ad ipſum corpus: quia cùm anima ſeparata moveatur localiter, ſicut Angelus, ſi creetur proxima corpori, poteſt in unico inſtanti mutare locum; ſi creetur verò in loco & ſi diſtantiſsimo, poterit quoque in unico inſtanti tranſire à loco creationis ad locum informationis corporis. Tum quia eſt probabile, animam moveri à loco ad locum diſtantem ſine tranſitu per medium: tum quia apud plures defendentes tranſitum per medium, facilè deducitur, poſſe fieri in unico inſtanti; cùm tranſeat ſine ulla medij reſiſtentia: igitur nec ex parte corporis, nec ex parte unionis, nec ratione loci, nec ratione motus, ullum intervenit miraculum probabiliter; & ſi aliquod intervenit, erit parvum, cùm non niſi leviſsimè violetur exigentia naturæ. Sed ille modus adſtruendus eſt, qui eſt minùs ſupernaturalis, & magis naturalis: ergo iſte modus propugnandus eſt.

80. Nec dicas: non poſſe aliquid defendi, & adſtrui ſine fundamento, quamvis aliunde probetur, poſſe evenire. Sed contrà: nam primum fundamentum eſt ipſum Myſterium; ſicut non licet adſtruere diſtinctionem virtualem, vel formalem ex natura rei in divinis abſque fundamento, at ſi tu petis fundamentum, das pro fundamento ipſum Myſterium, quod te cogit ut Philoſophum inveſtigare modum naturæ conformem, & rationi; & ut Theologum explicare, & declarare divina principijs ſumptis à ſcientijs naturalibus. Quam ob cauſam fundamentum primum aſſertionis noſtræ eſt ipſum Myſterium, quod nos cogit ad clariorem, & connaturaliorem modum inveſtigandum, & propugnandum; ſed hic modus videtur clarior, conformiorque naturæ: nam in primis, intelligitur, B. Virginem deſcendiſſe per naturalem propagationem ab Adamo, declaratur ejus naturalis filiatio ex SS. Parentibus, cùm aſsignetur terminus naturalis generationis, ſcilicet, anima creata ad exigentiam corporis, & per conſequens juxta intentionem agentis generantis, quod ex Angelico Thoma, priùs terminatur ad animam illam corpori uniendo, & Totum generando: quæ omnia in Conceptione Virginis ita explicata expediuntur: ergo.

81. Præterea: plana fit Virginis præſervatio ab originali culpa: nam cùm hæc contrahatur media naturali generatione, dum hæc generatio unit animam corpori, quatenus corpus, quod corrumpitur, agravat animam, vel hæc culpa originalis producatur phyſicè à morbida qualitate ſeminis, vel tantum moraliter contrahatur ab anima, quatenùs propagatur media gene-

neratione; ut non poſſit hoc corpus nec in linea efficienti, nec moraliter hoc peragere, quid connaturalius, quàm præſuponere in anima formam robuſtiorem, oppoſitam, & excluſivam, atque impeditivam transfuſionis peccati? ergo intellecta anima in ſigno naturæ ſeparata, antequàm uniatur corpori, præintelligitur Sanctificata in gratia, & ornata illà tamquam formà; ideòque dum intelligitur unita corpori, in ipſa unione relinquitur incapax generatio ad transfundendum, vel phyſicè, vel moraliter peccatum, cùm ad intelligentiam unionis præintelligatur forma, vel contraria, vel contradictoria peccati originalis.

§. II.

Fundamentum aliud.

82. ANgelicus Doctor 3. p. q. 6. art. 4. & 5 agens de Chriſti Incarnatione. & de ordine aſſumptionis partium; ut fidem cum natura, & Theologiam conciliet cum Philoſophia, diſtinguit ordinem temporis, & ſucceſsionum ordinem, & quaſi ſucceſsionem naturæ, & planè defendit, ut videndus eſt Suarius in dictam 3. part. diſp. 2. ſect. 2. animam non priùs tempore fuiſſe unitam corpori, quàm Verbo, nec è converſo, atque adeò nec priùs tempore extitiſſe, quàm fuerit unita Verbo: hæc ergo tria ſimul tempore facta ſunt, creatio, ſeu exiſtentia animæ, aſſumptio, & conjunctio cum corpore: fundatur, præter alia teſtimonia, in verbis Gregorij in Epiſtola ad Quirinum: *non priùs in utero Virginis caro concepta eſt, & poſtmodùm Divinitas venit in carnem* In Concilio Epheſino 1, can. 13. qui ſumptus eſt ex Epiſt. Cyrilli ad Neſtorium, ubi dicit: *ideò Deum natum eſſe ex Virgine, & conceptum, quia in utero Virginis, & in ipſa conceptione hominis Deus carni unitus eſt.* In Sophronio ad 6. ſynodum, act. 11. *nam quantum in ictu oculi hanc, quàm illam priorem habentia: ſimul quippe caro, ſimul Dei Verbi caro, ſimul caro animata rationalis, ſimul Dei caro animata rationalis.*

83. Unde etiam defendit, adſtructa duplici unione in Chriſto Domino, unionem animæ, & corporis in Chriſto non fuiſſe priùs tempore factam, quàm unionem totius humanitatis in Verbo. Unde in eodem momento incepit exiſtere humanitas, quo fuit unio animæ, & corporis, & extitit unita Verbo. Idem Eximius aſſerit, corpus Chriſti humanum non priùs fuiſſe conceptum, quàm aſſumptum, ſeu priùs aſſumptu, quàm animæ unitum: quod probat authoritate Fulgentij lib. de Incarn. circa finem „*Nec* Caro ſine Verbi Dei uni-
„ tione potuit aliquatenus, nullius
„ viri coitu ſeminata, in intimo
„ vulvæ Virginalis innaſci. Non eſt
„ igitur aliquod intervallum tem-
„ poris exiſtimandum inter con-
„ ceptum Carnis initium, & con-

,, cipiendæ Majeſtatis *adventum*. ,, Et roborat ratione: *nam* ſine cau- ,, ſa fingeretur aliqua præterna- ,, turalis mora, ſeu temporis di- ,, ſtantia inter perfectam diſpoſi- ,, tionem carnis, & introductio- ,, nem *animæ*. Hoc ſtabilito de ſucceſsione temporis, gradum facit ad ordinem naturæ.

84. Omiſſa opinione Durandi nullum ordinem naturæ in hac aſſumptione admittentis, ſentit 1. Eximius: ordine intentionis unionem animæ ad corpus eſſe aliquomodò naturà priorem unione ejuſdem ad Verbum. Sentit 2. in ordine executionis priùs naturà animam eſſe unitam Verbo, quàm corpori. Sentit 3. quod ordine intentionis prior eſt unio carnis ad animam, quàm ad Verbum. Sentit 4 quod ordine executionis caro eſt priùs unita Verbo, quàm animæ. Sentit 5. quod ordine intentionis anima priùs naturà ſumpta eſt, quàm caro. Sentit 6 quod ordine executionis utraque pars poteſt dici priùs aſſumpta, quàm alia, in ſuo genere cauſæ, ſimpliciter tamen aſſumptio corporis videtur antecedere hoc ordine naturæ. Sentit 7. quod ordine intentionis tota humanitas fuit priùs naturà aſſumpta, quàm partes. Sentit 8. quod ordine executionis tam anima, quàm caro ſecundum ſe ſunt priùs naturà aſſumptæ, quàm tota humanitas. Quas omnes conditiones mirificè explanat, deducit ex mente Angelici Doctoris, roborat authoritate, & convincit validioribus rationibus.

85. Quid ergo mirum, nos aſſeramus, minora his eveniſſe in Immaculata Virginis Conceptione in unico indiviſibili inſtanti reali? Quod ſic probo: cùm fide conſtet, Verbum factum eſſe hominem, & eſſe hominem ſicut cæteros, ut componant Theologi cum fide naturam, & Philoſophiam cum Theologia, ut ſtabiliant, Verbum aſſumpſiſſe humanitatem, cum illa que unum conſtituere per ſe, acriter defendunt, in unico indiviſibili inſtanti reali accidiſſe Incarnationem; & ut componant clarè ſpectantia ad Myſterium, admittunt fundati in meliori Philoſophia diverſas prioritates, & poſterioritates ordinis naturæ tam in intentione agentis, quàm in executione ordine operationis, plaudente Philoſophia: ergo rectè procedimus ponentes Virgineum Corpus ultimò organizatum, & ad exigentiam illius creatam animam extra corpus, & in corpus introductam abſque ulla temporis ſucceſſione, & ſolum prioritatibus, & poſterioritatibus naturæ, ita ut Virgineum Corpus eſſet naturà priùs in genere cauſæ moralis exigentis animam, & moventis Deum ad ipſius creationem, & anima naturà prior corpore in genere cauſæ formalis informativæ. Similiter corpus prius in executione, poſterius in intentione agentium, è converſo anima poſterior in executione, & in intentione prior; in ordine verò gratiæ vi decreti intentivi præſervantis Virginem, prior in executione anima, ut ſubjectum gra-

gratiæ, & corpus poſterius, ut non refunderet peccatum: igitur nulla apparet repugnantia in hac ſtabilienda harmonia, attentâ naturâ. Et dat fundamentum ipſa Eccleſiæ doctrina docens, omnes homines deſcendentes per naturalem propagationem ab Adamo peccatum originale contrahere, & ſimul non eſſe ſuæ intentionis in hac regula Immaculatam Deiparam comprehendere.

86. Declaratur: una ex majoribus difficultatibus Myſterij Incarnationis eſt explicare philoſophicè, quomodò anima Chriſti Domini, & etiam corpus non ſubſiſtant propriâ ſubſiſtentiâ: quod Suarez tom. 1. in 3 part. diſp. 17. ſect. 1. ſic declarat fundatus in Divo Thoma ſubſiſtentiam in aliquo poſitivo adſtruente. Exiſtimat ergo tamquam de fide certum, animam Chriſti Domini factam fuiſſe per creationem, ſicut animas cæterorum hominum, ut expreſſè, & elegantèr docet Hieronymus lib. 2. Apolog. 1. contra Rufinum circa principium, Auguſtinus Epiſt. 99. & Leo Papa Epiſt. 11. quia ſicut illa anima eſt ejuſdem naturæ cum noſtra, ita habuit eandem naturalem originem, & productionis modum. Unde fit: illam animam fuiſſe per ſe productam, & non tantùm comproductam cum tota natura: quia hoc eſt proprium materialis formæ. Pergit pro ſtabilienda ſua aſſertione, quod ordine executionis prius naturâ anima eſt unita Verbo, quàm corpori: quia anima humana naturâ ſuâ priùs naturâ ſubſiſtit, quàm uniatur corpori: ergo in Chriſti humanitate priùs naturâ aſſumpta eſt, quàm uniatur corpori. Creatio enim ex ſe, & ex naturâ ſuâ, ſicut poſtulat, ut fiat ex nullo ſubjecto, ita ex naturali ſua efficacia habet, ut ultimò terminetur ad rem ſubſiſtentem per ſe, niſi præveniatur; quod accidit in anima Chriſti, quæ per aſſumptionem prævenitur, & impeditur creatio, ne uſque ad ſubſiſtentiam perveniret; ad quod ſufficit ordo naturæ inter animam, & ſubſiſtentiam.

87. Qui ordo naturæ non petit ſtrictam rationem cauſæ, ſed ſufficit quædam ratio naturalis ordinis, quatenùs unus modus exiſtendi naturâ ſupponitur alteri; ſicut enim in cauſa efficiente ſubſiſtentia ſupponitur ordine naturæ operationi, non quia ſit principium formale per ſe illius, ſed quia eſt connaturalis modus eſſendi ipſius principij, qui prior eſt in unaquaque re, & magis intrinſecus, quàm operatio, ita in anima rationali, quæ eſt perfectiſsima, quamvis ſubſiſtentia non ſit ratio informandi, tamen quia eſt modus connaturalis, & maximè intrinſecus ipſius animæ, præſupponitur ordine naturæ cauſalitati etiam formali ipſius animæ. Unde argumentor: magis intrinſeca eſt animæ ſubſiſtentia propria in genere phyſico, quàm eſt in linea morali originalis culpa naturaliter ab Adamo deſcendens; ſed potuit anima

Chri-

Chriſti impediri à potentiori forma à ſubſiſtentia propria creata: ergo potuit anima Virginis impediri ab originali labe, in quam lapſura erat, à potentiori gratia.

88. Urgetur: ſicut ſubſiſtentia conſequitur ad naturam, ita originale peccatum conſequitur ad propagationem naturalem; imò magis conſequitur ſubſiſtentia ad naturam, cùm ſit in linea phyſica ex intentione agentium, quàm culpa ad naturam, cùm ſit apud multos tantùm ex ordinatione Divina; ſed potuit impediri anima Chriſti, ne in ſubſiſtētiam creatam erumperet: ergo potuit impediri anima Virginis à gratia, ne originali nævo fœdaretur. Roboratur: ſicut eſt de fide, animam Chriſti ſubſiſtere per ſubſiſtentiam Divinam, ita ſupponitur pro certo, animam Virginis non contraxiſſe originale peccatum; ſed ut concordetur Philoſophia cum fide, adſtruitur à Divo Thoma, & Suarez, in eodem inſtanti reali animam fuiſſe creatam, & Verbo unitam ante prioritate naturæ ad corporis unionem cum anima: ergo philoſophicum erit ſtabilire, animam Virginis priùs naturà creatam in executione ſanctificationis, quàm corpus, gratiaq; ſanctificante præventam contradictoriè, vel contrariè oppoſita peccato, ut corpus, vel ſemen humanum impediatur ad cauſalitatem peccati, ſed hæc omnia non potuerunt evenire in Virgine, attento ordine philoſophico, niſi adſtruatur ejus Bma. anima creata extra corpus, & ipſiſsimo inſtanti reali introducta: ergo datur maximum fundamentum ad hoc adſtruendum.

89. Confirmatur: nam ſi priùs naturà intelligatur anima ordine intentionis, ſi intelligitur intra corpus, intelligitur poſteriùs in ordine executionis; ſed intellectà animà pro poſteriori in ordine executionis, intelligitur planè effectus ſeminis, vel phyſicus, vel moralis, qui eſt peccatum: ergo præintelligitur peccatum ad gratiam. Suadetur: dum exequitur anima, ſi exequatur intra corpus, intelligitur corpus in ordine executionis præcedens ad ipſam animæ informationem: ergo dum anima primò informat, ſubjacet fœditati corporis, cùm ejus principium eſſendi ſit principium informandi: igitur ut impediatur corpus per formam contradictoriam, & retundatur ipſius vis, debet præintelligi anima, antequàm informet; ſed non poteſt intelligi in ordine executionis, niſi intelligatur creata extra corpus: ergo ita debet præintelligi; cùm hæc omnia naturaliter componi poſsint in unico inſtanti reali cum diverſis prioritatibus, & poſterioritatibus naturæ. Concluditur: ordo providentiæ eſt eliminare peccatum per formam phyſicam contradicētem: ergo dum forma non expellit, ſed præſervat, debet præintelligi ad peccatum, & ejus cauſalitatem: ergo ut Virgo ſit præſervata per gratiam, debet præintelligi ejus anima ad informationem corporis, virulentamque peccati cauſalitatem.

Fund

§. III.

Fundamentum præcipuum.

90. Sanctus Joannes Damaſcenus Orat. 1. de Virginis MARIÆ nativitate circa principium hæc habet: *Etenim natura gratiæ cedit, ac tremula ſtat progredi non ſuſtinens: quoniam futurum erat, ut Deigenitrix Virgo ex Anna oriretur, natura gratiæ fœtum antevertere minime auſa eſt: verùm tantisper expectavit, donec gratia fructum ſuum produxiſſet.* Quaſi diceret: quoniam futurum erat, quod filia Annæ Deigenitrix eſſet, ſeu quod Deigenitrix Virgo per naturalem propagationem deſcenderet ab Adamo, ne iſta contraheret in ipſa propagatione originalem labem, fecit Omnipotens, ut natura non anteverteret, ſed expectaret gratiæ fructum, quo impedita natura in ſuo refundendo fructu, nempe peccato, conciperetur Immaculata Deigenitrix Virgo, & natura alioquin inimica conciperetur cum gratia. Ubi tria adverte: primò proponit Damaſcenus fundamentum tam mirificæ præſervationis Virginis: Deinde fundamentum contractionis peccati originalis: Poſteà docet modum, quo Deus ſatisfecit in Virgine, & naturæ, ita ut deſcenderet per naturalem propagationem ab Adamo, & originali maternæ immunitati faciens, ut gratia anteverteret naturam, ſcilicet corpus, non è contra, ut in cæteris hominibus, ſeu natura gratiam.

91. Fundamentum hujus ſingularis præſervationis erat Maternitas Dei, qua adigebatur Omnipotens facere cum Matre, quantum poterat filius, & propter Deigenitricis puritatem, & propter Divinæ Prolis decorem, & nè diceretur ex terra maledicta genitus Deus, & Dominus omnium ex Matre aliquandò ſubdita Diabolo. Quid indecentius in Filia Patris, in Matre Filij, & in Spiritus Sancti Sponſa? Ut plena, & ſolida manu Scripturarij, & Theologi explanant. Et hoc innuit Damaſcenus illis verbis, quæ adducit pro motivo: *quoniam futurum erat, ut Deigenitrix, & Virgo*; ſed huic Divinæ Benevolentiæ obſtat peccatum primi Parentis deſcendens ex pacto, & immutabili lege Dei in omnes per naturales propagationes, ex quibus una erat Virgo MARIA: & hoc innuit prælaudatus Pater, dum dicit: *ex Anna oriretur*. Ut ergo decretum præſervationis Marianæ componeret cum lege, & pacto deſcendentes homines premente, deſignat modum clarum, & mirificum excogitatum à Deo, nempe, ut vi decreti præſervativi non corpus ex ſemine Adam anteverteret animam, ut fuit in cæteris hominibus, ſed potiùs corpus tantisper expectaret, donec anima cum gratia crearetur à Deo, & priùs intelligeretur Sancta, quàm corpori ſociata, & unita, priùs inimica

pec-

peccato, quàm corporata, ac proinde impediretur corpus ad originalem maculam refundendam.

92. Unde vides, quod ſupra inſinuavi, nempe, in intentione naturæ prior fuit anima Virginis, quàm corpus, at corpus prius in executione, & anima Virginea in executione poſterior, utpotè creata ad corporis exigentiã; in intentione Dei ſanctificantis prior fuit anima Virginis non ſolùm in intentione, ſed etiam in executione, ut præintelligatur non ſolùm creata, ſed etiam Sancta, & Sanctiſsima, ante quàm intelligatur corpus cum aliqua receptione, vel operatione in ipſam animam. Vides 2. ſtare etiam Damaſcenum pro hac harmonia inſtantanea à nobis in concluſione poſita: cùm plurimi Theologorum aſſerant, Virginis Conceptionem fuiſſe inſtantaneam, etiã loquendo de corporali organizatione, vel ob miraculum, vel abſque miraculo, ut videre eſt in Paulo Zachias lib. 9. tit. 1. ubi pluribus argumentis, atque illis quidem efficaciſsimis probat, conceptionem omnem humanam eſſe inſtantaneam. Quod ſic facilè probatur: ex Damaſceno natura tantiſper expectavit, atqui expectare tãtiſper, eſt expectare per ſignum: ergo natura expectavit per ſignum, ac proinde non antevertit per inſtans temporis anima corpus, ſed tantùm corpus expectavit animam per ſignũ naturæ: ergo & expectatio corporis, & anteverſio animæ, quæ in Virginis conceptione acciderunt, fuerunt in eodem inſtanti reali.

93. Declaratur ampliùs: gratia ex Damaſceno non violentavit naturam, ſed tantùm retudit auſus naturæ; ſed ſi hoc non feciſſet in unico inſtanti reali, poterat dici apud aliquos, violentaſſe naturam: ergo tota hæc victoria præſervatrix accidit in unico inſtanti reali. Probatur ergo concluſio noſtra: ſicut per propagationem contrahitur tamquàm fœtus naturæ peccatum originale, ita eſt fructus gratiæ originale peccatum expellere; ſed in B. Virgine non fuit originale peccatum: quia antequàm natura fœtum ſuum produxiſſet, produxit gratia fructum ſuum: ergo antequàm intelligeretur peccatum, præintellecta fuit in conceptione Virginea animæ Sanctitas; ſed hoc evenit, quia natura non eſt auſa antevertere gratiam, ſed tantiſper expectavit præ reverentia, donec gratia fructum ſuum produxiſſet: ergo ſtatim ac corpus Virgineum fuit ultimò organizatum, fuit ad exigentiam naturalem corporis creata à Deo in gratia anima Virginis extra corpus, ſed ita ut in ipſiſsimo inſtanti fuerit unita corpori proprio.

94. Roboratur: Eccleſia tantùm favet authoritati Damaſceni, ut illam in quibuſdam feſtivitatibus Fidelibus proponat. Unde debemus accipere cum majori reverentia hanc peculiarem tanti Mariani Doctoris ſententiam, & in ſenſu naturaliore, ſi abſit inconveniens,

niens, illam intelligere; ſed nullus ſenſus videtur connaturalior, & clarior, quàm noſtra concluſio, & probamus, inconvenienti non ſubjacere: igitur Damaſcenus, & Eccleſia apertè favent aſſertioni noſtræ. Declaratur ex doctrina de Lugo tract. de fide, diſp. 20. ſect. 3. n. 110. ubi refutans dicentes, Pontificem non habere aſsiſtentiam Spiritus Sancti, ut non erret, quando egredi vult extra ſuos limites, ut ſi vellet de quæſtionibus philoſophicis, aut medicis decernere, cū ſolùm promiſſa ſit ei aſsiſtentia Divina circa veritates revelatas, ſic loquitur toto num. 111.

95. „ *Reſpondetur*: idem ar„ gumentum fieri poſſe ad pro„ bandum, non habere ſummum „ Pontificem aſsiſtentiam Spiritus „ Sancti, ne erret in decretis uni„ verſalibus circa mores: nam ſæ„ pè etiam honeſtas, vel inhone„ ſtas alicujus actus præcepti, & „ prohibiti non pendet ſolùm ex „ principio revelato, ſed etiam ex „ aliquali principio Juriſpruden„ tiæ, vel Philoſophiæ moralis, „ quod lumine naturæ evidenter „ cognoſcitur; ut quòd contractus „ aliquis ſit, vel non ſit uſurarius, „ vel quòd aliquod matrimonium „ ſit, vel non ſit validum. Et ta„ men in his etiam decretis uni„ verſalibus agnoſcunt Theologi „ aſsiſtentiam infallibilem, ne Ec„ cleſia decipi poſsit in ordine ad „ mores: quia Pontifex eſt in ſpi„ piritualibus Paſtor communis om„ nium fidelium, quem omnes te„ nentur audire, & cui debent „ obedire in his, quæ pertinent „ ad ſalutem.

96. Similiter ergo in cen„ ſuris doctrinæ neceſſariæ, vel „ ſpectantis ad ſalutem, in quibus „ non minùs tenentur Fideles au„ dire ſuum Paſtorem, & Docto„ rem univerſalem, nec minùs ei „ obedire debent in amplectenda, „ vel cavenda doctrina, quam ip„ ſe eis præcipit, vel prohibet, „ credendum eſt, habere illum „ eandem aſsiſtentiā Spiritus San„ cti, ne Fideles decipiat, etiamſi „ hujuſmodi judicium dependeat „ ex parte à principijs lumine na„ turæ cognoſcendis. Unde ſicut „ dicere ſolent Theologi, Ponti„ ficem habere poteſtatem dire„ ctam in res ſpirituales, indire„ ctam verò ſaltim in res omnes „ tēporales, quando oportet de eis „ etiam diſponere in ordine ad „ finem ſalutis ſpiritualis, cui tēpo„ ralia omnia debent ſubordinari, „ & deſervire; ſic dicendum eſt „ poſſe ipſum quaſi poteſtate di„ recta decernere doctrinas reve„ latas; quaſi indirectè verò cir„ ca doctrinas naturales, & natu„ rali lumine cognoſcibiles, quando „ harum etiam cognitio deſervit „ ad doctrinam ſalutis, & Theo„ logicam ſtabiliendam, & *judican*„ *dam*. Hactenùs Lugo.

97. Unde ſic argumentari licet: Sicut ſe habet Eccleſia in rebus fidei, ita proportionali modo in rebus circa fidem: ergo ſicut non errat circa veritates philo-

loſophicas, à quibus aliquatenùs pendet veritas revelata, ita authoritatem magnam confert, dum utitur, & ſe inclinat ad aliquod factum, & ſi philoſophicum, deſerviens tamen ad declarandum ipſius Eccleſiæ ſenſum; ſed in primis Eccleſia docet, non eſſe ſuæ intentionis in decreto univerſali de originali peccato Immaculatā Virginem comprehendere, pariterque celebrat primum inſtans naturale Marianæ Conceptionis, utitur explicatione, & doctrina Damaſceni de expectatione naturæ ad fructum gratiæ, qui modus phyſicus Conceptionis perſpicuè declarat Deigenitricis primordialem originalis labis præſervationem, quæ eſt aſſertio noſtra: ergo Eccleſia videtur favere aſſertioni noſtræ.

SECTIO V.

Argumenta contraria.

§ I.

Primum radicale argumentum.

98. OBjicies 1. ex Suario, qui tom. 1. in 3. part. diſp. 16. ſect. 2. aſſerens, Animam Chriſti Domini non priùs tempore fuiſſe creatam, ſeu exiſtentem, quàm corpori unitam, ſic ſequitur, & probat: „ *Hæc* concluſio „ eſt de fide primò, quia in ge„ nere de anima humana id de„ fide eſt, ut ex prima parte „ ſuppono, & eleganter probat „ contra Origenem Cyrillus lib. „ 1. in Joannem capit. 9. & Ni„ cephorus lib. 17. hiſtoriæ cap. „ 18. refert canonem 5. Sy„ nodi, ubi hoc expreſſè defini„ tur, non tantùm in genere, ſed „ etiam ſpecialiter de anima Chri„ ſti, & in 6. Synodo, act. 11. ubi „ contra Eutichem ſic ait: *arbitror* „ *enim, talia proloquentem hoc habere* „ *perſuaſum, quod anima, quam Sal*„ *vator aſſumpſit, priùs in Cœlis ſit* „ *commorata quàm de MARIA Vir*„ *gine naſceretur, eamque ſibi Verbum* „ *in utero copularit: ſed hoc Catholi*„ *cæ mentes, aureſque non tolerant.* Et infra ſubdit; hunc errorem damnatum eſſe in Origene; & infra loquens de Chriſto, ait „ *non alte*„ *rius tamen naturæ erat ejus caro,* „ *quàm noſtra, nec alio illi, quàm cæ*„ *teris hominibus, anima eſt inſpira*„ *ta principio.* Idem verò confir„ mat Damaſcenus lib. 4. de fi„ de cap. 16.

99. „ Ratio verò eſt, quam „ ſupra in littera Divi Thomæ ex„ plicuimus: quia anima, cùm ſit „ forma corporis, naturâ ſuâ po„ ſtulat, ut in ipſo corpore, & in„ formando illud incipiat, anima „ verò Chriſti fuit vera anima, „ & ejuſdem rationis cum alijs „ animabus humanis: ergo naturâ „ ſuâ poſtulabat hunc modum in„ ceptionis. Aſſerere autem, ex „ ſpeciali privilegio, & præter „ naturam fuiſſe anteà creatam, „ quàm corpori unitam, & ſine „ fundamento dicitur, quia nulla „ eſt

„ eſt authoritas, aut probabilis ra„ tio ad hoc aſſerendum; & hæ„ reticum eſt, quia repugnat com„ muni ſenſui, traditioni, & defi„ nitioni Eccleſiæ, & modo lo„ quendi Scripturæ, quæ eodem „ modo dicit, incepiſſe Chriſtum, „ ut hominem in utero, & ex ute„ ro Virginis, ſicut alios *homines*: ergo aſſerere, animam Virginis priùs fuiſſe creatam, ſeu exiſtentem, quàm unitam, eſt parùm tutum in fide. Diſtinguo conſequens: aſſerere priùs prioritate temporis, concedo; prioritate tantùm naturæ, nego conſequentiam.

100. Totus niſus Eximij Suarij eſt probare, & ſtabilire, non fuiſſe animam Chriſti Domini priùs tempore creatam, quàm corpori unitam; ſed non excluſit prioritatem naturæ: nam ſicut ipſemet teſtatur, & defendit, priùs naturà ſubſiſtit anima Chriſti Domini ſubſiſtentià Divinà, quàm corpori uniretur, quin iſtiusmodi aſſertioni ullomodo adverſentur neq; Eccleſiæ definitiones, neque authoritates Patrum: igitur cùm nos tantùm afferamus prioritatem naturæ animæ creatæ in ſanctitate reſpectu corporis, nihil facit contra nos, ſicut nec contra ipſum loquentem de ſubſiſtentia faciunt authoritates. Et certè Sancti Patres loquuntur de præexiſtentia temporali animæ ad corpus, & contra dicentes, ut erant Pagani, animas peccaſſe in Cœlo; & contra omnes Origenis blaſphemiam ſequētes, quod animæ præexiſtebant, ac in pœnam peccatorum ſuorum in corpora demiſſæ ſunt, ut emendatæ reſipiſcerent, eaſq; oportere ampliùs non peccare. Similiter Origenes adjunxit blaſphemiam de anima Chriſti exiſtente unita Verbo, antequam carnem ſumeret ex Virgine. Quod planè loquitur de temporali præexiſtentia, nam dicebant iſti, animas præextitiſſe corporibus, ſimili more, ac poſt mortem operantur, cognoſcunt, & intelligunt extra corpus. Quod eſt argumentum Patrum dicentiū, quomodo animæ non recordantur de eis, quæ egerunt ante earum nativitatem? Et ſimiliter loquebantur de anima Chriſti.

101. Et Cyrillus lib. 1. in Joannem cap. 9. totus eſt in refutando errore dicentium, animas fuiſſe creatas ante corpora in quodam ſtatu Beatitudinis naturalis, & propter earum turpia deſideria, & peccata, incluſas fuiſſe in corporibus, velut in ſpeluncis, ac carceribus. Contra quos, inter alia, optimè opponit Cyrillus, quod fœmina non concipiet, donec anima aliqua peccet in Cœlo. Sexta Synodus act. 11. contra Neſtorium, & alios docet de Chriſto: *ſimul quippe caro, ſimul Dei Verbi caro, ſimul caro animata rationalis, ſimul Dei Verbi caro animata rationalis.* Et infrà: *ex inviolabili namque, & Virginali Sanguine, atque Immaculatæ Virginis MARIÆ Verbum verè factum eſt Incarnatum, & veraciter homo, & in utero Virgineo deportatus, ut tempus*

explevit legitimi puerperij, & per ſingula naturalia, & peccatum non trahentia nobis hominibus ſimilis factus. Unde vides, totam Eccleſiæ doctrinam nos ad unguem amplecti, 1. quia confitemur, animas omnium hominum creari in tempore, & non creari, niſi ad exigentiam naturæ, nempe generantis, & corporis ultimò organizati animam exigentis.

102. Hoc ipſum ſtatuimus de Virgine, nimirum, quòd ejus anima fuit creata in tempore, & non creari, niſi ad exigentiam generantis Parentis, & corporis ultimò organizati. Diſcrimen, quod ſtatuimus, eſt, quòd fuit creata extra corpus, ſed ita, ut in ſingulari hac Conceptione nihil præjudicaretur naturæ, cùm ejus primum inſtans eſſendi fuerit etiam primum inſtans reale informandi: igitur nihil video, quo fidei dogmatibus citatis adverſemur, & quod ſingulariter diſcurramus de illa, de qua dictum eſt *ſingulariter ſum Ego, donec tranſeam*: Pſ. 120. & de qua Aug. ſerm. 2. de Aſſump. *ineffabilis ſanctificationis gratia, quantùm in corpore Virginis valuerit, illi ſolùm notum eſt, qui de ejus natura naturam ſuſcepit.* Quæ appellatur à Tertuliano, *Cura Divini ingenij.* Quid mirum, dum *Sapientia ædificabat ſibi domum* Prov. 9. excogitaret modum ſingularem, ut jaceret fundamenta ejus in montibus Sanctis? Quod ut clareſcat, reſpondeamus Eximio dicenti, quòd aſſerere, ex ſpeciali privilegio, & præter naturam animam Chriſti Domini fuiſſe anteà creatam, quàm corpori unitam, & ſine fundamento dicitur, quia nulla eſt authoritas, aut probabilis ratio ad hoc aſſerendum, & hæreticum eſt; quia repugnat communi ſenſui, traditioni Eccleſiæ, & modo loquendi Scripturæ, quæ, eodem modo, dicit, incepiſſe Chriſtum, ut hominem in utero, & ex utero Virginis, ſicut alios homines.

103. Reſpondeo ergo; nos procedere tutos in fide, cùm animam Virginis defenſemus creatam, ſicut alios homines ex utero Matris, cùm ad exigentiam organizati ſeminis creata fuiſſet anima in utero, & cùm ejus primum inſtans creationis fuerit etiam primum inſtans informationis. Libentiſsimè fateor, animam Chriſti Domini fuiſſe creatam primò intra corpus, quia non datur fundamentum ad aliud ſtabiliendum. Quia ponere animam Chriſti tempore præexiſtentem ad corpus, ut volebant hæretici damnati à Synodo ſexta, vel erat ponere animam ſubſiſtentem ſubſiſtentiâ creatâ, atque adeò priùs eſſe Perſonam humanam, quod erat clarè diſſonum Eccleſiæ; vel erat ponere animam Chriſti ſubſiſtentē ſubſiſtentiâ Verbi, & hoc erat fateri Chriſtum quoad eſſentiam, virtutē, & formam exiſtentem, antequàm conciperetur, quod non ſolùm in Theologia eſt hæreticum; ſed abſurdum maximum in Philoſophia, ut per ſe patet. Dicere autem, animam Chriſti Domini fuiſſe creatam extra corpus, & in eodem inſtanti corpori unitam, eſt loqui ſine fundamento.

104. Nam ideò hoc aſſe-

ri:

rimus de Virgine, quia cùm deſcendat per naturalem propagationem ab Adamo, & concipiatur maculati omnes ita deſcendentes, cogit nos ipſa Eccleſia originalem Virginis immunitatem celebrans, ut adſtruamus modum connaturaliorem firmandi hoc in Virgine privilegium; & cùm ſit ſpeciale privilegium naturæ Virgineæ, quid mirum, fundetur in aliqua ſpecialitate ipſiuſmet Virgineæ naturæ? In Chriſto enim Domino habemus fundamenta de fide ad illum eximendum de originali labe: 1. Perſonalitatem, & Divinitatem Verbi: 2. quòd ordine executionis carne priùs unita Verbo, quàm animæ, unitur animæ corpus jam Divinum: 3. quia Chriſtus non fuit Perſona humana, ſed Divina: 4. quia non deſcendit ab Adamo per naturalem propagationem, cùm conceptus ſit ex Spiritu Sancto, & MARIA Virgine temporaliter, idem, qui ab æterno erat in ſplendoribus Sanctorum genitus. Ponimus in Chriſto ſpecialia, ad quæ habemus fundamentum, Conceptionem inſtantaneam, etiamſi non ſit in alijs hominibus naturalis, editum in lucem per penetrationem clauſtri Virginalis, & alia ſimilia. At cum iſtæ ſanctitatis radices, & præſervationis non dentur in Virgine præter gratiam, qua fuit à Spiritu Sancto præſervata, rectè ponimus hanc gratiam ita prævenientem, & præcedentem ad peccatum, ut anima Virginea, ſubjectum ejus, priùs ſit extra corpus Sancta, quàm intra corpus inquinata: igitur adſunt pro nobis, & fundamenta Catholica, & vehementes rationes.

105. Dices adhuc: ſi noſtra aſſertio non opponitur fidei, clarius erat defendere, Conceptionem Virginis accidiſſe in duplici inſtanti reali: ponere in primo animam Virginis creatam ad exigentiam corporis ultimò organizati, & in ſecundo inſtanti reali infuſionem in corpus, & informationem, & ſic evadere confuſionem prioritatum, & poſterioritatum naturæ, & inintelligibilitatem motus localis inſtantanei: ergo ſic debet poni, ut clariùs procedamus. Nego planè antecedens: primò, quia hoc non eſt tam connaturale, & excedit aliquantò plus ſphœram naturæ; quod fugere debet Theologus in componendis difficultatibus, quamtumvis arduis.

106. Secundò, propter modum loquendi Alexandri Septimi in Bulla edita die octavo Decembris anni 1661. Pontificatus ſui anno 7. quæ incipit: *Sollicitudo Eccleſiarum*: in §. 1. ita loquitur: *Sanè* „ vetus eſt Chriſti fidelium erga „ Beatam MARIAM Virginem „ Matrem pietas ſentientium, ejus „ animam in primo inſtanti creationis, atque infuſionis in corpus fuiſſe ſpeciali Dei gratia, „ & privilegio intuitu meritorum „ Jeſu-Chriſti ejus Filij humani „ generis Redemptoris, à macula „ peccati originalis præſervatam „ *immunem*. Et §. 4. confirmat Conſtitutiones editas in favorem

ſen-

ſententiæ aſſerentis, „*animam* Bea„ tiſsimam MARIÆ Virginis in „ ſui creatione, & in corpus in„ fuſione Spiritus Sancti gratia „ donatam, & à peccato originali „ præſervatam *fuiſſe*. Unde liquidò claret, primum inſtans reale creationis animæ Virgineæ fuiſſe ipſiſſimum inſtans infuſionis in corpus. Et cùm Pontifex Spiritu Sancto afflatus bis per diſtinctos terminos utatur vocibus *creationis*, atq; *infuſionis in corpus*, dat nobis animum ad probabiliter aſſerendum, priùs naturà animam Virginis creatam extra corpus, & poſteà naturà infuſam in ipſomet Immaculatæ Conceptionis inſtanti.

§. II.

Alia argumenta.

107. OBjicies 1. duplex contradictorium nequit in eodem inſtanti reali nec Divinitus verificari; ſed eſſe animam extra corpus dicit realem carentiam unionis, & eſſe intra corpus poſitivam unionem: ergo nequeunt verificari de anima Virginea in eodem inſtanti reali. Reſpondeo diſtinguendo minorem: eſſe extra formaliter dicit carentiam unionis, permitto; propter poſteà dicenda; eſſe extra præſciſsivè, nego: nam præſcindit ab unione, & ejus carentia. In ſigno quippe naturæ animæ informativæ ſolùm intelligitur conſtitutivum actus primi informandi, & cùm anima ſit proximè æquè potens informare corpus, creata extra vel intra, præſcindit in illo ſigno à creatione extra, vel intra, ac proinde tam ab unione, quàm à carentia phyſica unionis. Si enim informat, dabitur unio in illo inſtanti reali, & ſi non informat, dabitur carentia phyſica unionis, à quibus præſcindit in primo ſigno.

108. Inſtabis: quamvis non intelligatur in ſigno naturæ ly *extra corpus*, tamen anima verè, & phyſicè eſt extra corpus; ſed dum anima verè, & phyſicè eſt extrà corpus, datur phyſicè carentia unionis: ergo dabitur in illo inſtanti unio, & carentia unionis. Conceſſa majori, diſtinguo minorem: dum anima eſt extra corpus permanenter, & immobiliter, datur &c. concedo, dum eſt mobiliter, & tranſeunter, ſubdiſtinguo: ſi tranſiret de duratione in durationem, concedo propoſitionem, & nego ſuppoſitum; ſi tranſeat tantùm de loco in locum, nego.

109. Si dicas: anima Virginea ut producta à Deo involvit in ſigno naturæ poſteriori reſpectù Dei cauſantis conſtitutivè eſſe extra corpus: quia intentum Dei animam cauſantis fuit creatio extra; ſed quod conſtituit ſignum poſtetius naturà reſpectu Dei, debet conſtituere ſignum priùs reſpectu corporis informandi: ergo *extra* intelligitur in ſigno naturæ animæ informativæ. Diſtinguo majorem: fuit creatio extra mobiliter, & ut informaret intra corpus, concedo; per-

permanenter, & ut quieſceret extra, nego: diſtinguoque minorem: quod adæquatum, nego; quod inadæquatum, concedo. Sicut Angelus cum gratia conſtituit ſignum poſterius naturæ reſpectu Dei illũ creantis; & tamen gratia non conſtituit ſignum prius naturà reſpectu operationis liberæ Angelicæ. Permiſi ſuperiorem majorem: quia apud defendentes unionem indiſtinctam â partibus ſimul ſumptis, non videtur implicare, quòd in eodem inſtanti reali ſit anima unita, & non unita: quia ſimultas non deficit tantùm per defectum abſolutum cujuslibet partis; ſed etiam per defectum reſpectivum, ſeu per ſeparationem unius partis ab alia, quæ fieri poteſt in uno inſtanti abſque contradictione; ſicut Angelus relinquens locum A, ut proximum B acquirat, quod omnibus judicatur accidere in inſtanti, verificat, eſſe ſeparatum, & non eſſe localiter ſeparatum à loco A, quin hinc ſequatur, vel carentia Angeli, vel loci, ſed tantummodò realis ſeparatio.

110. Idcirco, quando homo moritur (ſi unio ſit indiſtincta) poteſt in eodem inſtanti tranſire de vita ad mortem, & anima, de non ſeparata ad ſeparatam: quia tunc tantùm eſt tranſitus de loco in locum, quod accidere poteſt in inſtanti. Si verò ſit unio diſtincta, videtur, non poſſe tranſire in inſtanti de vita ad mortem: quia tunc eſſe intra corpus dicit poſitivã unionem, & eſſe extra corpus permanẽter dicit carentiam poſitivã unionis, quæ eſt carentia phyſica abſoluta entis poſitivi, & ſi modalis, ac proinde phyſicum contradictorium unionis. Si verò replices: quòd anima Virginea tardiús in iſto caſu intelligeretur unita corpori, ac ſi intra corpus ipſum crearetur. Tibi diſtinguam: tardiùs tarditate rationis cum fundamento in re, concedo; tarditate temporis, nego ſuppoſitum, quòd in inſtanti reali detur tarditas, cùm ſit indiviſibile punctum. Verum eſt, quòd hæc Conceptio connotans unicum inſtans, dat fundamentum ad multiplicanda ſigna rationis, & ut concipiatur priùs ſignum extraneitatis, quàm intraneitatis, ſicut homo quoddam indiviſibile ætherogeneum dat fundamentum, ut concipiatur animal, vel formaliter, vel objectivè diſtinctum à rationali, quin ob hoc detur à parte rei diſtinctio plus quàm fundamentalis, certè non realis abſoluta. Iſta tarditas in informando eſt completivè rationis, & tantùm fundamentaliter realis in hoc inſtanti, quod vocare poteris in phraſi Eximij loquentis de locali motu Angelorum, *inſtans ætherogeneum*. Inſuper hæc tarditas eſt, naturam expectare gratiæ fructum, quod eſt aſſumptum Damaſceni, & noſtrum. Præterea nunquàm intelligitur in ſigno priori naturæ carentia impedimenti auferibilis per actum ſecundum, ideòque præſcindit primum ſignũ animæ informativæ ab intra.

pei.

neitate; & ejus carentia per ipſam intraneitatem auferibili.

111. Objic. 2. hæc ſunt cõtradictoria: *omnes naturaliter propagati ab Adamo contrahunt peccatum originale; aliqua naturaliter propagata ab Adamo non contrahit peccatum originale*: ergo ſi Virgo MARIA fuit apud nos naturaliter propagata, etiam in ſenſu compoſito creationis animæ extra corpus, noſtra ſententia non explicat phyſicè Myſterium, quod ſubjacere relinquit contradictioni. Diſtinguo antecedens: ſunt contradictoria, ſi eodẽ modo ſupponant termini in propoſitione affirmativa, ac negativa, concedo propoſitionem; & nego ſuppoſitum; ſi diverſimodè ſupponant, nego. In prima quippe propoſitione ſupponit naturalis propagatio pro propagatione communi, in qua natura antevertit gratiam; in ſecunda ſupponit pro propagatione ſingulari, ubi gratia antevertit naturam; ideò ſecunda non negat, quod affirmat prima: quia cùm naturalis propagatio fiat duplici modo, communi, & ſingulari, ideò aliter loquitur ſecunda propoſitio, ac prima; & cùm ratio formalis contrahendi originale ſit propagatio ab Adamo, variatio ſignificationis in modo objectivo variat ſubſtantialiter negationem formalem.

112. Quarè prima propoſitio æquivalet huic: *omnes geniti ab Adamo contrahunt peccatum oreginale, quia ſunt naturaliter propagati propagatione communi, ubi corpus inquinatum maculat animam, quam antevertit*: Senſus ſecundæ eſt: *Virgo non contrahit peccatum originale, quia ſingulariter propagata, corpus expectavit informationem animæ creatæ extra ipſum, & vi decreti præſervativi creatæ in gratia*: quod tam longè abeſt à contradictione, ut optimè logicè concilientur ambæ propoſitiones, cùm nec univerſalis affirmet, quod negat particularis, nec particularis neget, quod affirmat univerſalis. Explicaturque, Tridentinum non ſibi adverſari, dum poſt decretum univerſale de contractione originalis ab hominibus naturaliter ab Adamo propagatis, dicit, non eſſe ſuæ intentionis Immaculatam Virginem comprehendere: Sicut non eſt contradictio: *omnes deſcendentes ab Adamo ſunt filij Adami; aliqua* (nempe Eva) *deſcendens ab Adamo non eſt filia Adami*: quia deſcendentia in prima propoſitione ſupponit pro deſcendentia communi, & per generationem, & in ſecunda pro deſcendentia ſingulari per factionem, vel ædificationem.

113. Objicies 3. ſtante hac concluſione, Conceptio B. Virginis fuit vel præternaturalis, vel miraculoſa: ergo Sanctiſsima Anna non fuit Mater naturalis Virginis, nec Virgo naturaliter ab Adamo propagata; quod utrumque videtur abſurdum. Diſtinguo ultimum conſequens: non fuit naturaliter propagata, prout naturaliter contraponitur miraculoſo, & ſupernaturali, nego; prout naturaliter contraponitur ſingulari, concedo. Sed nego, hanc ſingularitatem extraxiſſe Virgi-

neam Conceptionem à vero conceptu, & adæquato naturalitatis, cùm talis ſingularitas non ſit contra naturam, ſed tantùm præter ordinem communem naturæ; nec ſuprà, cùm Deus operetur juxta exigentias rerum, & tantummodò operetur ſingulari modo. Ad modum quo licèt juxta communem methodum naturæ filij naſcantur poſt novem decurſos menſes, non eſt contra naturam, quod aliqui naſcantur poſt ſeptem menſes, neque ideò iſtorum nativitas deſinit eſſe naturalis: quia ſingularitas hęc, non eſt contra, nec ſupra naturam, ſed tantùm præter.

114. Nam ſicut in ordine gratiæ notat Eximius lib 9. de gratia cap. 8. citatus à Godoy q. 109. tract 5 diſp 45. § 2. num. 15 in ordine gratiæ vocat ſpeciale privilegium non ſemper, quod eſt contra legem communem, ſed etiam quod eſt ſupra legem, ni mirum illud, quod ex communi lege non datur; non tamen eſt contra legem, quia nulla ſtat, quæ contradicat lex. Hoc ſimili modo diſcurrere poſſumus in ordine naturæ, poteſt aliquid ſpeciale accidere contra communem exigentiam naturæ, & aliquid ſpeciale præter exigentiam communem: quia quamvis non communiter accidat in natura, non datur in natura exigentia contraria illi ſpecialitati, ut accidit in noſtro caſu. Verum eſt, quod communiter anima creatur intra corpus, ſed non datur exigentia in natura, ut anima non creetur extra corpus, dummodò creetur ad exigentiam ipſius corporis, & ipſiſſimum inſtans creationis animæ ſit inſtans reale informationis, ut latè probavimus ſupra nixi probabilibus Philoſophorum ſententijs. Sicut in ſtatu innocentiæ Homo naturaliter non moreretur, ac proinde naturaliter non ſepararetur anima à corpore nutrito fructu Ligni vitæ, ut patet ex 3. Gen. *Ne fortè mittat manum ſuam, & ſumat etiam de Ligno vitæ, & comedat, & vivat in æternum*; & in ſtatu lapſus eſt quoque naturalis mors, & animæ ſeparatio à corpore impedito nutriri fructu Ligni vitæ. Igitur quid mirum, quòd ſit naturalis omnibus creatio animarum intra corpora ex defectu Decreti præſervativi, & quod vi ipſius Decreti ſit etiam naturalis creatio animæ Virgineæ extra ſuum corpus? Ergo hominis naturali propagationi cur non poterit conſociari naturalitas, fœderabilis cum creatione animæ intra corpus, & cum creatione extra corpus modo explicato? Quod ut melius percipias, inquirunt Theologi: an B. Virgo defacto phyſicè influxerit in unionem hypoſtaticam, & utrum talis influxus fuerit omnino neceſſarius, ut vera Dei Mater exiſteret? Defendentes hanc ſecundam partem, ut eſt Pater Barbianus controv. 1. diſp. 1. & 2. Aranda, & plures Recentiores, tenentur reſpondere ad argumentum de naturali Maternitate Virginis reſpectu Chriſti. Imo

mo P. Munieſſa diſp. 1. de Incarnatione ſect. 10. reſpondens ad argumenta contra ſuam concluſionem ſtabilientem unicam unionem ſupernaturalem, & hypoſtaticam in Chriſto Domino ad numerum 122. hæc habet.

115. ,, *Nec* per inde ſequi- ,, tur, quòd humanitas Chriſti non ,, ſit humanitas naturalis; eſt enim ,, abſolutè naturalis, utpotè com- ,, poſita ex corpore, & anima na- ,, turalibus, quæ in rigore philo- ,, ſophico ſunt natura, & nihil ,, aliud ſignificatur directè per *hu-* ,, *manitas*, ſeu *natura humana*, quã- ,, vis obliquè conſignificetur unio. ,, Dici poteſt theologicè etiam lo- ,, quendo de naturali contrapoſi- ,, tè ad ſupernaturale, humanita- ,, tem Chriſti eſſe naturalem in ,, entitate, & ſupernaturalẽ quoad ,, modum, ut loquitur Oviedus ,, controv. 6. de gratia, puncto 3. ,, num. 17. quatenùs nempe mo- ,, dus, quo uniuntur ejus partes, ,, in hac noſtra ſententia, ſuper- ,, naturalis eſt: & ſeorſim etiam ,, à noſtra ſententia, modus, quo ,, producta fuit in utero Virginis, ,, & modus, quo expoliata ſub- ,, ſiſtentiâ ſibi connaturali ſiſtit in ,, alieno ſuppoſito, ſupernatura- ,, lis eſt.

116. ,, Similiter nego, quòd ,, perinde humanitas Chriſti non ,, ſit ejuſdem ſpeciei cum noſtra: ,, nam etiam in nobis, ut cum mul- ,, tis opinor, uniones ſingulorum ,, hominum ſpecie ſaltem logica ,, differunt, quin perinde ſpecie ,, differant ſingulorum humanita- ,, tes. Quorum ratio eſt: quia hu- ,, manitates, ſeu naturas huma- ,, nas dici ejuſdem ſpeciei ſumi- ,, tur à corpore, & anima, quæ ,, natura ſunt, & ſunt in ſingu- ,, lis, & in Chriſto ejuſdem ſpe- ,, ciei, quidquid ſit de unione, ,, quæ utique natura non eſt in ,, phraſi Philoſophorum, ſed na- ,, turæ modus. Quod ſi ratione ,, iſtius modi vellet aliquis re- ,, torquens rectum loquendi ſty- ,, lum dicere, humanitates eſſe ,, ſpecie diverſas ſecundumquid, ,, nihil aliud dicet, niſi humani- ,, tates numero diverſas includere ,, modos ſpecie diverſos. Quid in- ,, de ad rem, & abſolutum modum ,, *loquendi*? Poſteà num. 125. ſic pergit.

117. ,, *Objicitur* 6. quia ſe- ,, queretur, B. Virginem non eſſe ,, Matrem naturalem; nam eate- ,, nùs fuit Mater, quatenùs pro- ,, duxit unionem humanam Chri- ,, ſti; ſed hanc, ſi identificatur cum ,, hypoſtatica ſupernaturaliſsima, ,, non produxiſſet naturaliter: *ergo*. Ad quod paucis intermiſsis, hæc habet: ,, *in ſecundo* ſenſu admitto ,, ſequelam, ejuſque probationem: ,, ſic enim Eliſabetha non fuit Ma- ,, ter naturalis Baptiſtæ, ſed mira- ,, culoſa: nec ſequela ſic quid- ,, quàm redolet abſurdi, quàd præ- ,, ſertim ſic loquatur D. Thomas ,, quæſt. 13. artic. 4. *Conceptio* ,, *Chriſti debet dici ſimpliciter mi-* ,, *raculoſa, & ſupernaturalis*: citat- ,, que Sanctum Dionyſium dicen- ,, tem,

„ tem, MARIAM ſupernaturali-
„ ter concepiſſe; quo tendit quo-
„ tidiana illa Virginis invocatio:
„ *Mater admirabilis*: & ut cum San-
„ cto Ildefonſo loquar, *quid eſt,*
„ *quod legem naturæ requirimus in*
„ *MARIA, ubi totum, quod fuit in*
„ *ea, poſſidet Spiritus Sanctus?* Sic
„ etiam Bonaventura, Baſilius, &
„ *Gabriel.*

118. Ubi vides: quòd ſi Chriſtus dicitur apud tantum Doctorem homo naturalis, etiam conflatus unione intrinſeca ſupernaturaliſsima, quia eſt tantùm modus, & non natura, quid novi eſt, eſſe naturaliſsimam Virginis Conceptionem, ubi anima humana, humanum corpus, unio naturalis intervenit? Non eſt enim miraculoſum corpus inſtantaneè organizatum, apud plures; quia omnia corpora ſic concipi defendunt, ut videre eſt apud Paulum Zachiam ſuprà citatum: nec miraculoſa creatio animæ ad exigentiam corporis in eodem inſtanti informandi, ac per conſequens nec actio creativa extra corpus: & quamvis hic modus creationis eſſet apud aliquem ſupernaturalis, adhuc Conceptio Virginea eſſet omnimodè naturalis, quia extrinſecè manet extra compoſitum humanum Virgineum. Non enim loquimur hìc de miraculo ſe tenente ex parte extrinſecæ cauſæ; ſed de Conceptione paſsivè ſumpta, ſeu de termino generationis, ut videtur confundere Munieſſa.

119. Sic enim libenter concedam tibi, Annam, utpote ſterilem, eſſe Matrem miraculoſam Virginis, ſicut fuit altera Anna Samuelis, & Eliſabetha Baptiſtæ; ſed intelligens, totum miraculum ſe habere ex parte Annæ, ſicque eſſe Matrem aliquomodò miraculoſam Virginis omnimodò intrinſeco naturaliter Conceptæ, côtra quod erat probandum, ut aliquã vim argumentum haberet. Nec ab Eliſabetha fit paritas ad Virginem, nec per conſequens ab Anna ad Ipſam Virginem reſpectu Chriſti Domini: quia corpus Chriſti fuit conceptum ex MARIA Virgine, & Spiritu Sancto, non ex ſemine Viri; & in hoc ſenſu loquuntur Sancti Patres non requirentes legem naturæ in MARIA concipiente Chriſtum; quia hoc miraculum refunditur in ipſum Chriſti corpus, conſtituitque illud miraculoſum, præter alia mirabilia, quæ reperiuntur in Chriſto: ut benè Divus Bernardus, *generationem Chriſti quis enarrabit? Nec ſimilem mihi viſa eſt, nec habere ſequentem, gaudia Matris habens cum Virginitatis honore*: ergo Conceptio Virginea à nobis explicata manet omnino naturalis, quamvis non ordinariâ methodo, ſed ſingulari.

§. III.

Reliqua argumenta.

120. OBjicies 4. ſi per ſingularem generationem eximeretur deſcendens ab Adamo à peccato originali, monſtrum humanum non contrahe-

ret originale peccatum; ſed hoc eſt maximum abſurdum: ergo generatio modo ſingulari non præſervat à peccato originali. Roboratur: humanæ hiſtoriæ referunt ex fœmina, & maſculo irrationali ſæpe fuiſſe genitos homines, ut conſtat ex Nicolao Florentino ſerm. 6. tract. 10. cap. 23. & Ludovico Semollio lib. de naturalibus facultatibus referentibus, cum fœmina concubuiſſe Urſum, ex quorum congreſſu natus fuit filius, vir ſtrenuus, & probus, ex quo nobiliſsimum Italiæ genus fuit exortum; ſed iſte homo contraxit originale, non obſtante ejus ſingulariſsima conceptione: ergo non obſtat ſingularis conceptio ad vitationem originalis peccati. Urgetur: quamvis B. Virgo ſit ita ſingulariter concepta, eſt ejus conceptio omnino naturalis: ergo relinquit Virginem naturalem filiam Adami per naturalem propagationem: ergo difficultatem Myſterij relinquimus intactam.

121. Reſpondeo diſtinguẽdo majorem: ſi ſingularem per generationem ſingularitate conſiſtente in eo, quòd antevertat corpus animam, nego; alia ſingularitate, concedo. Non ponimus præſervationem Virginis in qualibet ſingularitate, ſed in ſingularitate naturâ ſuâ aptiſsima, ut impediretur effectus carnis, quod eſt peccatum: ſicut adſtruentes diſtinctionem virtualem in Divinis ſolùm ponunt eam inter prædicata, quæ aliàs contradictionem involverent, ut concordent Philoſophiam cum Myſterio: ita nos ſolùm ponimus hanc ſingularitatem, ubi per occurſum formarum contrariarum intelligatur impeditus effectus corporis; quod eſt valdè Philoſophiæ conſonum. Nàm ſic ponitur in ſtatu connaturaliori anima, ut vi Decreti præſervativi ornata gratiâ, impediat effectum corporis, & peccati: quælibet alia ſingularitas, quæ relinquat ſemen organicum expeditum, vel per modum cauſæ phyſicæ, aut moralis, vel per modum conditionis ad transfundendam originalem labem, eſt omnino impertinens ad rem præſentem.

122. Ad roboramentum reſpondet Godoy quæſt. 81. de peccato originali tract. 4. diſp. 36. § ultimo, num. 64. hiſtorias illas fabuloſas eſſe, nec admittendas, ut potè cum principijs Philoſophiæ, & fidei repugnantes: illis quidem, quia Pater generans debet eſſe cauſa principalis filij, & conſequenter æquè perfectus cum illo; maſculus autem irrationalis rationalem hominem in perfectione nequit exæquare. Repugnant etiam cum Scriptura Sacra aſſerente *Deum ex uno omne genus humanum feciſſe*, ſcilicet ex Adamo, & ſemine illius, ut exponit Gloſſa interlinealis ibidem. Et Auguſtinus lib. 1. de anima, & ejus origine cap. 17: tales autem homines non eſſent ex Adamo tamquam ex activo principio. Deinde de fide eſt, omnes homines indigere redemptione per Chriſtum, quod de illis ſic natis ve-

verificari nequit: cùm originale peccatum non haberent, quod media generatione à ſemine activè concurrente traducitur, Unde quod aſſeritur, Italiæ genus ab Urſo originem traxiſſe, non de urſo irrationali bruto, ſed de homine urſo in aliquibus proprietatibus ſimili v. g. in ferocitate, aut cibi parcitate eſt intelligendum.

123. Ad urgentiam reſpondeo diſtinguendo antecedens: quãvis ſit ſingularis, eſt naturalis communi naturalitate, nego; aliqua naturalitate, ſubdiſtinguo: ita ut ſola hæc naturalitas ſit cauſa præſervationis peccati, nego; ita ut ſit congruens fundamentum, ut intelligatur gratia anteverteens inquinamentum naturæ, concedo. Volo dicere: ex eo præciſè, quòd anima Virginis fuiſſet creata extra corpus nudè ſumpta ſine ornamento gratiæ, non evaderet originale peccatum, cùm corpus expeditum evomeret ſuum effectum in animam non illi reſiſtentem; at cùm anima ſupponatur in gratia concepta, ut impediret peccatum naturæ, & explicemus hanc præſervationem per formam phyſicam, debemus modo connaturaliori ponere gratiam præexiſtentem in anima Virginis tam in ordine intentionis, quàm in ordine executionis Dei præſervantis, qui, licèt poſsit aliis modis; juxta morem ſuum operandi, creavit animam Virgineam extra corpus, ut natura tantiſper expectaret, donec gratia fructum ſuum produxiſſet: nam ſicut dum gratia phyſicè expellit peccatum, tam in ordine intentionis, quàm in ordine executionis intelligitur anima peccatrix, ita dum præſervat, & impedit peccatum, ut accidit in Virgine, debet priùs intelligi anima juſta, quàm corpus poſsit fructum peccati producere; ſed hoc nullo clariori modo intelligitur, niſi priùs creata, quàm corporata intelligatur, & non poteſt intelligi priùs creata, quàm corporata, niſi intelligatur creata extra corpus: ergo ita debet intelligi.

124. Ad modum quo Theologi agentes de Incarnatione, ſumpto fundamento à fide, dicunt, animam Chriſti ordine executionis priùs eſſe unitam Verbo, quàm corpori, & ſimiliter carnem priùs unitam Verbo, quàm animæ, ut explicent, quomodò corpus, & anima Chriſti non eruperint in ſubſiſtentiam humanam, ſive hæc conſiſtat in modo poſitivo, ſive negativo, ſeu carentiâ unionis ad illud: nam ſi Verbum non præſupponeretur exiſtens ante animam, & corpus Chriſti Domini, & cogerentur adſtruere ſimultaneam primam exiſtentiam Verbi in eodem inſtanti reali creationis animæ, & informationis corporis, labor Theologorum conſiſteret in excogitando modo, quo darent Divino Verbo (nunc Æterno, in illa hypoteſi temporali) præcedentiam naturæ in ordine executionis ad animam, & corpus Chriſti, ſicut modò dant unioni ipſius Verbi cum anima, & corpore, non dùm intellectis unitis inter ſe, ut decla-

rent,

rent, quomodò Verbum per ſui phyſicam exhibitionem præſervarit naturam ab humana ſubſiſtentia, in quam propriâ naturâ erumperet, niſi à validiori forma, vel quaſi forma impediretur: quia non poteſt intelligi in ulla Philoſophia effectus impeditus ab aliquo principio phyſico, quin præintelligatur tale principium ad effectum impeditum; aliàs effectus non eſſet impeditus, ſed expulſus.

125. En noſtram doctrinam circa Conceptionem Virgineam. Nos non dicimus, ſufficere ad præſervationem, Conceptionem Virgineam ita diſpoſitam eſſe, ut anima Virginis creata extra corpus ſit ſufficiens fundamentum ad præſervationem à peccato: quia quamvis anima ita crearetur, ſi crearetur ſine gratia, in ſigno informationis macularetur peccato: cùm corpus humanum propagatum produceret ſuum effectum, nullo impediente; & hæc doctrina extendenda eſt ad quamlibet propagationem humanam, quamtumvis ſingularem, vel monſtroſam, ſi intra ſphæram naturæ adſtruatur: nam ſemper ac verificetur animam creatã ad exigentiam ſeminis organizati deſcendentis ab Adamo infundi in corpus, intelligitur planè contractio originalis nævi; quod aſſerimus, eſt: quòd cùm Virgo præſervata fuiſſet ab originali, non mediâ naturâ, ſed gratiæ viribus, debuit intelligi hæc gratia, ac per conſequens ſubjectum illius, anima Virginea præcedens naturâ ordine executionis ad ſubjectũ tranſfuſivum peccati, nempe corpus.

126. Et cùm aliunde corpus debeat præſupponi ordine executionis priùs naturâ ad creationem animæ, utpotè iſtâ creatâ ad exigentiam illius, unicum crediderim medium adſtruere, animam Virgineam creatam extra corpus in gratia, & ita planè abſque ulla contradictione percipitur Marianum corpus priùs formatum prioritate naturæ in ordine executionis, attentâ providentiâ naturæ, & anima poſterior in ordine executionis ipſâ naturæ providentiâ attentâ; attento verò ordine gratiæ prior ordine executionis fuit anima Virginis, utpotè extra corpus ſanctificata, & poſteriùs infuſa corpori, ita ut ſanctificatio præcederet informationem, ac per conſequens priùs intelligeretur Sancta, quàm informans, ac per conſequens incapax contrahendi vi informationis peccatum. Et cùm hoc medium videatur planè philoſophicum, cùm non repugnent prioritates, & poſterioritates ejuſdem de eodem in diverſis lineis, & per diverſos reſpectus, hoc medium eligimus ad intelligentiam Myſterij.

127. Argumenta convincentia, quæ congerit Divus Thomas lib. 2. contra Gentiles capit. 83. non faciunt contra nos: nam ibi loquitur contra Gentes defendentes animas creatas ab æterno, & contra Origenem, & alios Platonicis doctrinis imbutos, eas cùm Mundo creatas propugnantes: & etiam

etiam contra Manichæos pro tranſmigratione Platonica nomen dantes, quos Angelicus Magiſter doctiſsimè refutat armatus philoſophicis principijs, ut videre eſt in toto cap. 83. Nos autem cùm ponamus animam Virgineam creatam ad corporis exigentiam juxta totam intentionem generantis, & naturæ; ſuique naturâ corpus exigens animam, & animam exigentem unionem cum corpore in ipſo inſtanti reali exequendam, in nullum incidimus abſurdum ponderatum à Divo Thoma: facimus unum per ſe individuum humanum genitum; & animam propriâ naturâ motam, propriâ exigentiâ, propria inclinatione ad informandum ſuum corpus; ſicut in morte hominis ipſa anima propriâ naturâ defectu corporei temperamenti ita exigente relinquit in unico inſtanti reali, & egreditur extra corpus.

128. Duo demum advertas, velim: primum ſit, quod etiam apud defendentes præſentiam in modo ſuperaddito diſtincto à re, & loco (nam apud ponentes præſentiam vel in actione productiva; vel in ſimultate rei, & loci, perſpicua procedit aſſertio noſtra) non datur ulla contradictio in inſtantaneo motu, nempe præſentia A v. g. & defectus poſitivus ipſius præſentię A per productionem novi modi: nam cùm præſentia ſit determinatio, ut res ſit in uno loco potiùs quàm in alio, potes dividere præſentiam in præſentiam *quietam*, & in præſentiam *tranſitivam mobilem*. Prima eſt determinatio, ut res præſens quieſcat in uno loco. Secunda eſt determinatio, ut res præſentietur mobiliter per plura loca, qui modus, cùm recipiatur in re ſe movente, non perit, donèc ipſa res incipit quieſcere in aliquo loco; aliàs non poſſet variari locus in inſtanti, & multiplicatis inſtantibus pro multiplicatione locorum, non poſſet Angelus deſcendere de Cœlo naturaliter niſi per plurimos annos. Secundò adverte, quod nos non defendimus, Virginem evaſiſſe originale, *quia proximè & formaliter* fuerit ejus anima ſingulariter primò creata extra corpus, ſed *quia remotè, & connaturaliter*, quatenùs gratia, quæ fuit ratio formalis præſervationis poſtulabat ſingularem iſtam creationem, ut connaturaliori modo præexpelleret originalem labem.

129. Alijs argumentis ſuperſedeo; quia non faciunt directè contra noſtram aſſertionem, vel eorum ſolutio facilè infertur ex dictis ſcholaſtico lumine perfuſo. Nam argumenta phyſica contra privationem naturalem formæ in materia, contra inſtantaneam generationem, contra motum localem inſtantaneum ſpirituum, impugnant directas opiniones, & reſpondentur à ſuis Patronis locis allegatis, non verò impugnant probabilitatem ipſarum opinionum, cùm ſibimet ipſi adverſantes nec poſsint, nec audeant rationabiliter negare probabilitatem opinionum, quas

impugnant; cùmque nos defendamus, concluſionem noſtram eveniſſe poſſe, nullo miraculo interveniente apud plures Authores, parvo admodum miraculo apud aliquos, & apud omnes probabiliter ſine ullo miraculo; manus damus omnibus, & rectè procedimus oſtendendo, Deum æquè valdè mirabilem in præſervatione Virginea extitiſſe, & in modo, quo nullà, vel parvà factà violentià naturæ, hæc auſa non eſt antevertere gratiæ fructum, ſed tantiſper expectavit, donec gratia ipſa triumphatrix fructum ſuum miriſicæ præſervationis produxiſſet.

§ JHS. §

DISPUTATIO SECUNDA De theologica Immaculatæ Virginis Conceptione.

SECTIO I.

De peccato originali.

§. I.

An ſit, & quid originale peccatum?

130. Tenendum eſt contra hæreticos, & Judæos negantes peccatum originale, Parvulos deſcendentes ex Adamo non ſolùm peccati pœnam, ſed etiam culpam, & peccatum contrahere. Probatur primò ex Pſalmo 50. *Ecce enim in iniquitatibus conceptus ſum, & in peccatis concepit me mater mea;* quod, ut notat Divus Thomas contra Gentes cap. 50. non loquitur de peccato actuali Parentum, cùm de legitimo matrimonio natus ſit David, ideòque Patres de originali peccato, ac plurimorum peccatorum radice textum intelligunt. Secundò, ex cap. 14. Job illis verbis: *Quis poteſt facere mundum de immundo conceptum ſemine, non ne tu, qui ſolus es?* Ubi Septuaginta vertunt: *Nemo mundus à ſorde, nec infans unius diei ſuper terram;* quod de ſorde ſpirituali intelligitur à Patribus. Clariùs Apoſtolus ad Romanos 5. *Per unum hominem peccatum introivit in mundum, & per peccatum mors, & ita in omnes homines mors intravit, in quo omnes peccaverunt.* Accedunt definitiones Conciliorum; Paleſtini, cujus meminit Auguſtinus Epiſt. 106. Melibitani cap. 2. Toletani 6. can. 7. Arauſic. 2. can. 2. ac denique Tridentini Seſsione 5. de peccato originali, decreto de ipſo. Conſonant Eccleſiæ Patres, Hieronymus in Ezechiel.

17. & lib. 2. cõtra Jovinianum; Gregorius, lib. 9. Moralium, & in lib. 1. Regum; Ambroſius in Apologia David cap. 11. Bernardus in ſerm. 4. Hebdom. Sanctæ; Chryſoſtomus in Epiſtola ad Neophitos; Nazianzenus oratione 3. de pace, Dionyſius lib. de Eccleſiaſt. Hyerarch. Cyprianus lib. 3. Epiſt. 8. Hi omnes, & alij veritatem propoſitam, ut Catholicam uno ore proclamant.

131. Tenendum eſt ſecundò: peccatum originale eſſe verè, & propriè peccatum, dicente Tridentino Seſsione 5. de peccato originali, canone 5. *Si quis per Jeſu-Chriſti Domini gratiam, quæ in baptiſmate confertur, reatum originalis peccati remitti negat, aut etiam aſſerit, non tolli totum id, quod veram, & propriam rationem peccati habet, ſed illud dicit tantùm radi, aut non imputari, anathema ſit.* Et hæc ſufficiant ad ſtabiliendam veritatem peccati originalis, omiſsis argumentis Hæreticorum videndis apud Illuſtriſſimum Godoy, & Bellarminum, aliosque Primarios Doctores de hoc puncto tractantes. Quarè tenendum eſt 3. eſſentiam peccati originalis, miſsis erroribus, diverſimodè adſtrui apud Scholaſticos Catholicos: & relicta modò opinione Alberti Pigij controverſ. 1. de peccato originali, & Catherini opuſc. de caſu hominis, qui eſſentiam peccati originalis, contendebant, conſiſtere in actuali peccato Adami prout extrinſecè parvulos peccatores denominante: unde colligebant non multiplex, ſed unum numerò in parvulis omnibus eſſe originale peccatum; ſuper quo legatur Godoy tomo 3. quæſt. 82. tract. 4. diſput. 36. §. 2. numero 10.

132. Alij citati ab ipſo, numero 19. ponunt eſſentiam peccati originalis in actuali Adami peccato præterito, & nunquam condonato, non ut tribuente denominationem peccantis, ſed habituliter peccatoris ratione exiſtentiæ moralis, quam habet, dum à Deo non condonatur. Tertia ſententia dixit: originale conſiſtere in concupiſcentia conjuncta cum reatu ad pœnam: pro hac citat Salas tract. 1. diſp. 11. ſect. 2. Rophenſem, & Durandum: pro hac extitiſſe Auguſtinum, ſentit Vaſquez diſp. 132. cap. 3. Bellarminus lib. 5. de amiſsione gratiæ, cap. 7.

133. Quarta ſententia propugnat, originale conſiſtere in privatione gratiæ, ſeu juſtitiæ originalis, eſt Gravisſimorum Authorum apud Granados tract. 8. diſp. 3. ſect. 1. eam tenet Suarez diſp. 9. de peccatis, ſect. 2. Vaſquez ſuprà, cap. 8. & clarè Anſelmus lib. de conceptu Virginis cap. 26. *Hoc peccatum, quod originale dico, aliud intelligere nequeo in infantibus, niſi ipſam, quam ſuprà poſui, factam per inobedientiam Adæ jacturam juſtitiæ debitæ nuditatem.* Quamvis in explicanda Juſtitia originali variant Doctores. Quinta ſententia defendit, peccatum originale conſiſtere in peccato Adæ, quod poſteri

fieri commiſerunt cum Adamo, moraliter perſeverante, hoc eſt, peccato commiſſo à poſteris in Adamo, & non condonato poſteris, nec intrinſecè, nec extrinſecè.

134. Quarè perſeverat moraliter illa macula, vi cujus Filij iræ ſunt poſterij non ſecùs ac ſi modò elicerent tale peccatum; ita Lugo de Incarnatione diſp. 9. ſect. 3. Granados diſp. 3. ſect. 1. Oviedo num. 67. & plures alij, immo Tertullianus libro de anima, cap. 40. dicens: *omnis anima eò uſque in Adam cenſetur, donec in Chriſto recenſetur.* An verò ut noſtræ voluntates eſſent conſtitutæ in voluntate Adami, ſufficeret, quod procederemus ab Adamo? Affirmat Soto libro de natura, & gratia cap. 1. Baſilius Legionenſis ſelect. 3. Perea in Geneſi cap. 16. Pro ſententia dicente, non ſufficere poſterorum propagationem ab Adamo, ſed neceſſarium omnino fuiſſe pactum, citantur reliqui ab Oviedo num. 36. An verò neceſſarium fuerit, hoc pactum fuiſſe notum Adæ, ut eſſet caput morale, rurſus dubitant Authores apud ipſum Oviedo num. 45. Alijs videtur non fuiſſe neceſſarium, ſed ſufficere abſolutum Dominiū Dei, immo & ſufficeret, etiam ſi Adamus nollet admittere pactum.

135. Supponit hîc Salmeron, Toletus, Bellarminus, & Suarez diſp. 4. ſect. 9. contra Durandum, Mayron, & Vaſquez 1. 2. diſp. 131. cap. 3. voluntates parvulorum defacto conſtitutas fuiſſe in voluntate Adami in ordine ad obſervationem, & tranſgreſsionem præcepti. ex quo factum eſt, quod parvuli moraliter elicerent actionem peccaminoſam, dum Adamus phyſicè elicuit. Hoc conſtat ex Auguſtino cap. 10. de meritis, & remiſsione: *In quo omnes peccaverunt; in quo omnes unus homo fuerunt.* Baſilius Homil. 1. de Lau. jejunij: *Quia non jejunavimus in primo Parente, idèò exulamus à Paradiſo.* Quæ Authoritates prægrande fundamentum habent ex illo loquendi modo Apoſtoli ad Romanos 5. *In quo omnes prævaricati ſumus.*

136. Præterea ſuppon. tamquam fide certum, Adamum ante lapſum gratiam juſtificantem habuiſſe ex Conc. Arauſ. 2. Can. 19. & Tridentino ſeſſ. 5. dicente: *Si quis non confitetur, primum hominem Adam, cùm mandatum Dei in Paradiſo fuiſſet tranſgreſſus, ſtatim ſanctitatem, & juſtitiam, in qua conſtitutus fuerat, amiſiſſe, anathema ſit:* ergo Adam ante peccatum fuit ſine controverſia Sanctus, & Juſtus. Sed cùm dubitetur, an fuerit creatus in gratia, cùm Concilia ſolùm doceant, ante peccatum juſtum extitiſſe, probabilius credimus cum Divo Thoma 1. part. quæſt. 95. art. 1. & Alberto Magno in 2. diſt. 24. art. 1. Adam fuiſſe juſtificatum in eodem inſtanti, in quo fuit creatus. Probatur primò ex verbis illis: *Faciamus hominem ad imaginem, & ſimilitudinem noſtram;* juxta expoſitionem Patrum hîc per imaginem intellectualis naturæ, per

ſimilitudinem ſanctificatio gratiæ intelliguntur. Secundò ex textu Eccleſ. 7. allegato ab Angelico Doctore quæſt. 95. & 60. *Deus fecit hominem rectum*, & rectus ſimpliciter intelligitur Juſtus juxta illud Cant. 1. *Recti diligunt te.*

137. An autem juſtitia originalis fuerit ſpeciale donum, ſive habitus ſpecialis diſtinctus à gratia, & voluntati inhærens, cujus munus eſſet facere, ut homo adhæreret Deo, ſuo fini naturali, non ſolùm faciliter, & delectabiliter, ſed etiam cum majori intenſione, & delectatione, quàm appetitus ſenſitivus ſuo objecto delectabili? Affirmat Scotus in 2. diſt. 29. quæſt. unica §. *poteſt dici.* Secunda ſententia eſt Henrici Quodlibeto 6. q. 11. ponentis juſtitiam originalem in quadam rectitudine naturali ſeparabili â voluntate. Tertia ſententia eſt Soti lib. 1. de natura, & gratia cap. 5. qui juſtitiam originalem indiſtinctam à gratia gratum faciente defendit. Quarta eſt ſententia Cajetani quæſt. 95. art. 1. & Durandi in 2. diſtin. 20. q. 5. aſſerentium, juſtitiam originalem fuiſſe donum diſtinctum à gratia, in illa fundatum, & radicatum; cum quibus ferè convenit Alenſis in 2. quæſt. 91. Bonavent. in 2. diſt. 27. art. 2. quæſt. 2. Marc. in 2. quæſt. 16. art. 6. & alij. Ultima ſententia veriſsima judicata ab Eximio de anima lib. 3. cap. 2. num. 4. ponit juſtitiam originalem in collectione habituum, & beneficiorum Dei, gratiæ, virtutum moralium, intellectualium, & actualium auxiliorum, pluriumque donorum extrinſecorum.

§. II.

De ſubjecto, cauſa efficiente, et tranſfuſione peccati originalis.

138. Circa ſubjectum, in quo recipitur originale peccatum, varias invenio ſententias: 1 eſt Scoti in 2. diſp. 32. quæſtione unica aſſerentis, immediatè recipi ſolùm in voluntate, Scotum ſequitur Vaſquez diſp. 133. cap. 4. in fine. 2. eſt Durandi in idem 2. diſp. 32. quæſt. 3. affirmantis, recipi in voluntate, & appetitu immediatè. 3. ſententia affirmat, peccatum originale, quoad eſſentiam ſolùm recipi in anima, prout diſtinguitur à potentijs, quoad effectus verò derivatos ab ipſo etiam in potentijs recipi. Hanc tenet Curiel art. 2. hujus quæſtionis, dubio unico, & Mag. Mart. in præſenti quæſtione art. 2 dubio 1. 4. ſententia, quæ eſt Divi Thomæ quæſt. 4. de malo artic. 4. in 2. diſt. 31. quæſt. 2. articul. 1. & in præſenti quæſt. 2 articul. 2. defendit, originale priùs immediatiùs recipi in anima, quàm in potentijs. Sequuntur omnes ejus diſcipuli, probantque hac ratione: culpa originalis contrahitur media generatione; at generatio priùs terminatur ad animam, illam corpori uniendo, quàm ad potentias, quæ conſequuntur illam:

illam: ergo peccatum originale priùs recipitur in eſſentia animæ, quàm in potentijs, caſu quo hæ ab anima diſtinguantur.

139. Circa cauſam efficientem tenet major pars Theologorum, non fuiſſe peccatum Adami cauſam phyſicam transfuſionis originalis culpæ. Ita Godoy: quia peccatum Adæ non poterat eſſe cauſa phyſica transfuſionis peccati ex natura ſua, cùm ſit actus immanens in ſuo tantùm ſubjecto; nec hoc habet ex elevatione Dei, aliàs tribueretur Deo talis transfuſio, quod abſonum eſt; nec hoc habet ex vi pacti, quia ratione pacti non fuit immutatus phyſicè ille actus, ſed tantùm moraliter: ergo peccatum Adami non fuit cauſa phyſica transfuſionis originalis. Nec dicas, peccatum Adami phyſicam produxiſſe qualitatem in ſemen, per quam elevaretur, ut inſtrumentaliter influeret in peccatum deſcendentium.

140. Contrà enim; nam agens principale ſolùm poteſt virtualiter exiſtere in aliquo, quod vel eſt virtus illius ex natura ſua, vel in illo aliquid cauſat, ratione cujus ei ſubordinatur, & ſit inſtrumentum illius; ſed ſemen ex natura ſua non eſt virtus peccati Adami, ſed ſolius humanæ naturæ: ergo in ſemine nihil phyſicum ex peccato Adæ derivatur. Præterea: quia illud phyſicum exiſtens in ſemine non eſt qualitas morbida permanenter exiſtens, ut voluerunt Gregorius, & Ricardus in 2. diſt. 31. Henriquez Quodlibeto 1. quæſt. 21. & Almay, in moralibus tract. 13. cap. 19. nam ſi qualitas hæc eſſet permanens, tot annorum circulis phyſicè perſeveraſſet in ſemine; ſed hoc intelligi nequit abſque ſpeciali concurſu Dei: ergo iſtius conſervatio tribueretur particulariter Deo, illam particulari influxu conſervanti, quod ſonat abſurdum, & nefas: ergo non eſt qualitas permanens. Nec illud ſuperadditum poteſt eſſe qualitas tranſiens: ergo non datur talis qualitas morbida.

141. Probant antecedens: qualitas tranſiens non datur ſine cauſa efficiente; ſed peccatum Adæ, quod eſt cauſa efficiens, modò non datur phyſicè: ergo nec illa qualitas phyſica tranſiens. Et ſuppoſito, quòd peccatum actuale Adami fuit cauſa demeritoria, non peccati originalis noſtri ſumpti formaliter, benè tamen aliorum, quæ in nobis obtinent rationem pœnæ, ut clarè docet Angelicus Thomas in 2. diſp. 20. quæſt. 2. art. 3. ad 3. per hæc verba: *Ad tertium dicendum, quod peccatum non tranſit in Poſteros à primo Parente per modum demeriti, quaſi ipſe omnibus mortem meruerit, & infectionem peccati; ſed per modum traductionis conſequentis traductionem naturæ: non enim unius perſonæ actus toti naturæ mereri, vel demereri poteſt, niſi limites humanæ naturæ tranſcendat, ut patet in Chriſto, qui Deus, & homo eſt; unde à Chriſto naſcimur Filij gratiæ, non per carnis traductionem, ſed per meritum*

actio-

actionis; ab Adamo verò naſcimur filij iræ per propagationem, non per demeritum. Hactenùs Angelicus Doctor.

142. Ubi clarè docet, peccatum Adami, quatenùs præciſè perſonale Adæ non meruiſſe nobis pœnas, ſed quatenùs fuit Adæ ut capitis moralis, nos meruiſſe in Adamo tales pœnas; ſed non derivari in nos ex Adamo per modum demeriti, ſed per modum traductionis naturæ, quatenùs hæc moralitas ſequatur propagationem; quam ob cauſam non videtur requiri aliquid in linea efficientis peccatum originale, cùm ſit mera entitas moralis intrinſeca parvulis. Et aſſtruentes morbidam phyſicam qualitatem in ſemine inſtrumentaliter concurrente ad peccatum, fortaſſe tantùm intelligunt conditionem, concurſumque in linea morali ita ut tota vis hujus qualitatis ſtet in eo, quod illâ poſitâ anima, cui unitur, maneat obnoxia, & peccato originali, & pœnis ab ipſo derivatis: niſi defendant, peccatum originale in phyſica entitate poſitiva conſiſtere, ut refert Godoy ſuprà citatus §. 3. num. 16. aliquos defenſaſſe: qui pro opinione ſua ſic argumentatur: 1. nam ſemen inſtrumentaliter concurrit ad peccati originalis transfuſionem; non moraliter: ergo phyſicè, præſertim cùm Majorem credant eſſe doctrinam Divi Thomæ quæſt. 83. art. 1. in corpore, quæſt. 4. de malo art. 1. in ſolutione ad 3. ad 9. ad 15. ad 16. & in præſenti quæſt. art. 1. in reſponſione ad 3. Cajetanus enervat hoc fundamentum. Angelicus quippè Doctor ſolùm docet, ſemen concurrere inſtrumentaliter ad traductionem culpæ originalis, non per ſe. ſed cõcomitanter, etiam hæc eſt intentio D. Thomæ: quia peccatum originale non ſequitur ad naturam productam in virtute ſeminis tamquam ad fundamentum exercens aliquam cauſalitatem in ipſum peccatum, ſed ſolùm ſequitur ad illud tamquam ad ſubjectum *in quo.*

143. Inſtant Adverſarij: ergo ſaltem ſecundariò ſemen attingit inſtrumentaliter traductionem peccati originalis, & conſequenter aſſignari debet aliqua cauſa principalis, quæ primariò ad illam concurrat: facilè reſpondent; quod ut ſemen, primariò attingens traductionẽ naturæ, ſecũdariò attingeret traductionẽ culpæ novæ, neceſſe erat, quod exerceret aliquam cauſalitatẽ phyſicam in peccatum, quod eſt impugnatum; & ab ipſis arguentibus minimè probatur. Replicant adhuc, quod ita videtur ſemen concomitanter ſolùm ad traductionem originalis concurrere, ac perinde non indigere aliqua intentionali virtute, ratione cujus in ſe virtualiter contineat tale peccatum; ſed D. Thomas locis allegatis agnoſcit aliquam virtutem in ſemine ſaltem intentionaliter in agente, ratione cujus contineat peccatum: ergo quia non concomitanter; ſed inſtrumentaliter phyſicè ad originalem labem concurrere, defendit Angelicus Præceptor.

144. Ad quod reſpondent, loqui D. Thomam de virtute quadam morali orta non ex natura rei, ſed tantùm ex ordinatione divina: vult dicere; benè poſſet Deus diſponere, attentis rerum naturis, peccatum contrahi ex capite Adamo, abſque eo, quod in ſemine producente naturam præexiſteret aliqua corruptio, immo poſſet membrum ex capite trahere abſque eo, quod in illo phyſicè contineretur; cæterum quia de facto illi ſoli contrahunt originale peccatum ex Adamo, qui in ipſo præexiſtunt ſecundum ſeminalem virtutem, ita ſoli illi trahunt ex ipſo peccatum, qui medio ſemine juſtitia originali deſtituto ex ipſo deſcendunt: unde in tantum ſemen concurrit ad originale peccatum, in quantum voluit Deus, fuiſſe fundamentum, & viam traductionis originalis peccati; quod non probat, niſi conditionem, & moralem concurſum. Idcircò juxta D. Thomæ doctrinam non contracturum peccatum originale ex vi præſentis decreti illum, qui generaretur ab aliquo, qui juſtitia originali polleret.

145. Arguunt adhuc principaliter: peccans mediante ſuo peccato eſt cauſa phyſica productiva termini phyſici, & realis, quo mediante manet habitualiter converſus ad creaturam, ut ad ultimum finem; at peccante Adamo, nos in illo eodem actuali peccato peccavimus: ergo ſicut in Adamo mediante illo actuali peccato fuit productus phyſicè terminus phyſicus, & realis, quo habitualiter remanſit averſus à Deo, ita illo mediante producitur phyſicè in nobis in inſtanti, quo concipimur, phyſicus terminus, medio quo manemus averſi habitualiter à Deo. Ad quod reſpondent: quòd tunc peccans eſt cauſa phyſica productiva termini, quando phyſicè elicit peccatum; at cùm nos moraliter tantùm juncti peccato Adami, tantùm moraliter peccarimus, non poteſt ad nos aliquid phyſicum phyſicè inhærens traducere; peccatum quippe Adami eſt quid phyſicum in eſſe entitativo, & perſonali Adami, non verò in eſſe capitalis: nam ut eſſet phyſicè capitale, debebat phyſicè continere voluntates membrorum.

146. Objiciunt quoque: & ſi gratia habitualis Chriſti Domini ſit quid phyſicum in eſſe perſonalis, & quid tantùm morale in eſſe capitalis, tamen influit in nos gratiam, & cætera dona per phyſicum influxum: ergo pariter Adami peccatum. Reſpōdent, quod hoc evenit, non quia gratia Chriſti Domini ſit forma phyſica; ſed quia phyſicè elevatur per auxilium actuale: quia cùm ſit ejuſdem ſpeciei cum noſtra, nequit ratione ſuæ entitatis influere gratiam in nos. Nunc ſic: peccatum actuale Adami eſt ejuſdem ſpeciei cum perſonali quoad phyſicam entitatem: ergo nequit ex vi propriæ entitatis influere phyſicè in alia: ergo ut inſtrumentaliter influeret, re-

requirebat cauſam elevantem; aſſignent, inquiunt Adverſarij, cùm Deus nequeat eſſe cauſa elevans ad peccandum, cauſam illam elevantem Adæ peccatum ad influendum phyſicè in peccatum Poſterorum?

147. Hic ſolet etiam diſputari: an peccatum Adami fuiſſet capitale, non quia tale, ſed quia primum? Volunt dicere, an ita ſit eſſentialiter annexum peccato primo Adami eſſe capitale, ut ſecundum, vel tertium Adami peccatum non eſſet capitale, vel an potuerit Adam aliquod perpetrare peccatum, ante quàm peccaret peccato capitali? Fuiſſe capitale, quia primum, videtur expreſſa ſententia D. Thomæ in 2. diſt. 33. his verbis: *Ad ſecundum dicendum, quod hoc eſt per accidens, quod tale nocumentum naturæ humanæ intulit: quia ſcilicet fuit primum peccatum, quod naturam humanam vitiavit.* Et quidē eò ipſò, quod Adamus primò peccaret, amitteret dignitatem capitis in ordine ad transfundendam juſtitiam originalem in Poſteros; nā quomodò Adamus carens juſtitia originali eſſet cauſa transfuſionis juſtitiæ? Hoc indecens eſt. Contrarium defendunt Alexan. Ales, & Cath. Opuſ. de peccato originali, Salm. in Epiſt. ad Romanos. circa finem. Monteſi diſp. 11. q. 7. num. 94. & alij hoc unico argumento ducti: ſolum peccatum capitale potuit ad poſteros derivari: nam erat capitale, non quia Adami, ſed ex vi pacti, quo fuit conſtitutus caput morale ſuæ poſteritatis, at pactum ſolùm fuit cum Adamo initum in ordine ad impletionem, aut transgreſsionem præcepti, ut patet ex illo: *In quacumque die comederis ex illo, morte morieris*: ergo pactum in illa contentum illius præcepti tranſgreſſionem deſignat. Sed ad hæc, & alia reſpondet Godoy, quæſt. 81. tract. 4. diſp. 35. § 5. apud ipſum videnda.

§. III.

Illationes ex dictis.

148. EX his dictis infertur 1. nullum aliud peccatum Protoparentis præter primum, nec peccata proximorum Parentum derivari ad poſteros per originem. Ita D. Thomas, & communiter omnes Theologi ratione tradita ab Angelico in corpore, art. 2. nam illud peccatum ſolùm derivatur ad poſteros, quod fuit capitale, illud nempe, quod corrupit naturam, illamque ſpoliavit dono communi Adamo per ſe, & pro tota ſua poſteritate commiſſo; ſed ſolum primum peccatum Adami iſtum præſtitit effectum per privationem juſtitiæ originalis, donorumq́ illi juſtitiæ debitorum, cùm cætera peccata, ſive ipſius Adami, ſive aliorum Parentum, illam ſupponant deſtructam: ergo ſolùm primum Adami peccatum fuit capitale. Quarè in Scripturis uni Adamo tribuitur peccatum originale

ex illo Pauli ad Roman. 5. *Unius delicto multi mortui ſunt, & per inobedientiam unius peccatores conſtituti ſunt multi.*

149. Inferes undè ſecundò: quod ſi Adamo non peccante, peccaret Cain, filij ejus non contraherent originalem labem. Ita Medina, & Sumel in præſenti quæſt. art. 5. Vaſquez diſp. 133. cap. 3. num. 10. Monteſ. diſp. 11. quæſt. 6. num. 106. contra Scotum in 2. diſp. 32. quæſt. 1. ad argumenta tertiæ opinionis. Probatur illatum: peccatum Cain etiam in tali caſu non foret capitale, ſed merè perſonale; atqui peccatum, quod capitale non eſt, non derivatur ad poſteros: ergo. Nec D. Thomas, quæſt. 5. de malo art. 4. nobis opponitur, dum aſſerit, quòd ſi aliquis ex poſteris Adami peccaret, ipſo non peccante, moreretur quidem propter ſuum peccatum actuale, ſicut Adamus mortuus eſt; poſteri autem morerentur propter peccatum originale: nam D. Thomas loquitur, non ex vi legis modò ſtatutæ, ſed ſecundum aliam legem fortè tunc ſtatuendam, quod contra communem ſententiam non eſt: & ſi dicas, eodem modo explicari poſſe Scoti ſententiam, libenter annuam.

150. Inferes tertiò: quod ſi Adamus peccaſſet poſt filios jam genitos, iſti jam nati non contraherent culpam originalem. Probatur: nam & ſi potuiſſet caput conſtitui, etiam reſpectu illorum, qui jam extra cauſas exiſterent, quando ipſe peccaret, de facto tamen non fuit conſtitutus caput morale, niſi reſpectu illorum, qui in ejus lumbis continebantur, quando ipſe peccavit, ut ex Auguſt. & alijs colligitur: ergo ad jam natos non tranſiret peccatum. Inferes 4. quod ſi Eva peccaſſet Adamo non peccante, non contraherent filij peccatum originale. Suadet hoc Ang. Thomas art. 5. iſtius quæſt. nam peccatum originale ab illo contrahitur, quia activè movet ad generationem natorum; atqui activè concurrere ſolùm convenit Adamo: ergo ab illo ſolùm peccatum originale traducitur. Et ſi dicas cum Vaſquez diſp. citata capite 3. num. 9. fœminam juxta aliquos Medicos etiam activè ad generationem concurrere, reſponderi poterit, habere nos firmius fundamentum Scripturarum ſoli Adamo originale peccatum attribuentium, & quod Adamus conſtitutus ſit caput generis humani, & etiam mulieris.

151. Et ſi dicas, peccatum Evæ inadæquatè concurrere, ſeu ſimul, & collectivè cum peccato viri fuiſſe adæquatam cauſam traductionis originalis. Contra dicimus: quia dicerentur Poſteri peccaſſe in Eva, ſicut dicuntur peccaſſe in Adamo, quod nullibi in Scripturis reperitur. Tu verò opponis illa Eccleſiaſt. verba cap. 25. *A Muliere initium factum eſt peccati, & per illam omnes morimur*: ergo mors, & culpa non ſolùm per Adamum, ſed etiam per Evam intra-

vit in Mundum. Secundò: præceptum de non comedendo, & comminatio mortis non solùm Adamo, ſed etiam Evæ fuerunt impoſita; ſed ex illo præcepto, & comminatione infertur pactum Dei cum Adamo, quo fuit conſtitutus caput morale: ergo etiam Eva fuit ſimul cum Adamo morale caput generis humani. Tertiò: Anſelmus libro de conceptu Virginis, cap. 9. inquit: *cùm dicitur, Adam eſſe cauſam noſtri peccati originalis, utriuſque copula intelligitur, ſumpta denominatione à principaliori ſexu.* Et inſuper addit, *quod Eva peccante, ſi Adamus non peccaret, poſset Deus formare aliam mulierem, ut ex muliere peccatrice filij non naſcerentur:* ergo ſenſit, tunc ab utroque derivari peccatum, & etiam, quod ſi Eva peccaret, non peccante Adamo naſcerentur poſteri peccatores, ſi Deus non formaret aliam mulierem.

152. Reſpondeo, quod reſpondent negantes, fœminam traducere originale peccatum cum Divo Thoma 1. ad Corinthios, ſolutione 3. & 4. diſtinctione 1. art. 2. ad 1. diſtinguendo authoritat. mulier initium factum eſt peccati, occaſionaliter, concedunt; originaliter, negant. Nec replices, ita poſſe intelligi text. Divi Pauli loquentis de Adamo: *Per unum hominem peccatum intravit in mundum.* Negant: quia CC. & PP. illa verba intelligunt de ingreſſu per originem, dicente ipſo Paulo: *In quo omnes peccaverunt.* Ad 2. reſpondēt: præceptum impoſitum fuiſſe Adamo, & Evæ, diverſimodè tamen, Evæ tamquam ſingulari Perſonæ, Adamo verò tamquam capiti naturæ. Ad Anſelmum reſpondet Vaſquez, fuiſſe Sanctum Doctorem in contraria ſententia disp. citata, cap. 3. num. 10. ſed Monteſin. diſp. 11. quæſt. 10. n. 157. explicat Anſelmum non de cauſa mali originalis, ſed de partiali cauſa generationis naturalis, media qua ut conditione, filij ſolius viri culpam contrahunt. Ad id quod addit Anſelmus de alia muliere formanda, Eva peccante, non loquitur de neceſsitate, ita ut non poſſent filij juſti de matre peccatrice naſci, ſed propter decentiam.

153. Huic doctrinæ videtur contradicere Frater Benedictus Feijoô Mag. Primar. Ovet. Academ. in Theatro Critico idiomate hiſpano edito tom. 6. Paradoxa 14. ubi defendit, baptizandum eſſe ſub conditione fœtum ex fœmina humana, & maſculo irrationali. Fundatur in eo, quod generatio humana fit ex ovo, ſicut prolificatio avium, ut aliqui cum Gabriele Falopio defendunt, adhibità ſententià de concurſu activo fœminæ in fœtum; ac proinde ex his duabus opinionibus infert probabiliter, fœminam determinare ſpeciem individui. Sed miror Virum ſapientiſsimum ſilentio præteriſſe hanc theologicam quæſtionem fundamentum reſolutionis ſuæ. Ideòque videtur durior ſententia. Primò, propter dicta, diſp. 1. num.

153. Secundò: quia hic modus opinandi non eſt conſonus Doctrinæ Angelici Præceptoris, ut videre eſt in quæſtione 4 de peccato originali, art. 7. ubi: *ad quartum dicendum, quod filij, qui naſcerentur ex Adam, ipſo non peccante, & Eva peccante, non contraherent, quia originale peccatum contrahitur per virtutem moventem ad naturam humanam, quæ eſt in ſemine maris ſecundum Philoſophum.*

154. Tertiò: quia ex ipſo Angelico Thoma in eodem art. 7. ad 6. *dicendum, quod ex hoc quod Chriſtus fuit conceptus ex Virgine ſine viri ſemine, habuit, quod non contraheret originale peccatum.* Et ſi crederetur vera opinio iſtius Doctoris, diceretur, quod Chriſtus ex vi generationis Virginis, præſciſſim à Divinitate, eſſet obnoxius peccato originali. Si verò defendat, corpus Chriſti non ex ſemine Virgineo, ſed ex ſanguine cordis, vel alterius partis fuiſſe formatum, ideò que evaſiſſe ex vi generationis ſine originali. docente D. Thoma in hoc articulo 5. ad 3. *dicendum, quod peccatum originale non pertinet ad naturam humanam abſolutè, ſed ſecundum, quod derivatur ab Adam per viam ſeminalem;* ideòque Angelicus ipſe defendit, quod ſi aliquis homo formaretur ex digito, & carne alterius hominis, non contraheret originale.

155. Aſt hoc effugium incidit in alia abſurda. Primum ſit ad hominem, quod Chriſtus non fuit genitus ex ovo fœcunditatis, ac proinde malè parificaret Author concurſum Virginis in generationem cum concurſu activo aliarum fœminarum. Secundum: quia Chriſtus non diceretur proprietate naturali, ſed quadam analogia filius Virginis, cùm non eſſet genitus ex ſemine, ſed factus ex alia parte Virginea. Tertium: quia reſtringendus eſt ſenſus Scripturarum vocantium Chriſtum ex ſemine David, benedictionem omnium gentium in Chriſto tamquam in ſemine Abraham; promittentium ſemen David in æternum manſurum, Et littera Geneſis 3. ℣. 15. dicentis: *Inimicitias ponam inter te, & mulierem, & inter ſemen tuum, & ſemen illius.* Niſi cenſeas, quod ſanguis, & ſperma tantùm differant accidentaliter penes majorem, vel minorem decoctionem, ut docet inſignis Anotomicus Andreas Laurentius lib. 2 anotomiæ cap. 14. & ſic excitatus à Spiritu Sancto è corde Mariano ſanguis efflueret perfectè decoctus ad matricem aptus ad generationem; in quo nihil abſurdi invenio. Si fortè dicat aliquis, talem fœtum eſſe quidem humanum ſed non contrahere originale, & ob hoc egere baptiſmate tantùm ad characterem, & primam gratiam, videtur inauditum Theologis. Cùm baptiſma ſit Sacramentum mortuorum, & illud monſtrum non eſſet ſanativè redemptum. Profectò iſtud docuit Egreg. Doctor ad praxim moralem, ubi aliqua probabilitas auxiliata extrema neceſſitate movent ad con-

ferendum Sacramentum adeò neceſſarium ſub conditione, ut & ſaluti animæ conſulatur, & reverentia Sacramento ſervetur. Aliud fortaſſè diceret Scholaſtico more.

SECTIO II.

De principalioribus modis excogitatis à Theologis ad declarãdam Virginis præſervationem à peccato originali.

§. I.

Aſſumptum theologorum ſuper hoc puncto explanatur.

156. CUM ipſa Puriſſima Virgo Maria repleta Spiritu Sancto, & gravida humanato Verbo prædiceret *Beatam me dicent omnes generationes*, ab ipſis incunabulis Eccleſiæ, primùm Apoſtoli, deinde SS. PP. ac Theologi certatim illam extollentes ad hunc ſcopum collimarunt, ut fundamentum tantæ magnitudinis nempe gratiam, & puritatem proſus declararent; ut ejus adeò, præſervationem agnoverint per ſeptemdecim ſæcula, quæ lapſa ſunt à Chriſto nato, ut eruditè probat, Pater Ferdinandus Quirini de Salazar in cap. 47. argument. 12 ſuæ defenſionis pro Immaculata Deiparæ Conceptione, uſque ad ſæculum præteritum, ex quo tempore uſque ad noſtram ætatem, incredibile eſt, quantum Theologi inſudarint in explananda, & confirmanda Virginis primordiali puritate.

157. Fundati in modo loquendi Scripturarum, Conciliorũ, & Patrum: nam Auguſtinus cap. 37. de natura, & gratia excipit Virginem à quavis generali regula agente de peccato, his verbis: *excepta Beatiſsima Virgine, de qua, cum de peccatis agimus, nullam prorſus habere volo mentionem.* Patres ſeptimæ Synodi, act. 3. dicentes: *Maria immaculata, & omni natura ſenſibili, & intellectuali purior.* S. Thomas de Villanova, Sermone 20. de Nativitate Virginis docet: *Mariæ nihil gratiæ, aut perfectionis, aut gloriæ, quã animus in pura creatura concipere poteſt, deficere.* Supra omnes Anſelmus ſecutus à Divo Thoma, & omnibus Theologis de Concep. Virg. cap. 18. ita ſcribit: *decuit Virginem ea puritate nitere, qua major ſub Deo nequeat intelligi.* Quibus omnibus conſonat Concilium Trident. ſeſſ. 5 decreto de peccato originali, declarans, non eſſe ſuæ intentionis, in univerſali definitione peccati originalis Immaculatam Virginem comprehendere. Secuti ſunt Pontifices moderni, ſemper faventes opinioni de primaria Virginis immunitate.

158. Tantis ſtimulis adacti Theologi Catholici, datis velis ingenio in hoc mari magno gra-

gratiarum, invenerunt tantam puritatem in Virgine, ut ſupponentes pro certo, primò Virginem non contraxiſſe de facto originale peccatum; ſecundò, aliquod verum debitum, obnoxietatem, ſeu periculum incurrendi peccatum contraxiſſe, cùm ſit verè redempta, & præſervata ex meritis Chriſti Domini; feſtinant ſpeculari, quodnam debitum Immaculata contraxerit; diſtinguunt enim more ſuo debitum, ſeu periculum, in proximum, & remotum: debitum proximum contrahendi originale communiter conſiſtere dicunt in peccaſſe in Adam; ideò reliqui poſteri contraxerunt hoc debitum: quia per *peccaſſe in Adam* imminebat illis contractio peccati originalis, cùm niſi ſpeciali gratia præverirentur in primo inſtanti animationis, conciperentur maculati, & in peccato.

159. Debitum remotum conſiſtere dicunt in incluſione in pacto: quia debitum remotum, eſt periculum, & obnoxietas cadendi in debitum proximum; ſed incluſio in pacto eſt periculum, & obnoxietas cadendi in debitum proximum, quia eſt indifferentia ad peccatum Adæ, ut capitis, & ad peccandum in Adam, quod eſt debitum proximum contrahendi originale: ergo.

160. *Per* debitum remotum „ (inquit P. Joannes Marin tract. „ 17 diſp. 7. ſect. 3. num. 27.) „ communiter intelligitur pactum „ cum Adam. Perlin ſuprà, & Arãnda ſuprà, ſect. 2. dicunt hoc „ non eſſe propriè debitum: ideòq „ B. Virginem non habuiſſe debitum remotum contrahendi ori„ ginale: cùm tamen Eximius Sua„ rius tom. 2. diſp. 3. ſect. 2. di„ cat, ſine errore dici non poſſe „ B. Virginem non fuiſſe obno„ xiam peccato; ſatius videtur di„ cere, hoc eſſe debitum remotum, „ non proximè remotum, ut ita „ loquar; ſed remotè remotum.

161. „ Ratio eſt: quia pa„ ctum cum Adamo erat obnoxie„ tas, & contingentia incluſionis in „ pacto reſpectu totius naturæ hu„ manæ deſcendentis ab Adamo „ per ſeminalem propagationem; „ ſed incluſio in pacto eſt debi„ tum remotum contrahendi ori„ ginale: ergo pactum cum Adam „ eſt debitum remotè remotum „ contrahendi originale. Major eſt „ vera: quia tota natura humana „ ſic deſcendens ab Adamo in„ cluſa eſt in pacto, & include„ retur B. Virgo, niſi ex meritis „ Chriſti præſervaretur. Quod pa„ ctum non ſit debitum proximè „ remotum, probatur: non eſt de„ bitum proximè remotum id, in„ ter quod, & debitum proximum „ mediat aliud debitum remotum; „ ſed inter pactum, & inter pec„ care Adam, quod eſt debitum „ proximum, mediat incluſio in „ pacto, quæ eſt debitum remo„ tum contrahendi originale: ergo „ pactum non eſt debitum proxi„ mè *remotum.* Concludit iſte Doctor datis anteà ſuis aſſertionibus per num. 33. in hunc modum.

161. „ Ex his B. Virgo non „ contraxit originale: quia con- „ trahere originale conſiſtit in eo, „ quod peccaverit in Adam, & „ quod ex vi hujus peccati con- „ cipiatur cum macula peccati, & „ ſine gratia; ſed B. Virgo con- „ cepta eſt in primo animationis „ inſtanti in gratia, & non pec- „ cavit in Adam: ergo non con- „ traxit originale. Ex his 2. B. „ Virgo non contraxit debitum „ proximum contrahendi origina- „ le: quia debitum proximum „ contrahendi originale conſiſtit „ in peccaſſe in Adam; ſed B. Vir- „ go non peccavit in Adam: er- „ go. Ex his 3. B. Virgo non „ contraxit debitum proximè re- „ motum contrahendi originale: „ quia debitum proximè remotum „ contrahendi conſiſtit in inclu- „ ſione abſoluta in pacto: ergo. „ Ex his 4. B. Virgo ſolùm ha- „ buit debitum remotè remotum „ contrahendi originale: quia de- „ bitum remotè remotum con- „ trahendi originale eſt contin- „ gentia incluſionis in pacto, quæ „ eſt debitum remotum; ſed B. „ Virgo ex vi pacti cum Adam „ habuit contingentiam incluſio- „ nis in pacto: *ergo*. Hactenùs Pa- ter Marin.

163. Omnes Theologi mo- derni, alij ampliùs, alij ſtrictiùs opinantur, diverſitate proveniente ab æterna prædeſtinatione Deipa- ræ, & ordine decretorum ab ipſis adſtructo. Nomine quippe præde- ſtinationis Deiparæ ſdeſcribitur à Rhodes quæſt. 1. punct. 2. illa ſpecialis Dei providentia conſtitu- ta ex actibus intellectus, & volun- tatis, quibus Deus ab æterno deſti- navit efficaciter MARIAM in tem- pore producere, Matrem ſui Uni- geniti facere, ornareque omnibus donis gratiæ, gloriæ, meritorum, & naturæ, quæ tantæ ſunt digni- tati convenientia: hæc autem pro- videntia conflatur ex diverſis de- cretis divinis, vel virtualiter, vel diſtinctione rationis cum funda- mento in re diſtinctis, vi cujus æqui- valeat pluribus decretum re idem, & ſimplex, poſsitque ſuſcipere de- nominationem prioris, & poſterio- ris; ideòque per diverſa ſigna ex- plicatur.

164. Signa rerum apud Pa- trem Junium, & Herrera, & Theo- logos, non ſunt aliquid diſtinctum ab ipſis rebus; ſed ſunt ipſæ res, prout talem, vel talem ordinem inter ſe habent: inde dicere, quod ſcientia media de conſenſu libe- ro eſt in ſigno diſtincto, & prio- ri prædefinitione formali conſen- ſus, ſeu liberi, apud ſuos defenſo- res ſolùm eſt dicere quod ſcientia media, & eſt virtualiter, vel ra- tione fundamentali diſtincta, & ha- bet ordinem prioris reſpectu præ- definitionis formalis. Regula igi- tur ad cognoſcendam hanc prio- ritatem eſt influxus unius decreti in aliud; itaque decretum, quod influit in aliud, movendo, deter- minando, proponendo conditionem, vel motivum ad aliud, eſt prius dicta prioritate alio. Hoc com-

muniter ſtabilito, procedunt Theologi ad collocanda, & ordinanda hæc Divina decreta in ſuis reſpectivè ſignis.

§. II.

Ordo Decretorum Dei in ſententia Scoti exponitur.

165. SUbtiliſsimus Scotus decus Franciſcanæ Familiæ, & de immunitate Mariana optimè meritus primum locum obtinere debet. Loquatur Pater Ferdinandus Salazar, qui in lib. de Conceptione, cap. 12. ſic effatur: „ *fortaſsis* autem nova, „ & ab his, quæ de Scoti mente „ alij ſcripſerunt, aliena dicam, „ conabor tamen germanum ipſius „ judicium ſic exprimere, ut illius „ ſenſus me aſſecutum fuiſſe his, „ qui prædicta loca obierint, perſ„ picuum *fiat*. Ergo Scotus, ſi conferantur ea, quæ docet in 3. diſt. 7. quæſt. 3. & diſt. 19. quæſtion. unica, & iſta quæſt. & quod utrobique dixit in reportationibus, ſigna decretorum Dei ad hunc modum diſtribuit, juxta laudatum Salazar; in primo ſigno conſideravit Deus ſe ipſum ſub ratione ſummi boni, ad quod reliqua, omnia creata bona ordinari, opus erat. In ſecundo ſigno animam Chriſti ante omnem aliam creaturam non tantùm fore decrevit, ſed etiam ad illud Gloriæ faſtigium prædeſtinavit, quod poſteà obtinuit.

166. In tertiò ſigno omnes Angelos, & cunctas hominum animas, non modò producere decrevit Deus; ſed ex utriſque plures ad Gloriam prædeſtinavit, adjecit etiã, ut tam Angelos, quàm hominum animas illi animæ Chriſti tamquam communi capiti, ac principi ſubmitteret; & hoc videtur quartum ſignum. Rurſus in quinto ſigno Angelicam naturam, quæ longè nobilior eſt, quàm humana, inferiori parere, & obſequi decrevit, dum decrevit animam humanam ad Divini ſuppoſiti unionem aſſumere. In ſexto ſigno animas hominum, quas priùs ſecundum ſubſtantiam producere decreverat, & ad gloriam elegerat, ſuam quamque determinatè carnem, & corpus habere voluit, ita quidem, ut prædeſtinatorum corpora, quemadmodum & animas, priùs eligeret ad gloriam, deinde verò eadem hoc, vel illo modo contemperare decerneret.

167. In ſigno jam ſeptimo hæc ipſa corpora, quæ poterat Deus per ſe metipſum producere, ita quidem per naturalem procreationem formare decrevit, ut Adamum hujus generationis fontem, & caput eſſe vellet. In octavo ſigno, cùm ad conſequendam gloriam, tam animæ, quàm corporis (ad quàm præſtinatos efficaciter elegerat) gratia, & juſtitia eſſet neceſſaria, optimum ratus, ut qui naturalis generationis fons erat, idem eſſet caput, & initium, ex quo juſtitia adpoſteros deflueret; legem tranſfuſionis Adamo indixit, & fœdus de-

gratia derivanda cum eo pepigit. In 9. ſigno vidit Deus peccatū Adami, ac ejus poſteros morti, & peccato obnoxios propter parentis culpam. Nihil hactenùs de carne Chriſti Domini in ordine decretorum: quia cùm in ejus morte, ac paſsione contineretur peccatorum redēptio, providè expectavit Deus prævisionem conſtantiæ, aut ruinæ primi hominum Parentis, ut animæ Chriſti, quam priùs ad gloriam, & unionem hypoſtaticam elegerat, aut carnem impaſsibilem prævisa Adami conſtantiâ, aut paſsibilem ejus prævisa ruinâ aſsignaret.

168. Igitur in ſigno nono, prævidit Deus Adami culpam poſteris impendentem. Ut huic malo medicinam pararet: in decimo ſigno animæ Chriſti Domini eam carnem paſsibilem, quam habuit, unire decrevit, ita quidem, ut priùs eam ad gloriam prædeſtinaret, & ſubinde poſt prædeſtinationem ad gloriam, paſsionem, aut mortem, ejuſdem definiret. Aſt cùm Subtilis Doctor non ſatis declararet, quid de Virginis prædeſtinatione ſenſerit, ſat ex doctrina illius, & ex illis, quæ in eodem 3. diſtinct. 3. quæſt. 1. de Virg. inſerit, mentem illius venari non difficile eſt. Ideòque in 11. ſigno decreta Virgo in prævisione Dei ita poſt mortem, & Crucem prædeſtinata, & electa fuit, ut non remotè, ſed proximè poſt ipſam in eadem prævisione extiterit; Virgo enim ſimul atque paſsio, & Crux Chriſti à Deo prævisa eſt, nullo interſtitio, aut intervallo ad gratiam originalem actutum electa fuit, alij verò ſubindè longiùs poſt quàm labi permiſit, & delicti communis conſortes facti ad gratiæ participium vocati ſunt.

169. Præclaram Virginis Gloriam commendandam ex hoc ſignorum ordine à Scoto excogitato eruit, & infert Salazar. Primum: quia dum ejus prædeſtinationem, & electionem ad originalem gratiam poſt Chriſti paſsionem differt, hanc ipſam originalem gratiam, utpotè ex meritis Chriſti obtentam ad digniorem conditionem extollit: & ſanè non parum decoris, & gloriæ ipſiſmet donis, & gratijs accreſcit, quod tali, ac tanto pretio conſtiterint. 2. quia gratia originalis, quam Virgo obtinuit, melioris redditur conditionis, cùm totam ſub meritum paſsionis, & mortis Chriſti, dicitur, cecidiſſe: quia exploratum eſt, longè majores, ac ſublimiores gratias, & dona à Deo hominibus impenſa fuiſſe, jam inde poſt quàm Chriſtus re ipſa mortem pertulit, quàm omnibus retrò ſæculis, antequam mortem ſubiret.

170. Itaque Virgine collocata in ſigno poſt paſsionem, decebat, ut non ſemel Auguſ. docet, Deū effuſiorem eſſe ad retribuendum, cùm pretium ſanguinis Chriſti jam acceptaverat, quàm cùm de Chriſti paſsione, & inæſtimabili ſanguinis pretio nihil cogitabat, ſeu phraſi ſcholaſtica, præſcindebat, accedente Ambroſio: *nec mirum, ſi Dominus*

redempturus mundum operationem ſuam inchoavit à Matre, ut per quam ſalus omnibus parabatur, eadem prima fructum ſalutis hauriret ex pignore. Ut congregationes gratiarum efluerent in hoc mare magnum primum poſt Chriſtum prædeſtinationis centrum.

171. Tertium: quia videtur Scotus, Virginem non ab originali tantùm, ſed ab illius debito proximo liberaſſe, dicente Mariano Subtiliſsimo: *& ſicut alij indiguerunt mediatore Chriſto, ut per ejus meritum remitteretur eis peccatum jam contractum, ita illa magis indiguit mediatore præveniente peccatum, ne eſſet ab ipſa aliquando contrahendum, & ne ipſa contraheret.* Perpende extrema iſta verba, quibus apertè docet, per Chriſti merita, non tantùm hoc factum, ne Virgo re ipſa contraheret peccatum; ſed etiam ne eſſet contrahendum, id eſt, ne debitrix illius contrahendi eſſet: quare debitum peccati in MARIA Chriſti meritis extinctum fuiſſe, & quaſi ſolutum, ex Scoti ſententia probare pergit ipſe Salazar cap. 13. num 2.

172. Hunc ordinem cum Subtiliſsimi ſenſu expoſui, quia videtur conformior ejus doctrinæ, ut ipſe Salazar per otium depromptis ſententijs ex ipſo Scoto luculenter explanat. Et quidem videtur modus conſentaneus Theologis, & PP. ac Concilijs MARIÆ præſervationem à Chriſti meritis deſcendentem tenentibus & docentibus. Ego verò nihil, nec aſſerendo, nec impugnando propono, cùm meus ſcopus unicè collimet ad explicandam executionem adorabilis hujus Myſterij, ut per principia philoſophica planè intelligatur, quomodò de facto executa eſt hæc mirabilis præſervatio in inſtanti primo creationis animæ Virgineæ, & ejus infuſionis in corpus; quia contra nullam ſententiam dimicamus; cùm noſter labor non ſupra mortalium ſphæram, ad ordinem intentionis evolet, ſed ad executionis tantùm harmoniam coarctetur.

§. III.

Principaliores aliorum opiniones.

173. EXimius P. Franciſcus Suarez ex his, quæ docet in 3. part. diſp. 5. ſect. 1. & 2. diſp. 1. ſect. 3. & diſp. 3. ſect. 2. & 3. ac 1. part. lib. 2. de cauſa prædeſt. cap 4. n. 21. ſic diſpoſuit ſigna: in 1. Deus Optimus Maximus, via intentionis Chriſtum Dominum & Incarnationem ejus quoad ſubſtantiam, & eas proprietates, quæ illam per ſe comitantur, efficaciter prædeſtinavit. In 2. MARIAM Virginem fore decrevit, ita quidem, ut priùs illam in Matrem Chriſti efficaciter eligeret, deinde ad illam gratiã, & gloriæ cumulum, quem demum obtinuit, deſtinaret. In 3. ſigno Deus omnes alias creaturas, mundumque univerſum, ſecundum eſſe naturale, efficaciter decrevit. Subjecto mundo, & creaturis omnibus Chriſto, & MARIÆ tamquam

ſupremis rerum omnium Principibus. In 4 ſigno prædeſtinatos omnes, tam ex Angelis, quàm ex hominibus elegit Deus ad Beatitudinem, deſtinans ad illam gloriam, quam quiſque demum erat conſecuturus; circa reprobos autem negativè ſe habuit.

174. In 5. ſigno Adamum, atque Evam primos inter reliquos homines condere conſtituit, ut ab iſto genus humanum, atque etiam MARIA ſuam originem recenſeret, & Adam, tam naturæ, quàm gratiæ caput exiſteret, cum illo de transfundenda in poſteros ſuos gratia, atque etiam in Virginem pactū eſt, ſi verò illam amitteret, ſuæ quoque labis illos conſortes faceret. In 6. ſigno permiſit Deus lapſum Adami. In 7 ad remedium hujus peccati Chriſtum prædeſtinavit in carne paſsibili. Ac demum; in 8. ſigno, cùm reliquos homines in peccatum labi permiſiſſet, ex meritis Chriſti paſsibilis in MARIA infuſâ gratiâ à peccato originali eam ſervare decrevit, & vi executionis ad illam gratiæ menſuram adducere, ad quam ante ipſius peccati prævisionem in 2. illo ſigno ipſam præordinaverat. Unde vides; ex mente Eximij Maternitatem fuiſſe fundamentum, ut ad tantam, tam inſolentem gratiam, & gloriam fuiſſet Virgo prædeſtinata.

175. Celeberrimus Catherinus in quator prioribus ſignis metandis omnino conſpirat cum Suarez. In 5. autem, in quo pactum cum Adamo initum de transfundenda in poſteros gratia, ab illo diſcedit, ſed tamen de ejus mente non eodem modo ſentiunt Interpretes: nam quædam ſibi adverſantia docere videtur. P. Vaſquez; Catherini mentem ſe aſſecutum putat, atque adeò ſic decernit. Quod ſi conferantur ea, quæ dicit Chaterinus in Opuſculo de peccato originali, cap. ultimo §. *Vnde*; & 8. & in diſp. de Immaculata Conceptione lib. 2. cap. 2. ejus certa mens ea fuit, duplicem veluti legem in uno fœdere cum Adamo percuſſo concipi poſſe, aliam de transfundenda gratia, & ſub hac ingreſſam fuiſſe MARIAM, aliam de transfundendo peccato, & ab hac exceptam. Putat enim hic Author, rationi fuiſſe conſentaneum, ut Virgo Deipara ad favores communi cum reliquis conſortio non careret, atque adeò gratiam ex Adamo derivandam ipſo perſeverante caperet, ea verò, quæ contraria, & odioſa erant, ab ipſa longiſsimè arcerentur.

176. Galatinus in 1. ſigno deliberantem Deum de mundi conditione ponit, cùmque jam ſub conditione futuros præſciret homines conditionatè creatos, pactum cum Adamo, & hoc ab illo conditionatè tranſgreſſum, à mundo condendo abſolutè deterrebatur. Cùm verò in 2. ſigno venerunt illi in mentem JESUS, atque MARIA, eorum auxilio labanti mundo ſubveniri poſſe, prænovit: quarè in 3. ſigno ex illorum amore mundum condere apud ſe ſtatuit.

In 4. ſigno ad executionem præcedentium decretorum veniẽs Deus MARIAM propagatam ex Adamo decrevit, & ne ex labe Adami per generationem virus ſerperet, Deiparamque inficeret, quamdam ſeminis particulam in lumbis Adami ſegregavit, eamque mundam, & immaculatam juſsit, utpotè quam ab univerſali fœdere excepit, quæ particula ab ipſo Adamo deciſa in Seht, & ab hoc in Enos, & ab his ſuccedente ordine in reliquos ejus poſteros, uſque ad Joachimum, & Annam per ſingulos venit, demum ex illa particula Virgo procreata fuit. Hæc Galatinus, inquit Salazar, in quibus ſunt in Theologia alia abſurda, alia planè fabuloſa, & commentitia, atque adeò prorſus rejicienda, atque confutanda ſunt.

177. Ipſe jam P. Ferdinandus Salazar decreta Dei ita ordinat. In 1. ſigno, ut ſuam bonitatem in creaturas effunderet Deus, mundum univerſum propter homines condere decrevit; itaque non unum aliquem hominem, ſcilicet Adamum, nec plures confuſè, & indiſcretè, ſed omnes futuros ſingillatim, eorumque numerum certum, ac definitum producere apud ſe conſtituit. In 2. ſigno, cùm poſſet alijs modis, quos deliberaverat, homines extra cauſas producere, unum Adamum, & ex illo omnes per naturalem generationem condere ſtatuit. In 3. ſigno, cùm hominibus Deus gratiam, & gloriam cuperet, ita quidem definivit, ut is, quem naturæ caput eſſe juſſerat, eſſet etiam fons, & caput gratiæ, & juſtitiæ.

178. In 4. ſigno prævidens Deus, omnes illos, quos condere priùs decreverat ex uno Adamo, peccato infectos, in remedium cõmunis peccati Chriſtum ſecundum ſubſtantiam, ejuſque mortem, meritaque decrevit. In 5. ſigno, cùm Chriſtum poſſet per varias cauſas producere, videlicet per ſe metipſum illum ex nihilo creando, aut ex limo, vel ex alia materia cum formando, aut per naturalem generationem maris, & fœminæ, aut etiam ex Virgine tantùm ſine Patre ipſum condendo, prævidens omnes illas fœminas, quas priùs condere decreverat, & quas lex tranſfuſionis comprehenderat, peccato infectas, deſiderans que ſimplici voluntate ex Virgine naſci.

179. Ex hac complacentia ſimplici nativitatis ex Virgine immaculata propter decentiam Incarnationis decrevit primùm efficaciter propter ipſius Chriſti merita MARIÆ ſubſtantiam, atque exiſtentiam producere; atque ea prævisâ, affectu etiam ſimplici dignitatem Matris Dei eidem cupiens ex hoc affectu auxilia efficacia illi præparavit, quibus eamdem Maternitatem mereretur; ac demum propter ſua, & Chriſti merita Mater Chriſti efficaciter decreta eſt. Ita Salazar latiſsimè probans hunc ordinem decretorum à ſe ſtatutum. Pater Joannes Marin. tract. 17. diſp 7. ſect. 1. à n.

1. ita digerit ſigna. In 1. decrevit Deus Verbum hypoſtaticè uniri vagè in natura humana, vel Angelica, vel alia nobiliori. In 2. ſigno ex meritis Verbi ita uniti, & propter ipſum tamquam finem decrevit Mundum, Angelos, & Adamum in gratia, & prædeſtinavit conditionatè Adamum, & poſteros ad gloriam, non determinando hos præ illis. In 3. ſigno poſuit præceptum Adæ, & celebravit cum illo pactum de tranſfuſione gratiæ, vel peccati in poſteros.

180. In 4. prævidit Deus peccatum Adæ. In 5. intuitu meritorum Verbi hypoſtaticè uniti fortè vagè decrevit Deus, Verbum uniri naturæ humanæ proximè paſsibili, ut per ejus mortem nos redimeret præſervando, vel ſanando. In 6. ex meritis Chriſti decrevit B. Virginem primam omnium poſterorum Adami, eam præſervavit ab incluſione in pacto, & elegit in Matrem, poſteà decrevit reliquos poſteros, alios ex meritis Chriſti, & deſtinatos ad gloriam; & intuitu meritorum Chriſti ſic præviſi executa eſt exiſtentia mundi, Angelorum, & Adam in gratia, & ipſa unio cum natura humana: electi ſunt primogenitores Chriſti, & decreta eſt illis gratia ad tantam dignitatem.

181. Ita enarratis principalioribus opinionibus omitto reliquas, vel quia ad has reducuntur, vel cum illis concordant, vel parùm diſcordant.

SECTIO III.

Ex ordine Decretorum Dei ſtabilitur noſtra concluſio.

§. I.

Ut hæc intentio Dei habeat ſuum effectum connaturalem, debet anima Beatiſsimæ Virginis intelligi primò creata extra corpus.

182. EXpoſitâ harmoniâ decretorum Dei in ordine intentionis, totus, ut vides DD. labor eſt, ita diſponere ſigna, ut decernatur immaculata Virgo jam præſervata à peccato, jam à debito proximo per incluſionem in pacto, & ideò dimicant laudabiliter inter ſe in collocanda Deiparæ præſervatione in ſigno apto, ut præintelligatur jam ad peccatum, jam ad incluſionem in pacto: quia nil prorſus agerent, ſi Virginem decretam exponerent in ſigno inepto ad præſervationem à peccato. Ubi nota, quod in proſecutione finis, atque mediorum duplicem omnino ordinem agnoſcere debes cum communi Theologorum; unum in intentione, & alterum in executione; qui ordines ita inter ſe conferuntur, & contexuntur, ut quæ priora ſunt in in-

tentione, poſteriora fiat in executione: quarè dum ſermo eſt de voluntatibus Dei efficacibus, non ſunt alia objecta, nec alij effectus in executione; præter eos, qui in intentione ponuntur; nec licebit ordinem intentionis ab ordine executionis ſecernere, ac ſeparare.

183. Verum eſt, quod ordine intentionis priùs decernitur ipſa finis ſubſtantia ſecundum ſe, quàm media ſingularia, ſingularis modus, & ſingularis actio, per quam idem finis denique producendus eſt, ordine verò executionis non ita: quia non poteſt finis eo modo definiri à Deo, niſi definitis, ac determinatis priùs medijs, ac ſingulari actione, per quam ipſum finem effici oportet; nam cùm voluntas Dei in eo ordine ſit voluntas, liceat ſic dicere, executiva rei futuræ non poteſt non præſupponere, aut includere ea omnia, ſine quibus res perfici non poteſt. Unde voluntates illas Dei quaſi in ordine intentionis alias poſt alias diſtinguunt, habereque propria objecta, & effectus etiam proprios diverſos ab illis, quos ordo executionis includit.

184. Nam v. g. intentio finis efficax reſpicit tamquam objectum exiſtentiam, & ſubſtantiam rei futuræ, quæ propter ſe, & gratiâ ſui amatur, reſpectu cujus efficax dicitur; non quia ipſius effectionem immediatè attingat, id enim voluntatis exequentis proprium eſt; ſed mediatè, quia nimirum movet ad electionem mediorum, quæ finis productionem attingunt: qua propter Divinæ voluntatis, quatenùs eſt intentio efficax finis, proprius effectus eſt electio mediorum, non quia re ipſa in Deo, ſicut in creaturis una volitio cauſet aliam, ſed quia nos juxta imperfectum noſtrum concipiendi modum aliam ex alia fluere, unam ab altera inferri, apprehendimus. Quo notato, omittendo diverſas Theologorum opiniones verſantes circa ordinem intentionis, & executionis, cum ad rem noſtram non faciant, & in quacumque ſententia urgeat noſtra ratio.

185. Sit noſtra concluſio, & probatio ſimul: ſi in ordine executionis non decrevit Deus ut medium animam Virgineam primò extra corpus creare, non correſpondet finis intentus, & effectus prædeſtinationi Deiparæ, quocumque modo excogitetur ab Authoribus: ergo ita debet exequi. Probatur antecedens: finis intentus eſt præſervatio ab originali, mediâ gratiâ primordiali animæ Virgineæ; ſed iſte finis non eſt executus juxta intentum, niſi anima Virginea intelligatur corpori præexiſtens: ergo ita debet adſtrui. Declaratur minor: non ſolùm debet poni gratia in primo inſtanti Mariano, ſed etiam debet intelligi in ſigno apto ad eliminandum originale peccatum, ſicut apud ipſos non ſufficit prædeſtinatio MARIÆ ab æterno, ſed etiam collocari debet, vel in ſigno anteriori ad pactum, vel anteriori certè ad peccatum, vel

anteriori ad contractionem: ergo ut in via executiva gratia præſervet à peccato, debet ejus executio fieri in ſigno apto ad præſervandum; ſed ſignum aptum eſt ſignum tantùm anterius: ergo in ſigno anteriori præintelligi debet.

186. Explicatur: aliud eſt gratiam expellere peccatum, aliud à peccato præſervare: quia expellere ſupponit peccatum, & præſervare impedit, ne peccatum ſit. Nunc ergo: peccatum originale intelligitur in ſigno, in quo intelligitur anima primò concorporata, ſeu naturaliter ex Adamo propagata, cùm per propagationem naturalem peccatum traducatur: ergo ſi priùs concipitur concorporata, quàm intelligatur juſta, intelligitur juſta poſt naturâ peccatum; ſed gratia, quæ poſt intelligitur, non poteſt præſervare, ſed repellere: ergo ut intelligatur præſervatrix, debet præintelligi ad peccatum. Probatur: priùs intelligitur effectus inſeparabilis à naturâ quàm effectus proveniens ab alia forma ſupernaturali, vel naturali à natura diſtincta; ſed originale eſt effectus naturæ deſcendentis ab Adamo, gratia eſt donum ſupra naturam: ergo ſi non adſtruatur priùs gratia quàm natura, priùs intelligitur effectus naturæ, quàm gratiæ.

187. Declaratur ampliùs: Angelicus Præceptor quæſt. 3. de peccato originali, art. 3. hæc habet: *ad primum ergo dicendum, quod anima rationalis non habet immunditiam peccati originalis, nec à ſe, nec à Deo, ſed ex unione ad carnem, ſic enim ſit pars humanæ naturæ derivatæ ab Adam. Ad ſecundum dicendum, quod cùm peccatum originale ſit peccatum naturæ, non pertinet ad animam, niſi in quantum eſt pars humanæ naturæ.* Et art. 4. hæc habet: *& quidem cùm peccatum originale ex carne derivetur ad animam, nulli dubium eſſe poteſt, quin aliquo modo ſaltem in via generationis, & temporis per prius ſit peccatum originale in eſſentia animæ, quàm in potentiis, cùm anima per ſuam eſſentiam immediatè corpori uniatur ut forma, non autem per ſuas potentias, ut alibi oſtenſum eſt.* Hactenus Angelicus.

188. Ex quibus ſic: ſi anima Virginea non fuit extra corpus creata, quod priùs intelligitur, eſt in primo ſui eſſe ejus eſſentia corpori unita, & unita tamquam forma corporis, antequàm intelligantur ejus potentiæ, ac per conſequens gratia, quæ eſt qualitas ſuperveniens perfectò eſſe animæ, & multò magis ſi recipiatur in voluntate, utpotè pertinens ad amicitiam, & amorem; ſed ex Ang. Doct. eò ipſò, quòd intelligatur unio animæ ad carnem, quòd intelligatur anima pars humanæ naturæ, quòd intelligatur forma corporis ſeminalis ex Adamo, intelligitur peccato naturæ fœdata: ergo ſi intelligitur in primo ſui eſſe intra corpus, intelligitur, ante quàm intelligatur gratiâ. Audiatur iterum Angelicus concludens numerum ſuprà citatum art. 4. *unde omnibus modis peccatum originale per prius*

prius eſt in eſſentia animæ, quàm in potentijs, & ab eſſentia animæ derivatur ad potentias: ſicut & natura proceſſus eſt ab eſſentia animæ ad potentias; peccatum originale autem reſpicit naturam, ut dictum eſt.

189. Ex quibus iterum urgeo: peccatum originale eſt peccatum naturæ, intelligo cum omnibus completæ: ergo ſi Virgo intelligitur completa in natura, ſicut debet intelligi in ſigno, in quo intelligitur eſſentia animæ ſuæ informantis corpus, quod eſt ſignum anterius, vel naturâ, vel ratione ad potentias, & multo magis ad gratiam, jam venit gratia in ſigno inepto ad præſervandum à peccato: nam ſi erraret enormiter, qui diceret, gratiam Virginis obveniſſe in ſecundo inſtanti reali ſuæ creationis, quia & ſi poneret gratiam in inſtanti ad expellendum apto, poneret in inepto ad præſervandum, cùm gratia operetur ut qualitas phyſica; ita parum theologicè, & philoſophicè procedit, qui gratiam exequitur in ſigno, & ſi apto ad repellendum, inepto ad præſervandum, utpotè ſupponente ſignum animæ informantis, & unitæ corpori, actualisque partis humanæ naturæ. Roboratur demum: ex illo proloquio in omni Schola celebri, *omnis ordinatè agens priùs vult finem, deinde ea, quæ ſunt ad finem*, id eſt, eo ordine, quo conducunt ad finem; ſed finis Dei prædeſtinantis B. Virginem fuit, ut mediâ gratiâ præſervaretur à peccato: ergo ordinatè voluit, ut ante quàm eſſet pars actualis humanæ naturæ anima Virginea, intelligeretur ipſa cum potentiori gratia, naturaque tantiſper expectaret, donec gratia fructum ſuum produxiſſet. Quod ut ordinatè accideret, neceſſe videbatur, ut anima Virginea primò extra corpus ſuum crearetur.

§. II.

Roboratur ampliùs aſſertio ſtabilita.

190. MAgnũ quoque roboramentũ accipit noſter diſcurrendi modus à congruentia, qua Omnipotens voluit procedere in omnibus rebus, præſertim in Myſterio Incarnationis, & ad illud ſpectantibus: audiatur D. Bern. homil. 2. ſuper *Miſſus eſt* ubi differens; quare Chriſtus ex Virgine deſponſata naſci decrevit, ſic graviter, & luculenter effatur: *oportebat, à principe mundi aliquandiu celari divini conſilij Sacramentum, non, quod Deus, ſi palam opus ſuum facere vellet, impediri poſſet, aut ab illo metueret, ſed quia ipſe, qui non ſolum potentèr, ſed etiam ſapientèr, quæcumque voluit, fecit, ſicut in omnibus operibus ſuis quaſdam rerum, vel temporum congruentias propter ordinis pulchritudinem ſervare conſuevit, ita in hoc quoque tam magnifico opere ſuo, noſtræ videlicet reparationis, non tantùm potentiam ſuam, ſed & prudentiam oſtendere voluit.*

191. Ipſaque Eccleſia mirata ſapientiam Dei quotidiè lau-

dat Incarnationis diſpoſitionem mirabilem, & locutionem Gabrielis ad MARIAM contrapoſitam locutioni Dæmonis ad Evam, *ſumens illud Ave Gabrielis ore mutans Evæ nomen*, & victoriam Chriſti in arbore Crucis, ut qui *in ligno vincebat, in ligno quoque vinceretur, & medelam ferret inde, hoſtis unde læſerat*: pariter in Virginis præſervatione eſt valde Theologicum, & Scripturis conforme, indagare modum congruentiorem: unde cùm originale peccatum traducatur per corpus ad inficiendam animam, quatenùs corpus priùs in executione prævenit animam, ſeu primum ſuũ eſſe; cumque incipiat per eſſe in corpore, incipit per eſſe inquinatum. Quid igitur congruentius in præſervatione Virginea, quàm, quod puritas derivetur in corpus per animam, animaque præcedens ſancta præveniat primum eſſe completum rationale corporis? Et cùm hoc faciat ornata gratiâ artem fallit, conteritque ſerpentis caput, dum primum eſſe humanum corporis non incipiat, niſi per eſſe Sanctum: & cùm hoc non poſsit conciliari cum natura, niſi adſtruatur creatio animæ Virgineæ ſeparatæ à corpore, ita congruenter debet adſtrui.

191. Quod confirmari poteſt cum Doctrina aliquorum DD. qui loquentes de deciſione Eucharistica, corruptis ſpeciebus, utrũ debeat creari à Deo nova materia, vel ad vermes, vel aliud compoſitum, adſtruunt iſti Doctores, non creari aliam de novo, ſed res produci per creationem illammet materiem, quæ deſtructa fuit vi verborum conſecrationis. Fundamentum eorum eſt: quia cùm deſtructa fuerit contra ſuam naturam, & violentia intercedente, exigit à Deo tota natura, ut caſu productionis materiæ non producatur alia, ſed reproducatur illa met, quæ paſſa eſt contra ſuam exigentiam violentiam. Cùm igitur gratia originalis hominum deſtructa fuerit contra ſuam exigentiam propter peccatum ejus contrarium, vel contradictorium, ſemper videtur repoſci à Deo, ut ſi aliquem ex poſteris Adami crearet juſtitia originali ornatum, crearet illum, ita ut in corpus derivaretur ab anima imago, & ſimilitudo Dei; ſed ſuppoſita corporis corruptione non eſt congruentior alius modus, ut hoc fiat, niſi, quod anima creetur ſeparata, & Sancta: ergo hic modus congruentiſsimus eſt.

191. Nec diſsimulare poſſumus, quod quamvis omnis anima rationalis producatur, & producta fuerit in Adamo, & Eva, & in omnibus ejus poſteris intra corpus, tamen congruentiſsimum eſt, ut in Virgine Beata extra corpus creetur: ad modum quo in initio mundi Deus creavit Adamum terrenum, & poſteà ex ejus coſta formavit Evam; contrarium tamen executus eſt Omnipotens in formatione Adami Cœleſtis: priùs enim creavit MARIAM, Evam, & Matrem viventium, nutricemque meriti, & correctricem Evæ, & poſtea;

ſteà, ex ipſa generavit Adamum Cœleſtem Dominum Jeſum Chriſtum; ita ut ſicut Adamus dixit de Eva, *hæc eſt caro de carne mea & os ex oſsibus meis, vocataque ſuit Virago, quia de viro ſumpta eſt;* ſic MARIA poterat dicere de Chriſto, *hic eſt caro de carne mea, & os ex oſsibus meis.* Si ergo Deus invertit ordinem in ſecundo Adamo, quid mirum inverteret in formatione ſecundæ Evæ, priùs creans ſibi primogenitam gratiæ extra corpus animam Virgineam, & ſi cæteras animas creaſſet intra corpus?

194. Audiatur Scotus in 2. diſt. 34. quod *duæ ſunt rationes, quarè Chriſtus non contraxit peccatum originale, & quarum una per ſe ſufficeret ſine altera. Prima: quia purgata fuit caro ejus in B. Virgine: ſecunda, quia non erat filius naturalis Adæ; & ideò non obligatur in Adam.* Ubi vides, quod Chriſtus Dominus ſit natus ex Virgine, non quia illi fuit neceſſarius hic ſingularis modus propagationis, cùm per Perſonalitatem Verbi animæ, & corpori unitam, non ſolùm maneret Filius naturalis Dei, ſed etiam pleniſsimè eliminaret omne peccatum: ergo hoc potiſsimùm fuit ad exequendum remedium in ipſa propagatione, ut per carnem, per quam Diabolus vicerat primum Adamũ, vinceretur à ſecundo. Quid mirum in ipſa carne, & propagatione naturali Deiparæ manente ſubſtantia naturalis propagationis pergerit Deus modum ſingularem, ut purgaretur caro ab anima præventa in gratia? Maximè cùm hoc neceſſarium videatur ad intelligendam immunitatem Virginis ob præſervationem ab originali primordialem.

195. In eundem ſenſum collimat D. Thomas; quæſt. de peccato originali, art. 7. reſpondet ad argumentum, quod ſibi objicit his verbis: *Præterea Damaſcenus dicit in 3. lib. quod Spiritus Sanctus ſupervenit Virgini purgans ipſam; non autem poteſt dici, quod illa purgatio fuerit ſuperflua: quia cùm natura creata nil ſuperfluum operetur, multò minùs Spiritus Sanctus. Si ergo purgatione non præcedente, corpus Chriſti aſſumptum fuiſset de Virgine, contraxiſſet nihilominus originale peccatum. Ex his videtur, quod ipſum ſufficiat ad contrahendum originale peccatum, quod aliquis materialiter ex Adam carnem accipiat.* Ita propoſito argumento reſpondet. *Ad 6. dicendum, quod ex hoc, quod Chriſtus fuit conceptus ex Virgine ſine virili ſemine, habuit, quod non contraheret originale peccatum: præceſsit autem purgatio non tamquam ad hoc neceſsaria, ut ſine originali peccato conciperetur, ſed quia carnem, quam Verbum Dei ſuſcepit, omnis puritas decebat.* Hactenùs Angelicus Doctor.

196. Ubi tria adverte: primum, quod juxta Angelicum Chriſtus non contraxit originale duobus principalioribus è capitibus, 1. propter perſonalitatem Verbi unitam animæ in ſigno priori ad corporis, & animæ unionem. 2.

quia conceptus fuit ex Virgine ſine virili ſemine. Adverte 2. quod præceſſit purgatio Spiritus Sancti in Chriſti carne, non quia eſt neceſſaria ad originale peccatum evadendum. Adverte 3. quod non obſtante non neceſſitate ad vitandum originale, ſolùm propter maximam decentiam, & omnem poſsibilem puritatem carnis ſuſceptæ Spiritus Sanctus ſpecialiſsimo modo ſupervenit in Virginem: quia cùm non ſit conceptibilis major participatio, quàm, quæ fit media hypoſtatica unione, ita præcedere debebat in carne, non modò magna puritas negativa, quæ conſiſtit in receſſu à debito culpæ; ſed omnium maxima poſitiva per affluentiam maximorum chariſmatum, & donorum.

197. Nunc ſic: ſi non propter neceſsitatem, ſed propter decentiam tantùm fecit Deus mirabilia in Incarnatione naſcens ex Virgine, & ex carne excellentiori modo ſanctificata à Spiritu Sancto, quia ſic decebat carnem, quam ſuſcepit Verbum: igitur quamvis in Virgine non judicaretur neceſſaria ad evadendum originale creatio animæ extra corpus, ut præveniretur ad ſanctificandum corpus, ex quo Verbum carnem aſſumere decreverat, ſtabilienda cum fundamento erat propter decentiam maximam, & puritatem omnium maximam infra Chriſtum: ergo datur maximum fundamentum ad aſſertionem noſtram: cùm præter decentiam adſtruamus quamdam neceſsitatem ſtando rerum naturis, formarumque phyſicarum exigentijs; & quis neget hoc maximè roborare noſtrum aſſertum?

§. III.

Nova fundamenta pro Aſſertione noſtra producuntur.

198. Loquantur modò PP. Eccleſiæ lumina, & fundamenta. Sit 1. Aug. 3. de libero arbitrio, cap. 5. ubi dat regulam ad dimetiendam executionem operum Dei, & eſt hæc: *quidquid vera ratione connaturalius occurrit, hoc ſcias, feciſſe Deum rerum omnium conditorem:* ergo ex Aug. attendere debemus, tamquam præcipuum ſcopum, connaturalitatem in operibus Dei; ſed nihil connaturalius ad Virginis præſervationem peragendam, & præintelligendam, quàm, quod anima Virginea creata fuerit extra corpus: ergo ita fuit, ex Auguſtino, creata. Probatur minor: nihil connaturalius formæ operanti, & impedienti effectum contrarium formæ, quàm præcedentia reſpectu formæ, & effectûs formalis ſibi contrariantis; ſed quid connaturalius formæ accidentali præcedenti, quàm præcedentia ſubjecti, cui ipſa, utpotè accidens inhæret? Ergo cùm gratia ſit forma impediens effectum corporis, ſitque forma accidentalis recepta in anima, quæ ſubjectum ipſius eſt, quid connaturalius, quàm quod præcedat anima ad corpus? ſed

ſed non poteſt connaturaliter præcedere in creatione, cùm creetur ad exigentiam corporis; ergo ſolùm eſt connaturale, quod præcedat ad unionem, & corporis informationem; ſed non poteſt hoc eſſe connaturale, niſi crearetur extra corpus, præcedatque informationem tantùm præcedentiâ naturæ: ergo ex regula Auguſtini, ita in executione præceſſit.

199. Jamque intelliges rationem, fundamentum, & vim ſiſtematis Damaſceni, qui ſolùm docet, quod connaturalius erat, dum dicit; *quoniam futurum erat, ut Deigenitrix Virgo ex Anna oriretur, natura gratiæ fœtum antervertere minimè auſa eſt, verùm tantiſper expectavit, dum gratia fructum ſuum produxiſſet.* Ubi ad litteram connaturalitatem philoſophicam, & Theologicam apertiſsimè in executione manifeſtat: nam ponit primò in corpore naturam, gratiam in anima, naturam expectantem, gratiam expectatam, ac proinde formam peccati, alioquin recipiendã, vel phyſicè, vel moraliter in corpore, impeditam: ergo ſi corpus expectavit animam, & anima fuit expectata, fuit anima extra corpus creata: quia non expectavit creationem animæ, ſed expectavit gratiæ fructum, & incredibilis eſt gratiæ fructus abſque animæ productione: ergo expectavit animam jam creatam; ſed non expectaret, ſi fuiſſet intra corpus producta: ergo fuit extra, quamvis tantùm tantiſper per morulam, non temporis, ſed ſigni expectavit.

200. Declaret ipſe Auguſt. totum hoc inſigni teſtimonio in Pſ. 88. ſic enim inquit: *Quemadmodum, ſi Medicus videat tibi imminere ægritudinem; fortè ex aliquo labore, & dicat: parce tibi, ſic te tracta, requieſce, his cibis utere, nam ſi non feceris, ægrotabis: tum autem ſi feceris, & ſanus fueris, rectè dicis Medico: liberaſti me ab ægritudine, non in qua eram, ſed in qua futurus eram. Item neſcio quis mittendus erat in carcerem, venit aliquis, defendit eum, gratias agens quid dicit? Eruiſti de carcere animam meam. Rurſus ſuſpendendus erat debitor, ſolutum eſt pro eo, liberatus dicitur de ſuſpendio.* En exempla allata ab Auguſtino gratiæ præſervatricis in medicina, in pœna debiti, in liberatione carceris; ſed ut hæc omnia ſint præſervativa, & impeditiva carceris, ægritudinis, & pœnæ, debent præcedere ad ægritudinem, carcerem, & pœnam, aliàs non præſervarent: ergo ut gratia ſit præſervatrix, debet præcedere ad corpus, quod per ſui conjunctionem cum anima affert ægritudinem, carcerem, & pœnam originalis peccati.

201. Nec, quod Damaſcenus dixerit, citatus à D. Thoma, quod Spiritus Sanctus ſupervenit Virgini purgans ipſam, ſignificat, non credidiſſe illam à primo Conceptionis inſtanti puriſsimam: nam nil clarius in toto opere Damaſceni elucet, quàm altiſsimæ laudes de Virginis puritate: quia lib. 4 cap. 15. ſic inquit: *ipſa enim ante ſæcula præcognitivo Dei conſilio prædefinita eſt, & diverſis fi-*

militudinibus, & oraculis Prophetarum per Spiritum Sanctum figurata, prædicata. Et infrà; *nam re vera Domina facta eſt omnium creaturarum, cùm Conditoris omnium effecta eſt Mater. Deinde in domo Domini plantata, & impinguata ſpiritu, veluti oliva fructifera, omnis virtutis habitaculum facta eſt, ab omni ſeculari vita, & carnali concupiſcentia propriam mentem ſequeſtrans, & ſic Virginẽ animam cum corpore conſervans, ut decebat eam, quæ in ſinu Deum ſuſceptura eſſet: Sanctus enim exiſtens in Sanctis requieſcit. Sic igitur ſanctificationem omnium exercet, & templum ſanctum, & admirabile Altiſſimi Dei dignè demonſtratur.*

202. Rurſus lib. 3. cap. 12. *Deum enim dicimus ex ipſa natum eſſe: non enim hominem ullum genuit Sanctiſſima Virgo, ſed Deum verum, non nudum, ſed incarnatum, non ex Cœlo corpus traducentem, & ut per canalem tranſeuntem, ſed conſubſtantialem nobis carnem ſuſcipientem: humanatio enim Dei Verbi propter hoc facta eſt, ut ipſa, quæ peccavit, & cecidit, & corrupta eſt, natura vinceret eum, qui ſeduxerat tyrannum: & ſic ex corruptione liberaret.* Et infrà: *Unde jure optimo, & pro veritate Deiparam incontaminatam nominamus Mariam, hoc enim nomen omne diſpenſationis Myſterium commendat.* Unde vides, non dixiſſe Damaſcenum, Virginem primò purgatam, dum ex Spiritu Sancto concepit, ſed Maternitatem fuiſſe præſervationis primordiale fundamentum, ut dixit: *quoniam futurum erat, ut Deigenitrix Virgo ex Anna oriretur, &c.* Siquidem *oportebat eam primogenitam in lucem edi, quæ rerum omnium conditarum Primogenitum, in quo omnia coagmentata ſunt, paritura erat.*

203. Quarè ſenſus Damaſceni eſt hic: quod Virgo ab inſtanti Conceptionis fuit puriſſima, & dum caro ex carne ejus deſumpta eſt à Verbo, fuit multò magis ſanctificata. Quod ut intelligas, accipe diſcrimen inter puritatem, & ſanctitatem, explicatum ab Angelico Thoma in 1. diſt. 44. quæſt. 1. art. 3. ſuper quæſt. utrum Deus potuerit facere humanitatem Chriſti meliorem, quàm ſit? Objicit ſibi 3. his verbis: *item videtur, quod nec B. Virgine* (intellige poſſe Deũ facere majus) *quia ſecundum Anſelmum, decuit, ut Virgo, quam Deus Unigenito ſuo præparavit in Matrem, ea puritate niteret, qua major ſub Deo nequit intelligi; ſed nihil poteſt facere, quod ſibi in bonitate, vel puritate æquetur: ergo videtur, quod nihil meliùs B. Virgine facere poſſit,* Reſpondet: *ad tertium dicendum, quod puritas intenditur per receſſum à contrario, & ideò poteſt aliquid creatum inveniri, quo nihil purius eſſe poteſt in rebus creatis, ſi nulla contagione peccati inquinatum ſit, & talis fuit puritas B. Virginis, quæ peccato originali, & actuali immunis fuit, tamen ſub Deo, in quantum erat in ea potentia ad peccandum.*

204. *Sed bonitas intenditur per acceſſum ad terminum, quod in infinitum diſtat, ſcilicet ſummum bonum, unde quolibet finito bono poteſt aliquid*

melius fieri, & hoc eſt, quod dicit Damianus Serm. de Annuntiatione; cùm fecerit Deus omnia opera ſua bona, hoc melius fecit, attende ſeraphim, & videbis, quidquid majus eſt, minus Virgine, ſolusque Opifex opus iſtud ſupergreditur. Quibus doctrinis, & authoritatibus clareſcit intelligentia Damaſceni. Ponit ergo B. Virginem Puriſsimam à primo Conceptionis inſtanti, & omni creaturà purà puriſsimam, quatenùs puritas, & ſi proveniat à gratia non infinita, ſecundum receſſum à contrario, ſeu à peccato poſsit eſſe ſumma excogitabilis in pura creatura.

205. Sed cùm non ſit ſumma ſecundum acceſſum, & finitum bonum, poteſt amplius, & amplius poſitivè purgari, id eſt, ſanctificari: quod accidit in carne Virginis, quæ Spiritu Sancto ſpecialiter repleta eſt, dum ejus caro unienda erat Divino Verbo, & adeò magis ſanctificata, ut mirabiliter ſe explicat ipſe Damaſcenus lib. 3. orthodoxæ fidei, cap. 12. prope finem: *ipſum enim Verbum caro factum eſt conceptum ex Virgine, præveniens quidem, & aſſumptione Deus, & ipſa jam ab ipſo Deificata, quaſi tribus ſimul factis, una cum deductione ejus ad eſse, aſsumptione, exiſtentia, & Deificatione ejus à Verbo. Et ſic intelligenda, & dicenda Deipara Virgo, non ſolùm propter naturam Verbi, ſed etiam propter Deificationem humanæ carnis.* Unde breviter ex Damaſceno, B. Virgo fuit puriſsima à primo inſtanti Conceptionis, ea puritate, qua major ſub Deo nequit intelligi per receſſum à peccato; per acceſſum autem ad Deum habuit majorem gratiam omnibus, ſed adhuc capacem intendi per novam gratiam, tunc præcipuè quando Spiritus Sanctus ſupervenit in illam, eamque elevavit ad generationem hominis Dei, & quando caro MARIÆ incepit eſſe caro Chriſti, hæc caro fuit Deificata à Verbo, & Deo, & magis pura ipſa MARIA propter impotentiam peccandi, ideòque MARIA in inſtanti ſuæ Conceptionis ea puritate nituit, qua major ſub Deo nequeat intelligi.

SECTIO IV.

Proponitur alia ſententia circa Virginis præſervationem.

§. I.

Exponitur hæc opinio.

206. Doctiſsimus Recentior Dr. D. Joannes Joſephus Eguiara, noſtræ Academiæ Jubilatus Primarius in relectione ad Canonicatum Magiſtralem, quem plaudente univerſa republica litteraria obtinuit, ſequentem concluſionem præfixit defenſandam: *Et ſi Marianam immunitatem ab originali labe prorſus ſupponam, contendo nihilominus, ſic fuiſ-*

ſe

ſe conceptam Virginem citra omnem libidinem parentum, ac ſi in ſtatu innocentiæ fuiſſet progenerata Et cùm ſecundum ſuum munus totus ſit in probando hanc eſſe mentem Magiſtri, neminem contrahere originale peccatum, niſi mediâ generatione libidinoſa, in hac ipſa generatione libidinoſa conſiſtere peccatum originale ſive phyſicè, ſive connexivè, propugnat: quæ omnia probat ſolidiſſimis authoritatibus, & rationibus. Hic Egregius Doctor convenit nobiſcum in aſſignanda forma præſervativa peccati originalis in via executiva, & in linea phyſica. Huic opinandi modo reduci poſſunt omnes defendentes ſanctificationem corpoream per qualitatem infuſam corpori Virgineo, ut ipſemet Doctor ſtatuit per ſequẽtia verba ſ. 11.

207. „ *Nec* inviti certè in
„ ſenſum iſtum trahi poſſent Mag.
„ Saabedra (Veſtig. 2. d. 2. & 3.)
„ Regij, & Militaris Ordinis B.
„ Virginis MARIÆ de Mercede
„ ſcriptor doctiſsimus, cæterique
„ Sanctitatis corporeæ fautores;
„ cùm enim defendant qualitatẽ
„ corpoream Virgineæ carni in
„ ipſo Conceptionis inſtanti infu-
„ ſam, oppoſitamque judicent cum
„ peccato, ægrè illa poſſet cum
„ libidinoſa generatione paſsiva
„ Virginis jungi, quæ generatio
„ naturaliter eſt cum originali pec-
„ cato connexa; ſubindeque nec
„ cum activa Conceptione, item
„ libidinoſa ſociari poſſet, ut quæ
„ naturali nexu cum paſsiva pec-
„ cato maculata conjungitur. Sed
„ quia in rem hanc non directè,
„ ſed reflexè perquirimus, unius
„ que Magiſtri mentem investi-
„ gamus, Volſentem poſcimus; in
„ ſolo Volſente *moramur.*

208. Unde vides, non loqui hunc egregium Doctorem ex proprio ingenij penu, & ſententia; ſed tantùm promovet ſententiam Magiſtri, ut ex inſtituto ſuo erat in præſentiarum. Quod probat authoritate Auguſtini de fide ad Petrum ab eodem Magiſtro citati, hæc habentis: *peccatum in parvulos non tranſmittit propagatio, ſed libido.* Accedit D. Ang. præcit. opere ab Anibaldum in 31. diſt. art. 1. ubi expendens modum, quo peccatum in filios traducitur, inquit: *hoc autem fit in quantum corpus cum libidine ſeminatur: ſicut enim actus generationis abſolutè conſideratus traducit naturam; ita libidini permixtus traducit naturam cum culpa.* Sed cùm tota hæc expoſitio Mag. & Ang. fundetur in Aug. non negamus, ſemen vitiatum eſſe connexum cum originali peccato; ſed de hoc inquirimus, qualis fuit forma in linea executiva expellens hoc vitium à ſemine Virgineo paſſivo, & quæ attulit hanc libidinis carentiam in Conceptione Mariana?

209. Si conſulimus Mag. ipſum, lib. 3. diſt. 3. puncto 2. cit. Ang. hæc ex ipſo Auguſt. habet: *illa autem Virgo ſingulari gratia præventa eſt, atque repleta, ut ipſum haberet ventris ſui fructum, quem ex initio habuit univerſitatis Dominum, ut*

illud

illud quod naſcebatur, ex propagine hominis primi, tantummodò generis, non etiam criminis originem duceret. Alijs etiam Aug. verbis utitur Magiſt. diſt. 3. puncto 2. *inde enim ſcimus quod ei* (B. Virgini) *plus ſit gratiæ collatum ad vincendum omni ex parte peccatum, quod & concipere, ac parere meruit, quem conſtat nullum habuiſſe peccatum*: ergo Mag & Aug. agnoſcunt gratiam pro forma expulſiva peccati, & connexionis termini, nempe libidinis, & inductivam libidinis carentiæ, & ex his videtur explicandus Mag. Neque enim negatur, à ſemine corrupto contrahi originale peccatum velut conditione, vel fortaſſe ut cauſa, quod negatur, eſt, quod hæc libidinis carentia non inducatur ab ipſa forma, à qua peccatum expellitur, quæ non eſt alia, quàm gratia collata Virgini in primo animationis inſtanti: ideò hęc ſententia non opponitur noſtræ, quia ſemper debet poni gratia, ac proinde in ſigno apto executivo, tam peccato originali, quàm ipſius fundamento connexionis eliminandis.

210. Quod crediderim cõfirmatum ex reſponſionibus ad argumenta contraria: nam ſic habet objectione 2. ,, *Si* Beatiſsima Vir-
,, go fuiſſet citra libidinem Paren-
,, tum genita, ac ſi in ſtatu in-
,, nocentiæ fuiſſet progenita, fuiſ-
,, ſet etiam in Parentibus, & ſe-
,, mine ipſo ſanctificata; ſed hoc
,, repugnat, aliàs non modò ante
,, animatum, verùm etiam ante
,, formatum corpus Virgineum, at-
,, que adeò B. Virgo ante ſemet-
,, ipſam fuiſſet ſanctificata: ergo.
,, Probatur ſequella: B. Virgine
,, citra Parentum concepta libi-
,, dinem, omne ſemen, unde pro-
,, genita fuit, fuiſſet prorſus im-
,, maculatum, ut ſupra laudatus
,, S. Damaſcenus inquiebat, ſub-
,, indeque cum gratia B. Virginis
,, infundenda, ſimul ac conciperе-
,, tur, connexum ex lege quidem
,, Dei, & decreto; ſed hoc ſat
,, fuit ut B. Virgo in ſemine ipſo,
,, & Parentibus eſſet ſanctificata:
,, *ergo*. Ad quod reſpondet ,, *di-*
,, *ſtinguo* majorem: ſi B. Virgo, &c.
,, fuiſſet in ſemine ipſo, & Paren-
,, tibus vialiter, & initiativè ſan-
,, ctificata, concedo; formaliter,
,, terminativè, & propriè ſancti-
,, ficata, *nego*. Et infrà pro explicatione.

211. ,, *Puriſsima* autem Vir-
,, go ex immaculato progenerata
,, ſemine ſimili modo in ſemine ip-
,, ſo, & Parentibus ſanctificata fuit
,, vialiter, & initiativè, quod ex
,, Divino Decreto, privilegioque
,, ſingulari paſsivam ejus Conce-
,, ptionem, animationemque ſan-
,, ctificans gratia ornatura erat,
,, quamvis pro priori temporis ad
,, animæ infuſionem formaliter ſan-
,, cta non fuerit propriè, & ter-
,, minativè. Poſteà in inſtantia ad quintum argumentum hæc habet. *Secundo*: in ſtatu innocentiæ ſemen
,, nullam haberet vim, ut gratiam,
,, & originalem juſtitiam parentes
,, derivarent in filios: ergo in ſta-
,, tu naturæ lapſæ nulla pollet acti-

,, vi-

„ vitate, qua in prolem à Patri„ bus crimen Adæ tranſmitti *poſsit.* Ad quod reſpondet. *Ad ſecundum,* „ diſtinguo antecedens: in ſtatu „ innocentiæ ſemen nullam habe„ ret vim cauſæ phyſicæ inſtru„ mentalis, ut parentes gratiam, „ & juſtitiam originalem deriva„ rent in filios, permitto; nullam „ haberet vim conditionis, & re„ quiſiti ad gratiæ transfuſionem, „ & originalis juſtitiæ, *nego.*

212. Unde vides, ſenſum hujus Doctoris interpretantis Magiſtrum eſſe, Virgineum ſemen præceſsiſſe, vel tempore, vel naturà ſpecialiter depuratum, utpotè organizatum, ut informaretur animà Sanctiſsimà, & hoc potuit evenire, per qualitatem ſupernaturalem corpoream productam à Deo vi decreti præſervativi in ipſo inſtanti in quo ſemen deciſum cœpit organizari, quod congruentiſſimum eſt, & conſonum ponentibus in Virgine corporalem ſanctitatem per qualitatem corpoream, & conforme dictis à nobis præcedenti ſectione 3. nam perfectior diſpoſitio congruit ad perfectiorem animam, & hæc qualitas deſerviret ut diſpoſitio ante adventum animæ, & ut proprietas poſt animæ adventum ab ipſa anima radicata, ut multi philoſophi tenent de calore diſponente ad formam ignis, permanenteque cum ipſa ignis forma: & hic diſcurrendi modus videtur conformior naturæ, & theologiæ, quàm inducere hunc defectum libidinis habitualis per ſolum decretum præſervativum Dei nihil poſitivum operans. Sed quid quid ſit de hoc, nihil obſtat noſtræ concluſioni.

213. Quod ſic probo: peccatum originale in Virgine fuit formaliter expulſum, & eliminatum à gratia prima Virginis immaculatæ, dicente Alexandro VII. in ſua celebri Conſtitut. Solicitudo omniū Eccleſiarum, *Animam B. Virginis Mariæ in ſui creatione, & in corpus infuſione Spiritûs Sancti gratia donatam, & à peccato originali præſervatam fuiſſe:* ergo gratia debet collocari in ſigno apto ad præſervandum ab originali, quod non intelligitur præexpulſum, niſi præintelligatur forma præſervans ad ipſum originale; ſed peccatum originale conſequitur ad propagationem, ſeu conjunctionem animæ cum corpore: ergo ante hanc conjunctionem debet præintelligi gratia in anima, & anima cum gratia, ut dicatur Virgo immunis à peccato vi gratiæ.

§. II.

Roborantur hæc omnia explicatione alterius difficultatis.

214. Poteſt quidem excogitari alius modus clarior noſtro defendendi hanc præcedentiam gratiæ in ſigno naturæ anteriori ad peccatum, & non obnoxius difficultatibus ex ſingulari modo opinandi noſtræ ſententiæ, ponendo ſic in primo ſigno in-

infunditur, & creatur anima Virginea in corpus. In 2. ſigno ornetur hæc anima gratiâ. In 3. erumpat in ſubſiſtentiam propriam animæ. Et in 4. ſigno intelligatur anima informans. Ecce gratiam ante ſubſiſtentiam; vel ſi vis, pone gratiam in ſigno ſubſequenti ad ſubſiſtentiam, antè quàm intelligatur anima informans; ſed ſignum anterius ad informationem eſt ſignum anterius ad peccatum: ergo datur modus clarior ponendi in Virgine gratiam præſervatricem, & anteriorem anterioritate naturæ ad peccatum.

215. Non placet iſte modus: quia nos non negamus, potuiſſe Deum mirabilibus artibus, & ineffabilibus modis Virginem præſervare, ſed quod tenemus eſt, quod ut ſervetur ordo philoſophicus, & theologicus, quod eſt noſtri inſtituti, debet vi executiva adſtrui Conceptionis harmonia, ſicut à nobis adſtruitur. P. Ildefonſus Salmerô egregius ſcripturarius ſuper Epiſt. ad Romanos diſp. 49. de Conceptione §. *& ſi igitur*, hæc habet: *& ſi igitur B. Virgo via ſeminaria, ut reliqui in hunc mundum venerit;* & interjectis aliquibus prope medium proſequitur: *potuit etiam B. Deiparæ animam creare in gratia, ut Angelos, & primos Parentes condidit, & illa gratia omnem peccati labem impediviſset, quæ ad animæ cum corpore unionem conſequi poterat, ſive poſt ſignum, in quo anima communicat corpori ſuam vivificandi, & regendi virtutem, vel etiam ante ſecundum ſignum, in quo corporis materia ſuam vim ſe animæ ſubjiciendi communicat, vel etiam hoc admiſso in 3. ſigno, in quo reſultat humanitas, & in 4. in quo conſideratur perſona, mundare, & purgare ab omni ſorde peccati valuit.*

216. Egregius hic Theologus, qui interfuit Sacro Tridentino Concilio Sedis ApoſtolicæTheologus, & cum magna laude multum laboravit in decreto de peccato originali, ut primam gratiam Marianam à peccato Virginem præſervantem explicet, varios modos proponit, non Scholaſtico more procedendo, ſed tantùm explicando ſubſtantiam præſervationis, & indicando modos, quibus Deus potuit ut ſupremus Dominus hanc gratiam infundere ante peccatum in quocumque ſigno executionis Conceptionis Marianæ, unde non curavit, ſicut nos curare debemus, de modo connaturaliori, & clariori lumine philoſophico intellectibus perfuſis; ideòque videtur ſibi contrarius: nam ſi primo modo ponit gratiam omnem peccati labem impedientem, quæ ad animæ cum corpore unionem conſequi poterat, fatetur, labem peccati conſequi ad unionem animæ cum corpore: ergo ponit gratiam in ſigno, in quo peccatum intelligitur, ut peccatum naturæ, & conſequens ad naturam; quod inintelligibile eſt: nam gratia præſervatrix debet præintelligi ad ſignum peccati, ac proinde in ſigno ante peccatum. Nam ſi ſignum gratiæ eſſet ſignum peccati, gratia intelligeretur pugnans; non præpugnans, ſeu præſervans.

217. Vel collocat gratiam

in ſigno poſt peccatum, quale eſt illud, quod innuit; *ſive poſt ſignum, in quo anima communicat corpori ſuam vivificandi, & regendi virtutem*; & cùm hæc virtus communicetur media unione, eſt ponere gratiam poſt ſignum peccati, cùm per ipſam unionem contrahat anima peccatum: ergo ſemper recurrere debemus ad primum modum indicatum ab hoc Authore, maximè cum ille ſatis innuat, ſe defendere ſubſiſtentiam diſtinctam à natura, dum dicit *in 3. ſigno, in quo reſultat humanitas, & in 4. in quo conſideratur perſona*, quod non diceret, niſi defenderet ſubſiſtentiam diſtinctam à natura: nam modus ponendi gratiam in ſigno ante informationem animæ creatæ intra corpus, ſolùm habet locum in ponentibus ſubſiſtentiam animæ in poſitivo diſtincto ab ipſa ſubſtantia animæ.

218. Nam apud defendentes ſubſiſtentiam diſtinctam à natura ſimplici, vel ab unione ſubſtantiali naturæ compoſitæ, non habet locum hic modus explicandi præſervationem: quia in iſtis ſignum primum eſſendi animæ intra corpus debet eſſe ſignum informandi, præſertim apud plurimos adſtruentes unionem indiſtinctam à ſimultate, & conjunctio corporis, & animæ: nam in quo ſigno intelligatur anima intra corpus, debet intelligi conjuncta cum corpore: ideòque debent recurrere ad ſignum anterius, ponentes animam creatam extra corpus in ſtatu capaci recipiendi gratiam, ut hæc præintelligatur ad ſignum peccati, quod eſt ſignum informationis, & unionis: nam in ſigno, in quo anima intelligitur concorporata, intelligitur corporis vitio fœdata. Et eſt valida impugnatio iſtius modi, quod ſolùm in una ſententia ſubſtineri poteſt, & non eſt fœderabilis cum probabiliſsimis Doctorum opinionibus aliter ſubſiſtentiam explicantibus.

219. Quarè eligimus modum primum deſignatum à doctiſſimo Salmerone, ſed illum explicamus, & modificamus ad rem noſtram. Audiamus illum: „ *potuit* „ etiam Deus B. Deiparæ animam „ creare in gratia, ut Angelos, & „ primos Parentes condidit, & illa „ gratia omnem peccati labem im„ pediviſſet quæ ad animæ cum „ corpore unionem cõſequi *poterat*. In Angelis ergo debemus philoſophico modo procedendo aſſerere, priùs naturâ fuiſſe completos in eſſe ſubſtantiali phyſico, & in ſigno poſteriori datam illis gratiam: nam priùs debet intelligi opus naturæ, quàm opus gratiæ. Ita in anima Virginea, priùs fuit completa in ordine ſubſtantiali, & poſteà data illi gratia. Sed ad hoc neceſſarium eſt adſtruere creationem animæ Virgineæ extra corpus: nam cùm anima rationalis duos habeat ſtatus connaturales, unum ſeparationis, alterum conjunctionis; in ſtatu ſeparationis intelligitur completa per ſubſiſtentiam propriam, nec poteſt dari ſanctitas, antè quàm intelliga-

tur perſona ſancta; at in ſtatu conjunctionis non intelligitur completa, niſi per ſubſiſtentiam totius: & ideò ſi crearetur intra corpus, non data fuiſſet illi gratia poſt ſubſiſtentiam propriam ſuam, ſed poſt ſubſiſtentiam totius, ſicut fuit data Adamo.

220. Audiatur Cyrillus lib. 1. de adorat. in Spiritu clariſsimè docens hanc veritatem his verbis: „ *poſteà quàm* propriæ naturæ rationibus hoc animal (ſcilicet homo) abſolutum fuit ab Opifice Deo, ſtatim illius ſimilitudine præditum eſt; impreſſa enim in illo eſt Divinæ imago naturæ inſpirato Spiritu *ſancto*. Ubi clarè vides, quod priùs naturà fuit abſolutus homo, & poſteà inſpirata imago Dei: quod eſt conforme rationi, & modo operandi in linea executiva, quod priùs ſit natura, quàm gratia, priùs ſubjectum, quàm accidens, priùs medium, quàm finis: & cùm homo fuiſſet creatus propter gratiam, & gloriam; priùs debet intelligi homo perfectus in eſſe naturali, quàm intelligatur in eſſe accidentali. Quarè non potuit in hoc ſenſu dari gratia B. Virgini, ſicut Adamo, hoc eſt, intellectâ priùs abſolutâ, ſeu completa Virgine in eſſe phyſico ſubſtantiali: quia tunc daretur in ſigno inepto ad præſervandum à peccato, quia ad minus, vel daretur in ſigno poſteriori ad intelligentiam peccati, vel in ipſo ſigno, in quo debet intelligi peccatum; quod eſt ineptum: nam quomodò poteſt intelligi forma præſervativa ad mortem v. g. & non in alio ſigno, niſi in ſigno, in quo debet intelligi mors?

221. Quarè libenter concedam, fuiſſe Virgini datam gratiam, ſicut Adamo, quatenùs utraque gratia fuit originalis; ſed non annuam; datam illi gratiam in linea executiva in ipſo ſigno, in quo fuit collata Adamo, cui nõ fuit data gratia, ut illum præſervaret ab aliquo peccato à natura contracto; & Virgini data fuit, non ut liberaretur à contracto, ſed ne contraheret, ideoque debuit dari ante naturam completam in ſtatu conjunctionis. Repete hìc Authoritates Angelici Thomæ, quas dedimus § 1. ſect. 3. diſp. 2. expono ultimam art. 4. quæſt. 3. *& quidem cum peccatum originale ex carne derivetur ad animam, nulli dubium eſſe poteſt, quin aliquo modo, ſaltem in via generationis, & temporis, per prius ſit peccatum originale in eſſentia animæ, quàm in potentiis, cùm anima per ſuam eſſentiam immediatè corpori uniatur ut forma, non autem per ſuas potentias, ut alibi oſtenſum eſt*: ergo ſignum, quod ſequitur ad animæ eſſentiam intra corpus, eſt ſignum peccati originalis: ergo ponere gratiam in hoc ſigno, vel poſt hoc, eſt ponere gratiam in ſigno peccati, vel poſt peccatum, quod eſt ſignum ineptum ad præſervationem. Et hìc locum habere poteſt D. Bonaventura, qui in Spec. B. Mariæ lect. 1. hæc habet: *Priùs ſaltem per naturam ſanctificata fuit anima B. Virginis, quàm corpori unita.*

§. III.
Roborantur hæc ampliùs.

222. SAnctus Damaſcenus citata orat. 1. de Virginis nativitate dixerat: *etenim natura gratiæ cedit, ac tremula ſtat progredi non ſuſtinens; quoniam futurum erat, ut Deigenitrix Virgo ex Anna oriretur, natura gratiæ fœtum antevertere minimè auſa eſt, verùm tantiſper expectavit, dum gratia fructum ſuum produxiſſet*: ergo natura expectavit, & fuit priùs fructus gratiæ, quàm fœtus naturæ. Quid autem intelligat pro natura Damaſcenus, inſignis theologus, pariterque inſignis philoſophus, edoceat nos in ſua phyſica cap. 9. ſic ergo inquit: *non nulli materiam, quæ in unaquaque re eſt, naturam appellarunt, hoc eſt, id quod primò in quælibet re naturali exiſtit concinnitatis omnis expers, ut ſtatuæ naturam æs, lecti lignum, atquè aliùs cujuſpiam rei artefactæ aliud quidpiam eſſe: naturalis autem omnis corporis primam, & qualitatis expertem materiam.*

223. *Hinc porrò adducti ſunt, ut materiam naturam dicerent, quia in omnibus mutationibus remanet eadem quæ ſemper eſt. Quidam contrà formam, quæ materiam ambit, naturam nuncuparunt: quia juxta naturale nomen materia non dicitur, priùſquàm formam ſuſceperit. Quemadmodum, nec æs ſtatua dicitur, antequàm ſtatuæ formam acceperit, tamquam ſcilicet materia poteſtate dumtaxat ſit, quippè cùm unaquaque res actu notetur, & exprimatur. Atque iſti rectiùs, perfectiùſque de natura conjecturam facere videntur, quàm ſuperiores. Alij id, quod ex materia, & forma mixtum, & concretum eſt, naturam eſſe tradiderunt. Proptereàquod homo ex homine, & bos ex bobe, atque ut brevi complectar, ex eo, quod compoſitum eſt, id quod compoſitum, & concretum eſt, oriatur. At hoc naturà eſt, non natura*

224. His vides, tres principaliores opiniones expoſitas eſſe à Damaſceno, primam rectam judicat, ſecundam probabiliorem, tertiam falſam. Unde probabile judicat, materiam naturam appellari, rectiùs appellari naturam, formam, non verò admittit, appellari naturam compoſitum: quia hoc eſt naturà in ablativo, ſeu eſt à natura, non natura in nominativo; quod confirmat prope medium, dū dicit, *at quidem corpus naturale, tum materià, tum formà præditum eſſe.* His poſitis, ut legenti patebit, Damaſ. inclinavit in applicandā rationē naturæ materiæ, ſed minùs principalitèr, & principaliter magis formæ, compoſitum verò à naturà, ſeu naturale, non ipſam naturam in rigore philoſophico appellavit, imò talem locutionem nervoſè rejicit.

225. Nunc ſic: juxta Damaſcenum natura principaliter eſt forma; & minùs principaliter materia, imò juxta ſententiam, in quā inclinat ipſe Damaſcenus, materiam exiſtere per exiſtentiam formæ, rectiùs, & perfectiùs forma eſt natu-

ra:

ra: ergo expectare naturam eſt expectare formam, & expectare materiam; ſed forma naturalis Virginis fuit anima, & materia corpus: ergo expectavit corpus, & anima; ſed anima, quæ creatur intra corpus, non expectat corpus, & corpus, intra quod creatur anima, non expectat animam: ergo expectare animam corpus, & corpus animam eſt expectare intraneitatem; ſed anima, quæ primò creatur intra corpus, nequit intraneitatem expectare, cùm primum ſignum creationis ſit primum ſignum intraneitatis: ergo ſi expectavit natura, fuit in ſenſu Damaſceni animam creari extra corpus.

226. Neque dicas: Damaſcenus, rectiſsimè opinari, judicat eos, qui formam, *quæ materiam ambit, naturam nuncuparunt*; ſed anima creata extra corpus materiam non ambit: ergo anima extra corpus non eſt natura. Diſtinguo conſequens: non eſt natura operans, concedo; non eſt natura expectans, ſubdiſtinguo: expectans per inſtans reale, concedo; expectans per ſignum naturæ, nego. Loquitur igitur Damaſcenus approbans ſenſum philoſophorum loquentium pro famoſiori de formis materialibus, quæ erant præcipuus ſcopus illorum; & ideò toto capite comparat naturam arti, & solùm formæ materiales poſſunt aliquomodò comparari formis artificialibus: qui modus adeò invaluit apud philoſophos modernos impugnantes Ariſtotelem: & cùm primum eſſe formæ materialis, utpote eductæ de potentia materiæ, debeat eſſe neceſſariò ſaltem naturaliter primum ſignum ejus intraneitatis in materia, ideò vocant naturam, formam, quæ materiam ambit: quia unicum ſignum naturale primi eſſe formæ materialis eſt ſignum intraneitatis, & ambitus materiæ, & ideò in iſtis formis nunquam poteſt, ſtando rerum exigentijs, expectare natura.

227. E contrà in anima rationali, quæ cùm habeat duos ſtatus connaturales, alium intra corpus, alium, & perfectiorem extra corpus, habet etiam duo ſigna naturalia primi ſui eſſe, primum extra corpus, ſingulare quidem; alterum intra corpus, commune; & ideò in compoſito humano poteſt naturaliter eſſe forma ſine materia. Quamobrem anima rationalis primò creata extra corpus in toto rigore philoſophico eſt natura: quia primò creata eſt ex intentione generantis corpus, ut media informatione ens naturale conſtituat, ſed cùm adhuc non intelligatur informans, rectiſsimè dicitur expectans; & cùm non expectet per tempus, ſed per ſignum, valde philoſophicè dicitur, quod tantiſper expectavit.

228. Quod præcipuè declaratur: ex ipſo Damaſceno, & omnibus philoſophis fœtus, fructus, & effectus naturæ per exhibitionem intrinſecam partium eſt compoſitum; *At quidem*, inquit Damaſcenus, *corpus naturale, tum materia, tum formâ præditum eſſe, quippe quod*

ex his conſtet: ergo expectare naturam eſt intelligi materiam, ante quàm recipiat formam, & intelligi formam, antequàm ſit intra materiam; ſed ex Damaſceno expectavit natura: ergo expectavit corpus informari, expectavitque anima informare; ſed hoc intelligi nequit, quin intelligatur anima extra corpus: ergo expectare naturam in ſenſu Damaſceni eſt intelligi animam Virgineam primò creatam extra corpus.

229. Quod mirificè clareſcit fundamento dato hujus expectationis; *dum gratia fructum ſuum produxiſset*: quaſi diceret, ſi priùs intelligeretur ens naturale, & non expectare naturam, gratia produxiſſet ſuum fructum in ſigno inepto: nam produceret fructum, vel in ſigno peccati, vel poſt peccati ſignum. Audiatur Angelicus cit. quæſt. 3. de peccato originali, art. 3. ad 1. *dicendum, quod anima rationalis, non habet immunditiam peccati originalis, nec ex ſe, nec à Deo; ſed ex unione ad carnem; ſic enim ſit pars humanæ naturæ derivatæ ab Adam. Ad ſecundum, dicendum, quod cùm peccatum originale ſit peccatum naturæ, non pertinet ad animam, niſi in quantùm eſt pars humanæ naturæ.* En mirabile ſiſtema: concurrit natura exigens, animam informare corpus ex intentione generantis, & Deus volens ſanctificare in primo eſſe animam Virgineam vi decreti præſervativi. Quid ergo? Expectet natura, & non ſit anima pars humanæ naturæ per unionem ad carnem, donec gratia fructum ſanctificationis producat, non ut expellat peccatum naturæ, quod nullum eſt in anima primò creata extra corpus; ſed ut præventa gratiâ intelligatur prius Sancta, & incapax contrahere peccatum naturæ, dum ex unione ad carnem fiat pars humanæ naturæ.

SECTIO V.

Hoc ſyſtemate explicantur clariùs dona naturæ, & gratiæ, quæ tribuunt Theologi B. Virgini.

§. I.

De dotibus naturalibus Virginis.

230. PLacet iterum recenſere dona, quæ jam inſinuavimus 1. ubi egimus de corpore, & anima Virginis: & non memoratis donis extrinſecis, vel quaſi extrinſecis Regiæ nobilitatis, Patriæ, ac fortunarum; certum eſt, fuiſſe corpus ejus inter corpora organica perfectiſſimum: nam ſi corpora primorum Parentum fuerunt perfectiſsima, formata ipſa Dei manu, cùm Virgineum Corpus fuerit deſtinatum ad miniſtrandam carnem Dei Verbo; majorem perfectionem corporalem, & naturalem debebat ex Dei beneplacito

placito ſortiri. Et quidem ſi ſecundum perfectionem formarum materialium videmus materiam per potiores diſpoſitiones, & organizationes nobilitari, naturamque plus, & ſubtiliùs laborare, & ſic animæ rationali nobiliori formæ paratur à natura corpus inter organica princeps; animæ Virgineæ maximæ inter animas purarum creaturarum perfectius corpus organicum debebat diſponi.

231. Perfectiſsima igitur fuit integritas membrorum Virginis, mira proportio conveniens, nativus color, optimum temperamentum, ex quibus omnibus reſultat mirifica pulchritudo, ut fuſè dedimus §. 3. ſect. 2. diſp. 1. præſertim cùm Virgineum corpus extra actualem Parentum libidinem, & ex ſemine adeò puro fuerit efformatum, ac ſi fuiſſet in ſtatu innocentiæ generatum; decebat enim Chriſtum, & Virginem eſſe inter ſe ſimillimos, non ſolùm in moribus, ſed etiam corporis perfectione; cùm ex corpore MARIÆ formandum eſſet corpus Chriſti, dicente MARIA ad Chriſtum: *caro de carne mea*; quod Adamus ad Evam. Etiam diximus indicando, quanta fuerit naturalis perfectio corporis Chriſti, quod eſt thalamus Divinitatis, futurum exemplar reſurrectionis, & ſpecioſus ipſe præ filijs hominum.

232 Audiatur Gregorius Rhodes de Incarnatione diſp. 3. ſect. 1. §. 1. & 2. ubi certum judicat 1. Sanctiſsimum Corpus Chriſti fuiſſe perfectiſsimum quoad omnes ejus dotes, quæ ſunt conſentaneæ ſtatui viatoris, & non repugnant cum fine ipſius Incarnationis; & ideò ſolùm negat, quod Chriſti corpus ante reſurrectionem habuiſſet permanenter dotes Glorioſorum corporum proprias, tametſi tranſeunter aliquas ſibi ſumpſit: quæ omnia eleganter, & textibus, & authoritate probat. Certum eſt illi ſecundò, complexionem illam qualitatum, quæ vocatur temperamentum, fuiſſe in Chriſto exquiſitiſsimam, & perfectiſsimam; quod probant allatæ ab illo rationes ex cauſis, finali, effectiva, materiali, poteſtque optimè vocari temperamentum ad juſtitiam, non autem temperamentum ad pondus; quod conſtat, eſſe non poſſe in corpore vivente; corpus enim vivens partes exigit etherogeneas ad organorum varietatem neceſſarias; quæ varietas ſtare non poteſt cum temperamento ad pondus, in quo qualitates quatuor æqualitatem habent intenſionis gradualis; ad hæc additur ſanitas integerrima.

233. Certum eſt illi tertiò; fuiſſe in Chriſto adhuc vivente, viatore corporis pulchritudinem omnino mirabilem, ut ſuadet dignitas Verbi, hoſpitis animæ Sanctæ, ipſa Deitate compoſitum dignificantis; deinde Artifex Spiritus Sanctus; materia illibatiſsima uteri Deiferæ; poſtremò finis, in quem ex terra Virgine ſecundus Adam prodijt, ut nimirum amore ſui omnia corda ſuccenderet, quia totum ſal-

ſalvaturus hominem, totum etiam geſsit hominem. Conſonam ſine dubio proportionem peritiſsimus perfecit Artifex, cui dicit ipſe: *corpus autem aptaſti mihi.* Coloris benignam ſuavitatem exquiſita tēperies, Materna ſimilitudo, Verbi ſpirantis interiùs affinitas, & propinquitas continuò afflabat. Denique corpus illud exemplar futurum erat pulchritudinis omnium corporum Beatorum, imò PP. apud Cypariſiotam decade, 6. dicere non verentur, *quod in Chriſti corpore* tota Dei pulchritudo cernitur, quantum corporeis oculis eſt viſibilis: quæ omnia militant in corpore Virgineo proportione ſervata infra Chriſtum, cùm hic Filius ſit ſimilis Matri-Patri, & ipſe Authot probet perfectionem corporis Chriſti è ſimilitudine Materna. Aliud Dionyſius Carniotenſis dixerit, ſuaviſsimam fragrantiam Virgineum corpus exhalaſſe.

234. Ex perfectione corporis conjectare licet dignitatem animæ; itaque ipſe Doctor ſect. 3. diſp. unica, quæſt. 3. ſtatuit 1. animam Virginis Deiparæ perfectiorem fuiſſe ſubſtantialiter individualiter animà quacumque alià humanà non unità Verbo, ſi eſt poſsibilis inæqualitas individualis. Primò: quia ejus perfectio ſubſtantialis proportionari debuit aliquo modo immenſæ gratiæ ſanctificanti, cujus ſedes futura erat anima. Secundò propter perfectionē præcipuè animæ, quæ eligenda erat in Matrem Dei; ideò debebatur illi animæ perfectio ſubſtantialis poſſibilis infra Chriſtum. Tertiò proportionata eſſe debuit perfectio hæc animæ operationibus perfectiſſimis, quas MARIA perfectiſsimè ac ſuaviſsimè debuit elicere, videtur enim tanta illa, ac mirabilis perfectio non potuiſſe ſuperari per ſolum temperamentum: ergo neceſſaria erat perfectio quædam ſubſtantialis major, quàm in alijs hominibus. Statuit ſecundò: intellectum MARIÆ fuiſſe perfectiſſimum entitativè. adeò ut nullius unquam ingenium fuerit etiam naturaliter perſpicacius, ſagacius, ſubtilius; nullus unquam fuerit in illo error, vel ignorantia poſitiva, aut pravæ diſpoſitionis. Nemo enim Divinas veritates, vel penetravit ſubtiliùs, vel comprehendit ſolidiùs, vel perfectiùs intellexit. Ad hoc autem, ut ſine perpetuo fieret miraculo, neceſſaria fuit illa maturitas ingenij, & velocitas. Statuit tertiò: MARIÆ voluntatem fuiſſe ſemper rectiſsimam, & ab omni motu inordinato liberam, actus habuiſſe omnes circa finem, & media, circa bonum, & malum, qui ſunt in nobis, ſed rectos ſemper, & Divinæ voluntati conformes, ſaltem quoad objecta formalia; imò & ita conformes rationi, ut eam nunquam prævenirent.

235. Tantum addit, fuiſſe in B. Virgine in ſummo gradu excellentiæ indolem illam optimam, quæ fundamentum eſſe dicitur totius boni, eſtque illa, quam ſortitum ſe eſſe gloriabatur Salomon, ani-

anima bona; naturalis nimirum inclinatio voluntatis ad omnem virtutem; quam efficiunt tria, temperamentum optimum, paſsiones moderatæ, cognitio clara boni; quæ in MARIA adeò excelluerunt, ut natura Virginis poſsit vocari ſingulare naturæ miraculum; in qua corruptio per peccatum illata locum non habuit. Statuit 4. potentias materiales, tam internas, quàm externas animæ Virginis fuiſſe perfectiores entitativè potentijs cujuſlibet alterius hominis, & quidem phantaſia ſemper placata, & placida nihil repræſentare unquam potuit, niſi ſincerum, & verum.

236. Etiam in ſomno, ubi tamen Deipara naturaliter habere potuit ſomnia, quæ neque errorem inducerent, nec rationem turbarent, nec libertatem obruerent; quæ dormienti expedita, & integra ſemper fuit. Appetitus ſenſitivus eoſdem actus omnes habuit, qui vocari ſolent in nobis paſsiones, amorem, deſiderium, gaudium, odium, triſtitiam, ſed ita tamen rationi obſequentes, ut illi nunquam rationem prævenirent, nec illi unquam reſiſterent, quare non tam paſsiones, quàm propaſsiones dici debent, etiam ſi cauſarent mediocrem aliquam impaſsionem in corpore; ſed placidam tamen, & quantum imperaret ratio. Senſus etiam externi perfectiſsimi rationi, & voluntati penitùs ſubjecti.

* * * * *

***

§. II.

De donis ſupernaturalibus Corporis, & Animæ Virgineæ.

237. CUM dona naturalia collata ſint Immaculatæ Virgini propter ſupernaturalem, ad quam deſtinabatur, excellentiam, agnoſcunt Theologi in corpore Mariano carentiam illam libidinis, quæ congenita erat naturæ corruptæ, ſive per qualitatem ſupernam depurantem ſemen, ſive per Dei Omnipotentiam ſpecialiter præparantem tabernaculum Altiſsimi in vi ſpecialis electionis MARIÆ ad dignitatem Matris. Alij propterea ponunt in corpore Virgineo qualitatem materialem diſponentem organa in ſigno, vel priori naturæ, vel temporis ad infuſionem animæ, quia à primo creationis inſtanti Mater Dei erat Virgo, & deſtinabatur. Omnes ſimiliter deinde ponunt Maternitatem corporalem, qualitatem nimirum, non modò ſanctificantem corpus, ſed elevantem corpus, illudque reddentem majori adoratione dignum, ac reverentia omnibus Sanctis, & Angelis.

238. Quæ qualitas paſsiones reſidentes in concupiſcibili naturà, nempe ſex, amorem, odium, deſiderium, fugam, gaudium, & triſtitiam, & quinque in parte iraſcibili, nimirum ſpem, deſperationem, timorem, audaciam, & iram; quas omnes paſsiones ea, inquam

qualitas corporea ſanctificans compoſuit ad normam honeſtatis, & rectæ rationis, fuitque radix boni moralis, ad quod potẽtias inclinavit corporeas, illas avertens à malo in re corporea morali, ſeu ad concupiſcibilem, & iraſcibilem pertinente. Unde ab inſtanti primo ſuæ Conceptionis ponunt in corpore Virginis, ratione dictæ qualitatis ſanctificantis illud, juſtitiam originalem, non prout ſonat impaſſibilitatem, & immortalitatẽ, ſed prout ſignificat ſanationem naturæ, conſtitutionem perfecti hominis, inter Deum, & hominem, rationis, & appetitus concordiam, ſpecialemque Dei providentiam, & cuſtodiam, fomitis extinctionem; immo dant illi fomitem, & inclinationem vehementem ad bonum.

239. Non minora ſunt, ſed præclariora, quæ à Theologis animæ Virgineæ attribuuntur, uſus rationis à primo ſuæ Conceptionis inſtanti, ſanctificatio per proprios actus, adeò ut in primo inſtanti uſûs rationis, id eſt, ex ipſo momento Conceptionis Deum amaverit ardentiſsimè MARIA, & ſimul emiſerit Virginitatis perpetuæ votum, quæ Virginitas fuit in ſummo gradu perfectiſsima. Deinde ſtatuendum eſt pro certo, quòd MARIA Deipara totam illam habuit infuſam plenitudinem ſcientiæ naturalis, quæ potuit conferre ad perfectam prudentiam rerum agendarum, ad intelligentiam perfectiſſimam Scripturarum, & Myſteriorum fidei; deinde probabilius judicant, quòd MARIA Virgo habuerit ab initio Conceptionis infuſam ſcientiam ſupernaturalem Myſteriorum omniũ, quæ fide credimus.

240. De perfectione voluntatis afferunt, virtutes omnes, tum infuſas per ſe, tum infuſas per accidens, tum theologicas, tum morales, fuiſſe in MARIA ita perfectas, ut non ſit ab ullo intellectu creato excogitabilis perfectio virtutis in pura creatura, quæ ſit illâ major, vel etiam æqualis: fingant (inquit Rhodes diſp. unica quæſt. 4. ſect. 8. §. 1.) morales omnes Phyloſophi, quamcumque voluerint, cogitent Angeli omnes, quamcumque potuerint, nunquam tamen, vel numerando, vel menſurando attingent magnitudinem, vel multitudinem virtutum Deiparæ.

241. Jam de gratia collata in primo inſtanti Virgini mira, & meritò loquuntur. Primò: tenent, ut valdè probabile, quòd gratia in primo inſtanti collata MARIÆ Virgini plures intenſivè gradus habuit, quàm gratia ulli unquàm homini, vel Angelo data in fine vitæ; immò etiam, quod intenſior illa fuit, quàm gratia data omnibus Angelis, & hominibus ſimul, & collectivè ſumptis, adeò, ut ſi fiat cumulus ex omnibus illis gratijs Sanctorum, ille minores habiturus ſit gradus, quàm gratia MARIÆ in primo, & unico inſtanti data: dataſque illi tunc eſſe virtutes omnes in gradu heroico, quæ non dedecent Dei Matrem; gratiasquè omnes datas, quæ ſcilicet

dans

dantur ad utilitatem aliorum, auxiliaque efficacisſima: nam ex perfectione illius primi actus, per quẽ MARIA meruit cumulum illum gratiæ, infertur; ſicut enim gratia, qua excellentia auxilia meruit, ſuperavit gratias omnium Sanctorum, congruum omninò fuit, ut auxilium, quo præventa eſt, ſuperaret efficaciam auxiliorum omnium, quæ omnibus ſimul Sanctis ſunt data.

241. Accepit deinde MARIA cum gratiâ primâ ſanctificante juſtitiam originalem, quoad effectus ejus præcipuos: hanc ergo gratiam defendunt, non ſolùm datam Deiparæ, ſed datam ex meritis, quod glorioſum eſt; ideòque dicunt, MARIAM Deiparam meruiſſe ſaltem de congruo totam illam gratiam, per quam in primo inſtanti eſt ſanctificata, & omnia etiam privilegia, quæ cadere potuerunt ſub meritum, qualia ſunt extinctio fomitis, confirmatio in gratia, immunitas à peccato originali, & quod majus eſt, etiam Maternitatem Dei; immò gratiam infinitam defendunt aliqui: & aliqui volunt datam Virgini in primo inſtanti merito ſolutorio totam gratiam, quæ danda illi debebatur. Unde fundant argumentum gratiæ Virgineæ ex perfectione actuum, ex continuatione, & proportione dupli, ſecundùm quam gratia crevit ad tantam conſummationem, ut cõcludat Rhodes cum Andrea Cretenſi, ſerm. de dormit. Deiparæ dicente: *ſiquid, quod nos ſuperat, divina operata eſt gratia, nemo miretur intuens ad novum, & ineffabile, quod in ea peractum eſt Myſterium ab omni infinitate infinitiès infinitè exemptum.*

243. Quid de Maternitate, quæ eſt donum ſuper omne donum, & radix feliciſſima omnium gratiarum dicant P. P. ſimul cũ Theologis fundati in Scripturis, & Eccleſia, nimis longum eſſet, cùm Maternitas Dei ſit dignitas ſimpliciter infinita, & quâ nulla major poteſt intelligi. In primis enim MARIA Virgo ratione Maternitatis habet veram relationem ad Deum Filium, undè variæ quoque reſultant relationes ad Patrem, & Spiritum Sanctum: habet quoque cognationem, affinitatem, & veluti conſanguinitatem cum Deo, ut videndum eſt apud Rhodes diſp. cit. quæſt. 2. ſect. 3. §. 2. Propter Maternitatem etiam convenit MARIÆ tanta, & tam exquiſita ſimilitudo cum Deo, ut totus videatur in MARIA ſplendere Deus, tota, quantùm fas creaturæ eſt, ſplẽdere de Deo MARIA; proindè MARIA Deipara ratione Maternitatis quamdam habet cum Deo unitatem identitatis, quantùm creaturæ convenire poteſt, ita ut MARIA pura maneat creatura; ratione item Maternitatis habuit poteſtatem veram juriſdictionis, & aliquomodò proprietatis in Chriſtum ipſum fundatam in voluntate Chriſti, qui voluit ſe obſequio Matris ſubjicere.

244. Habet quoque jus verum, ut honoretur à Deo, quantùm pura creatura poteſt honorari. Etiam habet jus, ut ametur à Deo

complacente in MARIA gratioſiſsima, tanquam in objecto amabiliſsimo, & elargiente ei omnia bona. Habet quoquè MARIA ratione Maternitatis eſſe Reginam temporalem, & Dominam omnium creaturarum ſpiritualium, & corporearum; complectiturque regnum ejus totum ordinem gratiæ, & gloriæ. Demùm MARIÆ titulo ſolo Maternitatis debentur, abſtrahendo ab omni ejus merito, gratiæ omnes, quæ alicui unquam creaturæ conceſſæ ſunt; immò gratiæ plures, & majores, quàm à bono intellectu creato concipi poſſunt; immò omnes gratiæ, quarum aliqua unquam pura creatura capax eſſe poteſt, dicente Sancto Bernardino de Sena ſerm. 51. *neque in perſonis creatis, neque in Perſonis increatis reperitur hæc dignitas, niſi in una Perſona Divina, quæ eſt Patris, & in una perſona humana, quæ eſt Matris.*

§. III.

Proſequitur intentum, & roboratur aſſertio noſtra.

245. MIra ſunt, quæ Theologi aſſerunt, & quæ inferunt de Virginis inaudita perfectione: animam optimam, corpuſquè perfectiſsimum agnoſcunt, & talem in bonum propenſionem, ut aliqui defendant, quos inter P. Mathæus Delgado, in Collegio Mexicano Primarius Magiſter in manuſcriptis, etiam independenter à Maternitatis præſtantiſsima dignitate prævisam omnibus, & naturalibus, & ſupernaturalibus auxilijs, tam de facto, quàm conditionatè collatis liberè conſenſuram; quinimò ſub quolibet eorum optimum in genere moris operaturam; inferuntquè, eam moraliter neceſsitatam eſſe ad optimum in genere moris, ſub unôquoque auxilio ponendum.

246. Et tuentes aliqui poſſibilem creaturam rationalem liberam ita perfectam, ut solùm eſſet peccabilis metaphyſicè, & eſſentialiter, ſeu pro caſu metaphyſicè poſsibili; tuentes etiam creaturam rationalem liberam, quæ ratione ſuæ perfectionis, ut connaturaliter exiſtat, exigat gratiam ſanctificantem, gloriæ lumen, aut viſionem beatificam cum omni peccato incompoſsibiles, immò etiam tuentes creaturam rationalem, & volitivam liberam metaphyſicè, & eſſentialiter poſitivè impeccabilem, huic tamen, ſicut & reliquis creaturis, ita perfectis adeò excedere Sanctiſſimam Deigenitricem Virginem MARIAM defendunt, ut ipſius perfectio in genere moris perfectionem omnium longè, latèquè ſuperarit.

247. Quod autem hæc omnia dona clariùs, & elucidiùs intelligantur, & philoſophiùs adaptentur in noſtro ſyſtemate, cuique clarum videbitur; nam ſi Cyrillus Hieroſolymitanus tribuit incorruptionem, & alia mirabilia cadaveribus Sanctorum ab informatione animarum juſtarum, his verbis:

bis: *ineſt quædam hujuſmodi virtus in corporibus Sanctorum propter tot annos inhabitatas in illis animas juſtas, quorum miniſterio uſæ ſunt.* Tribuet quiſquam animæ, etiam in ſigno, in quo non intelligitur informans, corporis perfectiones; præſertim cùm omnia dentur à naturâ, vel gratia, ut diſpoſitiones ad animã, à quâ poſteà adveniẽte radicantur ut proprietates: & nemini dubium eſt, quin omnes perfectiones corporales Virginis datæ ſint illi propter animam, naturales propter perfectionem naturalem, ſupernaturales propter ſupernaturalem, excellentiores, & præclariores propter Maternitatem.

248. Undè cùm perfectior ſtatus animæ arguat perfectiores operationes in ipſa, & perfectiorem exigentiam in corpore, ſtatus animæ ſeparatæ eſt connaturalior, & naturalioribus melioribus diſpoſitionibus corporis, & donis ſupernaturalibus aptior. Undè claret animam Virgineam creatam ſeparatam eſſe in perfectiori ſtatu ad omnia dona, tam naturalia, quàm ſupernaturalia, tam corporea, quàm ſpiritualia: nam ex parte intellectus perfectiùs intelligit ſeparata, quàm conjuncta; 1. quia intelligit ſe quidditativè, quod in corpore non præſtat. 2. concipit intelligentias proprijs conceptibus, & non per negationem. 3. Deum meliùs cognoſcit, quia cognoſcit meliùs effectus illius, & meliores. 4. cùm ſit libera corpore, & phantaſmatibus, aptior eſt ad intelligendũ, & perſeverãdũ in actibus intellectus, ait D. Th. art. 3. ad 1,

249. Immò etiam res materiales meliùs intelligit anima ſeparata, quàm conjuncta; quia eſt liberior, & lumen intellectus expeditius; & ſi ex gradu immaterialitatis taxatur gradus cognoſcitivi, magis cognoſcitiva actualiter eſt anima, & perfectiori modo extra corpus, quàm intra. Quamobrem uſus rationis conceſſus à D. D. in primo inſtanti Virgini, nullo negotio declaratur, & ſine miraculo adſtruitur poſitâ primâ animæ creatione in ſigno naturæ extra corpus. Perfectiori intellectui correſpondet perfectior modus operandi voluntatis, ſanctificatio per proprios actus, meritum de condigno, & immenſæ gratiæ, & Maternitatis; quæ omnia plana fiunt in animâ ſeparatâ, poteſtque uſũ rationis, & voluntatis continuare intra corpus minori miraculo, quàm ſi primò creata fuiſſet intra corpus.

250. Propterea qualitatem Maternitatis exhibitam animæ donum perfectiſsimum, radicem, & ſcaturiginem mirabilium Virginis exhibitam in eſſentia ipſius animæ, vel in intellectu, quàm congruè declarat ſyſtema Damaſceni? Cùm ipſa cognoſceret, quid reciperet, vel clarè, vel confuſè; cùmque ejus munus eſſet elevare creaturam ad generandum Deum, meliùs videtur datam eſſe animæ, dum purè ſpiritualis intelligebatur, & nullis irretita materiæ obſtaculis, & corporis impedimentis; præſertim cùm Maternitas ſit apud aliquos participatio Paternitatis Di-

vinæ; & ſi Pater generat Filium viâ intellectivâ, æquum erat, ut Genitrix participatione gauderet hac radicali in ſtatu, in quo perfectiùs cognoſcit anima Deum, & ſpiritualia; qui eſt ſtatus ſeparationis. Accedit ad hoc, quod ita intelliguntur clariùs Patres dicentes, Virginem priùs concepiſſe mente, quàm corpore, & beatiorem eſſe propter hunc conceptum mentalem, quàm corporalem.

251. Nec deterioris conditionis debebat eſſe MARIA, quàm Angeli creati in plenitudine rationis, potenteſque à principio meritoriè operari, & in quibus non eſt retardatus propter impedimentum naturæ influxus habituum infuſorum, & correſpondentium viribus gratiæ. Quæ ſi longè, latèque abundavit præ omnibus in primo inſtanti Marianæ Conceptionis, danda erat illi in Cœlo: ſi enim omnes prædeſtinati gaudent proportionali modo conſummatione ſuæ gratiæ in Empyreo, cui fuit data major gratia in principio, quàm cæteris ſimul ſumptis in Cœlo, congruentiùs erat, ut in ipſo Cœlo Virgini conferretur primordialis gratia: quæ omnia connaturaliorem Dei modum operandi apertè innuunt; & ſi Deus poterat perfectiora operari in Virgine minori miraculo in ſtatu ſeparationis animæ, cùr Reginæ Matri denegabit Philoſophus, aut Theologus, quod eſt conforme ſuis principijs?

252. Hæc etiam ſuadent creatio Adami, & Evæ in pleno, & perfecto rationis uſu, quia deſtinabantur Parentes totius humani generis, & non expediebat retardare in capitibus humanæ prolis cognitionem, reverentiam, & obſequium Creatori ſuo: igitur cùm MARIA Domina fuerit creata à Deo Mater viventium excellentiori modo, & fine, quàm Eva, quid abſurdi eſt, quòd Deus Omnipotens, & prædeſtinans, & quaſi exhauriens, ſaltem intenſivè, in unica Virgine perfectionem moralem, non creaverit MARIAM pleniùs expeditam ad obediendum, & obſequendum Deo ſuo? Cùm que ſtatutum deſcendentiæ per naturalem propagationem ab Adamo obſtaret, ut crearet Virginem à principio in perfecta ætate, ſicut Evam, faceret, quod nō obſtabat, ſēpè creare animam à principio cum perfecta menſura plenitudinis rationis ad utendum ſpiritualibus donis ſibimet infuſis? Verum eſt quod omnia hæc patrare poterat Deus in anima ligata corpori; ſed non modo connaturaliori, & clariori ſapientibus, & Divina per principia ſcientiarum explicantibus.

253 Inde fluunt, ſic que meliùs intelliguntur perfectiones corporis, & clariùs. Nam vel ponuntur ut diſpoſitiones ad animam recipiendam, proprietateſque ab ipſa anima radicandæ, vel ut qualitates ab ipſa anima derivandæ in corpus, & nemo negat, eò perfectiores eſſe diſpoſitiones corporeas, quantùm perfectiones, quas corpus organicum exigit; & quantùm

tùm perfectior eſt anima, quæ informat, eò perfectiores derivatæ in corpus proprietates, qualitates, & dona; atqui anima ſecundùm ſubſtantiam perfectiſsima eſt perfectior in ſtatu ſeparationis, perfectioresq; modi comitantur illam, tunc priùs ſeparatam, poſteriùs informantem: igitur ad declarandam totam Virgineam perfectionem, tenendum eſt cum Damaſceno, quod natura gratiæ fœtum antevertere minimè auſa eſt, verùm tantiſpèr expectavit, dum gratia fructum ſuum produxiſſet.

DIS-

§ JHS. §

DISPUTATIO TERTIA
De mirabili prorſùs Immaculatæ Virginis Conceptione.

SECTIO I.
Quo in loco fuerit creata Eva?

§. I.
An intra, an extra Paradyſum creati fuerint primi Parentes?

255. SOlemnis eſt apud Patres, & Theologos Catholicam Eccleſiã ſequentes, celebriſque contrapoſitio inter Evam, & MARIAM; quamobrem, ut viam dicendis de Virgine muniamus, placuit aliqua de Patria, ſeu loco formationis Evæ breviter prælibare. Cùmque de hac re nulla ſit in Scripturis expreſſa mentio, quæſtionibus dedit locum Moyſes Hiſtoricus. Nam de Adamo ſolùm dicit Gen. 2. *creaſſe Deum illum de limo terræ;* quæ autem fuerit illa terra; vel ubi fuerit formatus homo, ibi non dicitur, ſtatim verò interponitur de Paradyſi plantatione notitia: *plantaverat autem Deus Paradyſum voluptatis à principio;* & additur, *in quo poſuit hominem, quem formaverat.* Quibus ex verbis oritur dubium, an Deus creaverit Adam intra, vel extra Paradyſum? Quia duobus modis potuit illum in Paradyſo ponere: 1. formando illum in ipſo Paradyſo. 2, illum extra Paradyſum creando; & in Paradyſum poſteà transferendo: & hinc naſcitur ſimilis de fœmina controverſia.

256. Dico 1. Adamus fuit formatus à Deo extra Paradyſum. Ità Angelicus Præceptor 1. parte quæ-

quæſt. 102. art. 4. & eſt communis Theologorum, ac Patrum. Probatur 1. ex allegatis verbis: *In quo poſuit hominem, quem formaverat*: ergo homo jam erat formatus, dum fuit in Paradyſo poſitus. Clariùs eodem capit. *tulit Deus hominem, & poſuit eum in Paradyſo* Ex quo, cùm non niſi violenter verbum *tulit* ſignificet primam ſubſtantialem productionem, explicari naturaliter debet de tranſmutatione locali: ergo Adamus fuit formatus extra Paradyſum. Conſonat cap. 3. ubi: *emiſit eum Dominus Deus de Paradyſo voluptatis, ut operaretur terram, de qua aſſumptus eſt*: ergo liquidò conſtat, Adamum non fuiſſe aſſumptum de terra Paradyſi.

256. Rogari hìc obviter ſolet, qui fuerit ille locus extra Paradyſum, in quo Adam fuit creatus? Et communiter fertur fuiſſe formatum in Campo Damaſceno: ita Petrus Commeſtorius in hiſt. ſcholaſt. cap. 13. Fundamentum ſumitur ex Joſue 14. ubi dicitur, quòd Adam maximus ibi inter Enacim ſitus eſt: qui locus eſt propè Ebron, ubi jacet Campus Damaſcenus. Ubi à ſepulchro ad formationem argumentantur, dicente Geneſi, ejectum eſſe de Paradyſo, ut operaretur terram, de qua aſſumptus eſt; ſed meritò ſentit Abulenſis, hoc fundamentum non eſſe ſolidum, præſertim cùm ſit communis ſententia Patrum, Adam in Monte Calvario fuiſſe ſepultum. Quarè nihil venit facilè definiendum.

257. Dubitatur etiam, quomodo fuerit in Paradyſum tranſlatus? An Divina inſpiratione accepta cum notitia Paradyſi, illuc tetenderit propria virtute gradiendo? An miniſterio ſui Angeli Cuſtodis ſubitò in Paradyſum tranſlatus fuerit? Sicut Abacuc Propheta in Babilonem traductus eſt. Probabilior videtur hic modus propter Scripturæ verba: *Tulit ergo Dominus Deus*: qua phraſi ſignificari ſolet in Scripturis peculiaris tranſlationis modus Divina Virtute factus, ſicut Geneſis 5. de Henoch dicitur: *non apparuit, quia tulit eum Deus.* Et Eccleſiaſt. 44. & ad Hebreos 11. *tranſlatus* exponitur. 2. & maximè, quia illa tranſlatio debuit velociſsimè fieri: quia intra eamdem diem erat Eva in Paradyſo formanda ex coſta Adæ, priùs impoſitis nominibus animalibus; non poterat autem Adam tam citò iter illud pedibus facere, præſertim ſi adſtruatur creatus in Campo Damaſceno.

258. Dico 2. Eva intra Paradyſum fuit condita. Etiam eſt D. Thomæ loco ſuprà citato, & in 2. diſt. 8. ubi Magiſter, & alij Theologi conſentiunt, & indicant multi ex Patribus, præſertim Ambroſius lib. de Paradyſo cap. 8. punct. 10. & 11. Quod probatur ex ipſa ſerie hiſtorica 2. Geneſis: nam ibi dicitur, Adamum poſt ſuam creationem ſtatim poſitum fuiſſe in Paradyſo, ibique adducta fuiſſe ad eum animalia, poſteà immiſſum ſoporem, & ibi ex coſta ejus formatam eſſe Evam: præſertim cùm plurimi teneant, Evam ſexto die fuiſſe

creatam. Contraria namque ſententia Joſephi lib. 1. antiquitatum ſequuti à Ruperto lib. 2. in Geneſ. cap. 32. multùm invertit hiſtoriam, quæ debet eſſe, niſi aliud obſtet, prima regula veritatis.

259. Oppones fortaſſè 1. Tertullianum lib. 2. contra Martionem cap. 10. dicentem: quòd nemo hominum in Paradyſo Dei natus eſt, ne ipſe quidem Adam, tranſlatus potiùs illùc: ergo Eva non fuit in Paradyſo formata. Reſpondeo, Tertullianum in textu loqui tantùm de viris; id enim cauſæ ſuæ inſerviebat, ſcilicet, ut inde probaret verba Ezechielis: *in delicijs Paradyſi fuiſti* non poſſe de humano Principe intelligi. Oppones 2. non videtur veroſimile, Deum creaſſe fœminam in loco nobiliori, quàm virum: ergo Eva non fuit intra Paradyſi vireta formata. Nego conſequentiam innixa m antecedenti falſo; cujus quidem Divini Conſilij plures rationes redduntur: potiſsima videtur; quia prior locus homini debebatur ſecundùm naturā ſuam ſpectato, & alius excellentior ſolùm conveniebat ei, ut in ſtatu innocentiæ, & gratiæ conſtituto: nam priori titulo conveniebat communis terræ habitatio, poſteriori autem præparatus fuit illi locus amœniſsimus, & aptiſsimus, tum ad vitæ commoditatem, & ſalutem; tum etiam ad vitam contemplativam, & tranquillam agendam cum jucunda, & facili operatione conjunctâ.

260. Ut ergo conditionem ſuæ naturæ ipſo uſu, & modo creationis homo cognoſceret, extra Paradyſum creatus eſt, ut poſteà in Paradyſum tranſlatus, beneficium magis agnoſceret, & in majore pretio, & æſtimatione haberet illud, & ad conſervandum, & cuſtodiendum fieret ſolicitior. Poſtquàm autem Adam (in quo tunc tota ſpecies humana continebatur) extra Paradyſum creatus fuerat, non oportebat, Evam in eodem creari loco, quia jam dicta ratio in illa non vigebat, nam ex conditione hominis ſuam naturam cognoſcere poterat.

261. Oppones 3. licèt Geneſeos 2. dicatur, tuliſſe Deum hominem, & poſuiſſe illum in Paradyſo, & poſteà referatur, adduxiſſe ad illum animalia, nihilominùs potuit hoc poſterius priùs fieri, quia non videtur congruum, bruta animalia adduci ad Adam intra Paradyſum: ergo ordo narrationis Scripturæ non favet formationi Evæ intra Paradyſum. Nego incluſam antecedentis probationem, teneoque, animalia fuiſſe introducta in Paradyſum, ut Adam eis nomen imponeret. Et ad Damaſcenum negantem, futura fuiſſe bruta animalia in Paradyſo, reſpondetur, verum id eſſe quoad permanentem habitationem, & homine invito: nam ſi animalia bruta in Paradyſo non invenirentur, non fuiſſet auſus Dæmon in ſpecie ſerpentis mulieri apparere.

262. Oppones 4. ſi Eva fuit creata in Paradyſo, præceptum datum fuiſſet primo homini, antequâm formaretur Eva; ſed hoc videtur diſſonum, quia utrumque obligavit, &

& utrique imponi debuit: ergo. Reſpondet Eximius lib. 3. de hominis creatione cap. 5. num. 12. præceptum illud impoſitum fuiſſe Adamo, quàm primùm in Paradyſum introductus eſt, antequàm vel animalia fuiſſent ad ipſum adducta, vel Eva ex ipſo formata: 1. quia id probat ordo narrationis Geneſis 2. à quo non eſt ſine magna cauſa recedendum. 2. quia verba præcepti ad unam perſonam in ſingulari diriguntur, ſcilicet, *præcepitque ei dicens: ex omni ligno Paradyſi comede, de ligno autem boni, & mali ne comedas, in quacumque enim die comederis ex eo, morte morieris.*

263. Ubi quator vicibus, aut vocibus numerus ſingularis habetur, & quamvis aliqua illarum vocum græcè in plurali ponatur, & ita legat Gregorius lib. 26. moralium cap. 10. aliàs 13. nihilominùs in hebræo legitur in ſingulari, ſicut in vulgata habetur. Præter quam quòd D. Auguſt. verbum plurale ad ſenſum ſingularem reducit. Ad abſurdum Ruperti reſponſum eſt à Cryſoſtomo homilia 14. in Geneſim: nam legens in plurali verbum illud, *ne comederitis ex eo*, inquit: *non dum Eva producta, quaſi utrique mandaret dicebat, ne comederitis; manifeſtans jam inde ab initio quòd & Paulus dicit, caput mulieris eſt vir, quòd unus ſit vir, & mulier.* Idem tenet expreſsè Ambroſius lib. de Paradyſo cap. 12. Et ita præceptum pervenit ad Evam non productam, ſicut perveniret ad Poſteros, ſi ſtatus ille duraſſet.

§. II.

Quo loco fuerit creata anima Evæ?

264 Suppono 1. ut certiſſimum, Evam quoad omnem membrorum corporalem integritatem fuiſſe formatam perfectam, id eſt, cum omnibus partibus organicis, & ſenſibus omnibus internis ſine ullo defectu, vel impedimento ad operationes membrorum, & ſenſuum perfectè exercendas. Ita docent, vel potiùs, ut manifeſtum ſupponunt Patres, & Theologi, & cæteri Scriptores in Geneſin. Probatur ex verbis illis, *vidit Deus cuncta, quæ fecerat, & erant valdè bona*: ergo etiam corpus Evæ erat valdè bonum: et ſi cætera animalia ſexus fœminei integra, & perfecta creata fuerunt in corporibus ſuis: ergo multò magis Eva, quæ, ut præeſſet cæteris, creata eſt. Deinde opera Dei perfecta ſunt, & hoc pertinet ad Bonitatem, Sapientiam, & Omnipotentiam ejus: ergo maximè debuit hanc perfectionem oſtendere in formatione Evæ, quam non tantùm verbo, ſed proprijs quaſi manibus ædificavit. Unde optima ratio colligitur: quia omnes defectus corporales humanæ naturæ per peccatum introducti ſunt, & ſunt pœna peccati: ergo ante peccatum illos non habuit, ac proinde cum corporibus integris, & perfectis creati ſunt.

265. Suppono 2. Evam in perfectá ætate, & totius corporis om-

omnium que membrorum augmento conſummato fuiſſe creatam. Hoc docuit Magiſter Sententiarum in 2. diſt. 17. & alij Scholaſtici cum Divo Thomà quæſt. 91. art. 3 & 4 & probari ſolet ex Auguſtino 6. lib. de Geneſi ad litteram cap. 13. & quamvis, ut Pereira notat lib. 4. in Geneſim diſp. de formatione corporis humani, quæſt. 3. Auguſtinus interrogãdo magis quàm aſſerendo loquitur; affirmat autẽ,& potuiſſe Deum hominem ita creare, & id feciſſe, quòd Omnipotentem, & Sapientem poſſe, ac facere congruebat. Quis autem dubitet,cõgruentiſsimum fuiſſe, Deum creare primos homines cum perfecto augmento, & integris viribus corporis, ac membrorum omnium? Expreſſè id docet Auguſtinus lib. 10, de peccati merito, & remiſsione cap. 37. ubi id confirmat exemplo aliorum animantium.

266. Nec contradicunt illa verba hominibus ſpecialiter dicta *creſcite, & multiplicamini*. In quibus verbum: *creſcite* non ad augmentum propriorum corporum refertur, ſed ad augmentum in numero, & multitudine, ut ſtatim explicat per verbum *multiplicamini*, & ideò præmittitur ibidem, *maſculum, & fœminam creavit eos*: quia, ſcilicet ad illud genus augmenti uterque ſexus erat neceſſarius. De ætate, in qua creata fuit Eva, non ſatis conſtat, ſed certum eſt, in ea ætate fuiſſe formatam, quæ proportionata erat connaturali perfectioni, propagationi, & tempori diuturnioris vitæ, quã victura erat ſuper terram. Quantæ autem magnitudinis fuit corpus Evæ? Eàdem menſurà diſcurrendum eſt! Refert quidèm Moyſes Barcepha lib. de Paradyſo cap. 14. tom. 1. Bibliothecæ, quoſdam Doctores dixiſſe, primos homines ex terra Paradyſo affini in Syriam per mare pedibus commeaſſe, cùm eſſent ſtatuæ proceriſsimæ; quod, ut ait, ex Athanaſio, & Cyrillo comprobare nitebantur, & ipſe non reprobat.

267. Eximios verò nullum fabulæ hujus veſtigium ſe, inquit, in Athanaſio, & Cyrillo inveniſſe: nam tanta proceritas corporis non pertinet per ſe ad perfectionem corporis humani, aliàs Chriſtus Dominus illam aſſumpſiſſet, ſaltem in reſurrectione, & omnibus reſurgentibus danda eſſet. Circa temperamẽtum, diſpoſitionem,& pulchritudinem certum eſt, primos homines habuiſſe magnam, & conſummatam perfectionem in his omnibus quæ ad corpus pertinent; tùm quia opera Dei perfecta ſunt; tùm quia cùm eſſent Parentes univerſi humani generis, decuit etiam eſſe in corpore perfectiſsimos; tum quia corpus, & temperamentum debet eſſe proportionatum perfectioni animæ in virtute, & acumine intelligendi, cui corpus maximè inſervire debet; & animæ primorum Parentum valdè perfectæ fuerunt, ac proinde corpora ornata omnibus corporalibus perfectionibus.

268. Circa creationem animæ ſicut Geneſis 2. dicitur: *creavit*

Deus

Deus hominem de limo terræ, & inſpiravit in faciem ejus ſpiraculum vitæ; & factus eſt homo in animam viventem; quæ quidèm verba de ſolo Adamo ſcripta ſunt, tamen quantùm ad animam ſpectat, eamdem rationem habent in Evæ productione: unde mutando verbum illud: *hominem de limo terræ*, applicari poſſunt ad Evam hoc modo: *formavit igitur Deus mulierem de coſta Adæ, & inſpiravit in faciem ejus ſpiraculum vitæ, & facta eſt in animam viventem*: igitur Deus creavit animam rationalem Evæ, eamque corpori ejus univit, dum inſpiravit in faciem ejus ſpiraculum vitæ, ac proinde anima Evæ fuit primò creata in Paradyſo. Hæc eſt ſententia communis Scholaſticorum in 2. diſt. 17. & D. Thomæ 1. p. quæſt. 90. art. 1. & 3. Item eſt communis ſententia Patrum, præſertim Chryſoſtomi homilia 12. in Geneſim in fine; dicente Albino, ſeu Alcuino quæſt. 8. in Geneſim: *quid eſt, quod Deus inſpiravit in faciem Adæ ſpiraculum vitæ?* Reſpondet: *inſpiratio Dei in faciem hominis traditio eſt animæ rationalis, quod de Eva pariter intelligunt Patres.*

269. Colligitur etiam clarè, eodem inſtanti, quo Adam productus eſt, & factus eſt in animam viventem, fuiſſe animam ejus, & corpori unitam, & creatam, at non anteà. Similiter anima Evæ: nam in hoc errarunt olim Origenes, & alij dicentes, omnes animas hominum fuiſſe in principio ſimul creatas: verùm in hoc veritas Catholica eſt, generaliter loquendo, animas non fuiſſe in principio creatas ſimul; ſed creari in eodem inſtanti, in quo corporibus uniuntur, ut oſtendit Divus Thomas dicta quæſt. 90. art. 4. ex naturali principio, quòd anima eſt vera forma corporis; forma autem non eſt naturaliter ante compoſitum, teſte Ariſtotele 12. metaphyſicæ, texto 17. & in hoc conveniunt Doctores, & Patres, ut videri poteſt Eximius lib. 7. numero 8. ſe remittens ad alios tractatus.

270. Audiatur ipſe Eximius num. 10. *ſed* nihilominùs poſita aſ-
„ ſertio vera eſt, nimirum, animas
„ Adæ, & Evæ non fuiſſe priùs tē-
„ pore creatas, quàm corporibus
„ unirentur, ſed ſolùm priùs naturà,
„ & in eodem inſtanti *temporis*. Ita docet Div. Thomas dicta quæſt. 90. art. 4. & Bonavent. in 2. diſt. 17. art. 1, quæſt. 3. & ibi communiter Scholaſtici, & alij moderni in Divum Thomam, & eſt communis ſententia Patrum: Gregorius Nicen. lib. de Opific. hominis cap. 28. & 29. generaliter loquitur de animabus omnium hominum, & contra Origenem diſp. Damaſcenus autem lib. 2. de Fide cap. 12. in particulari dixit: *Deum animam ratione, & intelligentiâ præditam per inſufflationem Adamo tribuiſſe.* Et ne quis cogitare poſſet, tribuiſſe animam jam creatam, ſubdit: *porrò corpus, & anima unà creata ſunt; non autem ut Origenes deliravit, hæc priùs, illud poſteriùs.* Pro eadem ſententiâ referri poteſt Hieronymus locis ſuprà allegatis Epiſt 61. ad Pammach. & 139. ad Cyprianum, & 8. ad Demetriad.

271. Ubi

271. Ultimò dicendum eſt, animam Evæ fuiſſe in ſua ſubſtantia & proprietatibus naturalibus valdè perfectam ad imaginem, & ſimilitudinem Dei creatam, & poſt Adamum ab ipſo Deo factam: quare ſi inter animas rationales nulla eſt perfectior alterâ, anima Evæ habuit totam perfectionem ſubſtantialem, cujus anima rationalis in individuo capax eſt; ſi verò inter rationales animas eſt inæqualitas individualis, quamvis incognitus nobis ſit gradus perfectionis pendens tantùm à voluntate Divina, aſſerere tamen poſſumus, habuiſſe gradum maximum perfectionis, propter rationes potiori titulo applicabiles animæ, quàm corpori, atque eodem modo ſentiendum eſt de potentiis, intellectus, ſcilicet, & voluntatis correſpondentibus ſubſtantiæ animæ perfectiſſimæ.

§. III.

De perfectionibus Evæ in ſtatu innocentiæ.

272. IN primis circa locum deſtinabatur in ſtatu innocentiæ pro habitatione Evæ Paradyſus voluptatis, locus amœniſſimus, arboribus pulcherrimis, & fructuoſis conſitus, magno fonte fœcundus, ac denique habens omnia, quæ ad hominum habitationem, & ad vitam jucundiſſimam, & immortalem peragendam accommodatiſſima eſſent: quia cùm homo corporalis ſit, corporali loco indigebat ſaluberrimo, & jucundiſſimo tali ſtatui proportionato, in quo omnia neceſſaria ad immortalitatem corporis invenirentur. Exinde patet, in ſtatu innocentiæ futuram fuiſſe Evam immortalem, vel per intrinſecam qualitatem per totum corpus diffuſam, & extenſam illi inditam, ut à nullâ extrinſecâ cauſâ, quæ eſſet in illâ ſufficienter applicata, poſſet corrumpi, ut tenet Molina tract. de opere ſex dierum, diſp. 28. 3. & 4 concluſ. vel per qualitatem ſpiritualem animæ inhærentem, & corpus à corruptione præſervantem, ut indicare videtur Auguſtinus lib. 6. quæſt. novi, & veteris Teſtamenti, quæſt. 19. vel non per qualitatem intrinſecam, ſed per alia remedia à Deo Optimo ordinata.

273. Fuit etiam creata, ornata innumeris donis naturalibus, & ſupernaturalibus, & mirâ prorſùs rectitudine naturali, ac juſtitiâ ſupernaturali: nam in primis habuit naturalem ſcientiam à Deo ſibi inditam eâ plenitudine in ſpecie, & individuo, quam innuit Eccleſiaſticus, cap. 17. dicens: *creavit Deus de terra hominem;* & infrà, *creavit ex ipſo adjutorium ſimile ſibi:* & infrà. *& diſciplinâ intellectus replevit illos, creavit illis ſcientiam ſpiritus, ſenſu implevit cor illorum, & mala, & bona oſtendit eis.* Sed non propter hoc judicamus, quòd noviſſet Adam, aut futura contingentia, præcipuè libera, aut cogitationes aliorum hominum internas; quod optimè explicat Divus Thomas 1. part. quæſt.

94.

94. art. 3. dum dicit: Adam habuiſſe omnium ſcientiam, in quibus homo natus eſt inſtrui, & hæc ſunt omnia illa, quæ virtualiter exiſtunt in primis principijs per ſe notis, quæcumque ſcilicet naturaliter homines cognoſcere poſſunt; unde infert in ſolutione ad 3. non potuiſſe Adam proficere in ſcientia naturali quoad numerum ſcitorum.

274. An potuerit autem decipi in naturalibus, negat Angelicus Thomas 1. part. quæſt. 49. art. 4. & quæſt. 18. de veritate, art. 6. & videtur fuiſſe ſententia D. Auguſtini lib. 3. de libero arbitrio cap. 18. dicentis: *approbare falſa pro veris, non eſt natura inſtituti hominis, ſed pœna damnati*: ac lib. 11. Geneſis ad litteram cap. 10. dicit: *non fuiſſe Evam à ſerpente decipiendam, niſi jam per ſuperbiam peccaſſet*, in quo ponit, ante peccatum decipi non potuiſſe. Qui ita erat rectus in intellectu, fuit quoque naturaliter rectus in voluntate; Deus enim fecit hominem rectum. Quare ex Durand in 2. diſt. 26. q. 2. fuerunt infuſæ Adæ virtutes morales, ac per conſequens Evæ, quæ circa alterum verſantur, ut juſtitia, & liberalitas. Et ex Suario etiam fortitudo, temperantia, & reliquæ omnes determinantes voluntatem ad omnem rectitudinem, cujus erat capax, ideòque data fuit Evæ ſubjectio appetitus voluntatis, & rationis in principio creationis, ut quandiù non peccaret mortaliter, ſentire non poſſet prævenientes motus inferioris appetitus rectæ rationi adverſos, multòque minùs ſubſequentes rationi jam imperanti repugnantes.

275. Utrùm autem Evæ in ſtatu innocentiæ datum fuiſſet peculiare dominium tamquam proprium illius ſtatus donum, juxta illud Geneſis 1. *faciamus hominem ad imaginem, & ſimilitudinem noſtram, & præſit piſcibus maris, & volatilibus Cæli, & beſtijs univerſæ terræ, omnique reptili, quod movetur in terra*. Et quidem, ut notat Cajetanus, hoc dominium circa uſum in executione, ſeu in modo obedientiæ aliquid ſpeciale continebat in ſtatu innocentiæ. Super hoc ſtatu legatur Eximius citat. cap. 17. Et progrediendo ad dona ſupernaturalia benè loquitur Ambroſius lib. 6. Exam. cap. 7. Illa anima à Deo pingitur, quæ habet in ſe virtutum gratiam renitentem, ſplendoremque pietatis: illa anima benè picta eſt, in qua ſplendor gloriæ; & Paternæ imago ſubſtantiæ. Secundùm hanc imaginem, quæ refulget, pictura pretioſa eſt Adam ante peccatum; quod ſimiliter dicendum eſt de Eva.

276. Unde Adamum fuiſſe juſtificatum, ac per conſequens Evã in eodem inſtanti, in quo fuerunt creati, eſt ſententia Divi Thomæ 1. part. quæſt. 95. art. 1. conformior Scripturæ ac PP. Quantam habuerit gratiam, non eſt facile dimetiendum; ſed dicendum eſt, habuiſſe magnam, quàmvis non conſummatam, quia non conſummatur niſi in ſtatu beatitudinis, habuiſſeque ſimul cum gratiâ charitatem, & alias virtutes, per ſe infuſas, morales, &

dona Spiritus Sancti, quæ conſequuntur gratiam gratum facientem, habuiſſeque ſpem futuræ beatitudinis, potuit autem, debuitque ſperare auxilium benè operandi, perſeverandique in gratiâ. Immô Adamum in primo inſtanti fuiſſe ſanctificatum non ſolùm per habitus, ſed etiam per proprios actus, eſt expreſſa ſententia Divi Thomæ 1. p. quæſt. 95 art. 1. ad 5. Et Eximij lib. 3. de hominis creatione cap 19. num. 3. quia cùm motus voluntatis fiat in inſtanti, potuit primus homo, ac proinde Eva, in eodem inſtanti, in quo creatus eſt, per proprium motum gratiæ conſentire.

277. Simul cum gratiâ fuit Evæ ante peccatum infuſa aliqua notitia ſupernaturalis Myſteriorum ſupernaturalium earum rerum, quæ ſupernaturaliter amandæ, vel ſperandæ erant; valdè credibile, & probabiliſſimum eſt, Myſterium Trinitatis fuiſſe Adamo revelatum, antequàm peccaret, dicente Epiphanio contrà hæreſes in præfatione totius operis: *Adam protoplaſtus formatus eſt, non circumciſſus, ſed carne præputium habens; non autem erat idololatra, & novit Patrem Deum, & Filium, & Spiritum Sanctum; Propheta enim erat.* Quod infrà probat, eò, quod novit, quod Pater dixit Filio: *faciamus hominem ad imaginem, & ſimilitudinem noſtram.* Etiam fuiſſe revelatam Incarnationem Verbi, docuit Div. Thomas 1. part. quæſt. 2. art. 7. & 3. An fuerit vera fides, vel altius fide in Adamo, & Evâ, aliqui ex antiquis, & gravioribus Theologis dixerunt, non fuiſſe fidem, ſed aliquid perfectius, & medium quoddam inter fidem, & viſionem; ſed Angelicus 1. part. quæſt. 95. art. 3. & alijs locis agnoſcit veram fidem ſupernaturalē in Adamo.

276. An juſtitia originalis fuerit donum ab omnibus ſuprà dictis diſtinctum, diximus diſp. 2. ſect. 1. §. 1. num. 137.

SECTIO II.

De loco, ubi fuit creata Anima Bmæ. Virginis.

§. I.

Anima Virginea creata fuit in Empyreo.

278. PRobatâ per totum hoc opus creatione Animæ Virgineæ extra corpus, reſtat aſsignare locum ipſius Puriſſimæ Creationis, ſtatimque Dico, quòd ſuppoſitâ creatione Animæ Virgineæ extra corpus, congruum ſentimus, creatam fuiſſe Animam Virginis in Cœlo Empyreo. Probatur concluſio: Scholaſtici communiter, ut videre eſt apud Eximium lib. 1. de Ang. cap. 4. docent, omnes Angelos creatos fuiſſe in Cœlo Empyreo, quia inde ceciderunt Angeli mali, ut colligitur ex multis teſtimonijs, & cùm caſus fuerit ferè immediatè poſt creationem, non eſt veroſimile, alibi fuiſſe creatos, & illùc poſteà tanſlatos; ante-

antequàm peccarent. Unde colligitur, etiam Sanctos Angelos ibi fuiſſe creatos: quia ubi mali peccaverunt, Boni reſtiterunt, & cum illis præliati ſunt, & inde eos expulerunt. Ita ſentit Div. Thomas dictà quæſt. 61. art. 4. & alij cum Magiſtro in 2. quæſt. 2. Alenſis 2. part. quæſt. 19. memb. 3. ad 2. cum Gloſſa initio Geneſis. Idemque ſumi poteſt ex Hieronymo lib. 6. in Iſaîam, cap. 14. dùm ſentit, Luciferum ab illo Cœlo cecidiſſe, dicens: *unde ille deſcendit per ſuperbiam, poſſe nos aſcendere per humilitatem.*

279. Nunc ſic: Petrus Damianus ſerm. de Annuntiat. inquit: *Cùm fecerit Deus omnia opera ſua bona, hoc melius fecit. Attende Seraphim, & videbis, quidquid majus eſt, minus Virgine, ſolumque Opificem opus iſtud ſupergredi.* Joannes Chryſoſt. ſerm. de Nativ. apud Methaphraſtem: *quid majus, aut illuſtrius inveniri poterit? Quidnam illâ ſanctius?...inter res creatas viſibiles, aut inviſibiles majus, aut excellentius inveniri non poteſt*: ergo quidquid excellentiæ concedimus Angelis, potiori titulo concedere debemus Beatæ Virgini, ſi vel Scriptura, vel Eccleſia, aut PP. non cõtradicant; ſed nulla invenitur repugnantia, proditque clarior intelligentia Scripturarum de Virgine loquentium, creatione ipſius Animæ poſità in Cœlo: ergo ſi Angeli creati ſunt in Empyreo, fuit etiam in ipſo Cœlo creata Anima Virginis naturæ ſpiritualis Princeps, & ſuperior in gratia ipſis Angelis; nam quod concedimus excellentiæ inferioribus, & ſervis, concedere tenemur Superiori & Reginæ.

280. Dices verò: Eximius Suarius cap. 4. citato, num. 6. hæc habet: „ 4. *veroſimile* ſatis eſt, Angelos non fuiſſe creatos in Cœlo „ Empyreo. Quoad hanc partem „ non diſplicet opinio Ruperti, nec „ ejus conjectura ſumpta ex com„ paratione ad hominem: nam ſicut „ homo non fuit creatus in Pa„ radyſo terreſtri, quia quodam„ modò ſuperabat naturam ejus, „ ſed extra illum, & poſteà in „ illum fuit tranſlatus, ut benefi„ cium ſpeciale agnoſceret; ita An„ geli non debuerunt creari in lo„ co proprio Gloriæ, & qui eſt „ veluti ſpiritualis Paradyſus, ſed „ extra illum, ut poſteà juxta ſua „ merita in illum transferrentur. „ Accedit, quod ad excellentiam „ illius loci, & dignitatem perti„ net, ut ſemper fuerit ab omni „ labe peccati puriſſimus, & con„ ſequenter, quod in illo nec An„ geli peccaverint, ac ſub inde in „ illum ingreſſi nõ fuerint, donèc in „ ſtatu impeccabili conſtitueren„ tur: ergo maximè ob hanc ratio„ nem non debuerunt in illo loco „ creari. Et poteſt hoc comprobari „ ex verbis illis Luciferi: *in Cœlum* „ *aſcendam.*

281. Contrà tamen: ipſis rationibus Eximij meam concluſionem convinco: ideò Angelus non fuit, conjecturà Ruperti, creatus in Empyreo, quia homo non fuit creatus in Paradyſo; ſed Eva formata fuit in Paradyſo: ergo quàmvis Ani-

ma Chriſti, qui Adamum terreſtrem corrigebat, non fuiſſet creata in Cœlo, Anima Virginis, quæ fuit Evæ oppoſita, creata fuit in Cœlo, dicente Auguſt. ſerm. de Natal. Domini: *Auctrix peccati Eva; Auctrix meriti MARIA: Eva enim luxit; Iſta exultavit: illa peccatorem; Iſta edidit Innocentem. Mater generis noſtri pœnam intulit mundo, Genitrix Domini noſtri ſalutem intulit mundo...; Eva planctum MARIÆ cantus excluſit.* Et Eccleſia concinit: *Felix Cœli porta, ſumens illud AVE, Gabrielis ore, funda nos in pace, mutans Evæ nomen.* Igitur ſi infelix mortis porta formata fuit in Paradyſo terreſtri, cur negabimus felici Cœli portæ, quòd fuerit primò creata in Paradyſo Dei, qui eſt Empyreum? Secunda Eximij ratio, quod eſt apud ipſum præcipuum, & maximum fundamentum, eſt: quod ad illius loci excellentiam pertinet, quod ſemper fuerit ab omni labe peccati puriſsimus, ac ſubinde illum ingreſsi non fuerint Angeli; donec in ſtatu impeccabili conſtituerentur; atqui puritas Virginis fuit major in illo inſtanti omni puritate Angelorum, etiam in ſtatu impeccabilitatis ipſorum, & Virgo in illo inſtanti confirmata in gratiâ, & Maternitate ſanctificante prædita, peccare non poterat: ergo ratio Eximij nobis apertè favet. Verba Luciferi ſatis explicari poſſunt de aſcenſu in locum ſuperiorem Empyrei, ubi ſe Dominus in Solio manifeſtat, vel ad locum, ubi MARIA adoranda erat, ut dicemus infrà fundati in 12. Apocalypſeos, ubi narratâ Conceptione Virginea per illa verba: *ſignum magnum apparuit in Cœlo, Mulier amicta Sole, &c.* proſequitur textus: *& factum eſt prælium magnum in Cœlo: Michael, & Angeli ejus præliabantur cum Dracone.*

182. Præterquamquòd etiamſi Angeli non fuiſſent creati in Cœlo Empyreo, habemus fundamentum, ut Anima Virginis fuiſſet ibi creata, dicente Damaſceno: *O Sanctiſsima! Quæ Principatus, & Poteſtates fefelliſti Immaculata cõſervata!* Quantaq; concedimus Virgini, quæ non concedimus Angelis? Sequamur nos propoſitum aſſumptum. P. Joannes Marin tract. 17. diſp. ultima de Incarnat. ſect. 4. movet hanc quæſtionem: An ſi Domina Virgo mortua eſſet ante Chriſtum, apertæ fuiſſent januæ Cœli, & ingreſſa fuiſſet in Cœlum? Et 1. part. hæc habet: *Dico* 1. Dominæ Virgini ſtatim poſt mortem eſſent apertæ januæ Cœli, ſeu non fuiſſent clauſæ ita, ut non potuiſſet ſtatim adire Cœlum. Probatur 1. eiſdem rationibus, quibus probavimus ſect. 2. quòd non deſcendiſſet in ſinum Abrahæ, & ſect. 3. quod ſtatim fuiſſet eſſentialiter Beata; quæ ſi quid probant; ſimiliter probant, futuras fuiſſe apertas januas Cœli, ſeu non fuiſſe ita clauſas, ut non potuiſſet ſtatim adire Cœlum. Probatur 2. quoties januæ Cœli ſunt apertæ in ordine ad principale, id eſt, in ordine ad videndum Deum; ſunt etiam apertæ in ordine ad mi-

pus

„ nus principale, id eſt, in ordine „ ad videndum Deum in Cœlo; ſed „ Beatæ Virgini fuerunt apertæ „ januæ in ordine ad videndum „ intuitivè Deum ſtatim poſt mor- „ tem: ergo etiam fuerunt apertæ „ in ordine ad videndum Deum „ in Cœlo. Major eſt communis „ ſententia DD. apud Suarez tom. „ 2. in 3. part. diſp. 42. ſect. 1. „ §. *nihilominùs*, apertè dicentem, „ quòd cui apertæ fuiſſent januæ ad „ videndum Deum, apertæ fuiſſent „ ad videndum Deum in Cœlo.

283. „ Probatur 3. Sancti An- „ geli erant cuſtodes januarum „ Cœli, ut conſtat ex Pſal. 23. „ *attollite portas, Principes, veſtras;* „ ſed veroſimile eſt, quòd Sancti „ Angeli aperirent januas, quas „ cuſtodiebant, ſuæ Reginæ, dùm „ non habebat obſtaculum ingre- „ diendi per eas, quale non ha- „ buit Beata Virgo, ut probavi- „ mus, ſtatim ac mortua eſt: ergo ja- „ nuæ Cœli apertæ eſſent Beatæ „ Virgini ſtatim poſt mortem, ſeu „ non fuerunt ita clauſæ, ut non „ potuiſſet adire *Cœlum*.

284. Igitur ſi in re diffi- ciliori, & ubi videntur obſtare Scrip- turæ, & PP. conceditur Beatæ Vir- gini commoratio æterna in Cœlo, quid novi videtur ponere creatio- nem Animæ Smæ. Virginis in Em- pyreo tranſeüter, maximè cùm hoc modo explicentur clariſsimè Scrip- turæ, alioquin non niſi in alieno ſenſu intelligendæ? Nec minorem crediderim congruentiam, quòd ſi primus homo de terra terrenus, ſe- cundus autem homo, ſcilicet Chri- ſtus agnovit originem ineffabilem ſecundùm principale, quod dicit Chriſtus, nempe Perſonam in ſinu Patris, deſcenditque de Cœlis, & homo factus eſt, ipſa melior Eva deſcendit de Cœlo ſecundùm Ani- mam, ac rationalem Perſonam, ac Vir- go, & Mater facta fuit. Sanctus enim Bernardinus de Virgine lo- quens ſerm. 52. tom. 1. hæc ha- bet: *neque in perſonis creatis, neque in Perſonis Increatis reperitur hæc digni- tas, niſi in una Perſona divina, quæ eſt Patris, & in una Perſona humana, quæ eſt Matris.* Loquitur de præ- rogativa generandi Deum. Cùm que Eva agnoſcat pro patria Para- dyſum terreſtrem, & ibi ſit forma- ta Mater viventium; in Paradyſo Dei, quod eſt Empyreum, æquum eſt ut fuerit primò creata Mater Cœ- leſtium, ibique ab æterno Patre par- ticipaverit dignitatem maximam ge- nerandi Deum, in Maternitate ra- dicali, & radicata in gratiâ ſancti- ficante. Eſt enim Maternitas digni- tas omninò Cœleſtis, & planè ter- minativè divina, ita ut poſſet Deus alloqui Virginem diverſo, ſed ex- cellentiori modo, quam Hieremiam: *Priùs quàm eſſes in utero, novi te, & antequàm ingredereris in vulvam, ſancti- ficavi te.* Prædicante Bernardo in 12. Apocalypſeos: *novum fecit Dominus ſuper terram, ut mulier circumdaret vi- rum, nec alium, quàm Chriſtum: no- vum quoque fecit in Cœlo, ut Mulier, Sole appareret amicta.*

285. Maximum fulcimen- tum accipit hæc aſſertio ab opinio-

ne, in quam inclinat P. Didacus de Baeza Societatis noſtræ in Evangelicam hiſtoriam part. 2. lib. 18. cap. 3. §. 9. ubi per totum illuſtrat, quòd reſurrectio Virginis non fuit in ſepulchro, deſcēdente Animâ è Cœlis ad corpus, ſed in Cœlis, ſublato corpore ad Animam: ergo ſi producit maxima fundamenta ad hunc modum ſtabiliendum ſingularem in Virginis reſurrectione, neque Chriſto, neque cæteris reſurrecturis communem, non videbitur mirum, quod nos adſtruamus creationem primam Animæ Virgineæ in Cœlo, quantumvis ſingulariſsimam, & neque convenientem Chriſto Domino, neque cæteris hominibus. Urgetur: reſurrectio corporis, quæ eſt nativitas è ſepulchro, dicente Eccleſia Chriſto Domino: *Qui olim è Virginis ſacrario, nunc è ſepulchro naſceris*, eſt magis congruum, ut fiat in ipſo ſepulchro; atqui his non obſtantibus, non eſt inauditum, reſurrectionem Virginis adſtruere in Cœlo: ergo minori titulo cenſetur incongruum, primam Animæ Virgineæ creationem collocare in Empyreo. Firmatur ampliùs: D.D. Didacus del Caſtillo Antiſtes Truxillenſis in Alphabeto Mariano §. C L X I X hæc habet: „ *Manna* cibus fuit in „ Cœlo formatus, & è Cœlo lapſus, habens omne delectamentum. Totum hoc MARIÆ tribuit Ambroſius in Pſal. 21. dicens: *Quin potius ipſam MARIAM* „ *Manna dixerim, quia eſt ſubtilis, &* „ *ſplendida, ſuavis, & Virgo, quæ velut cœlitus veniens cunctis Eccleſiarum Populis cibum dulciorem melle defluxit.* Fuit ergo Manna ex mente Ambroſij MARIÆ typus, ut exprimeret MARIAM ſic à peccati communi noxa liberam, ac ſi in Cœlo conceptam, vel ex inde miſſam. Si MARIA in Cœlo concepta fuiſſet, nemo ambigeret, ab originali peccato immunem fuiſſe. Hoc innuit Ambroſius, cùm MARIAM Manna vocat, & velut venientem è Cœlo, ac ſi diceret: B. Virgo ab originali culpa aliena fuit, ac ſi in Cœlo fuiſſet concepta, vel è Cœlo *veniret.* Hactenus Sapientiſsimus iſte Doctor explicans Ambroſij Magni mentem. Nunc ego ſic inſurgo: *ſi MARIÆ in Cœlo concepta fuiſset, nemo ambigeret, ab originali peccato immunem fuiſse*: ergo adſtruere creationem Animæ Virgineæ in Cœlo, illamque fundare, eſt via clariſsima ad intelligendam immunitatem Virginis à peccato, & ipſam ſcholaſtico modo declarandam.

§. II.

Scripturarum roboramenta.

286. ADeò ſunt pro nobis Scripturæ claræ, ut niſi hic abſcriberetur modus, difficilè intelligerentur. Pauca ſeligam præ multis. Audiatur F. Joannes de Sylveyra Carmelita, Inſignis Theologus, Inſignisque Scripturarius, ſuper cap. 12, Apocaly-

pſeos verſ. 1. *Signum magnum appa-*
ruit in Cœlo, Mulier, &c. Quæſt. igi-
tur 12. n. 96. hæc habet: *Dico,* quòd
,, hac Muliere ſub hoc ſigno juxta
,, litteram non ſolùm intelligitur
,, Eccleſia, ſed etiam Sacratiſsima
,, Virgo MARIA, quia uno, & eo-
,, dem verbo metaphorico potuit
,, Spiritus Sanctus æqualiter utrum-
,, que intendere, alitèr non rectè
,, explicatur finis intẽtus à Spiritu
,, *Sancto*: ergo juxta hunc Authorem
ad litteram intelligendus eſt hic
Text. Anteà quæſt. 10. rogat: Qua-
rè hoc ſignum magnum Virginis
MARIÆ apparet in Cœlo, & non
in terra? Reſpondetque: *triplex* eſt
,, Cœlum, Aereum, Sydereum, &
,, Empyreum, ut jam dixi quæſt. 2.
,, num. 8. In quonam Cœlo apparet
,, hoc Marianum Signum? Dices
,, fortaſſe in Empyreo; obſtat tamẽ,
,, quia MARIA dicitur, quòd aſ-
,, cenderit ſuper omnes Cœlos, exal-
,, tata ſuper omnes Choros Ange-
,, lorum. In quo ergo Cœlo dicitur
,, hoc ſignum? In illo nempè altiſ-
,, ſimo, quod dicitur Thronus San-
,, ctiſsimæ Trinitatis. Richardus de
,, Sancto Laurentio lib. 12. ſerm.
,, de Aſſumptione, viſum eſt, ait,
,, illud ſignum in altiori, nempè
,, triumphali illo Cœlo, ſiquod
,, eſt altius, vel ſuperiori parte Em-
,, pyrei, ubi eſt Thronus Divinæ
,, Majeſtatis, quod dicitur Cœlum
,, Sãctiſsimæ Trinitatis, nihil enim
,, creditur altius ſede MARIÆ,
,, quæ ad Dexteram Filij ſedere di-
,, citur in Throno Majeſtatis.

187. Ait Salomon Prov. 31.
,, num. 10. *Mulierem fortem quis inve-*
niet? Procul, & de ultimis finibus
,, *pretium ejus.* Ubi ſermo eſt de San-
,, ctiſsima Virgine MARIA, ut ma-
,, gna eſt vox PP. ac Interpretum, &
,, tantùm ait Salomon, quòd ſit pro-
,, cùl, & de ultimis finibus; cur non
,, explicat, quinam ſint hi ultimi fines?
ſicut de credentibus ad Chriſtum ve-
,, nientibus expreſſè dicit Iſaias 52.
,, num. 10. *Videbunt omnes fines terræ ſa-*
,, *lutare Dei noſtri.* Hieremiæ 6. n. 21.
,, *Gens magna conſurget à finibus terræ.* Si-
,, cut ergo credentes dicuntur ad
,, Chriſtum venire ex finibus terræ,
cur hæc Mulier, portans Cœleſtem
,, Panem, non dicitur venire à fini-
,, bus terræ, ſed tantùm maximè exag-
,, geratur, venire à finibus remotiſ-
,, ſimis, ac maximè diſtantibus? *Pro-*
,, *cùl, & de ultimis finibus?* Quia
,, hæc Sancta Mulier MARIA non
prodit à finibus terræ; ſed à finibus
,, remotioribus, ac excellentioribus,
,, nempè à finibus ſupremi, ac altiſsi-
,, mi Cœli Empyrei. Div. Bernardus
,, Homilià ſuper *Miſſus eſt* ſic ait: *Pro-*
,, *cùl, & de ultimis finibus pretium ejus,*
,, *non parvum, non mediocre, non de terra;*
ſed de Cœlo; nec de Cœlo proximo terris
,, *pretium fortis hujus Mulieris, ſed à ſum-*
,, *mo Cœlo egreſsio ejus.*

,, 188. Ait noſter Joannes Apo-
,, calypſ. 21. num. 2. *Vidi Sanctam Ci-*
,, *vitatem Jeruſalem deſcendentem de Cæ-*
,, *lo à Deo, paratam ſicut Sponſam ornatam*
Viro ſuo. Quæ verba Magni PP. ut
,, Divus Auguſtinus, Rupert. & Di-
,, vus Bernardus de B. V. MARIA
,, interpretantur: ipſa enim eſt Civitas
,, Regalis Æterni Verbi, Civitas Regis

Magni

Magni Pſ. 47. n. 3. & quia etiam in ea omnes Fideles commorantur Pſ. 86. n. 7. *Sicut lætantium omnium habitantio eſt in te*; & dicitur Civitas Sancta, quia ipſamet Sãctitas eam ſanctificavit: *ſãctificavit tabernaculum ſuum Altiſsimus*. Pſ 45. n. 5. & Spõſi ſigna refert, *à Deo paratam ſicut Sponſam*. Lucæ 1. n. 35: *Spiritus Sanctus ſuperveniet in te* Additur etiam ad rem noſtram: *Deſcendentem de Cœlo*; ſed quomodo dicitur? Nam ſolus Chriſtus Dominus de ſe potuit teſtificari; *Deſcendi de Cœlo* Joann. 6. num. 11; Virgo autem MARIA genita eſt in terra ex progenie Adam; quomodo de ea ait textus, *deſcendentem de Cœlo*?

289. Reſpondet Div. Auguſt. lib. 20. de Civit. c. 17: *De Cœlo deſcẽdere dicitur iſta Civitas, quia Cœleſtis eſt gratia, qua Deus illam fecit.* Ejuſdem ſpeciei eſt gratia, quæ delet peccatum originale, ac quæ perſonas juſtificat in Cœlo, ac terrà; ejuſdemq́ naturæ, ac eſſentiæ eſt gratia, quæ homines, ac Angelicos Spiritus Deo aſſociat, ac ejus amicos facit: ergo ſuperfluum videtur verbum, dùm peculiaritèr dicitur Mariana gratia *Cœleſtis*. Tamen magnâ, & altâ conſideratione loquitur Auguſt. nam quamvis gratia ſecundùm ſuam naturam, & entitatem ſemper ſit unius, & ejuſdem ſpeciei; tamen ſecum optimè hanc differentiam admittit, nam illa, quæ datur hominibus in terra, communitèr, ac ordinariè communicatur hominibus infectis peccato originali: *In peccatis concepit me Mater mea*. At verò in Cœlis infunditur gratia Angelis cum ipſiſmet principijs naturæ juxta Div. Aug. *Deus erat ſimul condens naturam, & largiẽs gratiam, nullo ſuppoſito peccato.*

290. Quando ergò Deus condidit MARIAM, quænam gratia illi data eſt? Illa, quæ communicatur in terra, an illa, quæ datur in Cœlo? Ait noſter Evãgeliſta: *Deſcendentem de Cœlo*, ut explicat D. Aug. Cœleſtis eſt gratia, quà Deus illam fecit. Fuit ergò ejus gratia Cœleſtis, nullo enim præexiſtente peccato, gratia data eſt MARIÆ cum ipſiſmet principijs naturæ, ut ſimul, ac fuit concepta, eſſet Sancta. Nec inferior eſſet Angelis, quæ horum Regina creabatur, proindèque rectè ejus gratia ſingularitèr Cœleſtis *nuncupatur*. Hactenus ad literam Silveyra.

291. Sed quis Scholaſticus Scripturarius non videat, (ſi non adſtruatur Anima Virginea phyſicè creata in Cœlo) non eſſe iſtam adæquatam reſponſionem litteræ textus? Præſertim cùm eodem modo gratia collata Adamo poſsit, eodemque titulo appellari Cœleſtis, & dici, Adamum deſcendiſſe de Cœlo. Igitur ſenſus Augnſtini optimè explicabit interpretationem Silveyræ, ſi intelligatur gratiam; quæ datur in Cœlo, datam fuiſſe MARIÆ, ſicut his, qui in Cælo creati fuerunt; nempè exiſtente phyſicè ſubjecto gratię in ipſo Cælo, & ubi fuerunt principia altiſsimæ Gratiæ Marianæ, fuiſſe etiam principium ejus naturæ rationalis: & ſic percipietur clarè omnino Aug. dicens; Deus erat ſimul con-

con-

condens naturam, & largiens gratiã: ergò largiens propriam gratiam Cæli, ex Auguſtino, cõdidit naturam Marianam ſecundùm animam in Cælo, & non ſecundùm corpus, ut concilientur Scripturæ. Præterquamquòd accedunt alij textus clariſsimi, qui ita intelligi debent, niſi adſit inconveniens, ut probatum eſt, non adeſſe. Qualis eſt Pſ. 86. incipiens: *Fundamenta ejus in Montibus Sanctis, diligit Dominus portas Sion ſuper omnia tabernacula Jacob; Glorioſa dicta ſunt de te, Civitas Dei, &c.*

292. Caput 24. Eccleſiaſtici præcipuè à verſ. 14. *Ab initio, & ante ſæcula creata ſum, & uſque ad futurum ſæculum non deſinam.* Ubi deſcribitur ordo intentionis Prædeſtinationis MARIÆ, ſequiturque ordo executionis, *& in habitatione ſancta coram ipſo miniſtravi, & in Civitate Sanctificata ſimiliter requievi, & in Jeruſalem poteſtas mea, & radicavi in populo honorificato, & in parte Dei mei hæreditas illius, & in plenitudine Sãctorum detentio mea.* Alia innumera omitto, & ſolùm adducco, cap. 12. 2. ad Corinth. verſ. 3. & 4. *Et ſcio hujuſmodi hominem, (ſivè intra corpus, ſivè extra corpus, neſcio, Dominus ſcit) quoniam raptus eſt in Paradyſum, &c.* Super quæ Cornelius: *Alij*, & fortè probabiliùs cenſent, verè, & realitèr raptum fuiſſe Paulum in Cælum *Empyreum.* Quod probat; & aliquibus interjectis, pergit.

293. *Jam*, ſi realis fuit raptus animæ, & anima manſit corpori conjuncta, (ut dixi hujus verſùs initio ad illud, *ſive in corpore*) videtur, & Pauli corpus cum anima raptum eſſe in Paradyſum: Hoc enim Deo æquè eſt facile, atque ſolam animam rapere, & congruũ, dignumque Paulo, qui non Judæorum tantùm, ut Moyſes, ſed & gentium omnium Cæleſtis futurus erat Doctor, & Apoſtolus; ut totus è Cælo, & Dei alloquio, quaſi alter Moyſes prodiret: ergò ſi non obſtantibus legibus ordinarijs, raptus fuit Paulus cum corpore, & animà realitèr in Empyreum, & hoc congruum erat, quia futurus erat Apoſtolus gentium, quid mirum, ſolam Animam conditam fuiſſe in Cælo Virginis illius, quæ futura erat Mater Dei, & Regina Angelorum, ac hominum? Et ideò fortaſſè dicit Textus Apocalyp 12. *Draco ſtetit ante Mulierem;* quia cùm ipſe à tergo calcaneo inſidias paraverit, ut per Corpus naturalitèr propagatum Marianam Animam macularet, ſe vidit contritum à Fæmina, dum ante corpus informatum Virginis Anima creata in gratia, qui inſiadabatur calcaneo Draco, ſtetit ante Mulierem; cùm Anima Virginea creata, & priùs ſanctificata, quàm corporata ſerpentinum caput coram facie Omnipotentis, ejus oculis glorioſa victrix protriverit.

§ III.

Argumenta contraria.

294. OBjicies illicò ſanctum Leonem Papam, Epiſt. 11. contra Eutychem:

„ *Arbitror enim, talia proloquentem, hoc* „ *habere perſuaſum, quòd Anima, quam* „ *Salvator aſſumpſit, priùs in Cœlis ſit* „ *commorata, quàm de MARIA Virgi-* „ *ne naſceretur, eamque ſibi Verbum in* „ *utero copularet. Sed hoc Catholicæ* „ *mentes, aureſque non tolerant*: ergò ſi Anima Chriſti Domini non fuit creata in Cælo, nec fuit Anima Beatæ Virginis. Confirmatur: ante Chriſti mortem nulla anima, quantumvis ſancta introivit in Cælum. Ita Corn. ſuper Epiſt. ad Hebreos 11. inquit: „ *Ex hoc* loco PP. & Theologi colli- „ gunt, ante Chriſti mortem nullam „ animam, quantumvis ſanctam in- „ troiſſe in *Cœlum*. Et Maldonado in „ 3. Matthæi: *appropinquavit Regnum* „ *Cœlorum*: credimus, inquit, licèt „ Hæretici negent, neminem ante „ mortem Chriſti in Cęlum ingreſ- „ ſum, quod non veteres ſolùm Au- „ thores, ſed etiam Paulus, tam perſ- „ picuè docet, ut mirer iſtos, aut „ tam cæcos eſſe, ut non videant, aut „ tàm obtuſos, ut non intelligant. Innumeræq̃ aliæ authoritates, quæ videri poſſunt in P. Joann. Marin, de Incarn. diſp. ult. ſect: 4.

295. Reſpondeo in primis, S. Leonem loquutum fuiſſe de Anima Chriſti Domini, contra Eutychem, & alios Hæreticos defendentes, omnes animas creatas fuiſſe ante corpus, cujus authoritati jàm reſponſum dedimus in diſp. 1. ſect. 5. §. 1. Aliæ authoritates ſolùm loquuntur de ingreſſu ſtabili, non tranſitorio in Cælum, qualem nos aſſerimus de Anima Virginis, quippe Sancti PP. loquuntur de ingreſſu in Cælum per ſtatum Beatificum, & quamvis detur lex, ut nemo Viatorum ingrediatur in Cælum, tamen Divus Paulus ingreſſus fuit in ſtatu paſsibili ante mortem, quia de hoc ingreſſu tranſitorio non loquuntur Scripturæ, & PP. & quãvis daretur lex generalis de ingreſſu etiam tranſitorio, non comprehenderet Virginem. Audiatur ipſe Pater Marin in citata diſp: ſect. 1. à n. „ 3. ſic loquens: *ſuppono* 3. Leges „ univeaſales non loqui cum B. Vir- „ gine, ſi pœnales ſint.

296. Hoc conſtat ex Ulpiano L. Princeps ff. de Legibus: Princeps „ legibus ſubditus non eſt. Auguſta „ verò, licèt ſit ſubdita, Princeps ta- „ men eadem privilegia illi conce- „ dit, quæ ipſe habet. Et ratio id „ ſuadere videtur, quia ſunt aliquæ „ Communitates habentes privile- „ gia, ut cum illis non loquantur „ leges pœnales, niſi ſpecialiter no- „ minentur; ſed Beata Virgo eſt ſu- „ pra omnes Communitates: ergò „ ratio poſtulat, quòd leges pęnales „ univerſales non loquantur cũ Bea- „ ta Virgine, niſi ſpecialitèr nomi- „ netur. Confirmatur ex Eſtheris „ 15. Ubi Aſſuerus de Lege gene- „ rali dicit: *non enim pro te, ſed pro* „ *omnibus hæc lex conſtituta eſt*; ſed „ Eccleſia intelligit, Beatam Virgi- „ nem figuratam eſſe in Eſthere: er- „ gò Leges generales pænales non „ loquuntur de Beata Virgine, niſi „ ſpecialitèr nominetur. Et quidem „ jure: quia ratio poſtulat, ut quæ „ eſt ſupra legem, & regulam gene- „ ralem, non ſit ſub legibus gene- „ ralibus. Hoc, quod verum eſt ab-

,, abſolutè loquendo de lege pœ-
,, nali, ſpecialiter eſt verum, dum
,, de peccatis agitur. Id conſtat
,, ex Trid. ſeſſ. 5. *B. Virgo non*
,, *venit in loqutiones generales, dùm*
,, *de peccatis agitur.* Et Auguſt cap.
,, 36. de Naturà, & Gratià :..*Ex-*
,, *ceptà Bmà. Virgine, de quà, dùm*
,, *de peccatis agimus, nullam prorſus*
,, *volo haberi mentionem.*

297. Hac ratione hæ propo-
ſitiones univerſales, Job 14 *Nemo*
,, *mundus à ſorde.* 2. Paralipomenon
,, 6 *Nō eſt homo qui nò peccet.* Ad Rom.
,, 5 *Omnes in Adā peccaverunt.* Can.
,, 6 & 8. Milevitani *omnes verè poſſe*
,, *dicere, dimitte nobis debita noſtra:* &
,, ſimiles non loquuntur de B. Vir-
,, gine, quià, ut ſupponimus ad præ-
,, ſentem quæſtionē ex diſp. 7 ſect.
,, 3. B. Virgo nec contraxit origi-
,, nale, nec peccavit in Adamo. Si-
,, militer, ſicut leges generales de
,, peccato non loquuntur cum Bmà
,, Virgine, ita non loquuntur cum
,, illà leges generales latæ occaſiōe,
,, & cauſā peccati. Hac ratione lèx
,, fomitis non loquebatur cum Bmà.
,, Virgine, ut dicit Div. Bernardus
,, Epiſt. 174. & Divus Thomas hìc
,, quæſt. 27. art. 3. & eſt commu-
,, nis DD. Lex: *in dolore paries* Ge-
,, neſis 3. non loquebatur cum Bmà
,, Virgine, neque lex: *in pulverem*
,, *reverteris.* Quod adeò certum eſt,
,, ut Auguſt. apud Suarez tom. 2.
,, in 3. part, ſect. 5. dicat lib. de
,, Aſſump. cap. 4. & 10. ,, *Quam-*
,, *quam* authoritate non cogeretur,
,, propter ſolam vim rationis ſentire
,, ſe non poſſe, carnem Virginis
,, vermibus, & corruptionibus fuiſ-
,, ſe *traditam.* Et Suarez ibi. *Ex*
,, quibus veluti inductione con-
,, cludit; myſteria gratiæ, quæ Deus
,, in Virgine operatus eſt, non
,, eſſe ordinarijs legibus metienda,
,, ſed divinà Omnipotentià, ſuppo-
,, ſità rei decentià abſque ullà
,, Scripturarum contradictione, aut
,, *repugnantiâ.*

298. Ad Chriſti Domini pa-
ritatem facilè reſpondetur, quòd
cùm Chriſtus ſecundùm Perſona-
litatem fuerit ab æterno genitus,
& de Cœlo in tempore deſcen-
derit, jam planè intelligitur homo
cœleſtis, maximè, cùm non detur
fundamentum ad aſſerendam crea-
tionem ipſius benedictiſsimæ Ani-
mæ in Cœlo, ut jam ſectione ſu-
prà citatà diximus, quòd funda-
mentum habemus ad aſſerendam
creationem Animæ Virgineæ in
Cœlo. Præſertim, cùm optimè ju-
dicetur, Maternitatem Dei meta-
phyſicè connexam eſſe cum Vir-
ginitate; fundamento ſumptò ab eô;
quòd ſit participatio Paternitatis
Divinæ neceſſariò Virgineæ: ita ut
ſicut Pater Virgo generat Deum
Filium, ſic Virgo Mater Deum
ipſum Filium generaret. Iccirco de-
cuit, poſito, quod Pater non de-
ſcendit de Cœlo, in ipſo Empy-
reo acciperet Anima Virginea adeò
maximam dignitatem. Neque de-
rogatur excellentiæ Chriſti Domi-
ni, ut ipſe P. Marin diſp. citata,
ſect. 4. n. 19. & 20. dicit per hæc
verba: *Objicies Joann. 3. nemo aſcen-*
dit in Cœlum, niſi qui deſcendit de

Cœlo: ubi Sancti Patres ly aſcendit intelligunt de præterito, quaſi dicat, nullum aſcenſurum in Cœlum, donèc aſcendat, qui deſcendit de Cœlo. Quod clariùs conſtat ex Michæâ 2. *aſcendit, pandens iter, ante eos;* & in illud Joann. 14. *ſi abiero, & præparavero vobis locum,* ait Cyrillus apud Corderium in catenâ: *inacceſſum erat omnino Cœlum hominibus; primus autem aſcenſum ad illud præparavit Chriſtus, & modum eò aſcendendi dedit carni noſtræ, cùm à mortuis reſurrexit, & ſe ſe Deo ſtitit; ac primus homo in Cœlis apparuit.* Et Suarez tom. 2. in 3. part. diſp. 51. ſect. 2. ait *ſicut Chriſtus fuit primus reſurgentium ad vitam glorioſam, ita decuit, ut eſſet primus aſcendentium ad locum Cœleſtem.* Et S. Leo ſerm. 1. de Aſcenſione: *hodie Paradyſi poſſeſſores firmati ſumus.* Quod idem docet Div. Thomas quæſt. 48. art. 5. ad 4. Et Gregorius homil. 9 in Evang. *carnis enim locus proprius terra eſt, quæ quaſi ad peregrina ducitur, dum per Redemptorem noſtrum in Cœlo collocatur.* Et ad hoc ait perdoctè ipſe P. Mario num. 20.

299. „ *Verum* eſſe in hac providentiâ, & juxta præſentem legem, quâ Deus decrevit, quòd B. Virgo ſuperviveret, ut maneret ſolatium, & Magiſtra Apoſtolorum, Chriſtum per aſcenſum pandiſſe januas Cœli, iviſſe ad parandum nobis locum, ſumpſiſſe pro nobis poſſeſſionem Cœli. Similiter non eſſe decens, ut dicit Eximius Suarez, quòd alius ex mortuis, ſeu qui mortui eſſent in ſe, vel in peccato Adami, priùs aſcenderet in Cœlum, quàm Primogenitus mortuorum. Similiter verum eſt; quòd ſi B. Virgo aſcenderet ad Cœlum ante Chriſti aſcenſum, id haberet ex meritis Chriſti. Intendimus ergo, quòd ſicut non opponitur excellentiæ Chriſti, nec Primogenituræ Chriſti, quod Angeli de facto fuerint Beati in Cœlo Empyreo ante Chriſti aſcēſum, quia hæc anterioritas temporis in Beatitudine habita eſt ab Angelis ex meritis Chriſti, & innumeris alijs titulis exceditur â Beatitudine Chriſti; & ſicut non opponeretur huic excellentiæ, & Primogenituræ Chriſti, quòd Adamus, ſi non peccaſſet, nec peccaſſent reliqui poſteri Adam, ante Chriſtum aſcenderet ad Cœlum ex meritis Chriſti; quia non habebat obſtaculum, nec eſſet ratio, ut ipſi eſſent clauſæ januæ Cœli; ſimiliter intendimus, quòd cùm B. Virgo ex meritis Chriſti non peccaverit in Adamo, nec cum ipſa loquantur leges latæ per peccatum de non ingreſſu in Cœlum ante Chriſti aſcenſum, cùm non haberet impedimentum aſcēdendi, poſſet ingredi in Cœlum ex meritis Chriſti, ante Chriſti aſcēſum, ſi eſſet major Gloria accidentalis aſcendere in *Cœlum.*

300. Igitur ſi in re difficiliori, qualis eſt deſcenſus Virginis in ſinum Abrahæ, caſu, quo mortua fuiſſet ante Chriſtum, viſio intui-

tiva Dei, & eſſentialis beatitudo, & apertio Cœli conceditur Bmæ. Virgini probabiliter, non obſtantibus Scripturis, & Patribus, cur res facilior non eſt concedenda Virgini, cùm militet maximum fundamentum innixum in mirâ ejus præſervatione ab originali? Neque obſtat authoritas Divi Thomæ, quæſt. 27. art. 1. dicentis: *Beata Virgo non fuit libera à reatu, quo tota natura tenebatur obnoxia, ut ſcilicet, non intraret in Paradyſum, niſi per Chriſti hoſtiam, ſicut de Sanctis Patribus dicitur, qui fuerunt ante Chriſtum*: nam creatio animæ intra corpus non pertinet ad reatum naturæ, ſed ad ejus exigentiam naturalem, quæ non violatur per creationem ſingularem animæ extra corpus, ac proinde nec per creationem in Cœlo; maximè, cùm primum ſit connaturaliter neceſſarium ad præſervationem per gratiam in lineâ phyſicâ, & ſecundum valdè congruum Virginis excellentiæ, & dignitati.

SECTIO III.
De Virginis Gloria.

§. I.
Quid de Virginis Gloria ſenſerint Theologi communiter?

301. F. Carolus del Moral, Toletanus Seraphicæ Obſervantiæ Filius, ornamentum, & immortale decus, tom. 1. ſuæ Theologiæ Scoticæ Marianæ, tract. 2. diſp. 2. quæſt. 3. eruditè congerit, quæ ad prædeſtinationem Deiparæ pertinent, in primiſque quæſtionem inſtituit: an B. Virgo ab inſtanti Conceptionis permanenter viſione beatificâ functa fuerit, ita ut ab inſtanti Conceptionis fuerit in Beatâ Virgine viſio beatifica, ita continua, ut ſemper permanẽs duraverit, dum extitit viatrix? Ejuſq́ extrinſecam, & intrinſecam probabilitatem toto articulo 1. elucidans conglobat Authores primæ notæ, & Authores valdè efficaces. Et ut videas, nihil è noſtro penu nos ponere, ſubdam, quæ affert à num. 8. art. 1.

302. „ *Cùmque* ipſum modum componendi ſimul gloriam permanentem Deiparæ cum ſtatu viæ approbet noſter Illuſtriſsimus Guerra, addit tamen, ut probabilem alium longè difficiliorem: peculiaris, ait, difficultas eſt, ſi dicatur, quòd in primo inſtanti, & gratia, & gloria in ſummo ipſi collata fuerunt; ſed probabile eſt, quòd de ratione formali viæ, non tam eſt tendentia ad terminum, ut apprehendatur, & poſsideatur, quàm tendentia per merita ad tale præmium; quare illa ratio merendi videtur conſtituere eſſentialiter rationem viatoris, qua per meritum tenditur ad terminum, & ambulatur ad præmium: unde quamvis gratia, & gloria, quæ eſt terminus meriti, jam ſit in termino, quantùm ad ſui intentionem; quia tamen habens hæc om-

" omnia non dùm illa perfectè, &
" adæquatè promeritus eſt, ſed po-
" tiùs actu eſt in tendentia meri-
" ti, idcirco viatoris nomen, &
" rem juremerito retinet. Sic in
" Virgine quoad præſens: quomo-
" dò autem ſit tendentia ad meri-
" tum jam poſſeſſum, ſic explicat:
" decrevit Deus, quòd tota illa
" gratia, ac gloria ſub meritum Vir-
" ginis caderet per actus omnes ab
" ipſa præſtandos, ac ſi poſt actus
" ipſos conferretur, ut in nobis de
" facto accidit; hoc poſito decre-
" to, non reputatur inconveniens,
" nunc conferri, quod poſteà pro-
" merendum eſt. Ratio hujus eſt:
" quia non eſt de eſſentiâ præmij,
" quòd ſemper ſequatur meritum,
" vel de ratione meriti, quod ſem-
" per antecedat præmium; ſat enim
" eſt, quòd prævideatur præmium,
" ut finis meriti, & meritum, ut
" medium ad præmium conſequen-
" dum, ſive quantùm ad exiſten-
" tiam præcedat, ſive ſubſequatur;
" quod patet in omnibus gratijs, &
" donis collatis Angelis; & S S. P
" P. ab initio ſæculi virtute me-
" ritorum Christi Domini, quæ
" ſubſequuta ſunt ejuſmodi gratia-
" rum *collationem*. Ita hic Illuſtriſ-
ſimus Scotiſta.

303. Alium modũ ſubdit, ma-
gis adhuc difficilem, quàm prædi-
ctum, nempe Deiparam in primo
ſuæ Conceptionis inſtanti meruiſſe
primam gloriam, quam tunc acce-
pit, ita, quòd in aliquo priori na-
turæ præceſſerit meritum per gra-
tiam, & in aliquo poſteriori natu-
ræ gloria collata foèrit ipſi per
modum præmij. Ratio ipſius eſt: quia non eſt omninò neceſſarium, quòd meritum antecedat tempore præmium, ſufficit, quòd naturâ ſolùm: patet de factò: nam Juſtus meretur per bona opera augmentum gratiæ, quod habet rationem præmij, & tamen in eodem inſtanti in quo illud meretur, recipit illud: quia tamen ſtatus viæ debet eſſe ſtatus fidei in vitâ mortali, quæ ſecundum communem legem in hoc mundo largitur, ſit, quòd hoc meritum per gratiam ita fuit, ut per habitum fidei B. Virgo in inſtanti ſuæ Conceptionis pro aliquo priori naturæ crediderit omnia, quæ quilibet alter viator per totum vitæ tranſitum credere poteſt, & hoc longè, latèque perfectiori modo, ut conſtat.

304. Poſteà verò in ſecundo inſtanti naturæ elicuerit actum amoris, & reliquarum virtutum, per quas ſe diſpoſuit ad gratiam, & promeruerit de condigno gloriam, quam in eodem inſtanti temporis, licèt in alio poſteriori naturæ habuerit. Ex tunc ergo in Sacra Virgine per viſionem, & fruitionem exiſtente beatâ ceſſabit fides actualis omnium objectorum, quæ in Verbo videbat, ſed non ceſſabit in ipſâ ratio viatricis in ordine ad alia objecta, quæ tunc non manifeſtabantur in Verbo. Probatur hoc à paritate ſententiæ probabilis aliquorum Thomiſtarum, ſic intelligentium D. Thomam ad quæſt. 56. 1 partis; qui aſſerunt probabiliter,

liter; quòd Angeli in primo inſtanti ſuæ creationis adepti ſunt in aliquo poſteriori naturæ, quam in priori naturæ meruerunt gloriã.

305. Et in illo priori fuerunt viatores, cùm dracone præliati ſunt, ipſum devicerunt, & tandem in alio poſteriori naturæ palmam adepti ſunt. Si dicas, quòd ob menſuram actuum horum requiritur inſtans temporis, faciliter reſponde, quòd res illa, quæ eſt merè ſpiritualis, & à phantaſmatibus non dependens, non menſuratur in duratione ſuà per ordinem ad durationem rerum materialium, & ita non expoſcit ad ſui menſuram inſtans temporis. Quod inde patet: quia eſt res omnibus modis æviterna: unde menſuratur in inſtantibus illis, quibus comparatis cum lineà temporali, & rerum materialium menſura, non correſpondet inſtans totum temporis, ſed inſtans naturæ. Aliqui (præcavet inſtantiam) ait, non judicant inconveniens, quôd iſti actus, etſi exiſtant in inſtanti temporis, ſint in primo, & deſinant in ſecundo naturæ inſtanti.

306. Ex his hanc eruit ad noſtrum principale intentum rationem: „ *quidquid* eſt de facto puræ creaturæ conceſſum, perfectiori modo eſt tribuendum Deiparæ, quôd adeò verum eſt, ut dixerit Albertus Magnus lib. de Virgine, cap. 70. & 71. *principium eſt terminis per ſe notum, B. Virgini perfectiùs collatas eſſe omnium Sanctorum gratias, ideò fundamenta ejus in montibus Sanctis proclamantur.* „ Jam ſic: ſed juxta citatos Thomiſtas, Angelis collatum fuit in primo inſtanti mereri, ut viatores, per fidem, & gratiam præmium, quod in eodem inſtanti, licèt pro poſteriori naturæ adepti fuerunt: ergo Deiparæ ipſum hoc perfectiori modo tribui *debet*.

307. Hactenùs citatus, qui proſequitur mirabilia de Virgine depromens. Nam quid excellentius, quàm habere in primo Conceptionis inſtanti, non modò gratiam immenſam, ſed etiam conſummatam, meruiſſe ſuam gloriam, & gloriam hanc illi fuiſſe permanentem? Verè Deus fecit potentiam in brachio ſuo, præſertim cùm non levibus fundamentis iſti Theologi innixi ad ſuam concluſionem ſtabiliẽdam procedant. Reſpondet argumentis contrarijs clariſsimis, & in alijs minoribus Virgine conceſsis rationibus: ut videre eſt apud ipſos Authores in locis jam citatis, quos de verbo ad verbum tranſcripſi meo ſolito more, ut puriùs ſẽſus illorum percipiatur.

§. II.

Quid de magnitudine Gloriæ Deiparæ Theologi ſenſerint?

308. IPſemet F. Carolus del Moral tract. 2. diſp. 2. quæſt. 2. varijs ſuppoſitionibus factis, art. 1. ſuum ſenſum aperit art. 2. quippé aſſerit: corona, & præmium correſpõdens meritis Deiparæ valoratis gratià habituali, & gra:

gratiâ Maternitatis, ad quam Deus ipſam prædeſtinavit, eſt ſumma gloria poſsibilis, cujus eſt capax pura creatura. Quod probat clariſsimis authoritatibus, præſertim deſumptis ex Ubertino de Caſalis lib. 4. Arboris vitæ cap. 41. meritò ait: „ *glorificationem* V. MARIÆ Matris Dei dixerim fontem divinitatis JESU plenariæ reſeratum; ipſa enim tantùm accepit de Dei gloriâ, quantùm eſt puræ creaturæ donabile in *æternum.*

309. „ *Et* proportionaliter plus ei, quàm omnibus creaturis ſimul ſumptis datum eſt; ſicut enim cæteris in via per partes dantur gratiæ, in MARIA autem ſe tota effudit plenitudo gratiæ, ſic & in patriâ divinæ gloriæ participatio quodammodo per partes datur; ſed MARIA totam Trinitatis penetravit abyſſum, & quantum eſt poſsibile creaturæ ſine perſonali unione luci increatæ eſt *immerſa.* Adjicit etiam ad ſuum intentum inter alios Albertum Mag. ſerm. 3. de Aſſump. dicentem: *Virgo MARIA ſoror Dei appellatur propter vitæ conformitatem, & hæreditatis identitatem.* Ubi pro hæreditate verè videtur intelligere gloriam: quia in Matre, & Filio fuit ſummè poſsibilis, ultra quam major nequeat dari, proportione ſervatâ inter creaturam puram, & Deum hominem.

310. Affert etiam rationes concludentes: nam Deus confert præmium juxta adæquationem meritorum; ſed merita Deiparæ valorata ſunt à gratiâ habituali, quæ fuit in ipſâ ſecundùm totam intēſionem poſsibilem, ita ut nec divinitùs potuerit dari intenſior, ut probat tractatu ſequenti; pariter valorata dignitate Maternitatis Dei formaliter juſtificantis, tribuentiſque jus proximum, & formale ad ſummam gloriam extenſivè ex parte objecti dabilem in purâ creaturâ, ut probatum relinquit num. 10. hujus quæſtionis, ſuaque merita adæquantia gloriam intenſivè, & extenſivè ſummam poſsibilem in purâ creaturâ: ergo præmium collatum Deiparæ, ut corona ſuorum meritorum, & ad quod fuit à Deo prædeſtinata, eſt gloria extenſivè, & intenſivè ex parte objecti ſumma poſsibilis in purâ creaturâ.

311. Denique probat concluſionem: præmium gloriæ Deiparæ eſt proportionatum debito cōgruentiæ, & decentiæ ſuæ altiſsimæ dignitati Matris Dei; ſed hoc præmium eſt gloria ſumma poſsibilis intenſivè, & extenſivè ex parte objecti in purâ creatura: ergo & gloria ita ſumma eſt. Minorem probat: ſi Maternitati Dei non deberetur proportionaliter, & congruentialiter ſumma gloria extenſivè, & intenſivè ex parte objecti, Maternitas Dei non eſt dignitas ſumma, & major, quæ excogitari valet in purâ creaturâ, quandoquidem major dignitas foret illa, cui deberetur talis gloria ſumma poſsibilis; quod confirmatur authoritate Angelici 3. part. quæſt. 27. art. 5. in corpore dicentis: *quantò*

magis aliquid appropinquat principio in quolibet genere, tantò magis participat effectum illius principij: ergo ſi ratione Maternitatis ſummè appropinquat Virgo Deo, ſummè participat de Deo beante.

312 Aſſerit 2. quòd gloria Virginis eſt ſumma extenſivè ex parte objecti: quia ultra videre in Verbo omnia poſsibilia extenditur ad videndum in ipſamet Eſſentia Divina omnes creaturas, tam præteritas, quàm exiſtentes, & futuras, etiamque opera, & cogitationes omnium illarum. Probat 1. Deipara in patriâ videt in Verbo omnia, quæ ad ſtatum ſuum præeminentiſsimum pertinent, juxta illam regulam generalem, quam ſtatuerunt Theologi, & etiam Div. Thomas 1. *part.* quæſt. 10. art. 1. in corpore, & 4. contra gentes, cap. 59. ſcilicet, Beatos videre in Verbo omnia, quæ pertinent ad ſuum ſtatum; ſed ad ſtatum præeminentiſsimum Matris Dei pertinet omnes creaturas, tam præteritas, quàm præſentes, & futuras, & cogitationes illarum attingere: ergo omnia hæc videt in Eſſentiâ Divina in Cœlis coronata.

313. Minorem probat ex P. Zalaſar loco ſuprà citato dicente: communis ſententia Scholaſticorum tenet, quòd Beati omnes cogitationes, & conſilia eorum, qui aliqua ratione ad ipſos pertinent, in patriâ cognoſcunt, nimirum Parentes filiorum ſuorum, & capita communitatum ſuorum ſubjectorum, & alia ejuſdem generis; atqui ad Virginem Deiparam ſpectant omnes homines, quia eorum eſt ſuprema Regina, etiamque omnes Angeli ob eamdem rationem, inſuper tamquàm Mater gratiæ, nedùm hominum, ſed etiam Angelorum eſt Mater amantiſsima: ergo nedùm omnes Angelos, & omnes homines, ſed etiam eorum cogitationes, & operationes ad ipſam attinet in Verbo cognoſcere; quia ut Mater Dei, Mater, & Regina præfulget hominum, & Angelorum.

314. Non intendit hac, & ſequentibus rationibus ſuadere, quòd videat in Verbo omnes creaturas poſsibiles. hoc quippè probatum reliquit concluſione antecedenti: nam in anteriori articulo conſtat, non repugnare, & poſsibile eſſe, Beatum videre omnia poſsibilia in Verbo, conſequenter dicendum eſt, hoc de facto habere Deiparam, cùm ex SS. PP. conſtet, viſionem ejus beatificam eſſe ſummam poſſibilem in purâ creaturâ. Quæ omnia limitat in 3. concluſione defendens, aliqua eſſe, quæ ſingulariter ad Chriſtum, & ejus cogitationes pertinent, quarum viſionem in Verbo, veroſimile eſt, Deiparæ de facto occultari.

315. Hanc doctrinam judicat conformem doctrinæ Suarij, & Novari numer. 18. cit: quia Chriſtus Dominus, ut ſupremus Judex vivorum, & mortuorum, & Legiſlator gratiæ, in quo munere Legiſlatoris, non habuit in ſua Matre comitem, aliqua futura contingentia cognoſcit, quæ peculiariter pertinent

tinent ad ipſum; ut Legiſlatorem, & Judicem, & de ipſis ſingulariter exponere attinet; ſed hoc ipſo hæc oportet Deiparæ occultari: ergo. Probat minorem: quia hoc ipſo, quòd ſpecialiter pertineant ad munus non communicatum Deiparæ, non eſt titulus, vi cujus ipſi manifeſtentur; nec ratione ſtatus, dignitatis, & officij Matri debetur eorum cognitio: ergo eò ipſo occultâtur.

§. III.

Ampliatur idem aſſumptum.

316. IDem Author totum articulum tertium inſumit in reſpondendo argumentis excogitatis contrà ſuas aſſertiones: & quia tàm ex parte arguentium, quàm reſpondentis magis elucidatur Mariana gloria, placet hîc principaliora delibare. In objectione 2. ſic procedit: præciſè per hoc, quòd ſit poſsibile puræ creaturæ, & cedat in majorem honorem, & gloriam Deiparæ, in ipſam redundantem, non datur ſufficiens fundamentum, ut ei concedatur: quia aliqua ſic ſunt poſsibilia, & tamen negantur ipſi, ex eò, quòd non decet, & congruit illa ipſi concedere, ut immortalitas, poteſtas ſacerdotalis conſecrandi Corpus Chriſti, & ligandi, atque ſolvendi, ac poteſtas fundandi Eccleſiam, inſtituendique Sacramenta; at illa extenſio gloriæ videndi in Verbo omnia poſsibilia non congruit ipſi ratione Maternitatis: ergo.

317. Patet aſſumptum: quia poſsibilia, quæ nunquam erunt, & ex decreto Dei ſunt determinatè non futura, nullatenùs pertinent ad aliquod munus Deiparæ, nec ut finis, & exemplaris omnium, nec ut Corredemptricis, nec ratione ſtatus eminentiſsimi, ad quem ut Mater Dei eſt evecta. Ad quod reſpondet, quòd congruentia Maternitatis eſt ad videndum in patriâ omnia poſsibilia, etiam quæ minimè tranſeunt ad ſtatum futuritionis, & exiſtentiæ: quia congruentialiter hæc ſcientia beata pertinet ad ſtatum Matris Dei. Ratio eſt: quia congruebat ipſam Deiparam cognoſcere ſuum ſtatum eſſe ſummum, ultra quem major non erat poſsibilis, pariter, & cognoſcere, ſe eſſe exemplar adeò ſummè perfectum creaturarum, ut in pura creatura perfectius eſſet impoſsibile.

318. Ut ergo has excellentias perfectiſsimè cognoſceret, debebat attingere omnia poſsibilia, etiam quæ nunquã erunt, ut ex cognitione perfectionis omnium ſibi conſtaret, nihil eſſe, quod eam poſſet in pura creatura excedere perfectione ſupernaturali, aut ad eminentiorem ſtatum vi gratiæ altiſsimè ſublimari. Iam prope medium dixerat: ſi dicas; quòd etiam eſt poſsibile, hanc ſcientiam habere puram creaturam ab inſtanti conceptionis in viâ; non negabo; at Deiparæ ſolùm concedenda eſt in patriâ: quia non decuit Matrem Dei ſimul fuiſſe viatricem, & comprehentricem, cùm hoc ſolùm ſit de-

debitum congruentiæ ratione unionis hypoſtaticæ; & ſe refert ad ſectionem ſequentem, ubi iſte Doctor, non ſe inclinat ad viſionem Deiparę permanentem, quamvis hoc ut probabile ſuadeat, & approbet. Poſteà rationem ſubdit, qua defendi poſsit, Virginem, etſi tranſeunter, habuiſſe à Conceptionis inſtanti hanc viſionem extenſivè ſummam, quia nimirùm decebat, ipſam cognoſcere ab inſtanti ſuæ Conceptionis, ſuam dignitatem eſſe inter omnia poſsibilia ſummam.

319. Objicit ſibi 3. ex Saavedra, veſtigatione 2. quæſt. 5. quam ipſo teſte tractavit nullus; an ſcilicèt ratione Sanctitatis Maternalis correſpondeat Virgini aliquis gradus gloriæ, qui primò, & per ſe non correſpondeat meritis ſupernaturalibus Virginis? Quam difficultatem reſolvit affirmativè, ita ut exiſtimet, non eſſe improbabile, Deiparam de facto aliquos gradus gloriæ eſſe conſequutam jure Maternitatis, non tamquàm præmium, ſed per modum dumtaxat hæreditatis. Undè ſic arguit: Gloria tàm intenſivè, quàm extenſivè ſumma non correſpondet tota meritis ipſius: ergo in gradu ſummo dicto non eſt corona, & præmium illorum meritorum. Confirmat, quia Infantes baptizati, dum moriuntur ante uſum rationis, conſequuntur gloriam dumtaxat tamquàm hęreditatem ratione gratię habitualis, qua conſtituuntur Filij Dei; ſed excellentior Filiatio, qualis eſt Deiparæ ratione Sanctitatis Maternalis, non eſt deterioris conditionis: ergo ratione iſtius debetur Virgini peculiaris gloria, ut hæreditas.

320. Ex alijs, quibus huic objectioni ſatisfacit, hanc reſponſionem ſeligo à numero 35. propè medium:
,, *Unde Filiatio* ſpecialis Virginis pro-
,, veniens ex ſpeciali ſanctitate Ma-
,, ternitatis, eſtò expoſcat ſpecialem
,, hæreditatem gloriæ, non ipſā con-
,, ſequitur tantùm ſub ratione hæ-
,, reditatis, ſed etiam ſub ratione
,, præmij meritorum: quia operibus
,, valoratis, & dignificatis à ſpecia-
,, li ſanctitate Maternitatis potuit
,, illam mereri, & de facto meruit,
,, cùm à Deo non fuerit ipſi collata
,, ab inſtanti Conceptionis ſuę pręve-
,, niendo omne meritum, & quo-
,, ties ex liberalitate donantis non
,, eſt præventum omne meritum, &
,, poteſt aliquid mereri, glorioſiùs
,, eſt illud habere ex meritis, quàm
,, ſine ipſis. Conſtat ex ſuperiori-
,, bus dictis articulo antecedenti.
,, Nec proprietatem omnium re-
,, rum fuiſſe in Chriſto Domino,
,, dumtaxat ſub ratione hęreditatis,
,, eſt abſolutè verùm: quia ut Re-
,, demptori totius Univerſi debeba-
,, tur in pręmium meritorum ſuæ
,, paſsionis, & mortis, juxta illud:
,, *Si poſuerit animam ſuam, videbit ſe-*
,, *men longævum*, quod longævum
,, ſemen explicatur magis per illud
,, Pſalmi: *Dabo tibi gentes hæreditatem*
,, *tuam & poſſeſsionem tuam terminos*
,, *terræ*. Objicit ſibi 4 & ultimò: dabilis eſt de facto caſus, in quo detur adulto gloria præciſè ut hęreditas ratione gratiæ habitualis; ſed non eſt negandum Deiparæ, quòd vi gratiæ

alicui creaturæ mortali conceditur: ergo Deiparę cōcedendum eſt, quòd vi ſanctitatis Maternitatis detur gloria debita ipſi ratione illius præciſè ut hæreditas, & non ut corona. Major hujus diſcurſus probatur ex non improbabili ſententia aliquorum Theologorum, uti ſunt Vega opuſc. de juſtific. quæſt. 6. in ſolut. ad 9. & apud Zumel, tom. 2. in primum, quæſt. 114. art. 5. ſcilicèt, ultimam diſpoſitionem ad gratiam non eſſe meritoriam primę gloriæ; ſed hanc correſpondere juſtificato præciſè ut hęreditatem; & dumtaxat ex meritis Chriſti Domini.

321. Undè ex continuatione actuum, qui fuerunt ad gratiam diſpoſitiones, meretur juſtus augmentum glorię, ſicut augmentum gratiæ; ſicque autumant, nec primam gratiam, nec primam gloriam poſſe eſſe præmium meritorum juſti: ergo de facto juxta hanc ſententiam datur adulto gloria præciſè ut hæreditas.

322. Reſpondet: hoc argu-
,, mentum nullam habere vim, ad-
,, huc data veritate dictæ opinionis.
,, Ratio eſt: quia eſtò in dicta ſen-
,, tentia prima gloria non cadat de
,, facto ſub meritum, non negat ci-
,, tata opinio, quòd poſſit mereri;
,, at id, quòd poteſt mereri, & libe-
,, ralitate donantis non confertur
,, pręveniendo hoc meritum, glo-
,, rioſiùs eſt haberi ex meritis, quàm
,, ſine ipſis: ergo quamvis alicui
,, creaturæ ſine meritis elargiretur,
,, Deiparę tamen propter merita
,, elargiendum eſt.

323. Nec dicas, pertinere ad glo-
,, riam Sanctiſsimæ Virginis, quòd
,, gloriam utroque modo aſſequa-
,, tur: nam ſi hoc intelligis, ut glo-
,, ria, quæ ut hęreditas debetur ju-
,, re filiationis, etiam poſsideatur
,, ut corona jure meritorum, non
,, negatur, imò debet concedi, ſi-
,, cut conceditur omnibus juſtis
,, adultis, qui coronantur in Cælis;
,, verùm ſi intelligas, ita ut una glo-
,, ria detur dumtaxat ut hæreditas,
,, & alia ut corona, falſum eſt prop-
,, ter rationem datam; omnis enim
,, gloria collata Deiparæ in Cælis
,, potuit ab ipſa mereri in via, &
,, cùm ſolùm ſit collata in Patria,
,, non fuit præveniens omne
,, meritum ex liberalitate
,, præmiantis.

SECTIO IV.

Quid aſſerant Theologi de gloria accidentali Virginis?

§. I.

Quid de gloria accidentali Virginis ſubjectiva Theologi cogitaverint?

314. PRincipalis gloria accidentalis ſubjectiva, & paſsiva Deiparæ ſtat in dotibus glorioſis ſuæ Beatiſsimæ Animæ, & Corporis. Dotes glorioſæ Animæ parùm differunt à viſione, & fruitione, in quibus beatitudo eſſentialis

con-

conſiſtit. Etenim communitèr aſsignantur à Theologis in omnibus Beatis tres dotes animæ, viſio ſcilicèt, comprehenſio, quæ ab alijs vocatur apprehenſio, ſeù tentio, & fruitio, quæ adæquatur ex dilectione, & delectatione. Tres autem operationes iſtæ à beatitudine formali, quæ in ſola viſione Dei, juxta Thomiſtas, conſiſtit, & à fruitione beatifica, quę juxta communiorem ſententiam Scotiſtarum, & plurium Jeſuitarum conſiſtit in utraque operatione, ſolùm differunt penès diverſa connotata. Undè cùm in Deipara viſio, & fruitio beatifica ſint in gradu ſummo, ita ut infra Deum non ſit poſsibilis intenſior viſio, nec fruitio; hinc fit, has dotes Animæ Virgineæ glorioſiſſimæ fuiſſe ſummê perfectas, ita ut perfectiores non ſint poſsibiles in pura creatura.

325. De dotibus ſui corporis glorioſi dicendum eſt etiam, gradu ſummo poſsibili in ipſa eſſe. Ratio eſt: quia juxta omnium Theologorum ſententiam, ut meritò Maſtrius diſp. 18 de judicio univerſali, quęſt. 4. art. 5 num. 127. gloria accidentalis conſequitur eſſentialem, eique proportionatur, & commenſuratur; at gloria eſſentialis Deiparæ eſt ſumma in gradu ſummo poſsibili in pura creatura: ergo hæc accidentalis dotium ſui glorioſi corporis in ipſomet ſummo poſsibili gradu perfecta debet adſtrui. Legat, cui placeat, cap. 6. in ſpeculo Beatæ Virginis Seraphici Bonaventuræ, ubi ſic incipit fari: *quodlibet enim corpus glorificatum habet quatuor dotes glorioſas, videlicèt dotem miræ claritatis, dotem miræ ſubtilitatis, dotem miræ agilitatis, & dotem miræ impaſsibilitatis: & ſi omnium Beatorum corpora his quatuor dotibus Deus glorificavit, quantò magis corpus iſtud, quod ipſum Glorificatorem corporum omnium genuit?*

326. Ultra explicatas dotes pertinent ad prædictam gloriam accidentalem *laureolæ*, nihil enim aliud ſignificat in beatis laureola, quàm accidentale præmium, ſeù coronã, ex operibus quibuſdam privilegiatis à Deo conceſſum, quod redundat in corpus, ſigno aliquo ſpeciali tale præmium ſignificans. Theologi ſequuti SS. PP. hanc laureolam concedunt Virginibus. Habere autem Virginitatis laureolam, quis dubitet in Regina Virginum, voto à principio conſecrata ſua Virginitate, divino exaltata puerperio, gaudia Matris habente cum Virginitatis honore? Igitur hæc laureola competit Virgini in modo poſsibili excellentiſsimo. Quommodò hæc laureola cõpetat Virgini in ſummo gradu puriſſimæ, cùm non habuerit fomitem, nec concupiſcentiam? Videantur hac ſuper re Maſtrius, & alij Theologi.

327. Laureolam Doctoratus obtinuiſſe Deiparam, probatur: quia Beata Virgo excellentiſsimo modo fuit fidei Magiſtra, & Eccleſiæ, & Apoſtolorum doctrix: quam veritatem firmat laudatus Moral. quęſt. 3. diſp 2. tract. 1 art. 6. num 29. 30. 31. Nunc tantùm proferam aliqua teſtimonia ex PP. Euſebius in Evangelium de feſto Aſſumption. inquit:

„ *ab ipſa* Apoſtoli plura audierunt, „ & ipſa dictante ſcripſerunt, nobis- „ que legenda *mandaverunt*. Sanctus Anſelm. lib. de excellentia Virgi- „ nis cap. 7. inquit: *licèt* Apoſtoli „ per revelationem Spiritus Sancti „ edocti fuerint omnem veritatem „ incomparabilitèr, eminentiùs ta- „ men, & manifeſtiùs ipſa per eum „ Spiritum veritatis profunditatem „ intelligebat, & ex hoc multa eis „ per hanc revelabantur, quæ in ſe „ non ſolùm ſimplici ſcientiâ, ſed „ ipſo effectu, atque experientiâ „ didicerat è Myſterijs *Chriſti*. Albertus Magn. ſuper *miſſus eſt*, cap. 117. „ ſic inquit: *Maria* conſervabat om- „ nia verba hæc: ubi Sancti dicunt, „ quòd ideò conſervabat, ut oppor- „ tunis temporibus ad ſcribendum „ Evangeliſtis revelaret: ergo Bea- „ ta Virgo nos per Evangeliſtas do- „ cuit, omnes alij prædicatores præ- „ dicabant per verbum creatum ; „ Beata Virgo prædicabat per ver- „ bum increatum: ergo prædicavit „ excellentiùs omni prædicatore: „ ergo habet laureolam prædicato- „ rum excellentiorem omni laureo- „ la *prædicatorum*. Hactenùs Albertus.

328. De Martirij laureola major eſt difficultas, quam multi cum Abulenſi negant Deiparæ, 13. Math. q. 20. quia violentam mortem non fuit paſſa. Nec ſatis eſt, ajunt, quòd in Filij morte valdè, & ejus paſſionibus doluerit, aliàs, qui ex mediatione Paſſionis Chriſti vehementèr dolent, laureolam Martirij conſequerentur. Communis tamen ſententia docet, Deiparam verè, & propriè laureolam Martirij poſſidere. Albertus Magnus, ſequutus à Suario, & Maſtrio excellentiorem laureolam Sanctiſsimæ Virgini concedunt, quàm laureolam Martyrum, præſertim cū ab Eccleſia Regina Martyrum proclametur. Audiatur Anſelm. lib. de excellentiâ Virg. cap. 5. exponens Simeonis oraculum Lucæ 2. *tuam ipſius animam pertranſibit gladius*, ſic inquit: „ *Dolor* ille fuit major omnibus „ doloribus; quòd enim crudelitatis „ inflictum eſt corporibus Marty- „ rum, leve fuit, aut potiùs nihil „ comparatione ſuæ paſsionis, & „ utique Domina, non crediderim „ te potuiſſe ullo pactoſtimulos tan- „ ti cruciatus, quin vitam amitte- „ res, ſuſtinere, niſi ipſe ſpiritus „ vitæ dulciſsimi Filij tui, pro quo „ moriente conquerebaris, ut tan- „ topere tolerares, *confortaretur*.

329. Ex his efficax demonſtrat ratio: omnia tormenta ex crudelitate inflicta Corpori Chriſti Domini torquebant Deiparam cruciatibus, & doloribus, naturalitèr inferentibus mortem, ita efficacitèr, ut ex ſpeciali miraculo mors impedita fuerit, nàm ſuſtinere illos non valeret, quin moreretur, niſi ſpeciali Dei auxilio eſſet confortata; ſed ad veram, & propriam rationem Martirij non expoſcitur, quòd mors actualitèr ſequatur, quin ſatis, ſuperque eſt, quòd ita ſint mortales cruciatus, ut naturalitèr inferant mortem: ergo ut Deipara verè, & propriè Martyr fuerit, nihil obeſt, quod in cruciatibus, & pænis mortua non fuerit. Major eſt do-

ctrina Anſelmi: Minorem confirmat Eccleſia: nam Sanctus Joannes Evangeliſta eſt verè Martyr, & ut talem eum veneratur Eccleſia; dum ob amorem Chriſti, & ejus fidem ſivit ſe mitti in dolium olei ferventis, ubi naturalitèr ſequeretur mors, niſi per miraculum fuiſſet impedita: ergo ut Deipara coronetur Martyrum Regina, non obſuit, quòd præ magnitudine doloris non moreretur.

330. Argues efficacitèr; eſtò ad Martyrium non requiratur actualis mors ex vulneribus, aut cruciatibus proveniens, tamen ad rigoroſum Martyrium requiritur, quòd perſecutor intendat directè torquere eum, qui Martyrio coronandus eſt, in odiū Chriſti, & ejus fidei: ſed Judæi crucifigentes Jeſum, nec directè, nec indirectè Deiparam interficere, aut torquere intendebant: ergo propriè, & rigoroſè Martyr non fuit in Paſſione Filij. Reſpondet Mendoza apud Urrutigoyti certamine ſcholaſticô pro Deiparæ fuga diſp. 3. ſect. 7. num. 75. Deiparam non habuiſſe palmam, & laureolam Martyrij ex opere operantis, ad quod requiritur, quòd Martyr in effectu lethalitèr torqueatur in odium fidei, & Chriſti; at fuit verè Martyr, & meruit in Paſſione Filij laureolam, & palmam Martyrij ex opere operato, in quantum intuitu dolorum mortalium, quos ſuſtinuit in morte Filij ſui, placuit Deo ipſi palmam Martyrij tribuere. Verùm hac acceptione laureolæ Martyrij parùm excellentiæ tribuitur Deiparæ, ut videtur non paucis.

331. Ideò Eximius Suarez, tom. 2. in 3. partem, diſp. 21. ſect. 4. „ ſic reſpondet: *licèt* Chriſti interfectores directè non intenderint „ illam propter Chriſtum affligere, „ tamen re ipſa perſequendo Chri- „ ſtum, ipſam perſequebātur, & occi- „ dendo Chriſtum, in quantum in „ ipſis erat, eam interficiebant; qui „ modus paſsionis, & perſecutionis „ ſufficiens eſt ad Martyrium, ut in „ Innocentibus conſtat, qui verè „ fuerunt Martyres, quamvis per- „ ſecutores non intenderint occide- „ re eos, propter Chriſtum, ſed ſo- „ lùm interficere Chriſtum: ergo ex „ hac parte ſufficientèr Virgo paſſa „ eſt propter fidem, & propter „ *Chriſtum.* Quod ſic explicat Moral. *quod*, quamvis interfectores „ Chriſti Domini non intenderent „ directè in odium ipſius Chriſti „ torquere Matrem, nec occidere; „ tamen id in odium Chriſti indire- „ ctè, interpretativè, & in cauſa „ voluerunt, & hoc ſufficit ad rigo- „ roſum Martyrium, quia jam re „ vera per hoc verificatur, quòd „ Deipara paſſa eſt paſsione prove- „ niente â Tyrannis in odium Filij „ ſui, quæ paſsio ipſis imputata fuit „ ad *culpam.* Igitur ſplendet immaculata Regina maximâ laureolâ Martyrij, & ex opere operato, & ex opere operantis gemino titulo incomparabilis.

* * * *
* * *
* *
*

§. II.

Quæ de gloria accidentali ſubjectiva paſsiva Deiparæ reſtant, explanantur.

332. Ultra laureolas enumeratas vult Suarez, Maſtrius, & Urrutigoyti ſuprà citatus, ob dignitatem Matris Dei habere Deiparam, utar verbis eximij loco ſuprà citato ſect. 4. ſingularem aliquem ſplendorem, qui perfectior ſit, quàm omnis laureola, qui tamen inter laureolas non connumeratur, ſed perfectio quædam eſt altioris ordinis. Rationem aſsignat Maſtrius: quia dignitas Maternitatis eſt altioris ordinis, quàm eſt omnis alia dignitas correſpondens laureolis, cùm ad ordinem unionis hypoſtaticæ pertineat, ad quam nulla alia dignitas pertinere valet. Cujus rationis ſit hic ſplendor, aut formæ, Eximius non ſpecificat, ſub diviſione exiſtimat, eſſe corporalem aliquem mirabilem ſplendorem, vel aliquid aliud, quod ſit veluti inſigne Regiæ dignitatis, ac Divinæ Maternitatis, ac Principatus, & Dominij in omnes Beatos. Seraphicus Doctor in ſpeculo Beatę Virginis, cap. 6. determinat hoc inſigne Regiæ dignitatis, dicens, eſſe re vera in capite ejus diadema regni, quod Rex Regum ipſi impoſuit, diadema certè tàm impretiabile, diadema tam mirabile, quòd omni linguæ inenarrabile, inſcrutabile eſt.

333. Hinc juxta hanc ſententiam verum, & non tantum hyperbolicum ſenſum habet dictum S. Epiphanij lib. de laudibus Virginis dicentis: *Deiparam eſſe radicem gloriæ*, hoc eſt, ut exponit Saavedra de Sacra Deipara, diſp. 5. veſtig. 2. num. 198. quia, propter ſuam dignitatem radix eſt accidentalis gloriæ omnibus Beatis: quo ſenſu proſequitur, accipiendus Guarricus, dum dicit: Chriſtum Dominum non fuiſſe ſatis glorificatum, donec glorificata eſt ſanctiſsima Virgo; accidentalitèr enim glorioſus eſt Chriſtus Dominus ex viſione Sacræ Deiparæ Undê formatur ratio, quòd radix gloriæ accidentalis omnium Beatorum ſit ineffabilis gloria, quàm in ſuo Auguſtiſſimo Throno utpotè Rex Regum, & Dominus Dominantium habet Chriſtus Dominus ita ut ſe ipſum ita exaltatum viderit; ſit etiam Deiparæ gloria ipſiuſmet Chriſti accidentalis gloria, & complementum accidentale ipſius: quarè judicant, quòd ut Deipara glorificata hoc munere radicandi gloriam accidentalem omnium Beatorum gaudeat, opus eſt, quòd in Auguſtiſsimo Throno gloriæ Filij ſui ſit ea ſublimata, dicente Damiano Serm. de Aſſumpt. *Sublimis iſta dies, in qua Virgo Regalis ad Thronum Dei Patris evehitur.* Sic enim videndo Filium in eodemmet Throno cum Matre exaltatum, & Matrem in ipſomet Throno cum Filio glorificatam, eademmet gloria accidentalis Matris, & Filij ſtat radix, ex qua completur accidentaliter gloria Beatorum omnium.

334. Major difficultas eſt apud Theologos circa hanc tàm ſublimem exaltationem Deiparæ, an nimirùm

ſit exaltata ſuper omnes Hierarchias SpirituumCæleſtium,& ita ſublimata ad Thronum regni Filij ſui, ut ſit in ſuperiori hierarchia alia ultra tres Angelicas, vel ſe ſola hanc ſuperiorem hierarchiam conſtituat? Prima pars eſt conſtans apud Theologos, Deiparam nempè non pertinere ad unum ex novem choris Angelorum; ſed eſſe exaltatam ſuper tres hierarchias Angelicas. Hanc concluſionem multiplici ratione, & elegantèr probat Albertus Magn. ſuprà citat. cap. 190. Sufficiat pro nunc audire P. Barradas totam Alberti doctrinam explanantem tom. 1. in Evang. lib. 6. cap. 12. p. *quid plura*, ſic per bellè
„ de Virgine loquentem: *in* Cęlum
„ pervenit empyreum Beatorum
„ ſedem igneo ſplendore undiquè
„ fulgentem: primam Angelorum
„ percurrit hierarchiam, in qua
„ Angeli ſunt, Archangeli,& Prin-
„ cipatus: ſecundam pertranſiit,
„ quam Poteſtates, Virtutes, Do-
„ minationeſque conſtituunt; ſupre-
„ mam quoque prætergreſſa eſt,
„ in qua Throni, Cherubini, Sera-
„ phinique Deo propinquiores, cæ-
„ teriſque celſiores aſſiſtunt. Per-
„ ge, Virgo Deipara, perge, tranſi
„ omnium Angelorum Hierarchias;
„ Matrem Dei inter Angelos con-
„ ſiſtere, non eſt æquum, ſingularis
„ te decet Thronus, ſingularis Cho-
„ rus. Deus bone! Tantæ Reginæ
„ adventu Cælum mutatur. Novem
„ hactenùs erant Angelorum Cho-
„ ri, his unus omnibus cæteris cel-
„ ſiòr *additur*.

335. Undè fluit: concedere aliquos ſupercæleſtem hierarchiam aliquam diſtinctam à Divina trium Perſonarum, quæ dicatur ſecundaria, & ordinis unionis hypoſtaticæ, in qua ſola inter puras creaturas reſideat Deipara, utpotè ratione Maternitatis pertinens ad ordinem unionis hypoſtaticæ, & magis principalitèr Chriſtus ut homo, ly *ut* reduplicante naturam humanam individuam, non verò reduplicante perſonam. Uti videtur innuere ſubtiliſsimus Scotus, cùm in ejus doctrina ſit falſa hæc propoſitio: *Chriſtus in quantum homo, ly* in quantum *reduplicante humanitatem, eſt Filius naturalis Dei.* Quarè ſi in ly *ut homo* ſumatur concretum perſonale dicens in recto perſonam, fatemur Chriſtum ut hominem eſſe in hierarchia divina trium Perſonarum, quæ dicitur hierarchia ſupercæleſtis primaria: at verò ſi ly *homo* accipiatur ut concretum individuale dicens in recto individuum tale naturæ humanæ, falſum eſt non præſcindere explicitè à Deo, & à Perſona Divini Verbi, quamvìs dicat in obliquo illam; & in hoc ſenſu dicunt, Chriſtum ut hominē principalitèr conſtituere hierarchiam ſupercæleſtem ſecundariam, & ordinis unionis hypoſtaticæ ſuperiorem omnibus cæleſtibus hierarchijs Cæleſtium Spirituum.

336. Probationes hujus aſſertionis dilucidè affert Doctiſsimus F. Carolus de el Moral tract. 2. de prędeſtin. Deiparæ, diſp. 2. quæſt. 6. art. 2. à num, 33. fundatus in doctrina Seraphici Doctoris Bonaven. in 1. ſent. diſtinct. 4. exponendo litteram

Ma-

Magiſtri. Quamobrem non te deterreat Angelici Thomæ authoritas ſemper magna, qui prima part. quæſt. 108 art. 1. loquitur in corpore: *Undè manifeſtum eſt, eos errare, & contra intentionem Dionyſij loqui, qui ponunt in Divinis Perſonis hierarchiam, quam vocant ſupercæleſtem. Divinis enim Perſonis eſt quidam ordo naturæ, ſed non hierarchiæ. Idem Dionyſius dicit (cap. 3.* circa medium Cæleſtis hierarchiæ) *Ordo hierarchiæ eſt, alios quidem purgari, & illuminari & perfici; alios autem purgare, & illuminare, & perficere, quod abſit, ut in Divinis Perſonis ponamus.* Hactenùs Divus Thomas.

337. Cui tantæ authoritati non adverſari ponentes ſuperiorem hierarchiam ſe tuentur, non modò cùm percelebri ſententia Gerſon Chancelarij Pariſienſis tract. 4. ſuper *Magnificat*, folio *mihi* 425. dicentis: *Virgo ſola conſtituit hierarchiam ſecundam ſub Deo Trino, & Uno, hierarcha primo, & ſummo, apud quem hierarcham humanitas Filij ſui ſola ſublimata ſedet à dextris virtutis Dei per unitatem ſuppoſiti.* Et quidem, quod in Divinis Perſonis ſit hierarchia, eſt expreſſa ſententia Seraphici Doctoris loco ſuprà citato dicentis: *ſciendum igitur, quod præter definitionem, quid nominis, quâ hierarchia dicitur à hiera, quod eſt ſacrum, & archòs, id eſt, principatus, vel ordo ipſius hierarchiæ, B. Dionyſius 2. ponit definitiones lib. de Angelica hierarchia; quarum prima eſt hæc: hierarchia eſt divina pulchritudo, ut ſimpla, & optima, ut conſummata, vel ut conſummativa.* Et latè per ſequentia oſtêdit, dari hierarchiam Increatam, hancque eſſe Trinitatem, & Unitatem, ita quod nec Trinitas præjudicet Unitati, nec Unitas Trinitati; ſed Unitas ſpectat ad perfectionem Trinitatis, & Trinitas Unitatis.

338. Undè facilè conciliatur Angelicus Doctor cùm Seraphico: Angelicus loquitur de hierarchia, prout multitudine ordinata conſtituitur; ideò cum dixiſſet: *Sic igitur diſtinguuntur hierarchiæ ex parte multitudinis ſubjectæ*, immediatè ſubjungit: *Undè manifeſtum eſt errare*, &c. Ly *undè* denotat illationem deſumptam ex antecedentibus dictis. Nec Divus Thom. aliam ex propria mente, ſed juxta definitionem Dionyſij, quâ hierarchiam deſcripſit dicens: *eſt ordo ſcientiæ, & actio, &c.* apponit notionem hierarchiæ, & ſub hac eadem acceptione dividit Sanctus Doctor hierarchiam in Angelicam, & humanam, & deinde Angelicam in tres hierarchias, juxta quam conſiderationem non loquitur de hierarchia, ut convenit Trinitati Perſonarum Divinarum.

339. Seraphicus verò Doctor explicans definitionem ſecundam de hierarchia, in qua dicitur eſt *ordo ſcientiæ*, &c. ly *ordo* non exponit ſic, id eſt *multitudo*, ſed ſic; id eſt *ordinata poteſtas*, ut liqueat, hierarchiam non conſtitui eſſentialitèr per multitudinem, hoc ſolùm convenit ordini Angelico. Ex his patet quomodò ſit verùm dictum Angelici, *manifeſtum eſt errare*, &c: quia tres Divinæ Perſonæ non eſt multitudo ordinata ſub principe; ſed ſunt

unicus princeps, cui omnis multitudo ordinata ſubjicitur. Etenim ordinatio hierarchiæ reperta in Angelis eſt, qua purgantur, illuminantur, & perficiuntur, quod manifeſtum eſt repugnare inter Divinas Perſonas. Seraphicus non loquitur in hoc ſenſu de hierarchia ſupercæleſti, quam ponit in Trinitate, ſed in quantùm cum Divo Dionyſio eam conſiderat ſub ratione pulchritudinis, pluralitate, & æqualitate cõſtitutæ, ut ſimplicis, ut optimæ, & ut conſummatæ: undè nullum eſt abſurdum ponere in Virgine hierarchiam ſingularem ſuper omnes Angelorum ordines.

§. III.

De gloria Accidentali activa Virginis in Empyreo.

340. CUM immaculata V. ſit plena, & ſuperplena gratiâ, ac gloriâ, plena ſibi, ſuperplena nobis, exaltatur in Empyreo propria illuminatione; qua illuminat omnes B. & omnes Angelos; ſic expreſſè Dr. Minorita Mairon Serm. de Dei Matre: *quia Deipara* (inquit) *ſuam vim illuminativam in mente ſumit ex Perſonis Sanctiſsimæ Trinitatis, & juxta ſuam nominis Ethymologiam, quæ ex Hieronymo eſt, illuminatrix, illuminat quatuor hierarchias ſibi ſubjectas ordinatè incipiendo, illuminat tres hierarchias Angelorum, & quartam, quæ eſt Eccleſiaſtica.* Hanc ſententiam ſcholaſticè defendit Novatus Tom. 2. de Eminentia Deiparæ cap. 2. quæſt. 8. & Franciſcanus Urrutigoyti ſuprà citat. ſect. 19. ſubſect. 5.

341. Accedunt Bonaventura in ſpeculo B. Virginis cap. 3. ita loquens: *opus* Domini excellentiſsimum eſt Maria, hoc opus ſicut plenum fuit gratiâ Domini in mundo, ſic plenum eſt gloriâ Domini in Cælo; ſic ergo illuminans Maria in gloriâ ſua rutilans per omnia reſpicit; quia per omnes Angelos, & per omnes Stos. gloriæ ſuę illuminationem extendit. Hoc ipſum docet S. Petr. Dam. Serm. 4. de Aſſumptione, & indicat D. Auguſt. ac clarè docet Albertus Magn. in Orat. de Virgine incipiente: *S. Maria ſecundum nomen.* Ubi ſic de Deipara ait: ,, *ipſa* illuminatrix Cæli, & terræ, ,, quæ in multis, & ſecretis Filij ſui, ,, & Verbi Dei Patris à ſæculis in ,, Deo abſconditis, etiam ipſa Angelica lumina *illuminavit.* Sed luculentiùs alijs loquitur Bernandin. Senenſis, qui tomo 1. ſerm. 61. de B. Virg. cap. 4. præter alia ad miraculum præclara, hæc addit cap. 8.

342. ,, *Secundum* Dionyſium in ,, Regno Cælorum omnium inferiorum dona in ſuperioribus in tanta ,, præexcellentia ſunt, quòd quaſi ,, nulla eſt comparatio, niſi ſicut eſt ,, circumferentia ad ſuum centrum. ,, Cùm ergo Beata Virgo ſupra omnem ordinem ſit, in tantùm, quòd ,, per ſe faciat ordinem incommunicabilem, ſicut prædictum eſt, ,, ſequitur, quòd ſuper omnes inferiores ordines, tàm Angelorum, ,, quàm hominum ſimul ſumptorum, ,, ipſa improportionabiliter eſt prę-

„ lata, & quidquid eſt gloriæ in omni inferiori glorificatâ naturâ, tàm Angelicâ, quàm humanâ, multò præexcellentiùs eſt in Virgine Matre *Dei*. Ex quibus verbis fortiſſimas rationes deſumunt Theologi ad ſingularem Deiparæ illuminationem oſtendendam.

343. Tum: quia ſi ſupremi Angeli illuminant inferiores; quia excellentiæ, & prærogativæ inferiorum relucent in ſuperioribus: ergo omnes, nullo dempto, illuminantur à Maria, in qua relucent omnes prærogativæ modo excellentiſſimo inferiorum. Tum: quia ſi illuminantur ab Anima Chriſti, quam adorant, quid abſurdi, quòd illuminentur ab Anima Mariæ, quam etiam adorant? Nec opponas communem ſententiam Theologorum, & multorum Patrum aſſerentium, ſupremos, & primos Angelos à Deo immediatè illuminari, ut ex Athanaſ. lib. de communi Eſſentia, Sophronius in encomio de Auguſtino, Bernard. lib. de conſiderat. cap. 4. loquendo de Cherubinis;

344. Ad quod reſpondet Novatus, PP. locutos fuiſſe de Angelis ante Chriſti Domini Aſcenſionem, non poſt Aſcenſionem Chriſti, & Aſſumptionem Virginis. Diſplicèt hęc ſolutio Virutigoyti, quia triumphus Chriſti Domini non derogavit, ſed potiùs auxit Angelorum prærogativas, deperderentque illuminationem immediatam à Deo per Aſcenſionem Chriſti: quæ impugnatio non premit Fr. Carolum de el Moral, videri poteſt loco ſuprà citato art. 3. num. 48. ubi hanc illuminationem immediatam à Deo convenire per accidens Angelis ſuperioribus defendit, non ſuaptè naturâ: quia cùm ordo Seraphinorum non haberet in Empyreo ante Aſcenſionem Chriſti alium ordinem, cui ſubjiceretur, ideò à Deo Trino, & Vno ſuſcipiebant illuminationes; aſt cùm poſt Aſcenſionem Chriſti, & Deiparæ Aſſumptionem ſupra ſe habeant alium ordinem ſuperiorem hierarchiæ ſupercæleſtis ſecundariæ, ideò juxta ſuam exigentiam ordinis miniſterialis debent illuminari à Chriſto, & Deipara; quæ ejus prærogativa ſemper invariata in ſe manet, dùm illuminantur à Dominante poteſtate imperiali; & hoc perit ratio hierarchiæ, quæ eſt ratio ordinis.

345. Singularis proinde eſt excellentia illuminationum, quæ fiunt à Deipara, reſpectu illuminationum Angelorum: nam Angelis unius, vel alterius rei pertinentis ad lineam providentiæ ſupernaturalis competit illuminatio, nempè illius, qui aliquomodò pertinet ad talem ſpiritum Angelicum; aſt Deiparæ competit illuminatio cum omnimoda auctione ſine ullo onere, & cui voluerit communicare de omnibus, quæ attinent ad lineam providentiæ ſupernaturalis; quia utpotè regnans cum Filio coronato, tanquam Corredemptrix generis humani, & Correſtauratrix lineæ Angelorum, & tanquam caput ſecundarium; & ſecundùm quid triumphantis, & militantis Eccleſiæ, omnes pertinent ad ſuum ſtatum, & de omnibus curam habet in Cælis tanquam de ſubjectis ditioni ſuæ. Ob

hoc

hoc fatetur prædictus Scotiſta, quòd à momento, quo Deipara fuit gloriſicata permanentèr ad regnandum in Cælis, vidit in Verbo, ſeù in Eſſentia Divina omnes creaturas, & res, quas Chriſti Dñi Anima in ipſa videt; limitationibus ſuprà ſignificatis;

346. Hinc pergit Urrutigoyti affirmans, quôd à momento, quo Deipara glorificata ſtetit in ſummo Cælo, effecit cum Angelis beatis, & hominibus in Cæleſti patria jam exiſtentibus, idem, quòd operatur cum quolibet Beato denuò ad Cælos aſcendere. Pijſſimum ipſi videtur, aſſerere, & probabiliſsimum, quôd in inſtanti ſequenti ad illud, in quo quælibet anima gloriam eſſentialem accipit, ipſam alloquatur Deigenitrix, illamque illuminet juxta reverentiam; quam exhibuit; & exhibet ſuæ glorioſiſsimæ Reginæ, de illis objectis, de quibus aliquomodô, & aliquo titulo poteſt ad eam pertinere, quòd ei repræſententur in Verbo, ut ſic per illuminationem Deiparæ ſe diſponat in ampliorem glorificationem accidentalem.

347. Quamobrem pijſsimum, & probabiliſsimum eſt etiam, id ipſum factum fuiſſe à Deipara cum omnibus Cælicolis reſidentibus in Empyreo, quandò ad Thronum ſuæ celſiſsimæ gloriæ fuit evecta: & relicta in optione Virginis illuminatione ad alios, in omnes eam difundere cenſenda eſt, ne libertas ipſius retardet bonum gloriæ majoris accidentalis, quod advenit Beatis ex ſuæ Dominæ Majeſtate dicente Damiano tom. 2. ſerm. 40. de Aſſumpt. *electa,* „ & præelecta ut Sol: quia ſicut Sol, „ ſolus totum orbem illuminat, ſic „ hęc ſola ſolidiori lumine, & An„ gelos, & homines *illuſtrat.*

348. Propter tantam gloriam, & majeſtatem adorant in Throno Altiſsimo Dominam, & Reginam ſuam Angeli, & Beati: nam etiam in alijs partibus aſſerit Sanctus Antoninus, part. 3. tit. 31. cap. 4. §. 2. Beatam Virginem Divinum ſuum, & Unigenitum Filium in ſecretum cubile ſuum non nunquam ſecum adduxiſſe, ibidemque coram eodem ſe ſe poſtraviſſe ipſum adorare volentem, ab eodemque, qui ut Deus id ipſum prævidebat, præventam, & primitus adorotam fuiſſe. Quôd dixerat Albertus Magn. ſerm. de Epiphania: *Tum Filius venit in occurſum ejus, ipſamque adoravit;* quòd effatum ne videatur aliquibus diſſonum, legant Seraphicum Bonaventuram in tertium, diſt. 9. art. 1. quæſt. 3. ad quartum, „ ita docentem: *ad illud,* quòd obji„ citur, quòd Chriſtus honoravit „ Matrem ſuam; dicendum, quòd „ verum eſt, ſed Chriſtus non ado„ ravit eam adoratione latriæ, ſed „ hyperduliæ, ideò non adoravit „ eam ut Deum, ſed ut Filius Ma„ trem *ſuam.* Ideò benè ſequitur, quôd Chriſtus verè Matrem ſuam debet adorare, & venerari, ſicut decet Matrem Dei. Si ita ſe gerit Dominus omnium cùm MARIA, quid agent ſervi? Utinam, ut ſpero, aliquando per ipſam MARIAM tàm ineffabilia experiamur, & intelligamus.

SECTIO V.

Mariana gloria connaturaliùs Damaſceni ſyſtemate explicatur.

§. I.

Noſtro diſcurrendi modo gloria primi inſtantis Conceptionis Marianæ clarè intelligitur.

349. QUIS non clarè percipit, quòd hæc omnia mirificè dicta de eſſentiali viſione Immaculatæ Virginis in Exordio ſui eſſe, primoque Conceptionis inſtanti requirunt ex parte ſubjecti potentias omnino expeditas, plenum rationis uſum, intellectum perſpicuum, & à ſenſibus prorſus alienum, voluntatemque nullo phyſico præpeditam? Quæ omnia, abſque ullo negotio inveniuntur in anima ſeparata. Sequitur proinde, quòd Deus tàm ut Author naturalis, quàm ut ſupernaturalis omnia hæc connaturaliùs operatus ſit in anima ſeparata, quàm in anima unita corpori mortali. Ideòque in aliorum ſententia duo præcipua obſtacula reperiuntur ad iſtam beatitudinem aſſerendam in Virgine: primum eſt, & quidem à Deo vincendum, anima dependens à corpore, ac proinde in intelligendo, & amando dependens à phantaſmatibus; ſecundum eſt ſtatus viatricis. Vndè in noſtra ſententia primo obſtaculo prorſus eliminato, tantummodò reſtat ſecundum, & adeò debile, quòd ſi ſtatus animæ viatricis in corpore non repugnet cum beatitudine, ſivè tranſeunte, ſivè permanente, multò minùs pugnabit cùm ſtatu ſingulariſsimo viatricis animæ extra corpus exiſtentis, & operantis: quarè hæc major connaturalitas Dei in elevando animam Virgineam, & animæ Virgineæ in videndo, ac fruendo, oſtenditur primò ratione ſtatus ſeparationis, ſecūdò ratione loci; tertiò ratione gratiæ in hoc ſtatu, & loco Animæ Virginalis,

350. Et quidem ratione ſtatus clariſsimè intelligitur; cùm omnes animæ de facto, ut viſione beatifica fruantur, requirant pro conditione indiſpēſabili à corpore ſeparationem: nam cùm objectum videndum ſit prorſus immateriale, viſio adjuvata lumine, & ſpecies, vel nullę, vel quantum fas eſt, immateriales requirunt ſubjectum videns, quantùm capax eſt, in ſtatu majoris immaterialitatis, ſed ſtatu ſeparationis animæ eſt, ut per ſe patet, majoris immaterialitatis, quàm ſtatus conjunctionis cum corpore: ergo ſtatus ipſe ſeparationis reddit prorſus connaturaliorem viſionem beatam, ſivè tranſeuntem, ſivè permanentem, quā ſtatus conjunctionis cum corpore; ſed Damaſceni ſyſtema conſiſtit in hac ſeparatione: igitur hoc diſcurrendi modo ratione ſtatus complanatur via connaturalior ad ſtabiliendam gloriam in primo inſtanti Marianæ Conceptionis, & ad intelligendos omnes actus rationis uſus ſummè intelligibiles, & voluntatis ſummè meritorios, profluentes ab habitibus à Theologis cum fundamento poſitis

in primo eſſe Virgineo, adeò ut hęc periſthaſis cum omnibus Theologis amiciſsima manu concordet.

351. Quod ut veriùs oſtendatur, ille modus cæteris præferendus eſt (ſi aliàs ñ repugnet, ut iſtum ñ repugnare, conati ſumus defendere) in quo Deus, tam ut Author naturalis, quàm ſupernaturalis Theologicus minùs habet in legibus ſtatutis; quod diſpenſet; ſed in iſto noſtro modo, nec diſpenſat Deus in pleno rationis uſu, nec in ſtatu ſeparationis, omniaque comprincipia ſupernaturalia ſine obſtaculo corporis prodeunt in ſuas perfectiſsimas operationes, voluntaſque, & intellectus in ſtatu perfectiſsimè operandi ſunt prorſus ſpirituali, & immateriali, omniaque ſpiritualia dona in omnino ſpirituali ſtatu nullo impediente exercitura ſua munera perfectiſsimo modo tunc poſsibili intelliguntur: ergo hic ſtatus connaturalior abſdubio eſt Virginis viſioni beatificæ.

352. Ipſe locus planè demonſtrat intentum noſtrum: nàm cùm Empyreum ſit deſtinatum, ut oſtendat Deus ſuam Eſſentiam media viſione Beatis, connaturaliùs eſt, ut qui videt Deum, illum videat in Empyreo: quarè Deus volens Paulo oſtendere gloriam, rapuit illum ad Empyreum, juxta veriorem opinionem, dicente ipſo 2. ad Corinthios, cap. 12. num. 4. *quoniam raptus eſt in Paradyſum, & audivit arcana verba, quæ non licet homini loqui*: ergo cùm Deus potuiſſet creare animam Virgineam in ipſo Empyreo, & hæc ſit congruentia illativa noſtræ aſſertionis, quis non videat, connaturaliùs datam intelligi viſionem animæ exiſtenti in Cælo, quàm vel in ventre Materno, vel raptę à terra in Empyreum? Nam cùm conſiſtat Beatitudo in perceptione, & viſione in Empyreo, verificatum eſt de Virgine illud Pſalmi 44. *audi filia, & vide, & inclina aurem tuam, & obliviſcere populum tuum, & domum Patris tui, quia concupivit Rex decorem tuum, quoniam ipſe eſt Dominus Deus tuus.* Nam in primo ſui eſſe fuit oblita Patris Adami, & domus, ſeù familiæ hominum peccantium in Adamo propter eſum pomi arboris ſcientiæ.

353. Accedit ad hoc, quod inquit Eximius de Angelis lib. 6. cap. 5. num. 10. Ubi poſtquam ſtatuerat, Angelos vidiſſe ab initio Incarnationis Myſterium, aſſerit, vidiſſe pertinentia ad Myſterium Incarnationis, ac proinde vidiſſe Virginem, quia poſt Chriſtum ut hominem nullum eſt objectum ſecundarium tantæ dignitatis, & excellentiæ in quo divina ſapientia, & divina Potentia ita reſplendeat, ſicut beata Virgo. Et infrà: quia ſicut Chriſtus eſt Angelorum caput, ita Beata Virgo eſt eorum Regina, & Domina, & in ſuo gradu, & modo Angeli ſunt ejus miniſtri. Imò 2. in 3. part. „ diſp. 22. ſect. 1. hæc habet: *ex hoc* „ ergo ulteriùs concluditur, ſicut „ Chriſtus, vel fide creditus, vel cla- „ rè in Verbo viſus, ſtatim adora- „ tus eſt ab Angelis, quomodò „ multi interpretantur illud ad He- „ breos 1. *& cùm iterum introduxit* „ *Primogenitũ in orbem terræ dixit, &*

„ *adorent eum omnes Angeli ejus,* ſe„ mel enim præceptũ eſt adorari ab „ Angelis;cùm 1mùm per fidem illis „ præpoſitus eſt, & iterum cùm 1e „ ipſa fuit *incarnatus.* Sic igitur etiã Beata ejus Mater cùm primùm ſanctis Angelis eſt cognita, fuit ab eis adorata ut Dei Mater, ac Domina omniũ.

354. Undè vides, quòd ſicut Chriſtus fuit adoratus ab Angelis, dùm primò cognitus, & poſteà dùm in executione productus, ita Beata Virgo fuit adorata â principio, dùm ipſis cognita, adeò ut aliqui Theologi, ut videre eſt apud Peralta differt. 6. ſect. 2. teneant, quòd motivum primarium, ſeù finis ultimatus ſuperbiæ Luciferi, & reliquorum etiam rebellium fuerit excellentia MARIÆ, ejus adoratio, & ſubjectio omnis creaturæ; qui fundantur præter alia in 12. Apocalipſeos, ubi narrata Conceptione Virginea per illa verba: *Signum magnum apparuit in Cælo. Mulier amicta ſole, &c.* proſequitur textus: *& factum eſt prælium magnum in Cælo: Michael, & Angeli ejus præliabantur cum Dacrone.* Fuit igitur 2. adorata ab Angelis dùm primò creata; & quis liquidò non percipiat, Animam videntem Deum adoratam ab Angelis, Angelos illuminantem, & accidentaliter quodammodò glorificantem, connaturaliùs intelligi primò creatam in Cælo? quia quamvis Anima Chriſti non fuerit in Cælo primò creata propter rationes, quas ſuprà dedimus, cùm jam manifeſtaretur ibi ſecundùm principaliorem partem, Divinitatem nempè, & Perſonalitatem, nihil convincit, Animam Virgineam ibi non fuiſſe primò creatã; imò contrarium perſuadetur.

355. Audiatur accuratè S. Vincentius Ferrer citatus à P. Franciſco Garau part. 1. Deiparæ elucidatæ triumpho 12. p. 6. num. 361. qui Sanctus ſerm. 1. de Nativit ſic ait; „ *non* credatis quòd, fuerit, ſi„ cut in nobis, qui in peccatis con„ cipimur; ſed ſtatim poſtquàm cor„ pus fuit formatum, & anima crea„ ta, tunc fuit ſanctificata, & ſtatim „ Angeli in Cælo fecerunt feſtum „ *Conceptionis.* Sequitur Egregius „ Theologus : *nempè* ad ſuæ con„ ceptum Reginæ gaviſi ſunt An„ geli, exultavit & Deus illam „ producens, quam jàm ſui Matrem „ amabat: Vnde & David teſtatur Pſalm. 47. *fundatur exultatione univerſæ terræ mons Sion latera Aquilonis, Civitas Regis magni;* id eſt Maria; ſed Angeli feſtum fecerunt in „ Cælo, non in terra, ut non de hu„ manis pompis, ſed de Divinis ſplen„ doribus concelebratam Concep„ tionem putemus. Tota enim „ Trinitas novis indulgens gaudijs „ novâ ſe dedit fruendam gloriâ. In „ Cælo enim Conceptionis feſtum „ peractum eſt; hoc eſt in Deo, & „ coram Deo, & ad faciem *Dei.* Hactenus Doctiſsimus Garau.

356. Nec minùs hoc perſuadet donum Maternitatis: nam cùm apud aliquos Theologos Maternitas Deiparæ ſit quædam participatio Divinæ Paternitatis, dicente S. Bernardino de Sena tom. 1. ſerm. 52: *Nec in perſonis creatis, nec in Perſonis increatis reperitur hæc dignitas, niſi in una*

Perſonâ Divinâ, quæ eſt Patris, & in unâ Perſonâ humanâ, quæ eſt Matris: Quis non videat, tam ſingulare donum in ipſo Cælo, tamquàm radicem ſuperioris gloriæ dandum eſſe MARIÆ? Nam ſi propter Maternitatem privilegia Virginea, tàm gratiæ, quàm gloriæ concedimus Virgini, ut inquit Suarez in 3. part. tit. 2. diſp. 3. ſect. 5. *menſura privilegiorum Virginis eſt potentia Dei,* argumentari poſſumus quaſi à priori, Maternitatem Dei non decuiſſe dari Virgini niſi in Cælo juxta illud Pſalmi 109. ℣. 3. *In ſplendoribus ſanctorum ex utero ante luciferum genui te,* qui locus, ut loquitur Lorinus, applicatur ab aliquibus Virgini: ergo ſi donum, propter quòd fuit illi data illa gloria in primo inſtanti, congruum eſt, ut donaretur Virgini in Cælo, benè explicatur ipſi data in primo inſtanti gloria exacta ab ipſo Maternitatis dono in ipſo Cælo.

357. Et ut connaturalitatem percipias, pone nobiſcum Animam Virgineam in Cælo, immenſâ ornatam gratiâ, ſuperiorem, & adoratam ab Angelis, Matrem Dei, exultabundam Trinitatem in ejus creatione, præclarioribus habitibus, & donis, ac juſtitiâ originali ornatam, ac proinde ſeparatam à corpore; Negabitne Deus tali Animæ viſionem beatam componibilem cum ſtatu viatricis? Vel operabitur contra exigentiam tàm immenſæ gratiæ, ac donorum? Ergo Deus ut Author naturalis, ac ſuper naturalis Theologicus connaturaliùs operabitur, tribuens gloriã, quàm denegans. Confirmatur: poteſne concipere animam ſeparatam à corpore in inferno habentem malitiam ſuper omnes Dæmones, & damnatos, & odio habentem ſuper omnes Deum; & Deum connaturaliter operantem non illi infligentem pœnas, ſaltem privationis viſionis beatificæ componibilem cùm ſtatu viatoris? Ergo ſi Deus, qui eſt creditor reſpectu pœnæ, & quaſi invitus ſuplicia infert, hoc ageret connaturaliùs; quid aget, ubi eſt ſolutor præmiorum, cum Matre, cum Filia, cum Sponſa, cum omni pura creatura meliori? Ergo Damaſceni ſyſtemate ſternitur via planior ad aſſerendum in Virgineo Conceptionis inſtanti viſionem, ſivè tranſeuntem, ſivè permanentē, à qua præſcindimus.

§. II.

Hac Animæ V. gloria in ſtatu ſeparationis in inſtanti, in quo fuit Corpori conjuncta, extolluntur, quantùm fieri poteſt, omnia dona, & excellentiæ Virginis.

358. SIVE attendas Philoſophiæ, ſivè Theologiæ, quantùm perfectior eſt forma exacta, perfectiores diſpoſitiones debent adſtrui in materia exigente: ergo cùm Anima ante conjūctionem ſit in plenitudine gratiæ, & gloriæ, corpus exigens talem, & tantam Animam, debet qualificari purioribus diſpoſitionibus, præclarioribuſque donis naturalibus ad naturam ipſius Animæ, ſupernaturalibus ad Ani-

mam;

mam, veluti ſubjectum tàm ſingularis gratiæ, & gloriæ. Quarè planum fit iter ad quæcumque dona excogitata in corpore, & excogitabilia, & ad cognita, & incognita dona animæ Virgineæ, ac proinde totum cõpoſitum Virgineum prodivit in inſtanti Conceptionis verè opus Excelſi.

359. Hæc intelligere poſſumus ex his, quæ affert Eximius tom. 2. in 3 part. quæſt. 37. art. 4. diſp. 21. ſect. 2. loquens de Virginis reſurrectione, agens quippe de tranſitu à via ad patriam, hæc habet: *undè* obitèr ,, conjectare licet, in tranſitu à via ,, ad patriam non interrupiſſe, aut ,, intermiſiſſe Beatam Virginem Divinæ charitatis, & amoris actum; ,, ſed vel eundem, quem uſque ad ,, mortem in terra vivens liberè ,, exercuit, in termino viæ majori ,, quadam perfectione, & neceſſitate continuaſſe (ſi tamen verùm eſt, ,, ut fortaſſe eſt, actum divini amoris in viâ, & in patriâ eſſe poſſe ,, ejuſdem rationis) vel certè, ſi quis ,, ſentiat, eſſe diverſos, ſaltem ſequitur, Beatam Virginem ab actu ,, amoris viæ immediatè tranſiiſſe ad ,, actum amoris patriæ abſque ulla ,, intermiſſione.

360. ,, Veriſimile enim eſt, Animam Beatæ Virginis eo præſertim ,, tempore, quo morti appropinquabat, nunquàm ab actu divini amoris ceſſaſſe, quia nec corporis dolore, nec ſenſuum perturbatione ,, impediebatur. Quin potiùs quia ,, ex Divina revelatione horam, & ,, momentum ſui diſceſſus præſciebat (ut PP. omnes allegati docent) ,, quoàd exoptatum illum terminum ,, magis, ac magis accedebat, eò ,, vehementiùs divina charitate, & ,, amore flagrabat, atque ſic diſpoſita uſque ad inſtans mortis; ,, quod dicitur *primum non eſſe hominis*, pervenit, in quo & videre ,, Deum, & illum beatifica charitate diligere incepit; nulla ergo ,, data fuit *interruptio.* Poſteà ſect. ,, 4. num. 4. hæc habet: *ex his* facile eſt intelligere, quid de gloriâ ,, corporis ſentiendum ſit; habet ,, enim omnes illas dotes, quæ omnibus Beatis communes ſunt, tantòque excellentiùs, quantò perfectiori Anima beatitudine fruitur.

361. ,, Rurſus ob ſingularem ,, Filij generationem caſtiſsimam, ,, atque puriſsimam exiſtimo, habere in corpore ſingularem aliquem, & admirabilem ſplendorem, vel aliquid aliud, quod ſit ,, veluti inſigne regiæ dignitatis, ,, ac divinæ Maternitatis, ac principatus, & dominij in omnes Beatos. Bonaventura in ſpeculo B. ,, Virginis, *cap.* 6. Hactenùs Eximius. Undè ſic argumentari licet: ſicut Beata Virgo in primo ſui non eſſe, ut loquitur Eximius, ſeù in inſtanti mortis aſcendit in Cælum omni beatitudine eſſentiali, & accidentali prædita, ita apud Doctores loquentes de gloria Virginis, adjuncto ſyſtemate Damaſceni, in primo ſui eſſe deſcendit de Cælo plena gratiâ, & gloriâ; ſed propter illam gratiam, & gloriam in inſtanti mortis refuſa ſunt in corpus, tàm præclariora dona, tàm ſingularia chariſmata in Ani-

ma, tot mirabilia ſoli Deo Authori cognoſcenda in compoſito: ergo hoc ſyſtemate clariſsimè intelliguntur, quæcumque dona excogitare liceat in Virgine à primo ſuæ Conceptionis inſtanti;

362. Rurſus: ſi apud iſtum Doctorem non interrupit Virgo à tranſitu viæ ad Patriam actum amoris ardentiſsimi erga Deum, cùm apud nos hic actus amoris ortum habuerit à primo ſui eſſe in ſtatu ſeparationis in Cælo, infertur probabilitèr, hoc ſuppoſito, amorem, quo Beata Virgo dilexit Deum in primo ſui eſſe glorioſa in Cælo, abſque interruptione perſeveraſſe in tranſitu à Patria ad viam, in via, & in tranſitu viæ ad Patriam in æternùm duraturum; applicareque poſſumus Virgini illud Pſalmiſtæ *à ſummo Cælo egreſsio ejus, & occurſus ejus uſque ad ſummum ejus*: omniaq; quæ modò adorantur in Virgine, jam ab initio habuiſſe exceptis illis, vel eorum effectibus, quæ cum ſtatu paſsibili, & viatricis minimè cohærebant.

363. Roborantur hæc doctrinà ipſius Eximij, qui cum Div. Thom. quæſt. 56 art. 1. hæc tenet. diſp. 50. ſect. 5 Chriſtum hominem eſſe perfectiſsimum exemplar reſurrectionis juſtorum, quòd probat verbis Pauli ad Philipenſes 3. *reformavit corpus humilitatis noſtræ configuratum corpori claritatis ſuæ* Quod etiam colligit ex prima ad Corinthios 15 *Sicut in Adam omnes moriuntur, ita & in Chriſto omnes vivificabuntur. unuſquiſque autem in ſuo ordine, primitiæ Chriſtus, & deinde hi, qui ſunt Chriſti*; ſcilicèt tamquam illi maximè ſimiles, & conformes,& ideò poſteà ſubdit: *qualis terrenus, tales & terreni, & qualis Cæleſtis, tales & Cæleſtes, ſicut portavimus imaginem terreni, portemus & imaginem Cæleſtis.* Loquitur enim apertè de Imagine gloriæ, ubi ſimiles ei erimus. Poſteà Eximius num. 6 hæc habet: *cohæret* „ hæc perfecta ſimilitudo in omnibus ſenſibus, ac facultatibus corporis in pulchritudine, aliiſque ornamentis naturæ, ac gloriæ quæ in Corpore Chriſti exiſtunt:::non cùm æqualitate, ſed debita proportione, quapropter non repugnat huic claritati exemplari, quòd in Beatis futura ſit diſtinctio ſexuum, facierum varietas, pulchritudinum inæqualitas, & ſimilia; quia hæc æqualitas non requirit, niſi conformitatem proportionalem cum *exemplari*.

364. Undè ſicut Chriſtus futurus eſt exemplar juſtorum reſurgentium, utpotè Primogenitus mortuorum, omneſque portabimus, ut ſpero, Imaginem Cæleſtis Adam; cur non poſſumus dicere, Chriſtum Incarnatum, & conceptum exemplar ſuæ Matris fuiſſe, quam ſororem appellat ob ſimilitudinem? Et ſi ut Evāgeliſta teſtatur, *ſpeculantes gloriam Dei in eamdem imaginem transformamur*, illa, quæ priùs concepit mente, quàm corpore, cur non ad Imaginem Chriſti Primogenitam prodeuntem ex ore Altiſsimi revereamur? Nec ſimilem in Conceptione dicemus Primogenito in multis fratribus? Ergo ſi Chriſtus Dominus deſcendens de Cælo, ubi manifeſtabatur ſecundum

divinitatem, fuit omnibus donis gratiæ, & gloriæ naturalibus, & ſupernaturalibus apprimè ornatus, impeditis tantùm effectibus incompoſsibilibus cùm ſtatu viatoris, & paſsibilis, debuit B. V. deſcendens adum Animam de Celo, ubi primò creata fuit in primo Conceptionis inſtanti, aſsimilari cum proportione ſuper omnes creaturas rationales Unigenito Filio Dei; & noſtro diſcurrendi modo hæc ſimilitudo maximè commendatur, & declaratur.

365. Nam Angelicus Doctor Opuſculo 58. cap. 25, ſic ait: *Quotquot autem receperunt eum, dedit eis poteſtatem filios Dei fieri, id eſt Deiformes, & Deo ſecundum Imaginem ſimiles; nec poteſt creatura ad majus promoveri, quàm quòd ſuo aſsimiletur Creatori; aſsimilatur autem homo Deo virtute Corporis Chriſti.* Quid dicemus non de filijs adoptivis, ſed de Matre naturali? Loquatur Bonaventura in ſpeculo cap. 2. 8. & 10. ubi ait: *Supergreſſa eſt MARIA cunctas filias, ſupergreſſa eſt in natura, ſupergreſſa eſt in gratia, ſupergreſſa eſt in gloria univerſas filias, id eſt univerſas animas, & univerſas intelligentias.* Petrus Damianus, ſerm. de Nativ. Virginis: *Quemadmodum nullum eſt aſtrum, excepto Sole, adeò pulchrum ut Luna; ſic ſumma gloria eſt poſt Deum videre Virginem, adhærere illi, & in illius protectionis munimine commorari.* Idiota lib. de MARIA, cap. 2. *Tota pulchra es, Virgo glorioſiſſima, non in parte, ſed in toto, & macula peccati, ſivè mortalis, ſivè venialis, ſivè originalis non eſt in te, nec unquam fuit, nec erit.* Finem faciam cum Anſelmo lib. de excellentia Virginis cap. 8. *Quid ampliùs dicere poſſumus, Domina? Immenſitatem quippè gratiæ, & gloriæ, & celſitudinis tuæ conſiderare incipienti, & ſenſus deficit, & lingua fatiſcit.*

§. III.
Opuſculi ſinopſis.

366. CUM totius laboris ſcopus ſit concordare naturam cum gratia, & philoſophiam cum Theologia, & huic innitatur ſyſtema de creatione Animę Virginis extra corpus, in ipſoque inſtanti reali infuſio Animæ gratioſæ in ipſum corpus; ut plenum, & perſpicuum iter muniatur ſcholaſticis, initium duximus à principijs communioribus, & inconcuſsis; ut aſcenderemus ad probabiliora: idcircò à nihilo, à quo omnis creatura ſumit exordium, ordimur ſtabilientes, quid ſit creatio in communi, ut gradus fiat ad creationē animæ rationalis, ac proindè ad creationem Animę Virgineę, quę utpotè ejuſdem ſpeciei cum cæteris animabus, idem principium eſſendi ſortitur. Cùmque non fuerint animæ rationales ab æterno, creationis tempus deſignamus cum Philoſophis, & cùm anima ſit propter hominem generabilem, tempus præfigimus, dùm corpus organicum ultimò organizatum exigit animam, quia eſt 1ma intētio generātis ut ſit homo; eſt enim anima actus primus corporis phyſici organici, non obſtante ejus ſpiritualitate, & immaterialitate.

Una

367. Undè concluditur, ita animam Virginis fuiſſe creatam, cùm eſſet verè genita Virgo, ſicut cæteri homines, ipſiuſque Beata Anima actus primus illius corporis puriſsimi: ubi aliqua de perfectione corporali Virgineâ prælibamus. Cùmque de loco creationis animæ nulla appareat inveſtigatio, cùm debeat creari intra corpus, ejuſque principium eſſendi eſſe principium informandi, inveſtigamus, an Deus ut Author naturæ poſsit creare animam rationalem extra corpus ultimò organizatum? Et inſiſtentes varijs Philoſophorum placitis ſtatuimus probabilitèr, poſſe naturalitèr hoc evenire, perpenſis exigentijs, & ex parte animæ, & corporis. Manus quippe damus adſtruentibus formã embrionis, vel corporeitatis, vel aliquam aliam materialem conſiſtentem in particularum ſeminalium harmonia, vel cum aliquo, ſi fortaſſe velit defendere, materiam exiſtere poſſe naturalitèr ſine forma. Hinc monitum te etiam, atque etiam velim, quòd nos ne latum quidem unguem diſcedimus vi noſtri ſyſtematis ab his Philoſophis: iſti enim, ſi ponant formam embrionis ultimò complentem corpus in linea corporis; ſed ita, ut nunquam conjungatur in eodem inſtanti reali cum anima rationali, ſed deſinat eſſe embrio in ultimo inſtanti præcedenti in tranſitu, & in fieri converſionis; nos paritèr ponimus in Conceptione Virginea. Si ponant formam Corporeitatis ſubordinatam, & perſeverantem cum anima rationali, nos idem aſſerimus in Conceptione Virginea, & ſic cum reliquis. Uno verbo, quidquid naturalitèr accidit in Conceptione humana philoſophica communi, quando anima rationalis primò creatur intra Corpus, idem, & eodem ordine, ac modo evenire oſtendimus in Conceptione ſingulari Virginea; cùm non invertatur naturæ lex per creationem Animæ B. extra corpus. Undè, ſi defendatur inſtãtanea generatio, precedet materia ſeminalis; ſi judicetur non inſtantanea, intelligetur corpus completum in linea corporis, vel pereunte forma non ſubordinata, vel permanente ſubordinata in tranſitu converſivo ad animam viventem.

368. Aſt cùm inſtans reale creationis ſit etiam inſtans reale infuſionis, negotium noſtrum eſt, quomodò hoc fieri poſſet naturalitèr in unico inſtanti reali, declarare doctrinis, & exemplis ab omnibus admiſſis. Ob oculos ponimus, vel majorem, vel æquam probabilitatem motùs localis inſtantanei ſpirituum ab uno loco ad diſtantem ſine tranſitu per medium clariſsimâ doctrinâ Eximij, dicentis lib. 4. de Angelis, cap. 18. quòd neutra ſententia efficacitèr probetur; imò ingenuè fatetur, ſe negare tranſitum naturalem ab uno loco ad diſtantem ſine tranſitu per medium, non ob rationes, ſed ob conjecturas, & ut faciliùs percipiatur. Idcircò convincitur intrinſeca fortior probabilitas naturalis motùs inſtantanei localis de loco ad locũ diſtantiſsimum Angeli, & Animę ſeparatæ. A communioribus ad ſingularia procedentes ſtatuimus, ita de fa-

ᵭo eveniſſe in mirabili Virg. Conceptione; fundati in eo, quòd ad cōciliandam doctrinam Eccleſiæ cum Philoſophia, & Theologia debemus eligere modum clariorem, & minùs miraculoſum, & non videtur modus clarior, neque connaturalior, cùm ab omnibus ſentiatur probabilitèr naturalis, ac proindè à contradicentibus parùm miraculoſus judicari debeat; damuſque fundamenta ad hoc de facto aſſerendum, & rationibus Philoſophicis, & à modis diſcurrendi Theologorum in alijs materijs, & ab harmonia poſita ab Angelico, & Eximio in executione Incarnationis Chriſti Domini, & propter ipſam Eccleſiam Theologos compellentem ad declarãdas ſuas veritates via clariori Philoſophis, & germanà cùm principijs Theologicis.

369. Et ne authoritates Patrum deſiderentur, quæ ſunt maximum columen in Theologicis nodis, affertur, & explicatur ad litteram Sanctus Joannes Damaſcenus, ita ut primas ferat in iſto ſyſtemate propter energiam, & perſpicuitatem ejus doctrinæ hoc ſuper puncto. Exaltat authoritatem Damaſceni uſus Eccleſiæ allegata Damaſceni verba inſerentis Horis canonicis; qui character expenditur à nobis, utpotè mirificè conducens ad aſſertionem magis, ac magis radicandam. Deindè argumenta inſurgentia, & à Concilijs petita, & à Philoſophia deſumpta, & ab abſurdis emanantia, quæ directè nos impetunt, conamur ſolvere, relictis illis, quæ indirectè, ſeú quæſtiones præliminares enervant; cùm hæc à ſuis Patronis ſoluta reperiantur in ſuis locis, & in ipſis reſponſionibus majora roboramenta prędamur in favorem noſtri aſſerti, ac modo loquendi Alexandri VII. in celeberrima conſtitutione *ſollicitudo omnium Eccleſiarum* penitus tutamur.

370. Tranſitum deinde facimus ad rimanda Theologorum ſenſa de peccato originali, & ejus transfuſione, de ejus ſubjecto, cauſa efficiente, & conſtitutivis, ut lumen affundatur noſtræ doctrinæ. Hinc propiùs accedimus ad Theologos immediatè diſputantes de Virginis Conceptione mirabili, & præſervatione ab originali peccato, & principaliores opiniones circa ordinem decretorum Dei percurrimus, & omnes venerantes, neminem impugnantes, deſideramus ordinem executionis, miramurque altum ſuper hoc ſilentium, conamurque evincere, quòd ut finis intentus, & effectus prædeſtinationis Deiparæ correſpondeat connaturaliùs Decretis intentivis, debet adſtrui executio, ut à nobis cogitatur.

371. Qua data occaſione denuò roboramus aſſertionem noſtram novis argumentis, communimus majoribus authoritatibus, affigimus ſemper pro Cynoſura reſpicientes mentem Damaſceni. Quo ſtabilito audimus Authores loquentes aliquomodò de via executiva Conceptionis Virgineæ propter quaſdam qualitates ſupernaturales, quas collocant in Corpore Virgineo, quas omnes nos non negamus, ſed libentiſsimè concedimus, eoſque adducimus ad con-

ſen-

ſentiendum ſyſtemati noſtro, ob oculos illis ponentes, Animam Virgineam vi gratiæ ſanctificantis præſervatam fuiſſe ab originali. Hæc omnia roboramus alio ſyſtemate, cogitato expoſito, ſed planè à nobis impugnato, & exploſo, & inſurgimus authoritate ſemper efficaci Damaſceni, convocatâ in auxilium ejus doctrinâ philoſophicâ circa naturam.

372. Hoc enodato facilioris negotij eſt explicare clariùs iſto ſyſtemate dona naturæ, & gratiæ, quæ Theologi tribuunt Virgini, priùs indicando principaliora dona, & poſteà ipſis donis noſtrum roborantes aſſertum. Tātumodò ſupererat deſignare locum creationis Animę Virgineæ, ejuſque gloriam in primo inſtanti ab aliquibus conceſſam aliquantulùm contemplari; quôd ut faciliùs expenderetur, calamo breviori percurrimus formationem, & dona Evę, Matris viventium, cùm Irineus, lib. 3. contra Hæreſes, cap. 33. Hieronymus in Epiſt. ad Euſtochium de cuſtodia Virginitatis, latiùs Aug. ſerm. 35. de Sanctis, Mariam contraponant Evæ, ut videre effuſè eſt apud Eximium, tom. 2. in 3. part. quæſt. 37. art. 4. diſp. 18. ſect. 4. Undè nos inferimus, Animam Virgineam primò creatam in Empyreo, quôd Patribus, & Scripturis valdè pro nobis ſtantibus, quantum nobis licuit, demonſtravimus, levioribus difficultatibus enodatis.

373. Collocatâ Virgineâ Animâ in Empyreo immenſâ ornatâ gratiâ, innuimus, quid Theologi ſenſerint de gloria data Virgini in primo Conceptionis inſtanti, de iſtius magnitudine, & extenſione. Nec tacemus, quid de accidentali gloria, tàm ſubjectiva, quàm poſitiva ipſi Theologi excogitaverint, & defenderint; & omnibus conſentientes declaramus, probamus, & inſiſtimus, quôd noſtro diſcurrendi modo gloria primi inſtantis Conceptionis Marianæ, tàm eſſentialis, quàm accidentalis claré intelligitur in noſtro iſto Damaſc. ſyſtemate: & extolluntur, quantum fieri poteſt, omnia dona, & excellentiæ Virginis in ipſam profluentes, & illa animæ ſuæ gloria in ſtatu ſeparationis, in inſtanti, in quo fuit corpori conjuncta.

Quæ omnia ut coronâ claudantur, accipe, quòd habetur in vita Damaſceni. Cùm Leo Iſauricus Romanum Imperium gubernabat, adverſus Imagines erat tanquam Leo rapiens, & rugiens. Quæ poſtquàm ad Joannis aures pervenerunt, ad Orthodoxos, quibus notus erat, pro venerandarum Imaginum amore libellos Epiſtolares mittebat, quibus illud eruditiſſimè monſtrabat, Divinarum Imaginum adorationem neceſſariam eſſe. Quibus auditis, Leo in rabiem actus egit cum Damaſceno Sarracenorum principe, ut amputaretur dextera manus Joanni: quæ exciſa in Oratorium, quod domi habebat, ingreditur, pronoque omnino corpore ante Divinam Imaginem, quæ Deigenitricis gerebat effigiem, pro-

provolutus exciſam manum priſtinæ ſuæ commiſſuræ admovens obſecrare capit; Mater miſericordiæ: *obdormivit illico Joannes, atque in ſomnis Sanctæ Deigenitricis Imaginem vidit placidis, & lætis oculis ipſum intuentem, ac dicentem:* Ecce ſanitatem; reſtituta eſt manus tua. *Experrectus igitur ille, qui ſanatus fuerat, cùm exciſam manum contemplaretur, eamque ſanatam conſpexiſſet, ſpiritus exultavit in Deo ſalutari ſuo, atque ipſius Matre, quoniam fecit illi magnum, qui potens eſt: Divino conſilio, ac providentia linea quædam elucebat in dextera Damaſceni, veriſsimam exciſionem oſtendens. Eccce à qua manu doctrinam de Virginis Conceptione hauſimus.*

(***)

LAUS DEO.

IN:

INDEX TITVLORVM.

DISPVTATIO PRIMA DE Philoſophica Immaculatæ Virginis Conceptione. Pag. 1.

Sect. I. De Creatione animæ rationalis. Ibid.

§. I. Quid ſit Creatio? Ibid.

§. II. De Creatione animæ rationalis. Pag. 5.

§. III. De Creatione Animæ V. Pag. 8.

Sect. II. De tempore Creationis animæ rationalis. Pag. 11.

§. I. Quo tempore creatur anima rationalis? Ibid.

§. II. Non obſtante ſpiritualitate animæ rationalis, creatur in inſtanti, quo corpus organicum eſt ultimò diſpoſitum. Pag. 14.

§. III. De Corpore B. Virg. Pag. 17.

Sect. III. An poſsit Deus creare animam rationalem extra corpus ultimò, & perfectè organizatum? Pag. 21.

§. I. An poſsit Deus ut Author naturæ creare animam rationalem extra corpus ultimò organizatum? Ibid.

§. II. Quomodò in unico inſtanti reali poſsit anima rationalis creari extra corpus, & in eodem inſtanti reali infundi? Pag. 25.

§. III. An poſsit anima creata extra corpus in unico tantùm inſtanti, in quo creatur, naturaliter uniri corpori? Pag. 27.

Sect. IV. An Anima B. Virginis fuerit extra corpus creata? Pag. 31.

§. I. Probabile eſt, Animam V. fuiſſe creatam extra corpus. Ibid.

§. II. Fundamentum aliud. Pag. 35.

§. III. Fundamentum præcipuum. Pag. 39.

Sect. V. Argumenta contraria. Pag. 42.

§. I. [illegible]um radicale argumentum. Ibid.

§. II. Alia argumenta. Pag. 46.

§. III. Reliqua argumenta. Pag. 51.

DISPVTATIO SECVNDA. DE Theologica Immaculatæ V. Conceptione. Pag. 57.

Sect. I. De peccato originali. Ibid.

§. I. An ſit, & quid originale peccatum? Ibid.

§. II. De ſubjecto, cauſa efficiente, & transfuſione peccati originalis. Pag. 60.

§. III. Illationes ex dictis. Pag. 64.

Sect. II. De principalioribus modis excogitatis à Theologis ad declarandam Virginis præſervationem à peccato originali. Pag. 68.

§. I. Aſſumptum Theologorum ſuper hoc puncto explanatur. Ibid.

§. II. Ordo Decretorum Dei in ſententia Scoti exponitur. Pag. 71.

§. III. Principaliores aliorum opiniones. Pag. 73.

Sect. III. Ex ordine Decretorum Dei ſtabilitur noſtra concluſio. Pag. 76.

§. I. Vt hæc intentio Dei habeat ſuum effectum connaturalem, debet Anima Beatiſsimæ Virginis intelligi primò creata extra corpus. Ibid.

§. II. Roboratur amplius aſſertio ſtabilita. Pag. 79.

§. III. Nova fundamenta pro Aſſertione noſtra producuntur. Pag. 82.

Sect. IV. Proponitur alia ſententia circa Virginis præſervationem. Pag. 85.

§. I. Exponitur hæc opinio. Ibid.

§. II. Roborantur hæc omnia explicatione alterius difficultatis. Pag. 88.

§. III. Roborantur hæc ampliùs. Pag. 92.

Sect. V. Hoc ſyſtemate explicantur clariùs dona naturæ, & gratiæ, quæ tribuunt Theologi Beatæ Virgini. Pag. 94.

§. I. De dotibus naturalibus V. Ibid.

§. II. De donis ſupernaturalibus Corporis, & Animæ Virgineæ. Pag. 97.

§. III. Proſequitur intentum, & roboratur aſſertio noſtra. Pag. 100.

DIS-

JCB 15-205

DISPVTATIO TERTIA DE mirabili prorſus Immaculatæ V. Conceptione. Pag. 104.

Sect. I. Quo in loco fuerit creata Eva? Ib.

§. I. An intra, an extra Paradyſum creati fuerint primi Parentes? Ibid.

§. II. Quo loco fuerit creata Anima Evæ? Pag. 107.

§. III. De perfectionibus Evæ in ſtatu innocentiæ. Pag. 110.

Sect. II. De loco, ubi fuit creata Anima Beatiſsimæ Virginis. Pag. 112.

§. I. Anima Virginea creata fuit in Empyreo. Ibid.

§. II. Scripturarum roboramenta. Pag. 116.

§. III. Argumenta contraria. Pag. 119.

Sect. III. De Virg. gloria. Pag. 123.

§. I. Quid de Virginis gloria ſenſerint Theologi communiter? Ibid.

§. II. Quid de magnitudine gloriæ Deiparæ Theologi ſenſerint? Pag. 125.

§. III. Ampliatur idem aſſumptum. Pag. 128.

Sect. IV. Quid aſſerant Theologi de gloria accidentali Virginis? Pag. 130.

§. I. Quid de gloria accidentali Virg. ſubjectiva Theol. cogitaverint? Ibid.

§. II. Quæ de gloria accidentali ſubjectiva paſsiva Deiparæ reſtant, explanantur. Pag. 134.

§. III. De gloria accidentali activa Virginis in Empyreo. Pag. 137.

Sect. V. Mariana gloria connaturaliùs Damaſceni ſyſtemate explicatur. Pag. 140.

§. I. Noſtro diſcurrendi modo gloria primi inſtantis Conceptionis Marianæ clarè intelligitur. Ibid.

§. II. Hac Animæ Virginis gloriâ in ſtatu ſeparationis in inſtanti, in quo fuit Corpori conjuncta, extolluntur, quantum fieri poteſt, omnia dona, & excellentiæ Virginis. Pag. 143.

§. III. Opuſculi ſinopſis. Pag. 146.

Ad majorem Dei gloriam.

ERRATA SIC CORRIGE.

Pag. 17. Columna 1. num. 41. *ſecundam*, lege *ſecundum*.

Pag. 26. Colum. 1. num. 61. *iſtius*, lege *iſtiuſmodi*.

Pag. 28. Colum. 2. n. 69. *licèt noſtra ſententia*, lege *licèt neutra*.

Pag. 29. Colum. 1. *fatetur ſe pro affirmativa*, lege *pro negativa*.

Pag. 65. Colum. 2. num. 150. *quia*, lege *qui*.

Pag. 126. Columna. 1. num. 308. *plenariæ*, lege *plenariè*.

Pag. 131. Colum. 1. num. 324 *fuiſſe*, lege *eſſe*.

Pag. 139. Colum. 1. num. 348. *adorotam*, lege *adoratam*.

Pag. 142. Colum. 1. num. 353. *præpoſitus*, lege *propoſitus*.

O. S. C. S. M. E. C. A. R.

M3483.4.3

B750
L431 8
cop. 2